Pierre Noaro Paolo Cifarelli

IMPARIAMO L'ITALIANO

Metodă LAROUSSE de învăţare a limbii italiene

Teora

Titlul original: **Parlez italien en 40 leçons**

Copyright © 2000, 1996 Teora

Toate drepturile asupra versiunii în limba română aparțin Editurii **Teora**. Reproducerea integrală sau parțială a textului din această carte este posibilă numai cu acordul prealabil scris al Editurii **Teora**.

© POCKET – LANGUES POUR TOUS - 1992
Autori: **Pierre Noaro, Paolo Cifarelli**
Coordonatorii colecției LANGUES POUR TOUS:
Jean-Pierre Berman, Michel Marcheteau, Michel Savio

Distribuție
București: B-dul Al. I. Cuza nr. 39; tel./fax: 222.45.33
Sibiu: Șos. Alba Iulia nr. 40; tel.: 069/21.04.72; fax: 069/23.51.27

Teora – Cartea prin poștă
CP 79-30, cod 72450 București, România
Tel/Fax: 252.14.31
e-mail: cpp@teora.kappa.ro

Teora
CP 79-30, cod 72450 București, România
Fax: 210.38.28
e-mail: teora@teora.kappa.ro

Copertă: Valentin Tănase
Director Editorial: Diana Rotaru

Președinte: Teodor RĂDUCANU

NOT 3904 LST ITALIANA, METODA LAROUSSE
ISBN 973-601-406-1

Printed in Romania

Cuprins

Prefață 8
Lecția 0 Descriere 10
L. 1 **Il signore è italiano. – La signora è italiana.** *(Articolul hotărât; Pronunția; Acordul adjectivelor terminate în -o.)* 12
L. 2 **E' un giorno feriale. – E' una donna elegante.** *(Articolul hotărât; Acordul adjectivelor în -e.)* 18
L. 3 **C'è molta gente. – Ci sono molte macchine.** *(Pluralul; diferența între «este» «è» și «există» «c'è»; «parole sdrucciole».)* 24
L. 4 **Questi turisti sono in vacanza? – Non sono fiorentine.** *(Interogația și negația.)* 30
L. 5 **Sei libera stasera? – Siete contenti di visitare Roma?** *(Prezentul indicativ al lui «essere»; folosirea lui «tu», «voi».)* 36
L. 6 **Scusi, ha un documento di riconoscimento? – Scusate, c'è un posto libero?** *(Prezentul indicativ al lui «avere»; folosirea lui «Lei / voi».)* 42
L.7 **Quanti ne abbiamo oggi? – Scusi, che ore sono?** *(Expresii temporale)* 48
L. 8 **Lo sciopero è finito. – E' in vigore l'orario estivo.** *(Articolul hotărât «lo».)* 54
L. 9 **E' un Stato indipendente. – Gli spaghetti sono al dente?** *(Folosirea articolelor «uno» și «lo».)* 60
L. 10 **Quante sono le regioni italiane? – Qual è la capitale d'Italia?** *(Interogativele «quanto» și «quale»; cuvintele trunchiate.)* 66
L. 11 **Che cos'è questo palazzo? – Chi è questo personaggio?** *(Interogativele «che cosa» și «chi».)* 72
L. 12 **Dov'è via del Risorgimento? – Di chi è questo quadro?** *(Folosirea prepozițiilor «di» și «a» plus articol.)* 78
L. 13 **Dove abiti? – Molte radio libere trasmettono in dialetto.** *(Prezentul indicativ al verbelor regulate.)* 84
L. 14 **Come si chiama il regista? – Perché tutta questa gente se ne va?** *(Verbe reflexive.)* 90

L. 15 **Quando finisce l'ultimo spettacolo? – Sbrigati!** *(Verbe cu sufixul «-isc-» la prezent; superlativ.)* 96
L. 16 **Non ci vuole molto tempo. – Non fare il broncio!** *(Verbele «volere», «fare», «dare», «sapere»; imperativ negativ; pronume personale.)* 102
L. 17 **E' il giorno del mio compleanno. – Qanti anni ha tuo fratello?** *(Adjectivele posesive; prepoziţiile «con» şi «su».)* 108
L. 18 **Vengono dall'aeroporto L. da Vinci. – Il tram non passa dal centro della città.** *(Folosirea prepoziţiilor «da» şi «in».)* 114
L. 19 **Non ti sei fermato al rosso! – La macchina no è stata riparata bene.** *(Perfect compus; participiu trecut.)* 120
L. 20 **Dove si può pranzare o cenare? – Gli spaghetti si mangiano con la forchetta.** *(Pronumele «si».)* . . 126
L. 21 **Roma è più antica di Venezia. – E' più facile dire che fare.** *(Comparativele.)* 132
L. 22 **A che cosa stai pensando? – Vedi quel bel taxi?** *(«Stare» plus gerunziu; «dire»; «quello», «bello», «buono».)* 138
L. 23 **E' stata una trasmissione assai movimentata. – E' la rete più diffusa.** *(«Dovere»; superlativ absolut şi relativ.)* 144
L. 24 **Non passerò dal centro. – Se non riuscirò a dormire, leggerò un giallo.** *(Viitor.)* 150
L. 25 **Quando avrete le chiavi? – Verrete a trovarci spesso, no?** *(Forme contrase la viitor.)* 156
L. 26 **Chi va piano, va sano e va lontano. – Il rialzo di cui parli riguarda gli assegni.** *(Relativele.)* 162
L. 27 **Potrebbe dirmi a che piano si trovano? – Avrebbe un paio di scarpe per me?** *(Condiţional.)* 168
L. 28 **Mi occorrerebbe una camicia. – Ci vorranno da sei a sette giorni.** *(Traducerea lui «trebuie».)* 174
L. 29 **I bambini correvano felici sulla sabbia. – C'erano molti bagnanti.** *(Imperfect.)* 180
L. 30 **Quando siamo arrivati... – Dovevamo andarci due anni fa.** *(«Fa» şi «fra»; «fa» şi «prima».)* 186
L. 31 **Il ragioniere era uscito poco prima. – Non pensavo che sarebbe partito l'indomani.** *(Mai mult ca perfect; viitor în trecut.)* 192
L. 32 **Vi si trova tutto ciò che si vuole. – Quando si è stanchi, si può andare in qualche bar.** *(Adjective şi pronume nehotărâte.)* 198
L. 33 **E' meglio che io ci vada adesso. – Ho l'impressione che la batteria sia scarica.** *(Conjunctiv prezent.)* 204
L. 34 **Vada diritto e poi giri a destra. – Faremo il giro dei laghi.** *(Imperativul cu «Lei»; pluralul substantivelor în «-ca», «-ga», «-co» şi «-go».)* 210
L. 35 **Non c'è nessun film interessante stasera. – E' piacevole andare a teatro.** *(Folosirea lui «nessuno»; «essere» plus adjectiv, plus infinitiv.)* . . 216
L. 36 **Non vorrei che litigassimo per queste sciocchezze. – Se avessi più tempo, visiterei volentieri i giardini del Vaticano.** *(Imperfectul şi mai mult ca perfectul conjunctivului.)* 222
L. 37 **Se ieri fossimo andati al ristorante... – Quando si è assicurati, non si deve temere mai niente.** *(Fraze condiţionale; folosirea lui «niente», «nulla».)* . 228
L. 38 **Pensi che serva veramente a qualcosa? – Sebbene sembri tanto sicuro di sé...** *(Concordanţa timpurilor.)* 234
L. 39 **Andò a prendere un foglio e cominciò a scrivere. – Quali furono gli avvenimenti più importanti?** *(Passato remoto.)* 240
L. 40 **Conobbe le città più importanti... – Prima di partire, fece molti acquisti.** *(Verbe neregulate la passato remoto.)* 246
Sumarul compendiului de gramatică 252
Compendiu de gramatică 253
Index tematic 285
Locuţiuni 286
Proverbe şi expresii idiomatice 286
Lista cuvintelor folosite 287

Prefaţă

Autorii acestui manual au plecat de la constatări simple, şi anume:

■ Unele persoane au învăţat limba italiană în condiţii bune, cu profesori excelenţi şi cu cele mai perfecţionate metode, dar **timp de mai mulţi ani nu au avut ocazia să exerseze**.

■ Alte persoane nu au putut acorda studiului limbii italiene timpul necesar şi de aceea **cunoştinţele lor nu sunt bine structurate**.

În ambele cazuri :

■ cunoştinţele lor sunt astăzi vagi şi difuze. Nefiind stăpânite temeinic, ele sunt practic inutilizabile.

■ În plus, ele nu constituie o bază solidă care să permită perfecţionarea.

Pentru a putea contracara :

■ această lipsă de precizie şi de claritate a cunoştinţelor şi, deci,

■ lipsa de utilitate practică,

autorii prezentului manual au elaborat această succesiune de lecţii care, în plus, este folositoare şi **tuturor celor care încep studiul italianei de la zero**. Fiecare poate avansa în ritmul propriu, cu o totală autonomie.

Această ultimă caracteristică face din prezentul manual **o lucrare complementară**, atât pentru elevii şi studenţii care învaţă italiana în cadrul **diferitelor cicluri de învăţământ**, cât şi pentru adulţii care participă la **cursuri de perfecţionare**.

În consecinţă, autorii au decis:

■ să asigure **cunoaşterea clară şi precisă a elementelor de bază ale limbii** şi nu să descrie toate mecanismele acestora fără a se preocupa practic de asimilarea lor.

■ să aibă în vedere ca toate elementele prezentate (gramatică, pronunţie, vocabular) să fie **definitiv asimilate şi deci utilizabile din punct de vedere practic**.
În domeniul limbilor străine, nu foloseşte la nimic să ai noţiuni generale, dacă acestea nu se regăsesc în capacitatea de a te exprima.

■ să exemplifice mecanismele descrise prin expresii şi structuri care **constituie un mijloc concret de comunicare**. Exemplele date sunt întotdeauna alese dintre cele utilizate frecvent în viaţa de zi cu zi.

În acest scop, lucrarea comportă:

■ **unităţi simple** şi **uşor asimilabile** care nu cumulează mai multe probleme dificile, ci asigură stăpânirea unui anumit mecanism luat separat.

■ **observaţii** şi **explicaţii** care, alături de traducerile în română, permit fiecăruia să găsească răspunsuri întrebărilor pe care şi le pune.

■ **exerciţii de verificare** care, împreună cu repetarea sistematică a problemelor studiate, asigură o învăţare temeinică.

■ Simplitatea unităţilor, caracterul progresiv al gradului de dificultate, repetiţia, verificarea sistematică a tuturor cunoştinţelor acumulate, valoarea practică a structurilor şi expresiilor predate oferă utilizatorului un mijloc de comunicare eficient.

■ În concluzie, autorii au urmărit în mod special stăpânirea practică a limbii şi mai puţin predarea acesteia.

0 Descriere

Descrierea şi îndrumările ce urmează vă vor ajuta să vă organizaţi munca în mod eficient.

Lucrarea conţine:

• 40 lecţii a câte 6 pagini fiecare • un compendiu de gramatică • un index • o listă a cuvintelor folosite.

Lecţiile sunt **structurate identic**, pentru a facilita **studiul individual**; ele sunt compuse din 3 părţi, **A**, **B** şi **C**, fiecare a câte două pagini.

Astfel, veţi putea lucra în ritmul ales de dumneavoastră.

Planul lecţiilor

■ Părţile **A** şi **B** au o schemă identică şi se subîmpart în 4 secţiuni: **A1** (şi **B1**), **A2** (şi **B2**), **A3** (şi **B3**), **A4** (şi **B4**).

A1 / B1 PREZENTARE

Această primă secţiune vă furnizează noutăţile de bază (gramatică, vocabular, pronunţie) pe care trebuie să le cunoaşteţi şi să le puteţi utiliza pentru a construi fraze.

A2 / B2 APLICAŢIE

Plecând de la elementele prezentate la A1 / B1, vi se propune o serie de fraze-model (pe care apoi va trebui să învăţaţi să le refaceţi singuri).

A3 / B3 OBSERVAŢII

Diverse observaţii în legătură cu frazele de la A2 / B2 aduc precizări asupra unor probleme de gramatică, vocabular sau pronunţie.

A4 / B4 TRADUCERE

Această ultimă secţiune cuprinde traducerea integrală a secţiunilor A2 / B2.

■ Partea **C** cuprinde 4 secţiuni:

C1 şi **C2** sunt consacrate exerciţiilor şi soluţiilor acestora.

C3 şi **C4** propun observaţii generale şi noţiuni de etimologie, istorie şi civilizaţie.

0 Îndrumări generale

■ Lucraţi în mod regulat

E mai eficient să lucraţi cu regularitate, chiar un timp mai scurt (o jumătate de oră, de exemplu), decât să încercaţi să acumulaţi mai multe lecţii dintr-o dată, în salturi.

■ Lucraţi în mod sistematic

Trebuie să parcurgeţi fiecare lecţie în ordinea subdiviziunilor ei: astfel, nu e bine să treceţi la partea B înainte de a fi înţeles bine partea A. Acest lucru este de asemenea valabil pentru lecţii: nu abordaţi o lecţie nouă înainte de a o stăpâni bine pe precedenta.

■ Reveniţi asupra celor învăţate

Nu ezitaţi să reluaţi lecţiile deja parcurse sau să rezolvaţi de mai multe ori exerciţiile.

Metodă de lucru

Pentru părţile A şi B

1. După ce aţi parcurs conţinutul secţiunii A1 (sau B1), citiţi de mai multe ori seria de fraze de la A2 (sau B2).
2. Treceţi la observaţiile de la A3 (sau B3).
3. Reveniţi la A2 (sau B2), încercând să traduceţi în română, fără să vă uitaţi la A4 (sau B4).
4. Verificaţi-vă traducerea citind A4 (sau B4).
5. Încercaţi să reconstituiţi frazele de la A2 (sau B2) plecând de la A4 (sau B4), fără să vă uitaţi la A2 (sau B2)... Apoi verificaţi-vă, confruntând cu A2 (sau B2).

Pentru partea C

1. De câte ori aveţi posibilitatea, rezolvaţi exerciţiile de la C1 în scris, înainte de a le compara cu soluţiile de la C2.
2. Citiţi şi recitiţi conţinutul secţiunilor C3 şi C4.
3. Consideraţi o lecţie ca fiind asimilată doar atunci când:
   - puteţi traduce în italiană A4 şi B4 fără ajutorul lui A2 şi B2;
   - puteţi rezolva fără greşeală toate exerciţiile de la C1 şi puteţi traduce C4 în italiană.

1 Il signore è italiano

A 1 PREZENTARE

In limba italiană, articolul se așază înaintea cuvântului (substantiv sau adjectiv).

- Una din formele articolului hotărât masculin singular este **il**.
- Adjectivul se acordă în gen (masculin, feminin) și număr (singular, plural) cu substantivul pe care îl determină.
- Majoritatea substantivelor și adjectivelor masculine se termină la singular în **-o** sau **-e**.
- Verbul *este* se traduce prin **è**.

il ragazzo	*băiatul*
il signore	*domnul*
il nome	*prenumele.*
il cognome	*numele (de familie)*
il padre	*tatăl*
italiano	*italian*
americano	*american*
Rossi	*Rossi* (nume propriu)
Sandro	*Alexandru, Sandu*

A 2 APLICAȚIE

1. **Il signore è italiano.**
2. **Il cognome è Rossi.**
3. **Il signor Rossi è italiano.**
4. **Il ragazzo è italiano.**
5. **Il nome è Sandro.**
6. **Sandro è italiano.**
7. **Il padre è americano.**

1 Domnul este italian

A 3 OBSERVAȚII

■ Pronunție

- În limba italiană, ca și în română, toate literele (cu excepția lui h) se pronunță distinct. Cazurile în care apar diferențe de pronunție sunt relativ puține și le vom prezenta în primele lecții ale manualului.

Consoanele duble se pronunță mai apăsat decât cele simple. Ex.: **sete**, cu un singur **t**, înseamnă chiar *sete*; **sette**, cu doi de **t**, înseamnă *șapte*. Deducem de aici importanța pronunției pentru înțelegerea sensului cuvintelor.

- Toate cuvintele au o silabă accentuată. Majoritatea cuvintelor se pronunță cu accent pe penultima silabă. Accentul tonic, care marchează silaba accentuată, nu se notează în scris decât în cazul cuvintelor care fac excepție de la această regulă și vor fi marcate în cadrul listei de cuvinte noi cu un punct sub vocala accentuată.
- În cuvântul **ragazzo**, **zz** se pronunță ca *ț*, dar mai apăsat (consoană dublă).
- În cuvântul **signore**, **gn** se pronunță ca un *n* muiat urmat de *i*.

■ Gramatică

- Cuvântul **signore**, articulat cu articol hotărât, devine **il signore**. În plus, vocala finală dispare în fața numelor, a prenumelor sau a titlurilor:

  il signor Rossi *domnul Rossi*

- Nu confundați cuvântul **nome**, *prenume*, cu **cognome**, *nume de familie*.

A 4 TRADUCERE

1. Domnul este italian.
2. Numele este Rossi.
3. Domnul Rossi este italian.
4. Băiatul este italian.
5. Prenumele este Sandro.
6. Sandro este italian.
7. Tatăl este american.

1 La signora è italiana

B 1 PREZENTARE

• Articolul hotărât feminin singular este **la**: **la ragazza** *fata*, **la madre** *mama*.
El se elidează înaintea cuvintelor care încep cu o vocală: **l'Italiana** *italianca*.

• Adjectivele terminate la masculin singular în **-o** primesc la feminin singular vocala **-a**.

italian**-o**	italian**-a**	*italian*	*italiancă*
american**-o**	american**-a**	*american*	*americancă*

Exemple de acord:

il signore italiano — **la** signora italiana
il ragazzo americano — **la** ragazza americana

la ragazza	*fata*
la signora	*doamna*
la signorina	*domnişoara*
la madre	*mama*
Sandra	*Alexandra, Sanda*
Firenze	*Florenţa*
veneziano, -a	*veneţian, -ă*
fiorentino, -a	*florentin, -ă*
bello, -a	*frumos, -oasă*

B 2 APLICAŢIE

1. **La signora è italiana.**
2. **Il nome è Sandra.**
3. **La madre è veneziana.**
4. **La signora Rossi è veneziana.**
5. **Sandra è fiorentina.**
6. **Firenze è bella.**

1 Doamna este italiancă

B 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

• În limba italiană, vocalele **a**, **i**, **u** se pronunţă ca şi în limba română; vocala **a** este totdeauna deschisă, iar **i**, **u** – totdeauna închise. Vocalele **e** şi **o** se pot pronunţa atât închis cât şi deschis, în silabele accentuate. În general, în silabe neaccentuate, se pronunţă închis.

• În cuvinte ca: **Firenze**, **veneziano**, **z** se pronunţă *ţ*.

• Accentul tonic: O vocală sau o silabă accentuată are trei caracteristici care o deosebesc de o vocală sau o silabă neaccentuată:

1. este pronunţată mai apăsat,
2. este mai lungă,
3. este mai înaltă.

• În limba italiană există şi accent grafic. Acesta este de două feluri: grav (**è**) şi ascuţit (**é**). Accentul grav, plasat deasupra vocalei **e**, diferenţiază verbul **è** *este*, de conjuncţia **e** *şi*.

■ Gramatică

• Majoritatea cuvintelor feminine se termină la singular în **-a**:

il signore → **la signora**
il ragazzo → **la ragazza**

B 4 TRADUCERE

1. Doamna este italiancă.
2. Prenumele este Sandra.
3. Mama este veneţiană.
4. Doamna Rossi este veneţiană.
5. Sandra este florentină.
6. Florenţa este frumoasă.

1 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Citiţi cu voce tare următoarele cuvinte:

il ragazzo, il signor Rossi, veneziano, la ragazza, fiorentino, bello.

B. Completaţi:

1. Il ... è Rossi. – 2. Il ... è Sandra. – 3. ... signora è veneziana. – 4. Il ... Rossi è italiano. – 5. Il nome ... Sandro.

C. Traduceţi:

1. Doamna este florentină. – 2. Domnul Rossi este italian. – 3. Sandro este italian. – 4. Tatăl este veneţian. – 5. Mama este americană. – 6. Sandra este frumoasă.

D. Treceţi la genul opus:

1. La ragazza è fiorentina. – 2. Il padre è veneziano. – 3. La signora è napoletana.

C 2 VOCABULAR

Arrivederci	*la revedere*
buon giorno	*bună ziua*
buona sera	*bună seara*
buona notte	*noapte bună*
ciao	*pa, salut*

Ştiaţi că **ciao** vine de la **schiavo** *sclav, slugă*, care, la rândul său, vine din **slavo** *slav?* Se pare că în Evul Mediu, vechii germani şi veneţienii au adus în sclavie mulţi slavi. Se obişnuia să se spună: **sono vostro schiavo** *sunt sluga dumneavoastră*, ca formulă de salut la întâlnire sau la despărţire. Apoi s-a spus numai **vostro schiavo** *sluga dumneavoastră*, şi în final doar **schiavo** *sluga*, care a devenit **ciao**, printr-o transformare lentă şi îndelungată, la care a contribuit şi pronunţia veneţiană.

1 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Atenţie la pronunţia consoanelor duble (zz, ss, ll).

B. 1. cognome – 2. nome – 3. La – 4. signor – 5. è

C.
1. La signora è fiorentina.
2. Il signor Rossi è italiano.
3. Sandro è italiano.
4. Il padre è veneziano.
5. La madre è americana.
6. Sandra è bella.

D.
1. Il ragazzo è fiorentino.
2. La madre è veneziana.
3. Il signore è napoletano.

C 4 OBSERVAŢII

■ Grupul **ci** (în cuvinte ca **arrivederci**, **ciao**) sau **gi** (**giorno**) se pronunţă ca şi în română.

■ Pronunţaţi corect cuvântul **fiorentino**, nelăsându-vă influenţaţi de corespondentul românesc (*florentin*).

■ Nu uitaţi că **nome** înseamnă *prenume*, iar **cognome** înseamnă *nume de familie* (**Sandro è il nome – Rossi è il cognome**).

■ **Ragazzo**, **ragazza** se traduc prin *băiat, fată*. În jargonul tinerilor, aceste cuvinte desemnează şi pe cel sau cea cu care «se iese» în oraş, la cinema etc. (*iubit, iubită*), dar fără să fie neapărat vorba de *logodnic* sau *logodnică*.

■ **Rossi** este numele de familie cel mai răspândit în Italia şi înseamnă *roşcat*. Şi astă cu toate că nu există decât foarte puţini italieni cu părul roşcat!

2 E' un giorno feriale

A 1 PREZENTARE

- Una din formele articolului nehotărât masculin singular este **un**.
- Adjectivele care se termină în **-e** au aceeaşi formă la masculin şi feminin. Se va spune:

il ragazz**o** frances**-e**	*băiatul francez*
la ragazz**a** frances**-e**	*fata franceză*

un viaggiatore	*un călător*
un turista	*un turist*
un giorno	*o zi*
un treno	*un tren*
un uomo	*un om, un bărbat*
un amico	*un prieten*
Settebello	
francese	*francez, -ă*
fedele	*fidel, -ă*
elegante	*elegant, -ă*
veloce	*rapid, -ă*
giorno feriale	*zi de lucru, lucrătoare*
oggi	*azi, astăzi*

A 2 APLICAŢIE

1. **Il signor Rossi è un uomo.**
2. **E' un uomo elegante.**
3. **Il viaggiatore è un turista.**
4. **E' un turista francese.**
5. **Sandro è un amico.**
6. **E' un amico fedele.**
7. **Il Settebello è un treno.**
8. **E' un treno veloce.**
9. **Oggi è feriale.**
10. **E' un giorno feriale.**

2 E o zi lucrătoare

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

Pronunţaţi apăsat: **Settebello**, **oggi**.

S aflat în poziţie intervocalică (**francese**) se pronunţă *z*.

Toate cuvintele din această lecţie, ca şi cele din lecţia precedentă, sunt accentuate pe penultima silabă: elegante, viaggiatore, turista, francese.

Grupurile **ce, ci, ge, gi** se pronunţă ca în română: **veloce**, **viaggiatore**, **gelato** (*îngheţată*), **giorno**, **oggi**, **viaggiatore**.

Gramatică

Forma **un** a articolului nehotărât apare înaintea:

- tuturor substantivelor masculine care încep cu o vocală (**un uomo**, **un amico**)
- majorităţii substantivelor masculine care încep cu o consoană (**un turista**, **un giorno**)

Antonimul lui **feriale**, *lucrător, de lucru*, este **festivo**, *de sărbătoare, nelucrător, liber*.

Prezenţa subiectului nu este obligatorie. El poate fi subînţeles.

La începutul unei fraze, **è** se scrie în forma **E'**.

4 TRADUCERE

1. Domnul Rossi este bărbat.
2. E un bărbat elegant.
3. Călătorul este turist.
4. E un turist francez.
5. Sandro este un prieten.
6. E un prieten fidel.
7. «Settebello» este un tren.
8. E un tren rapid.
9. Azi este zi lucrătoare.
10. E o zi lucrătoare.

2 E' una donna elegante

B 1 PREZENTARE

• **Una** este articolul nehotărât feminin singular: **una donna**, **una ragazza**. El se elidează în faţa unui cuvânt care începe cu vocală: **un'amica** (observaţi apostroful).

• Nu uitaţi: adjectivele care se termină la singular în vocala **-e** au aceeaşi formă pentru masculin şi feminin.

una donna	*o femeie*
una regione	*o regiune*
un'amica	*o prietenă*
Fabbri	
Giovanna	*Ioana*
la Lombardia	*Lombardia*
industriale	*industrial, -ă*
inglese	*englez, -ă*
milanese	*milanez, -ă*
settentrionale	*septentrional, -ă; nordic, din nord*
felice	*fericit, -ă*
gentile	*amabil, -ă; drăguţ, -ă*

B 2 APLICAŢIE

1. **La signora Fabbri è milanese.**
2. **E' una donna elegante.**
3. **Giovanna è felice.**
4. **E' una ragazza gentile.**
5. **E' una turista inglese.**
6. **E' un'amica.**
7. **La Lombardia è una regione settentrionale.**
8. **E' una regione industriale.**

2 E o femeie elegantă

B 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

• Cuvântul **Lombardia** este accentuat pe silaba **di**.

• Pronunţaţi apăsat: **donna**, **Giovanna**.

• **S** se pronunţă ca în limba română, înainte de consoana **t**.

• Accentul scoate în evidenţă o silabă în raport cu celelalte prin:
- intensitate
- înălţime
- durată

■ Gramatică

• **Turista** are aceeaşi formă pentru masculin şi feminin: **un turista**, **una turista**.

• Adjective ca: **francese**, **inglese**, **gentile** au aceeaşi terminaţie la masculin şi feminin.

un ragazz**o** inglese
una ragazz**a** inglese

În schimb, adjective ca: **italiano**, **bello** etc. au terminaţii diferite la masculin şi feminin.

un amic**o** italian**o**
un'amic**a** italian**a**

B 4 TRADUCERE

1. Doamna Fabbri este milaneză.
2. E o femeie elegantă.
3. Giovanna este fericită.
4. E o fată amabilă.
5. E o turistă engleză.
6. E o prietenă.
7. Lombardia este o regiune din nord (/ septentrională).
8. E o regiune industrială.

2 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Repetaţi cu voce tare cuvintele următoare:

Giovanna, donna, Fabbri, elegante, Lombardia.

B. Traduceţi:

1. Lombardia este o regiune din nord.
2. E o regiune industrială.
3. Giovanna e o prietenă.
4. E o frumoasă turistă engleză.

C. Treceţi la masculin:

1. Un'amica fiorentina.
2. Una turista inglese.
3. La signora è bella e elegante.
4. E' una donna felice.

C 2 VOCABULAR

– **L'inverno** *iarna* → **invernale** *hibernal, de iarnă*

– **La primavera** *primăvara* → **primaverile** *primăvăratic, de primăvară*

– **L'estate** *vara* → **estivo** *estival, de vară*

– **L'autunno** *toamna* → **autunnale** *autumnal, de toamnă*

• **Giorno feriale** *zi lucrătoare, de lucru*
Giorno festivo *zi de sărbătoare, nelucrătoare*

• Cuvântul **feriale** provine din **feria** care, în liturghia catolică înseamnă *zi a săptămânii*, deci zi lucrătoare.

2 Exerciţii

C 3 CHEIE

B. 1. La Lombardia è una regione settentrionale.
2. E' una regione industriale.
3. Giovanna è un'amica.
4. E' una bella turista inglese.

C. 1. Un amico fiorentino.
2. Un turista inglese.
3. Il signore è bello e elegante.
4. E' un uomo felice.

C 4 OBSERVAŢII

• **e** (fără accent) se traduce prin *şi*.

• Există analogii în utilizarea lui **il** şi a lui **un**, exceptând cuvintele care încep cu o vocală.
Se spune deci: **un** giorno, **il** giorno; **un** ragazzo, **il** ragazzo.
Dar vom spune: **un** uomo, **l'**uomo (vezi Lecţia 9).

• Numele de familie **Fabbri** înseamnă *fierari*.

• **Settebello** este numele unui tren rapid, dar la origine denumea *şaptele de caro*, cartea pe care orice jucător vrea s-o aibă în mână la jocul numit **scopa**, deoarece valorează un punct (este un fel de atu). Acest joc utilizează cărţi napolitane.

3 C'è molta gente

A 1 PREZENTARE

- **C'è** se traduce prin *există, este, (aici) se află.*
- Substantivul **gente** este singular şi feminin. Se spune deci **la gente** *lumea, oamenii.*
- **Molto** *mult* şi **poco** *puţin* sunt adjective şi, deci, se acordă în gen şi număr cu substantivele pe care le determină.

poco	*puţin*
molto	*mult*
rapido	*rapid*
privato	*privat*
Milano	
Torino	
la gente	*lumea, oamenii*
la benzina	*benzina*
la macchina	*maşina*
la strada	*strada*
l'autostrada	*autostrada*
la Ferrari	*(maşina) Ferrari*
tra	*între*

A 2 APLICAŢIE

1. **C'è poca gente: è un giorno festivo.**
2. **C'è molta gente: è un giorno feriale.**
3. **C'è poca benzina.**
4. **C'è una macchina veloce. E' una Ferrari.**
5. **C'è un treno per Milano. E' il Settebello.**
6. **E' un treno rapido.**
7. **C'è un'autostrada tra Milano e Torino.**
8. **E' un'autostrada privata.**

3 E multă lume

A 3 OBSERVAŢII

Pronunţie

În cuvântul **benzina**, **z** se pronunţă *dz.* În acest caz, este o consoană sonoră.

Gramatică

- Atenţie! **c'è** se poate traduce cu *este* în sensul de *există*, în timp ce **è** înseamnă *este:*

c'è un libro interessante	*este / există o carte interesantă*
è un libro interessante	*(aceasta) este o carte interesantă*

- În italiană există două grupe de adjective:

a) Prima grupă: la singular, fiecare adjectiv are terminaţia **-o** la masculin şi **-a** la feminin.

italian**-o** *italian*	italian**-a** *italiană*

Acordul e uşor de făcut:

il ragazz**o** italian**o**	**il** padr**e** italian**o**
la ragazz**a** italian**a**	**la** madr**e** italian**a**

b) A doua grupă: la singular, fiecare adjectiv se termină în **-e**, indiferent dacă este masculin sau feminin.

Acordul e uşor de făcut, dar poate părea surprinzător:

il ragazz**o** francese	**il** padr**e** francese
la ragazz**a** francese	**la** madr**e** francese

- **Molto** şi **poco** sunt adjective care fac parte din aceeaşi grupă cu **italiano**, **fiorentino**.

c'è poca benzina	*este puţină benzină*
c'è poco tempo	*este puţin timp*
c'è molta gente	*este multă lume*

A 4 TRADUCERE

1. E puţină lume: e zi liberă. – 2. E multă lume: e zi lucrătoare. – 3. Este / există puţină benzină. – 4. Este / există o maşină rapidă. E o Ferrari. – 5. Este / există un tren pentru Milano. E Settebello. – 6. E un tren rapid. – 7. Este / există o autostradă între Milano şi Torino. – 8. E o autostradă privată.

3 Ci sono molte macchine

B 1 PREZENTARE

• **Ci sono** înseamnă *există, sunt* şi se foloseşte când subiec este la plural.

• Pluralul articolului hotărât **il** este **i**, iar pluralul lui **la** este **le**.

• Marca pluralului este totdeauna **-i**, cu excepţia cuvintelor gen feminin terminate la singular în **-a**, şi care formează plura în **-e**.

	il ragazzo	**i** ragazzi	**la** madre	**le** madri
dar	**la** ragazza	**le** ragazze	bella	belle

• **Specialità** are accentul pe ultima silabă. Vocala **a** finală es marcată prin accent grafic grav: **à**. Acest tip de substantive a aceeaşi formă la plural: **la specialità, le specialità.**

il cappuccino	*capucino, cafea cu frişcă*
la specialità	*specialitate*
autonomo	*autonom*
giapponese	*japonez*
buono	*bun*
Italia	*Italia*
grande	*mare*
in	*în, din*

B 2 APLICAŢIE

1. **Ci sono molti turisti.**
2. **Sono turisti francesi.**
3. **Ci sono molte turiste.**
4. **Sono turiste inglesi.**
5. **Ci sono molte macchine.**
6. **Sono macchine italiane e giapponesi.**
7. **Ci sono molte regioni in Italia.**
8. **Sono regioni autonome.**
9. **I cappuccini sono buoni.**
10. **Sono una specialità italiana.**

3 Există multe maşini

B 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

• Atenţie la consoanele duble din cuvântul ca**ppucc**ino.

■ Gramatică

• **C'è** şi **ci sono** înseamnă *există*, dar se folosesc după cum subiectul este la singular, respectiv la plural.

c'è una macchina italiana	*există o maşină italienească*
ci sono macchine italiane	*există maşini italieneşti*

• **E'** înseamnă *este*, **sono** înseamnă *sunt*.

è una specialità italiana	*e o specialitate italienească*
sono regioni autonome	*sunt regiuni autonome*

• Pluralul: pluralul lui **è** este **sono.**

• Pluralul substantivelor şi al adjectivelor se formează cu ajutorul terminaţiei **-i**, cu excepţia cuvintelor de gen feminin terminate în **-a** la singular şi în **-e** la plural.

il ragazz**o** è italian**o**	**i** ragazz**i** sono italian**i**
il turist**a** è napoletan**o**	**i** turist**i** sono napoletan**i**
il padr**e** è francese	**i** padr**i** sono francesi
l'estat**e** è bell**a**	**le** estat**i** sono bell**e**
la turist**a** è napoletan**a**	**le** turist**e** sono napoletan**e**
la ragazz**a** è francese	**le** ragazz**e** sono francesi

B 4 TRADUCERE

1. Există / sunt mulţi turişti.
2. Sunt turişti francezi.
3. Există / sunt multe turiste.
4. Sunt turiste franceze.
5. Există / sunt multe maşini.
6. Sunt maşini italieneşti şi japoneze.
7. Există / sunt multe regiuni în Italia.
8. Sunt regiuni autonome.
9. Cafelele cu frişcă sunt bune.
10. Sunt o specialitate italienească.

3 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Citiţi:

autonomo, macchina, rapido, una stazione, delizioso, ragazza, la benzina.

B. Traduceţi:

1. Există multe maşini franţuzeşti în Italia.
2. Specialităţile italieneşti sunt bune.
3. Sunt fete amabile.
4. Există mulţi oameni amabili.

C. Treceţi la plural:

1. C'è una turista: è una turista francese.
2. C'è una grande macchina: è una macchina inglese.

D. Traduceţi:

1. Ci sono pochi turisti: sono giapponesi.
2. Ci sono molte regioni in Italia: sono regioni autonome.

C 2 VOCABULAR

l'aranciata	*oranjada*
la birra	*berea*
il latte	*laptele*
la cioccolata	*ciocolata (care se bea)*
il cioccolato	*ciocolata (care se mănâncă)*
caldo	*cald*
freddo	*rece*

Il cappuccino: este o băutură caldă, preparată din cafea foarte tare şi frişcă. Culoarea sa aminteşte de cea a veşmântului călugărilor capucini, de unde şi numele.

- **Barzelletta** (*glumă, povestire hazlie*)

– Qual è il colmo per una suora? *(Care este culmea pentru o călugăriţă?)*

– Far colazione a letto con un cappuccino. *(Să ia un capucin(o) în pat la micul dejun.)*

(Joc de cuvinte: **cappuccino** înseamnă în acelaşi timp *cafea cu frişcă* şi *capucin*.)

3 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Atenţie la locul accentului şi la pronunţia lui **z**.

B.
1. Ci sono molte macchine francesi in Italia.
2. Le specialità italiane sono buone.
3. Sono ragazze gentili.
4. C'è molta gente gentile.

C.
1. Ci sono turiste: sono turiste francesi.
2. Ci sono grandi macchine: sono macchine inglesi.

D.
1. Există / sunt puţini turişti: sunt japonezi.
2. Există / sunt multe regiuni în Italia: sunt regiuni autonome.

C 4 OBSERVAŢII

- Acordul adjectivelor depinde de grupa din care fac parte.

Grupa I	Grupa a II-a
italiano	francese
americano	inglese
fiorentino	giapponese
veneziano	gentile
napoletano	elegante
festivo	feriale
bello	

Grupa I: terminaţii diferite la singular şi plural pentru masculin şi feminin.

è un ragazzo italiano	**sono ragazzi italiani**
è una ragazza italiana	**sono ragazze italiane**

Grupa a II-a: aceeaşi terminaţie la singular şi respectiv plural pentru masculin şi feminin:

è un ragazzo francese	**sono ragazzi francesi**
è una ragazza francese	**sono ragazze francesi**

- Cuvintele accentuate pe ultima silabă poartă accent grafic:
  la specialità.

4 Questi turisti sono in vacanza?

A 1 PREZENTARE

• **Sono treni veloci e moderni?**

În italiană, ordinea cuvintelor în propoziţia interogativă este în general aceeaşi cu cea din propoziţia afirmativă. Ca şi în română, diferenţierea se face:

a) în scris, prin punctuaţie:

– **sono treni veloci e moderni** (propoziţie enunţiativă) *sunt trenuri rapide şi moderne.*

– **sono treni veloci e moderni?** (propoziţie interogativă) *sunt trenuri rapide şi moderne?*

b) în vorbire, prin intonaţie (vezi A3).

• **Sì** indică un răspuns afirmativ.

questo	*acest*
tedesco	*german*
straniero	*străin*
essere in vacanza	*a fi în vacanţă / concediu*
sì	*da*
anche	*de asemenea, şi*
o	*sau*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Questi turisti sono italiani o stranieri?**
2. **– Sono stranieri.**
3. **– Sono in vacanza?**
4. **– Sì, sono in vacanza.**
5. **– Sono tedeschi?**
6. **– Sì, sono tedeschi.**
7. **– Anche questi viaggiatori sono stranieri?**
8. **Sono francesi?**
9. **– Sì, sono francesi.**

Aceşti turişti sunt în vacanţă?

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

În vorbire, intonaţia este cea care diferenţiază propoziţia terogativă de cea afirmativă. Tonul unei propoziţii interogative la re se răspunde cu *da* sau *nu* este urcător.

x.: a) **sono francesi**: propoziţie enunţiativă
b) **sono francesi?**: propoziţie interogativă

aceste două propoziţii, cuvintele îşi păstrează accentul, dar tonaţia diferă.

Grupurile **che, chi,** se pronunţă ca în română: **pochi, deschi, anche.**

Grupul **qu** se pronunţă *cu*, indiferent de vocala care urmează.

Gramatică

Questo este pronume şi adjectiv demonstrativ, forma pentru asculin singular: *acest, acesta.*

questo turista *acest turist*

Conjuncţii: **e** *şi* **o** *sau*

Adverbe: **Sì** *da*
Anche *şi* – se plasează înaintea substantivului:
Anche il turista *şi turistul*

4 TRADUCERE

1. – Aceşti turişti sunt italieni sau străini?
2. – Sunt străini.
3. – Sunt în vacanţă?
4. – Da, sunt în vacanţă.
5. – Sunt germani?
6. – Da, sunt germani.
7. – Şi acesti călători sunt străini?
8. Sunt francezi?
9. – Da, sunt francezi.

4 Non sono fiorentine

B 1 PREZENTARE

• Propoziţia negativă se obţine din cea afirmativă, p adăugarea negaţiei **non** înaintea predicatului:

Sandro è un ragazzo	*Sandro e băiat*
Giovanna non è francese	*Giovanna nu e franţuzoaic*

• **No** indică un răspuns negativ. Este opusul lui **sì** (vezi B3).

la studentessa	*studenta*
bolognese	*bolognez, din Bologna*
neanche	*nici (măcar)*
né... né...	*nici... nici...*

B 2 APLICAŢIE

1. – Queste signorine sono in vacanza?
2. – No, non sono in vacanza.
3. – Sono studentesse?
4. – No, non sono neanche studentesse.
5. – Sono bolognesi o fiorentine?
6. – Non sono bolognesi.
7. Non sono neanche fiorentine.
8. Non sono né bolognesi, né fiorentine.
9. Sono milanesi.

4 Nu sunt florentine

B 3 OBSERVAŢII

Gramatică

• **E' italiano? Non è italiano, è francese.**

Non este adverbul de negaţie care se aşază înaintea verbului ntr-o propoziţie negativă.

• **E' italiano? No.**

No înlocuieşte aici propoziţia negativă **non è italiano**. Totuşi, pot apărea ambele forme ale negaţiei, într-o structură de tipul:

E' italiano? No, non è italiano.

• **Né... né** este o dublă negaţie într-o propoziţie negativă.

Non è né romano né milanese.
Nu este nici roman, nici milanez.

Acelaşi lucru poate fi exprimat prin două propoziţii negative:

Non è romano. Non è milanese.

• **Neanche** se foloseşte într-o a doua propoziţie negativă şi accentuează negaţia din prima propoziţie.

Ex.: **Sandro non è francese.**
Sandro nu e francez.
Neanche Pietro è francese.
Nici Pietro nu e francez.

B 4 TRADUCERE

1. – Aceste domnişoare sunt în vacanţă?
2. – Nu, nu sunt în vacanţă.
3. – Sunt studente?
4. – Nu, nu sunt nici studente.
5. – Sunt bologneze sau florentine?
6. – Nu sunt bologneze.
7. Nu sunt nici florentine.
8. Nu sunt nici bologneze, nici florentine.
9. Sunt milaneze.

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Queste studentesse sono inglesi o italiane?
2. Questi stranieri non sono tedeschi; non sono neanc inglesi.
3. Queste turiste non sono né francesi né italiane.
4. E' bello questo treno? Sì, è anche rapido.
5. Non c'è un treno per Torino? Sì, ci sono treni per Torino anche per Bologna.

B. Completaţi cu *anche, neanche* (după caz) şi traduceţi:

1. Sì, ... questo treno è veloce.
2. ... il Palatino è veloce.
3. Questa studentessa non è inglese; non è ... tedesca; francese.

C 2 VOCABULAR

settentrionale	*septentrional, nordic*
centrale	*central*
meridionale	*meridional, sudic*
sviluppato	*dezvoltat*
sottosviluppato	*subdezvoltat*
rico	*bogat*
povero	*sărac*

Le regioni italiane sono autonome.
Regiunile italiene sunt autonome.

Ci sono venti regioni.
Sunt douăzeci de regiuni.

Le regioni settentrionali non sono povere, sono ricche.
Regiunile septentrionale nu sunt sărace, sunt bogate.

Le regioni centrali e meridionali sono meno sviluppate. Non sono sottosviluppate.
Regiunile centrale şi meridionale sunt mai puţin dezvoltate. Nu sunt subdezvoltate.

C 3 CHEIE

A. 1. Aceste studente sunt englezoaice sau italience?
2. Aceşti străini nu sunt germani; nu sunt nici englezi.
3. Aceste turiste nu sunt nici franţuzoaice, nici italience.
4. E frumos trenul acesta? Da, şi este şi rapid.
5. Nu există un tren pentru Torino? Da, există trenuri pentru Torino şi de asemenea pentru Bologna.

B. 1. **Sì, anche questo treno è veloce.**
Da, şi acest tren este rapid.

2. **Anche il Palatino è veloce.**
Şi Palatino este rapid.

3. **Questa studentessa non è inglese; non è neanche tedesca; è francese.**
Această studentă nu e englezoaică; nu e nici nemţoaică; e franţuzoaică.

C 4 OBSERVAŢII

- Răspunsul afirmativ este **sì**.
- Răspunsul negativ este **no**.
- **Anche** se foloseşte în propoziţii afirmative, iar **neanche**, în propoziţii negative.
  a) **Sandro è studente. Anche Pietro è studente.**
  Sandro e student. Şi Pietro e student.
  b) **Sandro non è francese. Neanche Pietro è francese.**
  Sandro nu e francez. Nici Pietro nu e francez.
- Femininul pentru **studente** este **studentessa**, iar pentru **professore, professoressa**.

5 Sei libera stasera?

A 1 PREZENTARE

• Prezentul indicativ al verbului **essere** *a fi*, la singular:

io	**sono**	*eu*	*sunt*
tu	**sei**	*tu*	*eşti*
lui, esso }	**è**	*el* }	*este*
lei, essa }		*ea* }	

• Pronumele personal la nominativ **(io, tu, lui, esso, lei, essa)** poate fi omis, ca şi în română.

Ex.: **Sono italiano** *Sunt italian*

ingegnere	*inginer*
Graziella	*Graţiela*
Bologna	*Bologna*
fortunato	*norocos*
siciliano	*sicilian*
libero	*liber*
scusa	*scuză-mă (spune-mi)*
allora	*atunci*
stasera	*astă-seară, deseară*

A 2 APLICAŢIE

1. **Sandro – Sei in vacanza?**
2. **Graziella – Sì, sono in vacanza; e tu?**
3. **Sandro – Anch'io sono in vacanza.**
4. **Graziella – Sei studente?**
5. **Sandro – No, sono ingegnere. E tu, sei studentessa?**
6. **Graziella – Sì, io sono studentessa.**
7. **Sandro – Scusa, sei libera stasera?**
8. **Graziella – Sì, sono libera.**
9. **Sandro – Allora, a stasera. Ciao!**
10. **Graziella – Arrivederci!**

5 Eşti liberă astă-seară?

A 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

• Nu uitaţi: grupul **gn** se pronunţă ca *n* muiat.

• În cuvântul **Graziella**, **z** se pronunţă *ţ*.

• În cuvântul **libero**, accentul cade pe antepenultima silabă (**li**).

■ Gramatică

• Propoziţia emfatică este cea în care se insistă asupra unuia dintre elementele acesteia, pentru a-l pune în evidenţă. Dacă elementul evidenţiat este un pronume, acesta nu poate lipsi din propoziţie.

Ex.: **E tu, sei italiano?** *Şi / dar tu, eşti italian?*
E lui, è italiano? *Şi / dar el, e italian?*

• **Esso, lui** sunt pronume personale masculine de persoana a III-a singular.

• **Essa, lei** sunt pronume personale feminine de persoana a III-a singular.

• **Scusa**, *scuză-mă* (imperativ, persoana a II-a singular). Este o formulă de adresare mai familiară.

A 4 TRADUCERE

1. Sandro – Eşti în vacanţă?
2. Graziella – Da, sunt în vacanţă; şi tu?
3. Sandro – Şi eu sunt în vacanţă.
4. Graziella – Eşti student?
5. Sandro – Nu, sunt inginer. Dar tu, eşti studentă?
6. Graziella – Da, sunt studentă.
7. Sandro – Spune-mi, eşti liberă astă-seară?
8. Graziella – Da, sunt liberă.
9. Sandro – Atunci, pe deseară. Pa!
10. Graziella – La revedere!

5 Siete contenti di visitare Roma?

B 1 PREZENTARE

- Prezentul indicativ al verbului **essere** *a fi*, la plural:

noi	**siamo**	*noi*	*suntem*
voi	**siete**	*voi*	*sunteţi*
essi, loro / **esse, loro**	**sono**	*ei* / *ele*	*sunt*

- **Molto** poate fi adverb şi se traduce prin *mult, foarte.* (**Molto** c adjectiv a fost descris la Lecţia 3.)

il bambino	*copilul, copilaşul*
il fratello	*fratele*
un albergo	*un hotel*
la moglie	*soţia*
il marito	*soţul*
la fine settimana	*sfârşitul de săptămână, week-end-ul*
essere in tre	*a fi (în număr de) trei*
visitare	*a vizita*
stanco	*obosit*
contento	*bucuros, mulţumit*
quanto	*cât*
adesso	*acum*
qui	*aici*
di	*de*
ma	*dar* (conjuncţie)

allora = atunci
poiché = deci

B 2 APLICAŢIE

(La sera in albergo)

1. – Buona sera, signora e signori.
2. – Buona sera.
3. – Quanti siete?
4. – Siamo in tre.
5. Mia moglie, il bambino ed io.
6. – Per quanto tempo siete qui?
7. – Siamo qui per la fine settimana.
8. – Siete contenti di visitare Roma?
9. – Sì, molto. Siamo felici. Ma adesso siamo stanchi.

5 Sunteţi bucuroşi să vizitaţi Roma?

B 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

- Grupul **gli** se pronunţă ca *l* muiat: **moglie**.

■ Gramatică

- **Loro** este un pronume personal de persoana a III-a plural, comun ambelor genuri. Se foloseşte mai ales în formele emfatice:

  Loro, sono stanchi; **io**, non sono stanco.
  Cât despre ei, sunt obosiţi; în ceea ce mă priveşte, nu sunt obosit.

- Adjectivul posesiv la persoana I singular este:

  mio *meu* **mia** *mea*

El se aşază înaintea substantivului.

- Remarcaţi structura:

  essere + adjectiv + **di** + verb la infinitiv

care se traduce în română cu conjunctivul:

  Siamo contenti di visitare Roma.
  Suntem bucuroşi să vizităm Roma.

B 4 TRADUCERE

(Seara, la hotel)

1. – Doamnă, domnilor, bună seara.
2. – Bună seara.
3. – Câţi sunteţi?
4. – Suntem trei.
5. Soţia mea, copilul şi cu mine.
6. – Pentru cât timp sunteţi aici?
7. – Suntem aici pentru week-end.
8. – Sunteţi bucuroşi să vizitaţi Roma?
9. – Da, foarte. Suntem fericiţi. Dar acum suntem obosiţi.

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Mio marito è a Bologna per poco tempo.
2. Tu sei fiorentino o bolognese?
3. Scusa, sei libero stasera? Allora, ciao! A stasera!
4. Voi siete qui per le vacanze?

B. Traduceţi:

1. Cât despre mine, sunt student; dar tu?
2. Fratele meu nu este aici; nu e în vacanţă.
3. Graziella este florentină; e norocoasă!

C 2 VOCABULAR

Uno	*unu*
due	*doi*
tre	*trei*
quattro	*patru*
cinque	*cinci*
sei	*şase*
sette	*şapte*
otto	*opt*
nove	*nouă*
dieci	*zece*
undici	*unsprezece*
dodici	*doisprezece*
tredici	*treisprezece*
quattordici	*paisprezece*
quindici	*cincisprezece*
sedici	*şaisprezece*
diciassette	*şaptesprezece*
diciotto	*optsprezece*
diciannove	*nouăsprezece*
venti	*douăzeci*

C 3 CHEIE

1. Soţul meu este la Bologna pentru puţin timp.
2. Cât despre tine, eşti florentin sau bolognez?
3. Spune-mi, eşti liber astă-seară? Atunci, salut! Pe deseară!
4. Cât despre voi, sunteţi aici pentru / pe vacanţă?

1. Io sono studente, e tu?
2. Mio fratello non è qui; non è in vacanza.
3. Graziella è fiorentina; è fortunata!

C 4 OBSERVAŢII ŞI VOCABULAR (continuare)

Nu confundaţi!

papa *papă* cu **papà** *tată*

meta *scop* cu **metà** *jumătate*

Observaţi importanţa accentului în italiană.

Che giorno è oggi?		*Ce zi este azi?*
Oggi è	**lunedì**	*Azi e luni*
	martedì	*marţi*
	mercoledì	*miercuri*
	giovedì	*joi*
	venerdì	*vineri*
	sabato	*sâmbătă*
	domenica	*duminică*

6 Scusi, ha un documento (di riconoscimento)?

A 1 PREZENTARE

• Indicativul prezent al auxiliarului **avere** *a avea*, la singular:

io		**ho**	*eu*	*am*
tu		**hai**	*tu*	*ai*
lui, esso	**Lei**	**ha**	*el*	*are*
lei, essa			*ea*	

• **Lei** este pronumele de politeţe la nominativ: *dumneavoastră, dumneata.* Se scrie totdeauna cu majusculă.

Ex.: **Lei è italiano?** *Dumneavoastră sunteţi italian?*

Lei este urmat de verbul la persoana a III-a singular.

l'aeroporto Leonardo da Vinci	*aeroportul Leonardo...*
il documento (di riconoscimento)	*documentul de identitate*
il passaporto	*paşaportul*
il doganiere	*vameşul*
la patente (di guida)	*permisul de conducere*
l'origine	*originea*
il passeggero	*pasagerul*
i franchi, la lira	*francii, lira*
scusi	*scuzaţi-mă*
per favore	*vă rog*
eppure	*(şi) totuşi*

A 2 APLICAŢIE

(Aeroporto Leonardo da Vinci, Roma: un doganiere, un passeggero)

1. **– Scusi, ha un documento di riconoscimento?**
2. **– Sì, ho il passaporto e la patente.**
3. **– Il passaporto, per favore... Ma Lei è italiano!**
4. **– No, non sono italiano, sono francese.**
5. **– Eppure ha un cognome italiano!**
6. **– Sono di origine italiana.**
7. **– Ha molti franchi?**
8. **– No, ho pochi franchi.**
9. **– Quante lire ha?**
10. **– Non ho molte lire.**

6 Scuzaţi-mă, aveţi un document de identi

A 3 OBSERVAŢII

Pronunţie

Formele verbale **ho**, **hai**, **ha** se pronunţă respectiv [o],

Grupul **sci** urmat de o consoană se pron
iconoscimento.

Gramatică

Pronumele de politeţe **Lei** *dumneavoastră, dumne*
parte frecvent folosit în italiană (vezi B3 şi C3).

Nu confundaţi **Lei** cu **lei**.

Lei (cu majusculă) este pronumele de politeţe cu care n
adresa atât unei femei cât şi unui bărbat, în timp ce **le**
ormă pentru feminin a pronumelui personal la nominativ.

Lei è italiano *Dumneavoastră sunteţi italian*
Lei è italiana *Dumneavoastră sunteţi italiancă*

Lei este aici persoana căreia ne adresăm, bărbat sau fer

lei è italiana *ea este italiancă*

lei este aici o persoană diferită de cea căreia ne adresăm

• **Scusi** *scuzaţi-mă* se foloseşte cu pronumele de politeţe

A 4 TRADUCERE

(Aeroportul Leonardo da Vinci, Roma: un van pasager)

1. – Scuzaţi-mă, aveţi un document de identitate?
2. – Da, am paşaportul şi permisul de conducere.
3. – Paşaportul, vă rog... Dar dumneavoastră sunteţi ita
4. – Nu, nu sunt italian, sunt francez.
5. – Şi totuşi aveţi un nume italian.
6. – Sunt de origine italiană.
7. – Aveţi mulţi franci?
8. – Nu, am puţini franci.
9. – Câte lire aveţi?
10. – Nu am multe lire.

6 Scusate, c'è un posto libero?

B 1 PREZENTARE

- Indicativul prezent al verbului **avere** *a avea*, la plural:

noi	**abbiamo**	*noi*	*avem*
voi	**avete**	*voi*	*aveţi*
essi		*ei*	
loro Loro	**hanno**		*au*
esse		*ele*	

- **Perché**: *de ce* şi *pentru că*.

la riduzione	*reducerea*
il controllore	*controlorul*
il posto	*locul*
il biglietto	*biletul*
avere diritto	*a avea dreptul*
grave	*grav*
prenotato	*rezervat*
qui	*aici*
essere in pensione	*a fi la pensie*
essere pensionato	*a fi pensionar*
anziano	*bătrân* (subst., adj.); *în vârstă*
trenta per cento	*treizeci la sută*

B 2 APLICAŢIE

(Una signora anziana e un controllore)

1. **– Scusate, c'è un posto libero?**
2. **– Sì, signora, qui.**
3. **– Quanti posti ci sono?**
4. **– Ci sono due posti non prenotati.**
5. **– Lei è il controllore?**
6. **– Sì, signora. Perché?**
7. **– Non ho il biglietto.**
8. **– Non è grave. E' in pensione?**
9. **– Sì, sono pensionata.**
10. **– Allora ha diritto a una riduzione.**
11. **– Quanto?**
12. **– Trenta per cento.**

6 Scuzaţi-mă, este un loc liber?

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

În cuvântul **hanno,** *h* nu se pronunţă (vezi A3).

Gramatică

Pronumele de politeţe **Lei** are la plural forma **Loro**. Între **Loro** şi **loro** sunt aceleaşi diferenţe ca între **Lei** şi **lei**, cu singura deosebire că **loro** este în acelaşi timp masculin şi feminin, ca şi pronumele de politeţe.

Pronumele **tu** presupune familiaritate, prietenie, egalitate în raporturile dintre interlocutori.

Pronumele **voi** este pluralul lui **tu**. Totuşi, el se foloseşte în unele cazuri în paralel cu pronumele de politeţe **Lei** (în scrisori comerciale, în zonele rurale, de către unele persoane în vârstă; vezi C4).

În rest, **Lei** se foloseşte mai frecvent decât **voi**. Folosiţi deci perechea **tu - Lei**, în funcţie de raporturile cu interlocutorul.

Perché înseamnă atât *de ce* cât şi *pentru că*.

– Perché non sei contento?	*De ce nu eşti mulţumit?*
– Perché non ho il biglietto.	*Pentru că nu am bilet.*

4 TRADUCERE

(O doamnă în vârstă şi un controlor)

1. – Scuzaţi-mă, este un loc liber?
2. – Da, doamnă, aici.
3. – Câte locuri sunt?
4. – Sunt două locuri nerezervate.
5. – Dumneavoastră sunteţi controlorul?
6. – Da, doamnă. De ce?
7. – Nu am bilet(ul).
8. – Nu e grav. Sunteţi la pensie?
9. – Da, sunt pensionară.
10. – Atunci aveţi dreptul la o reducere.
11. – Cât?
12. – Treizeci la sută.

6 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Acest nume este de origine italiană. Acest prenume, asemenea.
2. Apropo, câţi franci francezi aveţi?
3. De ce am dreptul la o reducere?
4. Pentru că sunteţi la pensie (/ pensionară). Dumneavoas aveţi dreptul la o reducere importantă (bella).
5. Acest bătrân are un loc rezervat.

B. Traduceţi:

1. Lei ha la patente? – Sì. Ecco.
2. Scusi, c'è una banca? – Là, dopo l'uscita.
3. Dove sono i biglietti?
4. Perchè non hai i biglietti?
5. Qui, c'è un posto prenotato.

C. Schimbaţi persoana: *tu* → *Lei* sau *Lei* → *tu*:

1. Lei ha un documento?
2. Hai diritto a una riduzione.
3. Scusi, Lei ha denaro italiano?
4. Quante lire hai?

C 2 VOCABULAR

- **La lira** (prescurtat LIT): *lira* este unitatea monetară italiană.
- Vocabular monetar:

biglietto, banconota	*bancnotă*
spiccioli, spicci, monetina	*mărunţiş*
soldi, denaro, danaro	*bani*

- Nu confundaţi **la banca** (instituţia financiară) cu **il ban** (obiectul pe care se stă).

ecco	*iată*	**a proposito**	*apropo*
dopo	*după*	**là**	*acolo*
dove	*unde*		

6 Exerciţii

C 3 CHEIE

1. Questo cognome è di origine italiana. Anche questo nome.
2. A proposito, quanti franchi francesi ha?
3. Perché ho diritto a una riduzione?
4. Perché Lei è in pensione (pensionato). Lei ha diritto a una bella riduzione.
5. Questo anziano ha un posto prenotato.

1. Dumneavoastră aveţi permis de conducere? – Da, iată.
2. Scuzaţi-mă, există o bancă? – Acolo, după ieşire.
3. Unde sunt biletele?
4. De ce nu ai bilete(le)?
5. Aici, este / există un loc rezervat.

1. Tu hai un documento?
2. Ha diritto a una riduzione.
3. Scusa, tu hai denaro italiano?
4. Quante lire ha?

C 4 OBSERVAŢII

- Utilizarea lui **voi** şi a lui **Lei**:

Lei este forma de politeţe cea mai curentă. Ea datează din secolul al XV-lea şi s-a impus sub influenţa spaniolă. În perioada fascistă (1922–1943), a fost considerată ca «nebărbătească» (într-adevăr, Lei este la origine un pronume personal feminin) şi nu tocmai demnă de a fi folosită de către descendenţii romanilor! Forma recomandată era «voi».

Voi se foloseşte încă:

– în regiunile rurale din centrul şi sudul Italiei,
– în corespondenţa comercială, administrativă,
– de către unele persoane în vârstă.

7 Quanti ne abbiamo oggi?

A 1 PREZENTARE

- Iată câteva expresii referitoare la timp:

quanti anni hai?	*câţi ani ai?*
quanti ne abbiamo oggi?	*în câte / în ce dată suntem azi?*
in che mese siamo?	*în ce lună suntem?*
il compleanno	*aniversarea*
un anno	*un an*
il mese	*luna*
febbraio	*februarie*
aprile	*aprilie*
dunque	*deci*
quasi	*aproape, circa*
meno	*fără, mai puţin*
adesso	*acum*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Quanti anni hai?**
2. **– Ho sedici anni e dieci mesi.**
3. **– Dunque hai quasi diciassette anni.**
4. **– Sì. Quanti ne abbiamo oggi?**
5. **– Ne abbiamo tredici.**
6. **– In che mese siamo?**
7. **– Adesso siamo in febbraio.**
8. **– Il quattordici aprile è il mio compleanno.**
9. **Dunque oggi ho diciassette anni meno due mesi.**

În câte suntem azi?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

Cuvântul **ne** din expresia **quanti ne abbiamo oggi?** îl locuieşte pe **giorni** *zile*. Forma completă ar fi **quanti giorni abbiamo oggi?**, care s-ar traduce cuvânt cu cuvânt: *câte zile avem azi?*, adică: *ce dată este azi?*

Adjectivul posesiv **mio** este precedat de articol în majoritatea cazurilor (vezi Lecţia 17, A3).

Quanto? *cât?* este adjectiv sau pronume interogativ. Se acordă după regula adjectivelor din grupa I (**bello, buono** etc.).

quanti anni hai?	*câţi ani ai?*
quante persone ci sono?	*câte persoane sunt?* (vezi Lecţia 10, A3)

Che? este un adjectiv interogativ invariabil (vezi B3).

4 TRADUCERE

– Câţi ani ai?
– Am şaisprezece ani şi zece luni.
– Deci, ai aproape şaptesprezece ani.
– Da. În ce zi suntem azi?
– Suntem în treisprezece.
– În ce lună suntem?
– Acum suntem în februarie.
– Pe paisprezece aprilie este aniversarea mea.
– Deci, azi am şaptesprezece ani fără două luni.

7 Scusi, che ore sono?

B 1 PREZENTARE

- Iată alte expresii referitoare la timp:

che ora è?
che ore sono? } *cât este ceasul?*

la banca	*banca* (instituţia)
il pomeriggio	*după-amiaza*
Via Dante, 5	*Strada Dante nr. 5*
aperto	*deschis*
grazie mille	*mulţumesc mult*
a sinistra	*la stânga*
certamente	*desigur*
fino a	*până la*
dove	*unde*
dov'è?	*unde este / se află?*
qui vicino	*aici aproape*
lontano	*departe*
lì	*acolo*
il passante	*trecătorul*

B 2 APLICAŢIE

1. **Turista** – **Scusi, che ore sono?**
2. **Passante** – **Sono le dieci meno un quarto.**
3. **Turista** – **La banca è aperta oggi?**
4. **Passante** – **Certamente, signore.**
5. **Turista** – **Fino a che ora è aperta?**
6. **Passante** – **Fino a mezzogiorno.**
7. **Turista** – **E il pomeriggio?**
8. **Passante** – **Fino alle diciassette.**
9. **Turista** – **Dov'è? E' lontana?**
10. **Passante** – **No, è qui vicino. E' in Via Dante, 5, sinistra.**
11. **Turista** – **Grazie mille.**

7 Scuzaţi, cât este ceasul?

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- **Che?** este un adjectiv interogativ invariabil. Este echivalentul lui **quale?** (*ce?, care?*).

Ex.: **che giorno è oggi?** *ce zi este azi?*
che ora è? *cât este ceasul?*

Ca adjectiv, **che?** este mai folosit decât **quale?** *care?*

- Pentru a cere ora exactă, se folosesc două expresii:

che ora è? **che ore sono?**

Pentru răspuns, articolul şi verbul se pun totdeauna la plural (cu excepţia cazului când se indică ora unu, miezul zilei sau miezul nopţii), deoarece cuvântul **ora** (sau **ore**) este subînţeles:

Ex.: **sono le (ore) cinque** *este ora cinci*
è l'(ora) una *este ora unu*

- **Fino a** devine **fino alle** înaintea unui plural:

fino alle tre (ore) *până la ora (/ orele) trei*

- **Lontano** este adjectiv, deci se acordă cu substantivul subînţeles **banca** (vezi propoziţia 9 de la B2).

- Adresa se scrie cu virgulă între numele străzii şi număr.

Ex.: **Via Dante, 5** **Via Manzoni, 14**

B 4 TRADUCERE

1. Turistul – Scuzaţi, cât este ceasul?
2. Trecătorul – Este zece fără un sfert.
3. Turistul – Banca este deschisă azi?
4. Trecătorul – Desigur, domnule.
5. Turistul – Până la ce oră este deschisă?
6. Trecătorul – Până la prânz.
7. Turistul – Şi după-amiază?
8. Trecătorul – Până la ora (/ orele) şaptesprezece.
9. Turistul – Unde este? E departe?
10. Trecătorul – Nu, e aici aproape. Este pe Strada Dante nr. 5, acolo, la stânga.
11. Turistul – Mulţumesc mult.

7 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Câţi ani ai?
2. Am şaptesprezece ani.
3. În ce dată suntem?
4. Suntem în şaisprezece; deci banca este deschisă.

B. Formulaţi întrebarea potrivită:

1. Sono le tredici.
2. La banca è qui vicino, a destra.
3. No, non è lontana.
4. E' aperta fino alle dodici.
5. Oggi ne abbiamo tre.

C 2 VOCABULAR

■ **Le ore** — *orele*

che ora è?
che ore sono? } *cât este ceasul?*

è l'una	*e unu*
è mezzogiorno	*e 12 ziua (miezul zilei)*
è mezzanotte	*e 12 noaptea (miezul nopţii)*

sono le due	**meno un quarto**	*e două*	*fără un sfert*
	meno dieci		*fără zece*
	e dieci		*şi zece*
	e un quarto		*şi un sfert*
	e mezzo		*şi jumătate*

7 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Quanti anni hai?
2. Ho diciassette anni.
3. Quanti ne abbiamo?
4. Ne abbiamo sedici; dunque la banca è aperta.

B. 1. Che ore sono?
2. Dov'è la banca?
3. E' lontana?
4. Fino a che ora è aperta?
5. Quanti ne abbiamo oggi?

C 4 OBSERVAŢII

■ **Che ora è? Che ore sono?** *Cât este ceasul?*

• Se poate folosi oricare dintre cele două expresii pentru a cere ora exactă. În răspuns, articolul şi verbul se pun totdeauna la plural: **sono le tre** *este trei*

Excepţie: cazul când este ora unu, miezul zilei sau miezul nopţii:
è l'una *este unu*

• Ca şi în română, cuvântul **ora, ore** se subînţelege:
sono le (ore) tre *este (ora) trei*
è l'(ora) una *este (ora) unu*

• Pentru a indica *jumătatea*, se utilizează forma **e mezzo**, dar în unele regiuni se preferă **e mezza**.

■ Cele de mai sus ne conduc la concluzia că nici italiana nu face excepţie de la legea conform căreia o limbă se află într-o continuă evoluţie în spaţiu şi timp. Mai mult, diversitatea geografică, socio-economică şi culturală a ţării – cu greu limitată printr-o unificare politică relativ recentă (1861) – accentuează asemenea diferenţe de limbă de la o regiune la alta.

8 Lo sciopero è finito

A 1 PREZENTARE

- **Lo** este cealaltă formă a articolului hotărât masculin.

lo sportello	*ghişeul*
lo studente	*studentul*
lo sciopero	*greva*
lo zero	*zeroul*
l'ufficio postale	*oficiul poştal*
la posta	*poşta*
il telegramma	*telegrama*
finito	*terminat*
nazionale	*naţional*
a destra	*la dreapta*
per la strada	*pe stradă*

A 2 APLICAŢIE

(Per la strada: un turista inglese e un passante)

1. Turista – **Scusi, dov'è l'ufficio postale?**
2. Passante – **La posta è lì, a destra.**
3. Turista – **Lo sportello «telegrammi» è aperto oggi?**
4. Passante – **Certamente, signore.**
5. Turista – **Ma non c'è lo sciopero nazionale?**
6. Passante – **Lo sciopero è finito.**
7. Passante **Lo sportello è aperto fino a mezzogiorno.**
8. Turista – **Grazie mille.**

8 Greva s-a terminat

A 3 OBSERVAŢII

Pronunţie

În cuvântul **zero**, **z** se pronunţă *dz*.

Grupul **sci** urmat de o vocală se pronunţă *ş (fără i)*: **sciopero**.

Gramatică

Articolul **lo** se foloseşte în faţa unor cuvinte care încep cu:

1. un **s** urmat de o consoană:

lo sportello	*ghişeul*
lo studente	*studentul*
lo sciopero	*greva*

2. un **z**:

lo zio	*unchiul*
lo zucchero	*zahărul*

3. o vocală, dar în acest caz articolul se elidează:

l'ufficio postale	*oficiul poştal*
l'indirizzo (masc.)	*adresa*

4. **gn** sau **ps**:

lo gnomo	*gnomul*
lo psicologo	*psihologul*

Pluralul lui **lo** este **gli**:

lo sportello	*ghişeul*
gli sportelli	*ghişeele*

A 4 TRADUCERE

(pe stradă: un turist englez şi un trecător)

Turistul – Scuzaţi / vă rog, unde este oficiul poştal?
Trecătorul – Poşta este acolo, la dreapta.
Turistul – Ghişeul de telegrame este deschis azi?
Trecătorul – Desigur, domnule.
Turistul – Dar nu este grevă generală (naţională)?
Trecătorul – Greva s-a terminat.
Trecătorul Ghişeul este deschis până la prânz.
Turistul – Mulţumesc mult.

8 E' in vigore l'orario estivo

B 1 PREZENTARE

• Articolul **lo** se elidează înaintea cuvintelor care încep c vocală:

l'ufficio postale	*oficiul poştal*
l'impiegato	*angajatul, funcţionarul*
l'orario estivo	*ora de vară*
chiuso	*închis*
che sbadato!	*ce zăpăcit!*
caro	*drag*
essere in sciopero	*a fi în grevă*
in vigore	*în vigoare, valabil*
esattamente	*exact*
ma come!	*dar cum!*
e allora?	*şi atunci?*
già	*deja*
oh!	*oh!*

B 2 APLICAŢIE

(Ufficio postale: un impiegato, un turista)

1. **Turista** – **Perché l'ufficio postale è chiuso? Che sono?**
2. **Impiegato** – **Che ora è? Sono le dodici e cinque.**
3. **Turista** – **Ma come, sono le undici e dieci! Siete sciopero?**
4. **Impiegato** – **No, non siamo in sciopero, ma lo sportell aperto fino a mezzogiorno.**
5. **Turista** – **E allora? Non sono neanche le undici e quarto.**
6. **Impiegato** – **Caro signore, è già mezzogiorno.**
7. **Impiegato** **Sono esattamente le dodici e sette.**
8. **Impiegato** **In Italia è in vigore l'orario estivo.**
9. **Turista** – **Oh! Che sbadato!**

8 Este valabilă ora de vară

3 OBSERVAŢII

Gramatică

Nu uitaţi să puneţi articolul şi verbul la plural atunci când dicaţi ora:

sono le tre meno dieci	*este trei fără zece*
sono le due e un quarto	*este două şi un sfert*
sono le venti e trenta	*este douăzeci şi treizeci*
sono le dodici e dieci	*este douăsprezece şi zece*

erbul şi articolul se pun la singular în următoarele cazuri:

è l'una	*este unu*
è mezzanotte	*e miezul nopţii*
è mezzogiorno	*e miezul zilei*

ar în aceste trei cazuri se poate spune şi:

sono le tredici
sono le ventiquattro
sono le dodici

4 TRADUCERE

(Oficiul poştal: un funcţionar, un turist)

1. Turistul – De ce e închis oficiul poştal? Cât e ceasul?
2. Funcţionarul – Cât e ceasul? E douăsprezece şi cinci.
3. Turistul – Dar cum, e unsprezece şi zece! Sunteţi în grevă?
4. Funcţionarul – Nu, nu suntem în grevă, dar ghişeul e deschis până la douăsprezece.
5. Turistul – Ei şi? Nu e nici unsprezece şi un sfert.
6. Funcţionarul – Dragă domnule, e deja douăsprezece.
7. Funcţionarul Este exact douăsprezece şi şapte minute.
8. Funcţionarul În Italia e valabilă ora de vară.
9. Turistul – Oh! Ce zăpăcit!

8 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Răspundeţi la întrebarea: *Che ora è? che ore sono?*

– 4:05, 5:10, 1:15

– zece fără un sfert, opt fără şapte minute

B. Traduceţi:

1. Unde este ghişeul de telegrame, vă rog?
2. Ghişeele nu sunt deschise azi.
3. Şi de ce?
4. Pentru că funcţionarii sunt în grevă.

C. Traduceţi:

1. Scusi, qui non c'è un impiegato?
2. Perché questo sportello è chiuso?
3. Perché oggi c'è lo sciopero.
4. C'è un ufficio postale in questa strada, per favore?
5. Sì, signore.
6. E' lontano?

C 2 INFORMAŢII UTILE

■ Iată cum se scrie o adresă obişnuită:

Gentile Signor Fabbri sau **Gent.ma Signora Fabbri**
Via Dante, 5
35 100 PADOVA

• **Gent.ma** este prescurtarea de la **gentiLISsima**, adică *pr* *nobila*. Există şi alte adjective flatante care se aşază înainte numelui.

• Dacă ne adresăm unei societăţi sau firme, folosim form **Spett.**, prescurtare de la **spetTAbile**, care înseamnă *respectabi*

• Pe spatele plicului (**la busta**) scriem propria adresă, preced de: **Mitt.** (**mittente** *expeditor*).

• Sus în dreapta, se lipeşte **il francobollo** (*timbrul*) **da ... li** (*de ... lire*).

Exerciţii

CHEIE

sono le quattro e cinque, sono le cinque e dieci, è l'una e un quarto,
sono le dieci meno un quarto, sono le otto meno sette.

Dov'è lo sportello «telegrammi», per favore?
Gli sportelli non sono aperti oggi.
E perché?
Perché gli impiegati sono in sciopero.

Scuzaţi, aici nu există funcţionar?
De ce este închis acest ghişeu?
Pentru că azi este grevă.
Există un oficiu poştal pe această stradă, vă rog?
Da, domnule.
Este departe?

VOCABULAR

Dacă aveţi de suferit de pe urma proastei funcţionări a unui oficiu poştal, aveţi posibilitatea:

să vă plângeţi, spunând:
Povero me! *Bietul de mine!* **Mamma mia! Dio mio!** *Dumnezeule!* **Che barba! Uffa!** *Uf, ce plictiseală!*

să vă resemnaţi, spunând:
Pazienza! *Asta e!*

să regretaţi, spunând:
Peccato! *Păcat!*

să vă exprimaţi surprinderea, spunând:
Possibile? *E posibil?* **E' incredibile!** *E incredibil!*
Davvero? *Într-adevăr?*

9 E' uno Stato indipendente

A 1 PREZENTARE

• **Uno** este cealaltă formă a articolului nehotărât. El se folo
înaintea cuvintelor care încep cu **s** + consoană, **z** sau **ps**.

uno Stato	*un stat*	**uno Svizzero**	*un elveţi*
uno zio	*un unchi*	**uno psicologo**	*un psihol*

la lingua	*limba*	**indipendente**	*independ*
il Vaticano	*Vaticanul*	**appunto**	*tocmai*
la guardia	*garda*	**ancora**	*încă*
il museo	*muzeul*	**domani**	*mâine*
il negozio	*magazinul*	**dopodomani**	*poimâine*
più	*mai*	**nossignore**	*nu, domn*
qui	*aici*	**l'Ascensione**	*Înălţarea*

A 2 APLICAŢIE

(Vaticano: una guardia svizzera e un turista svizzer lingua italiana)

1. **Turista** – **Scusi, perché i musei sono chiusi? sono aperti tutti i giorni feriali?**
2. **Guardia** – **Che giorno è oggi?**
3. **Turista** – **Oggi è giovedì. E' un giorno feriale.**
4. **Guardia** – **Nossignore, oggi è un giorno festivo.**
5. **Turista** – **Ma a Roma tutti i negozi sono aperti. An musei sono aperti.**
6. **Guardia** – **Oggi è l'Ascensione.**
7. **Turista** – **Ma in Italia l'Ascensione non è più un gi festivo.**
8. **Guardia** – **Appunto: qui non siamo in Italia. Il Vati è uno Stato indipendente. Qui l'Ascensio ancora un giorno festivo.**
9. **Turista** – **E domani?**
10. **Guardia** – **Domani, venerdì, e dopodomani, saba musei sono aperti!**
11. **Turista** – **Grazie e scusi!**

Este un stat independent

OBSERVAŢII

onunţie

upul **sce** se pronunţă *şe:* **l'Ascensione**.

ramatică

no se foloseşte în aceleaşi cazuri ca şi articolul **lo** (vezi a 8, A1 şi A3), cu excepţia cuvintelor care încep cu o vocală:

uno studente *un student*
un Italiano *un italian.*

ocabular

italiană, **Stato** *stat, ţară*, se scrie cu majusculă. La fel şi stantivele nume de popoare: **un Italiano**.

uardia svizzera *soldat din Garda elveţiană*

tenţie

n Italia, sărbătoarea Înălţării a fost mutată în duminica imediat ătoare, conform unui acord între statul italian şi Vatican.

TRADUCERE

Vatican: un soldat din Garda elveţiană şi un turist elveţian de bă italiană)

Turistul – Scuzaţi, de ce muzeele sunt închise? Nu sunt deschise în toate zilele de lucru?
Garda – Ce zi este azi?
Turistul – Azi e joi. E zi de lucru.
Garda – Nu, domnule, azi e zi liberă.
Turistul – Dar la Roma toate magazinele sunt deschise. Şi muzeele sunt deschise.
Garda – Azi e Înălţarea.
Turistul – Dar în Italia Înălţarea nu mai este zi liberă.
Garda – Tocmai: aici nu suntem în Italia. Vaticanul este un stat independent. Aici Înălţarea este încă zi liberă.
Turistul – Şi mâine?
Garda – Mâine, vineri, şi poimâine, sâmbătă, muzeele sunt deschise.
Turistul – Mulţumesc şi scuzaţi-mă!

9 Gli spaghetti sono al dente?

B 1 PREZENTARE

- Pluralul lui **lo** este **gli**.
- Cuvântul **gli spaghetti** *spaghetele* vine de la **uno spa** *sfoară*.
- **Al dente** este o expresie specific italiană, care caracteriz spaghetele nu foarte fierte.

gli gnocchi	*găluştele*
lo spezzatino	*tocana*
gli scampi fritti	*homarii prăjiţi*
il caffè	*cafeaua*
il conto	*socoteala, nota de plată*
la ricevuta fiscale	*chitanţa* (vezi C4)
straordinario	*extraordinar*
pronto	*gata*
sempre	*totdeauna*
subito	*imediat, îndată*
sissignore	*da, domnule*
ecco	*iată*

B 2 APLICAŢIE

1. – Gli spaghetti sono al dente?
2. – Sissignore, sono sempre al dente.
3. – Anche gli gnocchi?
4. – Gli gnocchi non sono gli spaghetti.
5. – Sono questi gli scampi fritti?
6. – Questo è lo spezzatino. Gli scampi fritti non s ancora pronti. Ecco il caffè.
7. – Ce lo zucchero?
8. – No.
9. – Il conto, per favore, ed anche la ricevuta fiscale.
10. – Subito, signore. Ecco.
11. – Grazie.
12. Gli Italiani sono straordinari.

9 Spaghetele sunt «al dente»?

B 3 OBSERVAŢII

Articolul hotărât: recapitularea diferitelor forme.

	singular	plural
masculin	**il turista** **lo sportello** **l'Italiano**	**i turisti** **gli** { **sportelli** **Italiani**
feminin	**la** { **turista** **specialità** **l'Italiana**	**le** { **turiste** **specialità** **Italiane**

Lo se foloseşte înaintea masculinelor care încep cu:
- **s** urmat de o consoană: **lo studente, gli studenti**
- **z**: **lo zero, gli zeri**
- **ps**: **lo psicologo, gli psicologi**
- **gn**: **lo gnocco, gli gnocchi**
- o vocală (cu elidarea articolului): **l'impiegato, gli impiegati**

În toate celelalte cazuri, la masculin, se foloseste **il**:
il conto, il signore, il turista.

La se foloseste înaintea femininelor:
la ragazza, la studentessa.

B 4 TRADUCERE

1. Spaghetele sunt «al dente»?
2. Da, domnule, sunt totdeauna «al dente».
3. Şi găluştele?
4. Găluştele nu sunt spaghete.
5. Aştia sunt homarii prăjiţi?
6. Asta este tocana. Homarii prăjiţi nu sunt încă gata... Iată cafeaua.
7. Are zahăr?
8. Nu.
9. Socoteala, vă rog; şi chitanţa.
10. Imediat, domnule. Poftiţi.
11. Mulţumesc.
12. Italienii sunt extraordinari!

9 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Treceţi la plural:

1. Lo Stato indipendente.
2. Lo scampo non è fritto.
3. L'Italiano è straordinario.
4. Lo studente è pronto.

B. Răspundeţi la întrebări:

1. Perché i musei sono chiusi oggi?
2. Perché in Vaticano sono aperti e non a Roma?
3. Come sono gli spaghetti?
4. E' pronto lo spezzatino?

C. Traduceţi:

1. Are zahăr?
2. O cafea, vă rog, şi nota de plată.
3. Imediat, domnule.
4. Iată / poftiţi cafeaua.

C 2 VOCABULAR

■ **Cosa mangiare?** *Ce să mănânci?*

l'antipasto	*aperitivul*	**il panino**	*chifla*
il primo (piatto)	*felul întâi*	**il panino imbottito**	*sandvic*
il secondo	*felul doi*	**la frutta**	*fructele*
la bistecca	*biftecul*	**il dolce**	*tortul*
l'arrosto	*friptura*	**la frutta e il dolce**	*desertul*
il pesce	*peştele*	**la pastasciutta**	*mâncare*
il contorno	*garnitura (de legume)*		*din past*

• Italienii adoră povestirile amuzante. Când acestea sunt greu de crezut, ei adaugă la sfârşit, cu un aer complice: **Se non è vero è ben trovato** (*Chiar dacă nu e adevărat, e bine zis*). Iată o mostră: Odată, în gara din Milano, un vânzător de băuturi şi ziare tot repetând «**panini imbottiti! giornali illustrati!**», s-a încurcat şi a strigat: «**Panini illustrati! giornali imbottiti!**».

Exerciţii

CHEIE

1. Gli Stati indipendenti.
2. Gli scampi non sono fritti.
3. Gli Italiani sono straordinari.
4. Gli studenti sono pronti.

1. Perché oggi è un giorno festivo.
2. Perché il Vaticano è uno Stato indipendente.
3. Sono sempre al dente.
4. Sissignore, è pronto (sau: Nossignore, non è pronto).

1. C'è lo zucchero?
2. Un caffè, per favore, e il conto.
3. Subito, signore.
4. Ecco il caffè.

CIVILIZAŢIE

Nu confundaţi **una pasta**, *o prăjitură*, **il dolce**, *tortul*, cu **la pasta**. Acesta din urmă desemnează nenumăratele feluri de mâncare făinoase, specifice diferitelor regiuni ale Italiei. Iată numele câtorva dintre ele: **gli spaghetti** (în formă de sfori, după cum indică şi numele), **le tagliatelle** (în formă de panglici lungi), **le conchiglie** (mai puţin late), **i ravioli** (un fel de colţunaşi pătraţi), **i tortellini** (colţunaşi răsuciţi), **gli gnocchi** etc.

La ricevuta fiscale nu este altceva decât nota de plată pe care trebuie să o primească clientul unui restaurant şi pe care acesta trebuie să o păstreze pentru a nu fi amendat în caz de control. Această măsură recentă are drept scop combaterea fraudei fiscale.

10 Quante sono le regioni italiane?

A 1 PREZENTARE

• **Quanto** *cât* este adjectiv şi pronume interogativ.

novanta	*nouăzeci*
novantatré	*nouăzeci şi trei*
novantacinque	*nouăzeci şi cinci*
Pierino	*diminutiv al lui Pierro*
la Sicilia	*Sicilia*
la Sardegna	*Sardinia*
maestro	*învăţător*
somaro	*măgar; nătărău*

A 2 APLICAŢIE

(Il maestro e Pierino)

1. **Maestro – Quanti sono i giorni feriali?**
2. **Pierino – I giorni feriali sono sei.**
3. **Maestro – Quante sono le stagioni?**
4. **Pierino – Le stagioni sono quattro.**
5. **Maestro – Quante sono le regioni italiane?**
6. **Pierino – Le regioni italiane sono venti.**
7. **Maestro – E le province italiane, quante sono?**
8. **Pierino – Sono... novanta... novantatré...**
9. **Maestro – No, Pierino, sono novantacinque.**
10. **Pierino – Ah! sì, [illegible] la Sicilia e la Sardegna!**
11. **Maestro – Somaro! La Sicilia e la Sardegna non s[illegible] province, sono regioni.**

10 Câte regiuni italiene există?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

Quanto se acordă ca un adjectiv din prima grupă (**italiano**, **romano** etc.) (vezi Lecţia 7, A3):

Quanti sono i comuni italiani?
Câte localităţi italiene există?
Quante sono le regioni italiane?
Câte regiuni italiene există?

Atenţie

Comune este masculin în italiană şi desemnează orice unitate administrativă condusă de o primărie, deci o *localitate*: **il comune** = *oraş*.

La provincia, *departamentul*, este echivalentul *judeţului* iar **la regione** corespunde *regiunii*, *provinciei*.

Enti locali (literal: *entităţi locale*) se traduce prin *unităţi administrative*. În Italia ele sunt autonome şi însumează: 20 de regiuni, 95 de departamente şi aproximativ 8000 de localităţi.

4 TRADUCERE

(Învăţătorul şi Pierino)

Învăţătorul	– Câte zile de lucru sunt?
Pierino	– Zilele de lucru sunt şase.
Învăţătorul	– Câte anotimpuri sunt?
Pierino	– Anotimpurile sunt patru.
Învăţătorul	– Câte regiuni italiene sunt?
Pierino	– Regiunile italiene sunt douăzeci.
Învăţătorul	– Şi departamentele italiene, câte sunt?
Pierino	– Sunt... nouăzeci... nouăzeci şi trei...
Învăţătorul	– Nu, Pierino, sunt nouăzeci şi cinci.
Pierino	– Ah! Da, cu Sicilia şi Sardinia.
Învăţătorul	– Nătărăule! Sicilia şi Sardinia nu sunt departamente, sunt regiuni.

10 Qual è la capitale d'Italia?

B 1 PREZENTARE

• **Quale** *care* este pronume sau adjectiv interogativ. Forma de plural este **quali**.

• **Città** *oraş* are aceeaşi formă la plural: **la città, le città**

la capitale	*capitala*
l'abitante	*locuitorul*
la città	*oraşul*
un milione	*un milion*
maggiore	*major, cel mai mare*
lungo	*lung*
bravo!	*bine / bravo!*
evidente	*evident*
il lago (Maggiore, di Garda)	*lacul (Maggiore, Garda)*
Ventimiglia	*oraş pe Riviera italiană*

B 2 APLICAŢIE

(Il maestro e Pierino)

1. **Maestro** – **Pierino, qual è la capitale d'Italia?**
2. **Pierino** – **Roma, signor maestro.**
3. **Maestro** – **Quali sono le città con un milione di abitanti?**
4. **Pierino** – **Roma, Milano, Napoli, Torino.**
5. **Maestro** – **Bravo, Pierino. Qual è la città più lunga?**
6. **Pierino** – **La città più lunga? Ventimiglia, è evidente!**
7. **Maestro** – **Qual è il lago maggiore?**
8. **Pierino** – **Signor maestro, è evidente. Il lago Maggiore**
9. **Maestro** – **No, Pierino. Il lago maggiore è il lago di Garda. Sei un somaro!**

10 Care este capitala Italiei?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

Quale are sens selectiv; **quanto** se referă la cantitate:

Quante sono le stagioni?	*Câte anotimpuri sunt?*
Quali sono?	*Care sunt?*

Quale se acordă ca un adjectiv din grupa a II-a (**milanese, francese** etc.). El are aceeaşi terminaţie pentru masculin şi feminin, fie că este vorba de singular (**quale**), fie că este vorba de plural (**quali**):

Quali sono i mesi estivi?	*Care sunt lunile de vară?*

Le parole tronche, cuvintele accentuate pe ultima silabă, au aceeaşi formă la singular şi la plural:

la città, *oraşul*	**le città**, *oraşele*
la libertà, *libertatea*	**le libertà**, *libertăţile*

Aceste cuvinte purtau cândva marca pluralului:

la libertat**e**	le libertat**i**

dar aceasta a dispărut o dată cu dispariţia ultimei silabe.

Bravo este un adjectiv calificativ care se acordă în gen şi număr: **bravo, brava, bravi, brave.**

4 TRADUCERE

(Învăţătorul şi Pierino)

– Învăţătorul – Pierino, care este capitala Italiei?
– Pierino – Roma, domnule.
– Învăţătorul – Care sunt oraşele cu un milion de locuitori?
– Pierino – Roma, Milano, Neapole, Torino.
– Învăţătorul – Bine, Pierino. Care este oraşul cel mai lung?
– Pierino – Oraşul cel mai lung? Ventimiglia, este evident! (Joc de cuvinte: Ventimiglia înseamnă «douăzeci de mile».)
– Învăţătorul – Care este lacul cel mai mare?
– Pierino – Domnule învăţător, este evident! Lacul Maggiore! (Joc de cuvinte: «maggiore» înseamnă «cel mai mare».)
– Învăţătorul – Nu, Pierino. Lacul cel mai mare este Lacul de Garda. Eşti un nătărău!

10 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Formulaţi întrebările potrivite:

1. Ci sono venti regioni in Italia.
2. No, la Sicilia non è una provincia.
3. Sì, è una regione.
4. I giorni feriali sono sei.
5. No, le province italiane sono novantacinque.

B. Completaţi:

1. Domenica, ..., ..., mercoledì, giovedì, ..., ...
2. Il lago maggiore è ... .
3. La Sardegna non è ..., ma ... .
4. L'Ascensione è un giorno ... .

C 2 VOCABULAR

■ Iată câteva cuvinte importante, care vă pot ajuta cu ocazia un sejur în Italia:

aiuto! aiuto!	*ajutor! ajutor!*
al ladro! al ladro!	*hoţul! hoţul!*

Dar, mai ales, veţi avea ocazia să vă bucuraţi de amabilitat interlocutorilor dv. italieni. Pentru a le mulţumi, veţi spune:

grazie	*mulţumesc*
grazie mille	*mulţumesc foarte mult*
grazie infinite	*mii de mulţumiri*

La despărţire, în vederea unei viitoare întâlniri (**appuntamento**)

a domani	*pe mâine*
a più tardi	*pe mai târziu*
a presto	*pe curând*
a stasera	*pe deseară*

10 Exerciţii

C 3 CHEIE

1. Quante regioni ci sono in Italia?
2. La Sicilia è una provincia?
3. E' una regione?
4. Quanti sono i giorni feriali?
5. Sono novantatré le province italiane?

1. Domenica, lunedì, martedì, mercoledì, giovedì, venerdì, sabato.
2. Il lago maggiore è il lago di Garda.
3. La Sardegna non è una provincia, ma una regione.
4. L'Ascensione è un giorno festivo.

C 4 OBSERVAŢII

■ **Targhe Automobilistiche** *Numere de înmatriculare*

În Italia, numărul de înmatriculare (**la targa**) conţine două litere (numele departamentului (**provincia**) în care este înmatriculat automobilul. Singura excepţie o constituie **Provincia di Roma**, al cărei nume figurează în întregime. Literele sunt urmate de cifre.

În departamentele cele mai populate, cele două litere sunt urmate de o a treia, care indică numărul de milioane de automobile înmatriculate.

Ex.: **MI A 135 780** înseamnă că este al 1.135.780-lea automobil înmatriculat la Milano.

11 Che cos'è questo palazzo?

A 1 PREZENTARE

•

Che cosa... ?
Che... ?
Cosa... ?

Aceste forme sunt echivalente şi se traduc prin: *ce... ?*

• **Cosa** se poate elida în faţa unei vocale: **Cos'è... ?**

la mano	*mâna*
la guida	*ghidul*
il palazzo	*palatul*
Palazzo Chigi	*Palatul Chigi*
dentro	*înăuntru, în interior*
il governo	*guvernul*
la bandiera	*steagul, drapelul*
il colore	*culoarea*
verde	*verde*
bianco	*alb*
rosso	*roşu*

A 2 APLICAŢIE

(A Roma)

1. **– Che hai in mano?**
2. **– E' una guida.**
3. **– Che cos'è? Una guida di Roma?**
4. **– Sì, è una guida di Roma.**
5. **E' in italiano.**
6. **– Che cos'è questo palazzo?**
7. **– E' Palazzo Chigi.**
8. **– Che c'è dentro?**
9. **– C'è il governo.**
10. **– Cos'è questa bandiera?**
11. **– E' la bandiera italiana.**
12. **Ha tre colori: verde, bianco, rosso.**

1 Ce este acest palat?

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

Chigi se pronunţă ca în română, cu deosebirea că al doilea i
te lung. Consoana dublă **zz** din cuvântul **palazzo** se pronunţă *ţ*.

Gramatică

Che cosa?, che?, cosa? se referă la lucruri, spre deosebire
chi? (vezi B1).

Genitivul se formează cu ajutorul prepoziţiei **di**:

una guida di Roma *un ghid al Romei*

La guida este feminin şi desemnează fie cartea, fie meseria
diferent dacă o face o femeie sau un bărbat).

Il colore este masculin, ca de altfel toate cuvintele italieneşt
rminate în **-ore**:

il dolore *durerea*
il sapore *gustul, savoarea*

Începând de la această lecţie, cuvintele noi din secţiunile A1 ş
vor fi prezentate, în majoritatea cazurilor, în ordinea apariţie
în texte.

4 TRADUCERE

a Roma)

– Ce ai în mână?
– Este un ghid.
– Ce este? Un ghid al Romei?
– Da, este un ghid al Romei.
Este în italiană.
– Ce este acest palat?
– Este Palatul Chigi.
– Ce se află înăuntru?
– Se află guvernul.
– Ce este acest steag?
– Este steagul italian.
Are trei culori: verde, alb, roşu.

11 Chi è questo personaggio?

B 1 PREZENTARE

■ Pronumele interogativ **chi** se referă la persoane şi se trad prin: *cine?, care?*

vicino a	*lângă, aproape de*
Palazzo Farnese	*Palatul Farnese*
la fame	*foamea*
la sete	*setea*
avere fame, sete	*a-i fi foame, sete*
l'osteria	*bistroul*
dietro	*în spatele*
il monumento	*monumentul*
il personaggio	*personajul*
ehi!	*hei!*
là	*acolo*
oh!	*oh!*
Giovanna	*Giovanna*
il filosofo	*filozoful*

B 2 APLICAŢIE

(Vicino a Palazzo Farnese)

1. – Che ore sono?
2. – E' mezzogiorno.
3. – Hai fame?
4. – Sì, ho fame e sete.
5. – C'è un'osteria qui vicino?
6. – Sì, c'è un'osteria dietro il monumento.
7. – Chi è questo personaggio?
8. – E' Giordano Bruno.
9. – Ma chi è Giordano Bruno?
10. – E' un filosofo italiano.
11. Ehi! Che hai? Che c'è?
12. – Chi c'è là?
13. – Oh! E' Giovanna!
14. – Giovanna! Giovanna!

Cine este acest personaj?

OBSERVAŢII

Gramatică

Questo *acest(a)* este în acelaşi timp pronume şi adjectiv demonstrativ.
Echea lui este **quello** *acel(a)* (vezi Lecţia 19, B1).

Singular	**questo**	*acest*	*acesta*
	questa	*această*	*aceasta*
Plural	**questi**	*aceşti*	*aceştia*
	queste	*aceste*	*acestea*

Chi è questo personaggio? (adjectiv)
Questa è una guida. (pronume)

Notă: Filozoful **Giordano Bruno** a fost un călugăr dominican, zat de erezie de către tribunalul Inchiziţiei şi condamnat la ere pe rug în anul 1600, la Roma.

TRADUCERE

ngă Palatul Farnese)

– Cât e ceasul?
– E douăsprezece.
– Ţi-e foame?
– Da, mi-e foame şi sete.
– Există un bistrou aici aproape (în apropiere)?
– Da, există un bistrou în spatele monumentului.
– Cine e acest personaj?
– E Giordano Bruno.
– Dar cine e Giordano Bruno?
– E un filozof italian.
– Hei, ce ai? Ce se întâmplă?
– Cine este acolo?
– Oh! E Giovanna!
– Giovanna! Giovanna!

11 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Înlocuiţi punctele cu *e, è* sau *c'è*, după caz:

1. Questa bandiera ... italiana ... questa è la ban
   francese.
2. Che cosa ... dentro ... che cosa ... dietro?
3. Chi ... Giovanna?
4. Che cos'... questa bandiera? ... quella?
5. Che ... qui vicino?

B. Traduceţi:

1. Ce se întâmplă? Ce este?
2. Ce ai în mână? – Ghidul Romei.
3. Este un ghid în italiană?
4. Nu, acest ghid este în franceză.

C. Răspundeţi:

1. La bandiera italiana ha tre colori. Quali sono?
2. Hai fame?
3. Chi è Giordano Bruno?
4. C'è un'osteria qui vicino?

D. Formulaţi întrebările potrivite:

1. E' la guida di Roma.
2. E' Palazzo Chigi.
3. Dentro il palazzo c'è il governo.
4. E' un filosofo italiano.

C 2 VOCABULAR

■ **Osteria, trattoria...**

• **Osteria** înseamnă *bistrou, restaurant mic*. Uneori este sin
cu **trattoria**, restaurant tipic italian. **Ristorante** este de cele
multe ori scump. **Rosticceria**, literal *rotiserie*, este un fe
bufet, unde se servesc băuturi şi minuturi la orice oră. Ta
calda, literal *masă caldă*, este destul de apropiat de *snack*
sau *fast-food*.

• Proverb: **Fare i conti senza l'oste** (literal: *a face soco
fără stăpân): *a face după cum te taie capul*.

Exerciţii

C 3 CHEIE

Questa bandiera è italiana e questa è la bandiera francese.
Che cosa **c'è** dentro **e** che cosa **c'è** dietro?
Chi **è** Giovanna?
Che cos'**è** questa bandiera? **E** quella?
Che **c'è** qui vicino?

Che c'è? Che cos'è?
Che hai in mano? – La guida di Roma.
E' una guida in italiano?
No, questa guida è in francese.

Rosso, bianco, verde.
Sì, ho fame.
E' un filosofo italiano.
Sì, c'è un'osteria.

Che cos'è questa guida?
Che cos'è questo palazzo?
Che cosa c'è dentro?
Chi è Giordano Bruno?

C 4 OBSERVAŢII

Recapitularea formelor interogative:

Quanti (sono i giorni feriali)?
Quali (sono i giorni feriali)?
Che ora è? Che ore sono?
Che giorno è oggi?
e) **Che cos'è?**
Cos'è?
Che è?
f) **Chi è?**

Aceste forme introduc ceea ce se cheamă o întrebare parţială, adică o întrebare care se referă la un element al propoziţiei. Întrebarea totală se referă la întreaga propoziţie şi cere un răspuns cu **sì** sau **no**.

Palazzo Chigi din Roma este echivalentul Palatului Victoriei din Bucureşti. Din 1901, el este sediul guvernului italian.

12 Dov'è via del Risorgimento?

A 1 PREZENTARE

- Prepoziţiile **di** şi **a** se contractă cu articolul hotărât:

di + il	→ **del**	a + il	→ **al**
di + i	→ **dei**	a + i	→ **ai**
di + lo	→ **dello**	a + lo	→ **allo**
di + gli	→ **degli**	a + gli	→ **agli**

E' necessario avere moneta spicciola (spiccioli)	*e necesar să ai bani mărunţi mărunţiş*
il vigile	*poliţistul*
di fronte	*în faţă*
la fermata (obbligatoria)	*staţia (obligatorie)*
l'autobus	*autobuzul*
l'angolo	*colţul străzii*
l'informazione	*informaţia*
il prezzo della corsa	*preţul cursei*
caro	1) *drag* 2) *costisitor*
fare il biglietto	*a cumpăra bilet*
preferibile	*preferabil*
fare il portoghese	*a face blatul*

A 2 APLICAŢIE

(Un turista e un vigile)

1. **Turista – Scusi, dov'è via del Risorgimento?**
2. **Vigile – Qui è Piazza Garibaldi. Via del Risorgimento di fronte, dopo Piazza Cavour.**
3. **T. – Sono stanco. C'è una fermata dell'autobus vicino?**
4. **V. – Sì, signore, all'angolo di Viale Mazzini e di Pi Garibaldi, c'è la fermata obbligatoria del 12.**
5. **T. – Grazie. Un'altra informazione, per favore: quan prezzo della corsa?**
6. **V. – Oh, non è caro. A proposito: ha spiccioli?**
7. **T. – Non molti.**
8. **V. – Per fare il biglietto è necessario avere mo spicciola.**
9. **E' preferibile non fare il portoghese.**

VIA = S-V
VIALE = B-D

2 Unde este Strada Risorgimento?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

În italiană se foloseşte infinitivul acolo unde în română se foloseşte de multe ori conjunctivul, de exemplu după structura formată din verbul auxiliar **essere** + adverb:

è necessario avere spiccioli	*e necesar să ai mărunţiş*
è piacevole studiare l'italiano	*e plăcut să înveţi italiana*

Vocabular

Fare il portoghese (traducere literală: *a face pe portughezul)* seamnă *a face blatul* (în autobuz, la teatru, la cinema etc.). Originea expresiei ar fi următoarea: Cândva, Ambasada Portugaliei la Roma a invitat pe toţi portughezii din oraş la o serată de **bel canto** în onoarea suveranului lor. Faima cântăreţilor care participau la acea sărbătoare era atât de mare, încât mulţi dintre locuitorii Romei, pentru a fi lăsaţi să intre, s-au prezentat declarând: **Sono Portoghese**. Subterfugiul a reuşit atât de bine, încât ambasada a fost invadată şi un mare număr de portughezi autentici au rămas în stradă.

4 TRADUCERE

(Un turist şi un poliţist)

T. – Turistul – Scuzaţi, unde este Strada Risorgimento?
V. – Poliţistul – Aici e Piaţa Garibaldi. Strada Risorgimento e acolo, în faţă, după Piaţa Cavour.
T. – Sunt obosit. Există o staţie de autobuz în apropiere?
V. – Da, domnule, la colţul Bulevardului Mazzini cu Piaţa Garibaldi e o staţie obligatorie a lui 12.
T. – Mulţumesc. O altă informaţie, vă rog: cât e preţul cursei?
V. – Oh, nu e scump. Apropo: aveţi bani mărunţi?
T. – Nu mulţi.
V. – Pentru a cumpăra bilet, e necesar să aveţi mărunţiş.
E preferabil să nu faceţi blatul.

12 Di chi è questo quadro?

B 1 PREZENTARE

• **Fra un quarto d'ora**	*peste un sfert de oră*
di chi è questo quadro?	*de cine este acest tablou?*
davanti a	*în faţa*
prossimo	*următor*
circa	*aproximativ, circa*
dare uno sguardo	*a arunca o privire*
la galleria	*galeria*
l'arte	*arta*
moderno	*modern*
il pittore	*pictorul*
preferito	*preferat*
il direttore	*directorul*
pieno	*plin*
la salita	*urcarea*

B 2 APLICAŢIE

(Davanti alla fermata dell'autobus)

1. **– A che ora è la prossima corsa?**
2. **– A un quarto d'ora, alle undici e dieci circa.**
3. **– Allora c'è tempo per dare uno sguardo ai quadri della galleria.**
4. **– Uno sguardo rapido. E' una galleria d'arte moderna.**
5. **– Di chi è questo quadro?**
6. **– E' di Guttuso.**
7. **– E' un pittore fiorentino?**
8. **– No, è un pittore siciliano.**
9. **– E questo di chi è?**
10. **– E' di De Chirico.**
11. **– Ah sì, è vero. E' il pittore preferito del direttore.**
12. **– Ah, ecco l'autobus. E' pieno. C'è molta gente.**
13. **– La salita è dietro.**

12 De cine este acest tablou?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

Pentru a indica posesia, pentru a preciza autorul unei opere, se foloseşte prepoziţia **di**:

di chi è questo quadro?	*de cine / al cui*	}	*e acest tablou?*
è di Sandro	*e*	{	*de Sandro / al lui Sandro*

Observaţi folosirea prepoziţiei **a** în structurile:

davanti a	*înaintea, în faţa*	**accanto a**	*lângă*
vicino a	*aproape de*	**di fronte a**	*în faţa, vizavi de*

Vocabular

Dare un sguardo se traduce literal prin: *a da o privire.*

Notă

Guttuso şi **De Chirico** sunt doi mari pictori contemporani. Primul este originar din Sicilia; a fost influenţat de către Picasso. Al doilea s-a născut în Grecia, din părinţi italieni. Este creatorul picturii metafizice.

4 TRADUCERE

(În staţia de autobuz)

1. – La ce oră este următoarea cursă?
2. – Peste un sfert de oră, cam pe la unsprezece şi zece.
3. – Atunci e timp să aruncăm o privire la tablourile din galerie.
4. – O privire rapidă. E o galerie de artă modernă.
5. – De cine este acest tablou?
6. – E de Guttuso.
7. – E un pictor florentin?
8. – Nu, e un pictor sicilian.
9. – Şi acesta de cine e?
10. – E al lui De Chirico.
11. – Ah da, e adevărat. E pictorul preferat al directorului.
12. – Ah, iată autobuzul. E plin. E multă lume.
13. – Urcarea e prin spate.

12 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Unde este staţia de autobuz?
2. Aici aproape.
3. După/ la cât timp este un autobuz?
4. Cam după/ la un sfert de oră.
5. E necesar să ai mărunţiş?
6. Da, desigur: e preferabil să nu faci blatul.

B. Răspundeţi la întrebări:

1. Che cosa è necessario per prendere l'autobus?
2. E per fare il biglietto?
3. Che cosa c'è in una galleria?
4. Chi sono Guttuso e De Chirico?

C 2 VOCABULAR

■ ***Il vocabolario della strada***

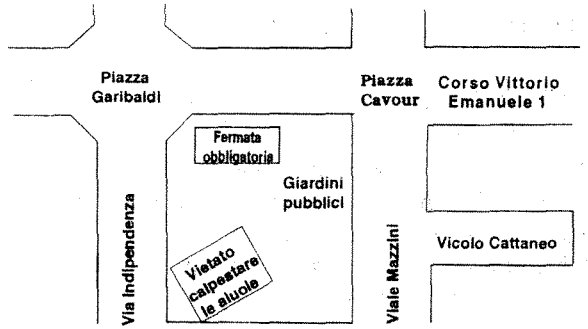

la piazza	*piaţa*
il viale, il corso	*bulevardul*
i giardini pubblici	*grădinile publice*
la via, il vicolo	*strada, fundătura*
la fermata obbligatoria	*staţia obligatorie*
vietato calpestare le aiuole	*nu călcaţi florile*

12 Exerciţii

C 3 CHEIE

1. Dov'è la fermata dell'autobus?
2. Qui vicino.
3. Ogni quanto tempo c'è un autobus?
4. Ogni un quarto d'ora circa.
5. E' necessario avere spiccioli?
6. Sì, certamente: è preferibile non fare il portoghese.

1. E' necessario fare il biglietto.
2. Avere spiccioli.
3. Ci sono quadri.
4. Sono due pittori italiani moderni.

fra poco = curând

C 4 OBSERVAŢII

Atenţie la deosebirile şi asemănările cu româna:

Di **chi** è questo libro?	*A cui* este această carte?
E' **del** professore.	Este *a* profesor*ului*.
Di **chi** è questo quadro?	*De cine* este acest tablou?
E' **di** Guttuso.	Este *de* Guttuso.
C'è molta gente **davanti alla** fermata dell'autobus.	E multă lume *în* staţia de autobuz.
La fermata è **vicino alla** piazza.	Staţia este *aproape de* piaţă.

13 Dove abiti?

A 1 PREZENTARE

- Cele trei conjugări din italiană sunt:

I	**Parl-are**	*(a vorbi)*
a II-a	**Prend-ere**	*(a lua)*
a III-a	**Part-ire**	*(a pleca)*

- Formele **prezentului indicativ**, la singular, sunt:

1.	**Parl-o**	**Prend-o**	**Part-o**
2.	**Parl-i**	**Prend-i**	**Part-i**
3.	**Parl-a**	**Prend-e**	**Part-e**

il gelato	*înghețata*	**il centro**	*centr*
la bibita	*băutura*	**abitare**	*a loc*
il cameriere	*ospătarul*	**il Colosseo**	*Colis*
desiderare	*a dori*	**lavorare**	*a luc*
invece	*în schimb*	**la metropolitana**	*metr*
la pasta	*prăjitura*	**andare**	*a me*
alla crema	*cu frișcă*	**costare**	*a cos*
la periferia	*suburbia*	**portare**	*a du*

A 2 APLICAȚIE

(Al bar)

1. **Sandro – Che cosa prendi? Un gelato o una bibita?**
2. **Graziella – Prendo un gelato, grazie!**
3. **Sandro – Cameriere!**
4. **Cameriere – Desidera?**
5. **Sandro – La signorina prende un gelato; io, invece, pre una pasta alla crema.**
6. **Cameriere – Bene, signore.**
7. **Sandro – Dove abiti? In centro o in periferia?**
8. **Graziella – Abito vicino al Colosseo e lavoro all'E.U.R.**
9. **Sandro – Prendi la metropolitana o l'autobus per andar ufficio?**
10. **Graziella – Prendo la metropolitana.**
11. **Cameriere – Ecco il gelato per la signorina e la pasta p signore.**
12. **Sandro – Grazie. Quanto costa?**
13. **Cameriere – Porto subito il conto.**

13 Unde locuiești?

3 OBSERVAȚII

Pronunție

Accentul tonic al formelor la infinitiv pentru verbele de conjugarea I și a III-a cade totdeauna pe penultima silabă: **parLAre, desideRAre, abiTAre, parTIre, dorMIre.**

Infinitivele de conjugarea a II-a pot avea accentul:
- fie pe antepenultima silabă: **PRENdere, LEGgere,**
- fie pe penultima silabă: **teMEre** *a se teme,* **teNEre** *a ține,* **sPEre** *a ști,* **veDEre** *a vedea.*

Pronunțați: **desidera** (A2), **abiti** (A2), **abito** (A2), **bibita, periferia, Colosseo** (A1).

E.U.R. este un cartier modern, aflat la 3 km de Roma. A fost construit pentru Expoziția Universală de la Roma (de unde și iniția-lele), programată pentru 1942, dar care nu a mai avut loc din cauza războiului.

4 TRADUCERE

(La bar)

Sandro	– Ce iei? O înghețată sau o băutură?
Graziella	– Iau o înghețată, mulțumesc.
Sandro	– Ospătar!
Ospătarul	– Ce doriți?
Sandro	– Domnișoara ia o înghețată; eu, în schimb, iau o prăjitură cu frișcă.
Ospătarul	– Bine, domnule.
Sandro	– Unde locuiești? În centru sau într-o suburbie?
Graziella	– Locuiesc aproape de Coliseu și lucrez la E.U.R.
Sandro	– Iei metroul sau autobuzul ca să mergi la birou?
Graziella	– Iau metroul.
Ospătarul	– Iată înghețata pentru domnișoara și prăjitura pentru domnul.
Sandro	– Mulțumesc. Cât costă?
Ospătarul	– Aduc imediat nota de plată.

13 Molte radio libere trasmettono in dialetto

B 1 PREZENTARE

- Formele **prezentului indicativ** la plural sunt:

1.	**Parl-iamo**	**Prend-iamo**	**Part-iamo**
2.	**Parl-ate**	**Prend-ete**	**Part-ite**
3.	**Parl-ano**	**Prend-ono**	**Part-ono**

- **qualche volta** *uneori, câteodată*
  alcune volte *uneori, câteodată*
  alcuni (pronume) *unii*
  molti (pronume) *mulţi (oameni)*

il cliente	*clientul*	**la radio**	*postul de*
tutti	*toţi*	**libera**	*radio loc*
il dialetto	*dialectul*	**trasmettere**	*a transmite*
agosto	*august*	**scrivere**	*a scrie*
eppure	*şi totuşi*	**capire**	*a înţelege*
la porta	*uşa*	**difficile**	*dificil*
fra amici	*între prieteni*	**esagerare**	*a exagera*

B 2 APLICAŢIE

1. **Sandro – Lavorano molto in questo bar.**
2. **Graziella – Sì, ci sono molti clienti.**
3. **Sandro – Ma non tutti parlano italiano.**
4. **Graziella – Ci sono molti turisti stranieri.**
5. **Sandro – Sì, molti parlano francese, inglese o tedes**
   Ma alcuni parlano anche il dialetto romano.
6. **Graziella – Ma i Romani partono in vacanza in agosto**
7. **Sandro – Eppure i clienti vicino alla porta parlano**
   dialetto romano.
8. **Graziella – E tu, parli il dialetto?**
9. **Sandro – Fra amici lo parliamo qualche volta. Mo**
   radio libere trasmettono anche in dialetto. Mo
   scrivono anche in dialetto.
10. **Graziella – Per i turisti è difficile capire gli Italiani.**
11. **Sandro – Esageri, Graziella! Gli Italiani non parla**
    sempre in dialetto.

13 Multe posturi de radio locale transmit în dialect

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

Accentul formelor **PARlano, PRENdono, PARtono** cade pe aceeaşi silabă pe care se află şi în formele de persoana I singular.

Persoana I singular: **PARlo, PRENdo, PARto**
Persoana a III-a plural: **PARlano, PRENdono, PARtono**

Pronunţaţi: **scrivere** (A1), **esageri** (B2), **trasmettere** (B1), **vorano** (B2), **abito** (C3), **libera** (C1), **difficile** (B1).

În cuvintele **esagerare** şi **trasmettere**, **s** se pronunţă *z*.

Gramatică

Cu **qualche**, se foloseşte totdeauna singularul:

Prendo qualche libro *iau câteva cărţi*

Acelaşi lucru se poate exprima şi cu **alcuno**, care se acordă:

Prendo alcune sedie *iau câteva scaune*
Parlo alcuni dialetti *vorbesc câteva dialecte*

4 TRADUCERE

1. Sandro – Muncesc (se muncește) mult în barul ăsta.
2. Graziella – Da, sunt mulţi clienţi.
3. Sandro – Dar nu toţi vorbesc italiană.
4. Graziella – Sunt mulţi turişti străini.
5. Sandro – Da, mulţi vorbesc franceză, engleză sau germană.
   Dar activa vorbesc şi în dialectul roman.
6. Graziella – Dar romanii pleacă în vacanţă în august.
7. Sandro – Şi totuşi clienţii de lângă uşă vorbesc în dialectul roman.
8. Graziella – Dar tu, vorbeşti în dialect?
9. Sandro – Între prieteni, vorbim [illegible] Multe posturi de radio locale transmit şi în dialect. Mulţi oameni scriu şi în dialect.
10. Graziella – Pentru turişti e greu să-i înţeleagă pe italieni.
11. Sandro – Exagerezi, Graziella! Italienii nu vorbesc mereu în dialect.

13 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Locuiesc aproape de Coliseu.
2. Nu iau metroul.
3. Muncesc şi citesc mult.
4. Plec în vacanţă.

B. Traduceţi:

1. Pochi turisti parlano tedesco, ma molti Italiani parl francese.
2. Per uno straniero è difficile parlare bene in dialetto.
3. E' importante sapere parlare una lingua straniera.
4. E' difficile capire gli Italiani?
5. Qualche turista parla italiano.

C. Puneţi sub o altă formă:

1. Qualche Francese parla il dialetto romano.
2. C'è qualche radio libera che trasmette in dialetto.
3. Alcuni turisti parlano francese.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ Italia este ţara din Europa unde există cel mai mare numă dialecte şi unde capacitatea lor de supravieţuire faţă de li oficială este cea mai puternică. În zilele noastre încă, diale reprezintă semnul de apartenenţă la o anumită regiune. El e expresia particularismului italienilor care, chiar atunci când s foarte cultivaţi şi vorbesc perfect limba oficială, folosesc frecv dialectul provinciei lor natale.
Chiar şi în domeniul producţiei literare, dialectul a jucat, şi î mai joacă, un rol important. Un exemplu din secolul al XVIII- este Carlo Goldoni, autor de piese de teatru scrise în italiană franceză, dar şi în dialectul venetian.
Folosirea dialectului nu împiedică publicul să se înghesuie reprezentaţiile capodoperelor acestui «Molière italian». As încă, de la nord la sud, piese de teatru, poeme, povestiri, scen de film sunt scrise în dialect, acest mijloc de expresie privilegia unei Italii cu nenumărate faţete.

13 Exerciţii

CHEIE

Abito vicino al Colosseo.
Non prendo la metropolitana.
Lavoro e leggo molto.
Parto in vacanza.

Puţini turişti vorbesc germană, dar mulţi italieni vorbesc franceză.
Pentru un străin, e dificil să vorbească bine în dialect.
E important să ştii să vorbeşti o limbă străină.
E dificil să-i înţelegi pe italieni?
Câţiva turişti vorbesc italiană.

Alcuni Francesi parlano il dialetto romano.
Ci sono alcune radio libere che trasmettono in dialetto.
Qualche turista parla francese.

VOCABULAR

Come salutare per iniziare contatto:	*Cum să saluţi pentru a intra în vorbă:*
Buon giorno, signore.	*– Bună ziua, domnule.*
Buona sera, signora.	*– Bună seara, doamnă.*
Buona notte, signorina.	*– Noapte bună, domnişoară.*
Ciao, Graziella!	*– Bună, Graziella!*
Come congedarsi:	*Cum să-ţi iei rămas bun:*
ArrivederLa * sau **arvederci, signore, ...**	*– La revedere, domnule, ...*
Ciao, Sandro!	*– Salut, Sandu!*
Qualche augurio:	*Câteva urări:*
Auguri!	*– Salutări!*
Buone vacanze!	*– Vacanţă plăcută!*
Buon anno!	*– Un an bun! La mulţi ani!*
Buon Natale!	*– Crăciun fericit!*

*ArrivederLa presupune folosirea pronumelui de politeţe Lei (vezi L. 16, A3).
rederLa = să vă revăd (în italiană, pronumele se pune după verbul la infinitiv).
rederci = să ne revedem.

14 Come si chiama il regista?

A 1 PREZENTARE

- Conjugarea **verbelor reflexive** este următoarea:

(io)	mi	chiamo	*mă numesc*
(tu)	ti	chiami	*te numeşti*
(lui, lei)	si	chiama	*se numeşte*
(noi)	ci	chiamiamo	*ne numim*
(voi)	vi	chiamate	*vă numiţi*
(loro)	si	chiamano	*se numesc*

- **chiamarsi** = *a se numi*
- **tenga** (subiectul subînţeles este **Lei**) = *poftiţi*

il chiosco	*chioşcul*	**i ricordi**	*amintirile*
la pagina	*pagina*	**d'infanzia**	*din copilărie*
lo spettacolo	*spectacolul*	**il regista**	*regizorul*
il cinema	*cinematograful*	**ricordarsi**	*a-şi aminti*
significare	*a însemna*	**ultimo**	*ultim*
infatti	*într-adevăr*	**d'accordo**	*de acord*
il film	*filmul*		

A 2 APLICAŢIE

(Davanti al chiosco)

A - 1. **– Il «Corriere della Sera», per favore.**
2. **– Tenga!**

B - 1. **Sandro – Vediamo la pagina degli spettacoli: ecco: al cinema «Aurora», c'è «Amarcord».**
2. **Graziella – Che significa «Amarcord»?**
3. **Sandro – Significa: «io mi ricordo». Infatti, è un film di ricordi d'infanzia.**
4. **Graziella – Come si chiama il regista?**
5. **Sandro – Il regista è Fellini.**
6. **Graziella – Ah! sì, adesso mi ricordo.**
7. **Sandro – Ti ricordi come si chiama l'ultimo film di Fellini?**
8. **Graziella – No, non mi ricordo.**
9. **Sandro – Allora, andiamo a vedere «Amarcord»!**
10. **Graziella – D'accordo.**

14 Cum se numeşte regizorul?

3 OBSERVAŢII

Pronunţie

În pronunţie, legaţi pronumele reflexive: **mi, ti, si, ci, vi, si** de cuvîntul care urmează. Sunt forme atone; nu au accent propriu. Pronunţaţi ca şi cum ar fi un singur cuvânt: **michiamo, tichiami**. Evident că accentul verbului rămâne neschimbat.

Pronunţaţi: **significa** (A2).

Gramatică

La infinitiv, pronumele reflexiv se aşază după verb. Ca urmare, vocala finală dispare şi rezultă următoarele forme:

chiamarmi	*a mă numi*	**chiamarci**	*a ne numi*
chiamarti	*a te numi*	**chiamarvi**	*a vă numi*
chiamarsi	*a se numi*	**chiamarsi**	*a se numi*

Verbul la infinitiv care urmează unui verb de mişcare, ca de exemplu **andare**, este precedat de prepoziţia **a**:

Andiamo a vedere «Amarcord».
Să mergem să vedem «Amarcord».

4 TRADUCERE

(În faţa chioşcului de ziare)

1. – «Corriere della Sera», vă rog.
2. – Poftiţi.

1. Sandro – Să vedem pagina de spectacole. Ah, uite: la cinematograful «Aurora» este «Amarcord».
2. Graziella – Ce înseamnă «Amarcord»?
3. Sandro – Înseamnă: «îmi amintesc». Într-adevăr, e un film de amintiri din copilărie.
4. Graziella – Cum se numeşte regizorul?
5. Sandro – Regizorul este Fellini.
6. Graziella – Ah, da. Acum îmi amintesc.
7. Sandro – Îţi aminteşti cum se numeşte ultimul film al lui Fellini?
8. Graziella – Nu, nu-mi amintesc.
9. Sandro – Atunci să mergem să vedem «Amarcord»!
10. Graziella – De acord.

albra ora t

14 Perché tutta questa gente se ne va?

B 1 PREZENTARE

- Particula atonă **ne** poate însemna *despre aceasta.*

Ex.: **Che ne pensi?** *Ce crezi despre aceasta?*

- **Ne** poate înlocui prepoziţia **di** *din, dintre* cu sens par
Pronumele **mi, ti, si, ci, vi, si** sau forma adverbială **ci (c'è sono)**, atunci când preced particula **ne**, devin **me, te, se, ce, se.**

Ex.: **Ci sono posti** *există locuri*
ce ne sono *sunt / există (din acestea)*

il botteghino	*ghişeul*
il posto	*locul*
lo strapuntino	*strapontina*
l'inizio	*începutul*
pensare	*a se gândi*
sedersi	*a se aşeza*
esaurito	*epuizat; complet*
piuttosto	*mai degrabă*

B 2 APLICAŢIE

(Davanti al botteghino del cinema «Aurora»)

A - 1. **– Scusi, perché tutta questa gente se ne va?**
2. **– Perché non ci sono più posti.**
3. **– Non ce ne sono più? Neanche due strapuntini?**
4. **– Tutto esaurito.**

B - 1. **Sandro – Allora, ce ne andiamo? Che ne pensi?**
2. **Graziella – Io non me ne vado.**
3. **Sandro – Allora, andiamo a sederci davanti al bar.**
4. **Graziella – D'accordo. Aspettiamo l'inizio d prossimo spettacolo.**

14 De ce toată lumea asta pleacă (de aici)?

3 OBSERVAŢII

Gramatică

A pleca (dintr-un loc) se spune: **andarsene**
Conjugarea la indicativ prezent a structurii *a dori să pleci* este:

desidero	**andarmene**	*doresc*	*să plec*
desideri	**andartene**	*doreşti*	*să pleci*
desidera	**andarsene**	*doreşte*	*să plece*
desideriamo	**andarcene**	*dorim*	*să plecăm*
desiderate	**andarvene**	*doriţi*	*să plecaţi*
desiderano	**andarsene**	*doresc*	*să plece*

Prezentul indicativ al lui **andarsene** este:

me ne vado	**ce ne andiamo**
te ne vai	**ve ne andate**
se ne va	**se ne vanno**

Nu uitaţi: **gente** este feminin singular: **la gente** *lumea, oamenii.*

andare = a merge
partire = a pleca

4 TRADUCERE

(În faţa ghişeului cinematografului «Aurora»)

1. – Scuzaţi, de ce toţi aceşti oameni pleacă (de aici)?
2. – Pentru că nu mai sunt locuri.
3. – Nu mai sunt? Nici măcar două strapontine?
4. – Totul este epuizat.
1. Sandro – Atunci, plecăm? Ce crezi?
2. Graziella – Eu nu plec.
3. Sandro – Atunci, să mergem să ne aşezăm pe terasă (în faţa barului).
4. Graziella – De acord. Să aşteptăm începutul spectacolului următor.

14 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Înlocuiţi punctele cu pronumele potrivite:

1. Come ... chiami? ... chiamo Sandro.
2. Non ... ricordo come ... chiama questo film.
3. ... ne vado a vedere questo film: e tu, dove te ... vai?
4. Posti liberi, non ... ... sono più.

B. Traduceţi:

1. *Atunci, să mergem să vedem acest film.*
2. *Cum se numeşte regizorul?*
3. *Noi plecăm să luăm metroul.*
4. *Nu sunt locuri la cinematograful «Aurora».*

C. Răspundeţi:

1. *Perché non vai al cinema?*
2. *Ti ricordi come si chiama questo film?*
3. *Perché andiamo a vedere questo film?*

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Il cinema** *Cinematograful*

• **Amarcord** este titlul unui film de Federico Fellini, care înseamnă: **io mi ricordo**, *îmi amintesc*. Este o formă dialectală. El dovedeşte astfel importanţa dialectelor în Italia, nu numai în viaţa de zi cu zi, dar şi în creaţia literară (vezi Lecţia 13, C2), în cântece şi în producţiile cinematografice.

• Câteva mari filme italiene sunt în dialect, de exemplu: **La terra trema** *(Pământul tremură)* de L. Visconti (1948), **L'albero degli zoccoli** *(Arborele cu saboţi)* de E. Olmi (1978). Multe alte filme, ale căror replici nu sunt numai în dialect, relevă marea varietate a graiurilor italiene. Dintre acestea putem cita **Roma** de Fellini, **Metello** de Bolognini, **Roma città aperta** *(Roma oraş deschis)* de Rossellini, **Ladri di biciclette** *(Hoţi de biciclete)* de De Sica.

14 Exerciţii

C 3 CHEIE

1. ... ti ... ? Mi ...
2. ... mi ... si ...
3. Me ... : ... ne ...
4. ... ce ne ...

1. Allora, andiamo a vedere questo film.
2. Come si chiama il regista?
3. Ce ne andiamo a prendere la metropolitana.
4. Non ci sono posti al cinema «Aurora».

1. Perché non ci sono posti.
2. Sì, mi ricordo (no, non mi ricordo).
3. Perché è interessante (bello).

C 4 CIVILIZAŢIE

■ **I quotidiani** *Cotidienele*

• Ziarele italiene sunt numeroase, chiar dacă tirajul lor este mai mic decât cel al publicaţiilor din alte ţări cu acelaşi nivel de trai. Fiecare capitală regională dispune de un titlu. Cele mai cunoscute titluri din presa de informaţie sunt: **La Repubblica**, ziarul cel mai răspândit din Italia, tipărit la Roma, **Corriere della Sera**, al doilea, tipărit la Milano, **La Stampa** din Torino, **Il Giornale** din Milano, **Il Giorno** din Milano, **La Nazione** din Florenţa, **Il Messaggero** şi **Il Tempo** din Roma, **Il Resto del Carlino** din Bologna, **La Gazzetta del Mezzogiorno** din Bari. Principalele partide politice îşi au propriile ziare ce dispun, sub un titlu unic, de ediţii regionale:

Il Popolo DC: Democrazia Cristiana
L'Unità PDS: Partito Democratico della Sinistra, noua siglă a PCI: Partito Comunista Italiano
L'Avanti PSI: Partito Socialista Italiano.

15 Quando finisce l'ultimo spettacolo?

A 1 PREZENTARE

• Majoritatea verbelor terminate în **-ire** ca de exemplu:

fin -ire	*a (se) sfârşi*
cap -ire	*a înţelege*
prefer -ire	*a prefera* etc.

intercalează sufixul **-isc** între rădăcina verbului şi terminaţie, la formele indicativului prezent, persoanele I, a II-a, a III-a singular şi a III-a plural:

fin **-isc** -o	fin -iamo
fin **-isc** -i	fin -ite
fin **-isc** -e	fin **-isc** -ono

quando	*când*
verso mezzanotte	*către miezul nopţii*
la seduta	*şedinţa, reprezentaţia*
conoscere	*a cunoaşte*
il tema	*tema, subiectul*
telefonare	*a telefona*
la critica	*critica*
scoprire	*a descoperi*
così	*aşa, astfel, în felul acesta*
insieme	*împreună*

A 2 APLICAŢIE

1. **Sandro** – **Quando finisce l'ultimo spettacolo?**
2. **Graziella** – **Finisce verso mezzanotte.**
3. **Sandro** – **Preferisco andare alla seduta delle otto.**
4. **Graziella** – **Conosci il tema del film?**
5. **Sandro** – **Un po'. Non leggo mai le critiche. E tu leggi le critiche?**
6. **Graziella** – **Io preferisco scoprire un film.**
7. **Sandro** – **A proposito, telefoniamo a Ornella? Così andiamo insieme al cinema.**
8. **Graziella** – **Vado a telefonare.**

15 Când se termină ultimul spectacol?

A 3 OBSERVAŢII

■ Pronunţie

• Grupul **sc** se pronunţă *ş* numai mainte de **e** şi **i**. De unde şi alternanţa de sunete între *sc* şi *ş* la următoarele forme verbale:

finire: **finisco**
finisci
finisce

conoscere: **conosco** **conosciamo**
conosci **conoscete**
conosce **conoscono**

• **La critica** devine la plural **le critiche**, pentru a păstra sunetul gutural înainte de vocala **e**. Într-adevăr, introducerea lui **h** între **c** şi **g**, pe de o parte, şi **e** şi **i**, pe de altă parte, permite păstrarea sunetului gutural.

Ex.: **la tasca** *(buzunarul)* **le tasche**
la collega *(colega)* **le colleghe**

A 4 TRADUCERE

1. Sandro – Când se termină ultimul spectacol?
2. Graziella – Se termină către miezul nopţii.
3. Sandro – Prefer să merg la reprezentaţia de la (ora) opt.
4. Graziella – Cunoşti subiectul filmului?
5. Sandro – Puţin. Nu citesc niciodată criticile. Dar tu, citeşti criticile?
6. Graziella – Eu prefer să descopăr un film.
7. Sandro – Apropo, telefonăm Ornellei? În felul ăsta, mergem împreună la cinema.
8. Graziella – Mă duc să telefonez.

15 Sbrigati!

B 1 PREZENTARE

• La imperativ, formele sunt aceleaşi ca şi la indicativ prezent, cu excepţia persoanei a II-a singular de la conjugarea I.

Indicativ prezent	Imperativ
1. parl **-o**	
2. parl **-i**	2. parl **-a**
3. parl **-a**	
1. parl **-iamo**	1. parl **-iamo**
2. parl **-ate**	2. parl **-ate**
3. parl **-ano**	

• **venire** *a veni*. Indicativ prezent:
vengo, vieni, viene, veniamo, venite, vengono.

pronto	*alo* (literal: *prompt, gata*)
come stai?	*ce mai faci?*
sentire	*a auzi, a asculta*
più forte	*mai tare*
va bene, meglio	*e bine, mai bine*
ci andiamo	*mergem (acolo)*
andiamoci	*să mergem (acolo)*
ora; tardi	*acum; târziu*
prepararsi	*a se pregăti*
sbrigarsi, sbrigati	*a se grăbi, grăbeşte-te*

B 2 APLICAŢIE

(Al telefono)

1. **Sandro – Pronto, Ornella?**
2. **Ornella – Pronto! Oh! ciao Sandro, come stai?**
3. **S. – Bene; e tu come stai? Mi senti bene? Io non ti sento bene. Parla più forte.**
4. **O. – Adesso va bene?**
5. **S. – Va meglio. Senti, Ornella: stasera vado al cinema con Graziella. Ci andiamo insieme? Vieni anche tu?**
6. **O. – Ma ora è tardi. Dove siete?**
7. **S. – Di fronte al cinema «Oriente». Dai, vieni! Andiamoci insieme. Vengo a prenderti.**
8. **O – Allora ti aspetto qui. Mi preparo subito. Sbrigati!**

15 Grăbeşte-te!

B 3 OBSERVAŢII

■ Indicativul prezent şi imperativul verbelor **ripetere** *a repeta*, **partire** şi **finire**:

1. ripet **-o**	
2. ripet **-i**	2. ripet **-i**
3. ripet **-e**	
1. ripet **-iamo**	1. ripet **-iamo**
2. ripet **-ete**	2. ripet **-ete**
3. ripet **-ono**	
1. part **-o**	
2. part **-i**	2. part **-i**
3. part **-e**	
1. part **-iamo**	1. part **-iamo**
2. part **-ite**	2. part **-ite**
3. part **-ono**	
1. fin **-isco**	
2. fin **-isci**	2. fin **-isci**
3. fin **-isce**	
1. fin **-iamo**	1. fin **-iamo**
2. fin **-ite**	2. fin **-ite**
3. fin **-iscono**	

B 4 TRADUCERE

(La telefon)

1. Sandro – Alo! Ornella?
2. Ornella – Alo! Oh! Bună, Sandro. Ce mai faci?
3. S. – Bine; dar tu ce mai faci? Mă auzi bine? Eu nu te aud bine. Vorbeşte mai tare.
4. O. – Acum e bine?
5. S. – E mai bine. Ascultă, Ornella: astă-seară merg la cinema cu Graziella. Mergem împreună? Vii şi tu?
6. O. – Dar acum e târziu. Unde sunteţi?
7. S. – În faţa cinematografului «Oriente». Hai, vino! Să mergem împreună. Mă-ntorc imediat. Mă pregătesc repede. Grăbeşte-te!
8. O. – Atunci, te aştept aici. Mă pregătesc imediat. Grăbeşte-te!

15 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. Te duci să telefonezi Graziellei?
2. Da, şi tu te duci să iei locurile?
3. Nu cunosc acest film: este interesant?
4. Nu înţeleg bine subiectele filmelor moderne. Dar tu?
5. Eu citesc câteva critici ca să înţeleg.

B. Treceţi de la indicativul prezent la imperativ şi invers, apoi traduceţi:

1. Parli forte.
2. Andiamo al cinema.
3. Aspettiamo Ornella.
4. Tu vieni, Ornella.
5. Sbrigati!
6. Aspetta, Sandro!

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **I settimanali:** *săptămânalele*

• **I settimanali d'informazione generale:** *săptămânalele de informaţie generală* **Panorama, Epoca, L'Espresso, Famiglia cristiana, Oggi.**

• **I settimanali femminili:** *săptămânalele feminine* **Grazia, Amica, Annabella, Alba.**

• **I settimanali politici:** *săptămânalele politice* **La Discussione** (D.C.), **Rinascita** (P.D.S., fost P.C.I.), **Mondoperaio** (P.S.I.).

15 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Vai a telefonare a Graziella?
2. Sì, e tu vai a prendere i posti?
3. Non conosco questo film: è interessante?
4. Non capisco bene i temi dei film moderni. E tu?
5. Io leggo qualche critica/alcune critiche per capire.

B.

1. Parla forte!	*Vorbeşte tare!*
2. Andiamo al cinema!	*Să mergem la cinema!*
3. Aspettiamo Ornella!	*S-o aşteptăm pe Ornella!*
4. Vieni, Ornella!	*Vino, Ornella!*
5. Ti sbrighi!	*Te grăbeşti.*
6. Aspetti, Sandro.	*Aştepţi, Sandro.*

C 4 INFORMAŢII PRACTICE

Al telefono	*La telefon*
1. Chiamare qualcuno al telefono	*1. A suna pe cineva la telefon*
– l'elenco telefonico	*– cartea de telefon*
– dare un colpo di telefono – fare una telefonata	*– a da un telefon*
– il telefono è guasto	*– telefonul este deranjat*
2. Come chiamare al telefono	*2. Cum să te adresezi la telefon*
– Pronto? Buon giorno, buona sera...	*– Alo? Bună ziua, bună seara...*
– Pronto? Sono Sandro...	*– Alo? Sandro la telefon...*
– Pronto? Con chi parlo... ?	*– Alo? Cine-i la telefon...*
3. Come rispondere al telefono	*3. Cum să răspunzi la telefon*
– Pronto? Sì, sono io...	*– Alo... Da, eu sunt...*
– No, Sandro non c'è...	*– Nu, Sandro nu este...*

16 Non ci vuole molto tempo

A 1 PREZENTARE

- Indicativul prezent al verbelor **volere** *a vrea* şi **potere** *a putea.*

singular	plural	singular	plural
voglio	**vogliamo**	**posso**	**possiamo**
vuoi	**volete**	**puoi**	**potete**
vuole	**vogliono**	**può**	**possono**

- **Ci vuole** *trebuie*
- **Mi piace l'italiano** *îmi place italiana*
  non mi piace aspettare *nu-mi place să aştept*
- **Fra dieci minuti** *peste zece minute*

cominciare	*a începe*
essere di ritorno	*a fi înapoi*
lasciare	*a lăsa*
approfittare	*a profita*
dare un'occhiata	*a arunca o privire*
la notizia	*ştirea, vestea*

A 2 APLICAŢIE

1. **Sandro** – **Ornella è d'accordo. Viene anche lei al cinema con noi. Andiamo a prenderla. Vuoi venire?**
2. **Graziella** – **Sono stanca. Puoi andare solo, se vuoi. Vi aspetto qui. Il film comincia fra mezz'ora. Venite subito; non mi piace aspettare.**
3. **Sandro** – **Non ci vuole molto tempo. Ornella abita qui vicino. Fra dieci minuti siamo di ritorno.**
4. **Graziella** – **Lasciami il giornale, così ne approfitto per leggerlo e dare un'occhiata alle notizie.**

16 Nu e nevoie de mult timp

A 3 OBSERVAŢII

■ Tabelul formelor atone (neaccentuate) ale pronumelor personale care se aşază înaintea verbului:

Subiect	Pronume aton				Pronume tonic
	reflexiv	acuzativ	dativ		
io	**mi**	**mi**	**mi**	L	*mine*
tu	**ti**	**ti**	**ti**	o	*tine*
Lei { **lui, esso** / **lei, essa**	**si**	**La** { **lo** / **la**	**Le** { **gli** / **le**	c	*Lei* { *lui* / *lei*
noi	**ci**	**ci**	**ci**	v	*noi*
voi	**vi**	**vi**	**vi**	e	*voi*
Loro loro { **essi** / **esse**	**si**	**Le** { **li** / **le**	**gli**	r b	*Loro loro*

• Această regulă nu se respectă la infinitiv şi la imperativ: pronumele aflate la acuzativ sau la dativ se aşază după verb:

lasci**ami** il giornale	lasă-*mi* ziarul
ne approfitto per legger**lo**	profit (de asta) ca să-*l* citesc

■ Pronunţaţi: **vogliono, possono,** (A1) **lasciami, leggerlo** (A3).

A 4 TRADUCERE

1. Sandro – Ornella este de acord. Vine şi ea la cinema cu noi. Să mergem s-o luăm. Vrei să vii?
2. Graziella – Sunt obosită. Poţi să mergi singur, dacă vrei. Vă aştept aici. Filmul începe peste o jumătate de oră. Veniţi repede; nu-mi place să aştept.
3. Sandro – Nu e nevoie de mult timp. Ornella locuieşte aici aproape. În zece minute suntem înapoi.
4. Graziella – Lasă-mi ziarul; în felul ăsta profit să-l citesc şi să arunc o privire la ştiri.

16 Non fare il broncio!

B 1 PREZENTARE

• Indicativul prezent al verbelor **dare** *a da*, **sapere** *a şti* şi **fare** *a face*.

1. **do**	**so**	**faccio**
2. **dai**	**sai**	**fai**
3. **dà**	**sa**	**fa**
1. **diamo**	**sappiamo**	**facciamo**
2. **date**	**sapete**	**fate**
3. **danno**	**sanno**	**fanno**

scusami	*scuză-mă*
è colpa mia	*e greşeala mea*
essere in ritardo	*a întârzia, a fi în întârziere*
possibile	*posibil*
fare due passi	*a face câţiva paşi, a da un tur*
fare una passeggiata	*a face o plimbare*
non fa niente	*nu face nimic*
dare un film	*a da un film*
consultare il giornale	*a consulta ziarul*
essere al cartellone	*a fi pe afiş*
fare il broncio	*a se îmbufna*
offrire	*a oferi*
caffè Greco	*Cafeneaua Greco*

B 2 APLICAŢIE

1. **Ornella – Ciao, Graziella, scusami. E' colpa mia se siamo in ritardo.**
2. **Graziella – Non è più possibile andare a vedere «Amarcord».**
3. **Sandro – Possiamo andare a fare due passi. Dai, facciamo una passeggiata. Non fa niente per il film. Lo possiamo vedere domani, se lo danno ancora. Per favore, Graziella, dammi il Corriere.** (Consulta il giornale.) **Quanti ne abbiamo oggi?**
4. **Ornella – Ne abbiamo venticinque.**
5. **Sandro – Allora domani, ventisei agosto, «Amarcord» è ancora al cartellone. Dai, Graziella, non fare il broncio! Vi offro un gelato al caffè Greco.**

16 Nu te îmbufna!

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Dare** şi **stare** au forme analoage:

do	**sto**	**diamo**	**stiamo**
dai	**stai**	**date**	**state**
dà	**sta**	**danno**	**stanno**

• Imperativul lui **dare** este **da**: **dammi** *dă-mi*.
Da + **mi** (pronume personal la dativ) se contractă în **dammi**, cu dublarea consoanei iniţiale a pronumelui.

• Forma negativă a imperativului se obţine prin adăugarea lui **non** înaintea formei afirmative. Dar la persoana a II-a singular, aceasta din urmă este înlocuită de cea a infinitivului.
Ex.: **parla** *vorbeşte* **non parlare** *nu vorbi*

Nu confundaţi:

che giorno è oggi? *ce zi (a săptămânii) este azi?*
cu **quanti ne abbiamo oggi?** *în câte suntem azi?*

Răspunsul la a doua întrebare este:
ne abbiamo 3, 4 *suntem în 3, în 4*

■ Cafeneaua Greco este una dintre cele mai celebre din Roma. Casanova vorbea deja despre ea în *Memoriile* sale.

B 4 TRADUCERE

1. Ornella – Bună, Graziella, scuză-mă. Este vina mea dacă am întârziat.
2. Graziella – Nu mai e posibil să mergem să vedem «Amarcord».
3. Sandro – Putem merge să facem câţiva paşi. Hai, să facem o plimbare. Nu face nimic pentru film. Îl putem vedea mâine, dacă îl dau (rulează) încă. Te rog, Graziella, dă-mi Corriere. (Consultă ziarul.) În câte suntem azi?
4. Ornella – Suntem în 25.
5. Sandro – Atunci, mâine, 26 august, «Amarcord» este încă pe afiş. Hai, Graziella, nu te îmbufna! Vă ofer o îngheţată la Cafeneaua Greco.

16 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi (folosind forma de politeţe *Lei*):

1. Vreţi (dumneavoastră) să veniţi să-l luaţi pe Sandro la cinema, peste o oră?
2. Dar nu vreau să mă duc (acolo) singur.
3. E nevoie de mult timp pentru a merge în oraş?
4. Trebuie să plecăm acum.

B. Schimbaţi persoana (*tu* → *Lei, Lei* → *tu*); apoi traduceţi:

1. Mi dai il giornale?
2. Puoi venire con me?
3. Che cosa fa stasera?
4. Ti diamo un giornale.
5. Non ti vedo oggi?

C. Traduceţi şi apoi conjugaţi la toate persoanele:

Ştiu că pot face cum vreau; dar o fac dacă pot, etc.

C 2 VOCABULAR

■ Expresii idiomatice cu **volere, potere, dare** şi **fare**.

– volere è potere	*a vrea înseamnă a putea*
– dare del tu	*a tutui*
– dare del voi	*a vorbi cu «voi»*
– dare del Lei	*a vorbi cu «dumneavoastră»*
– dare del cretino	*a face cretin*
– chi fa da sé fa per tre	*cine munceşte pentru sine, munceşte cât trei*
– l'abito non fa il monaco	*nu haina îl face pe om* (literal: *nu sutana îl face pe călugăr*)

16 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Vuole venire a prendere Sandro al cinema, fra un'ora?
2. Ma non voglio andarci solo.
3. Ci vuole molto tempo per andare in città?
4. Bisogna partire ora.

B.

1.	Mi dà il giornale?	*Îmi daţi ziarul?*
2.	Può venire con me?	*Puteţi veni cu mine?*
3.	Che cosa fai stasera?	*Ce faci astă-seară?*
4.	Le diamo un giornale.	*Vă dăm un ziar.*
5.	Non La vedo oggi?	*Nu vă văd azi?*

C. So che posso fare come voglio; ma lo faccio se lo posso.
Sai che puoi fare come vuoi; ma lo fai se lo puoi.
Lei sa che può fare come vuole; ma lo fa se lo può.
Sappiamo che possiamo fare come vogliamo; ma lo facciamo se lo possiamo.
Sapete che potete fare come volete; ma lo fate se lo potete.
Sanno che possono fare come vogliono; ma lo fanno se lo possono.

C 4 CIVILIZAŢIE

Iată textul unui cântec celebru, în dialect napolitan, a cărui melodie se fredonează în întreaga lume: **'O sole mio!**

Che bella cosa	*Ce lucru frumos*
'na iurnata 'e sole,	*o zi cu soare,*
n'aria serena	*un cer senin,*
doppo 'na tempesta!	*după furtună!*
Pe' ll'aria fresca pare	*În aerul proaspăt e deja*
già 'na festa...	*o atmosferă de sărbătoare.*
Che bella cosa	*Ce lucru frumos*
'na iurnata 'e sole.	*o zi cu soare.*
Ma n'atu sole	*Dar un alt soare*
cchiu bello, ohi ne',	*mai frumos, iuhu,*
'O sole mio, 'o sole mio	*soarele meu, soarele meu*
sta nfronte a te.	*stă în faţa ta.*

17 E' il giorno del mio compleanno

A 1 PREZENTARE

• În faţa adjectivelor posesive, se pune articolul hotărât:

Ex.: **il mio amico** *prietenul meu*
la tua festa *sărbătoarea ta*
i loro compleanni *aniversările lor*

• **Loro** este invariabil, ca şi în română: nu există decât o formă pentru masculin, feminin, singular şi plural:

Ex.: **il loro amico** *prietenul lor*
la loro amica *prietena lor*
i loro amici *prietenii lor*
le loro amiche *prietenele lor*

la mamma *mama, mămica*
arrivare *a ajunge, a sosi*
la sorella *sora*
il fratello *fratele*
lo zabaione *sabaion* (un fel de lichior)
il babbo *tata, tăticul*
fumare *a fuma*
solito *obişnuit*
la pipa *pipa*
assaggiare *a gusta*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Sai che giorno è oggi?**
2. **– E' il giorno del mio compleanno.**
3. **– Vengono i tuoi amici stasera?**
4. **– Sì, mamma, arrivano alle sette.**
5. **– Allora preparo il tuo dolce preferito.**
6. **– Certamente. Ma sai che è anche il nostro dolce preferito.**
7. **– Anche alle tue sorelle e ai tuoi fratelli piace lo zabaione.**
8. **– Solo il babbo preferisce fumare la sua solita pipa invece di assaggiarlo.**

17 Este ziua mea de naştere

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Adjectivele posesive şi pronumele posesive au aceleaşi forme:

sing.	masc.	**il mio**	**il tuo**	**il suo**	**il nostro**	**il vostro**	**il loro**
	fem.	**la mia**	**la tua**	**la sua**	**la nostra**	**la vostra**	**la loro**
pl.	masc.	**i miei**	**i tuoi**	**i suoi**	**i nostri**	**i vostri**	**i loro**
	fem.	**le mie**	**le tue**	**le sue**	**le nostre**	**le vostre**	**le loro**

• Prepoziţiile **con** *cu* şi **su** *pe* se unesc cu articolele hotărâte în modul următor:

	il	lo	l'	la	i	gli	le
con	**col**	**collo**	**coll'**	**colla**	**coi**	**cogli**	**colle**
su	**sul**	**sullo**	**sull'**	**sulla**	**sui**	**sugli**	**sulle**

În cazul prepoziţiei **con**, contragerea nu este obligatorie (vezi Lecţia 18, B3).

A 4 TRADUCERE

1. – Ştii ce zi este azi?
2. – Este ziua mea de naştere.
3. – Vin prietenii tăi astă-seară?
4. – Da, mamă, vin la şapte.
5. – Atunci pregătesc prăjitura ta preferată.
6. – Bineînţeles. Dar ştii că este şi prăjitura noastră preferată.
7. – Şi surorilor şi fraţilor tăi le place sabaionul.
8. – Numai tata preferă să-şi fumeze pipa obişnuită în loc să-l guste.

17 Quanti anni ha tuo fratello?

B 1 PREZENTARE

• Folosirea adjectivului posesiv:

il tuo regalo	*cadoul tău*
il mio onomastico	*onomastica mea*
il suo compleanno	*aniversarea lui*
ringraziare	*a mulţumi*
il regalo	*cadoul*
le opere complete	*operele complete*
l'autore	*autorul*
il teatro; la poesia	*teatrul; poezia*
la sorellina	*surioara*
il fratellino	*frăţiorul*
novembre, giugno	*noiembrie, iunie*
la commedia	*comedia*

B 2 APLICAŢIE

1. Sandro – **Auguri, Graziella.**
2. Graziella – **Grazie, Sandro. Ti ringrazio anche per il tuo regalo: «Le opere complete di Machiavelli».**
3. Sandro – **So che è il tuo autore preferito.**
4. Graziella – **Mio fratello Paolo e mia sorella Claudia preferiscono il teatro. A loro piacciono le commedie di Goldoni e di Eduardo de Filippo.**
5. Sandro – **Il mio caro fratello e la mia sorellina preferiscono le poesie di Trilussa.**
6. Graziella – **Ai miei fratelli e alle mie sorelle non piace la poesia.**
7. Sandro – **Quanti anni ha tuo fratello Pierino?**
8. Graziella – **Il mio fratellino ha tredici anni.**
9. Sandro – **E tua sorella Silvia?**
10. Graziella – **La mia sorellina ha undici anni.**
11. Sandro – **Quand'è il loro onomastico?**
12. Graziella – **Il ventinove giugno per mio fratello e il cinque novembre per mia sorella.**

17 Câţi ani are fratele tău?

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Folosirea articolului în faţa adjectivului posesiv merită atenţie. Acest articol nu se foloseşte atunci când adjectivul posesiv precedă un substantiv ce denumeşte un grad de rudenie:

Ex.: **mio fratello** *fratele meu*
tua madre *mama ta*
suo nonno *bunicul lui*

Această regulă are la rândul ei o excepţie. Articolul se foloseşte totuşi în faţa adjectivului posesiv în următoarele cazuri:

Ex.: **il mio caro fratello** *dragul meu frate* (adjectiv în faţa substantivului)
il mio fratellino *frăţiorul meu* (diminutiv)
i miei fratelli *fraţii mei* (substantiv la plural)
il loro fratello *fratele lor* (**loro** în faţa subst.)

Aceste patru cazuri sunt reunite în exemplul următor:
i loro cari fratellini *dragii lor frăţiori*

B 4 TRADUCERE

1. Sandro – La mulţi ani, Graziella.
2. Graziella – Mulţumesc, Sandro. Îţi mulţumesc şi pentru cadoul tău: «Operele complete ale lui Machiavelli».
3. Sandro – Ştiu că este autorul tău preferat.
4. Graziella – Fratele meu Paolo şi sora mea Claudia preferă teatrul. Lor le plac comediile lui Goldoni şi ale lui Eduardo de Filippo.
5. Sandro – Fratele meu drag şi surioara mea preferă poeziile lui Trilussa.
6. Graziella – Fraţilor mei şi surorilor mele nu le place poezia.
7. Sandro – Câţi ani are fratele tău Pierino?
8. Graziella – Frăţiorul meu are treisprezece ani.
9. Sandro – Şi sora ta Silvia?
10. Graziella – Surioara mea are unsprezece ani.
11. Sandro – Când este onomastica lor?
12. Graziella – 29 iunie pentru fratele meu şi 5 noiembrie pentru sora mea.

17 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Completaţi:

1. E' ... tua macchina.
2. Vuole ... suo dolce preferito.
3. ... nostra famiglia è italiana.
4. Ti piace ... mio gelato?

B. Traduceţi:

1. Vrea ziarul obişnuit.
2. Face mereu prăjitura obişnuită pentru onomastica ta.
3. Fratele meu şi surioara mea au sosit astă-seară.
4. Tatălui dumneavoastră tot îi place să fumeze?
5. Ce mai face soţia dumneavoastră?

C. Traduceţi şi apoi treceţi la plural:

1. Bunicul meu este elveţian.
2. Domnule, cum se numeşte sora dumneavoastră?
3. Sora ta nu a venit încă?
4. Fratele lor este aici.
5. Surioara dumneavoastră este italiancă.

C 2 VOCABULAR

■ **I nomi di parentela** *Numele gradelor de rudenie*

il padre	*tatăl*	**la nuora**	*nora*
la madre	*mama*	**il cognato**	*cumnatul*
il nonno	*bunicul*	**la cognata**	*cumnata*
la nonna	*bunica*	**il nipote**	*nepotul (de unchi)*
lo zio	*unchiul*	**la nipote**	*nepoata (de unchi)*
la zia	*mătuşa*	**il figlio**	*fiul*
il cugino	*vărul*	**la figlia**	*fiica*
la cugina	*verişoara*	**il nipotino**	*nepotul (de bunic)*
il suocero	*socrul*	**la nipotina**	*nepoata (de bunic)*
la suocera	*soacra*	**il marito**	*soţul*
il genero	*ginerele*	**la moglie**	*soţia*

Lo zabaione: crema ottenuta con tuorlo d'uovo frullato con zucchero e diluito con marsala.

Sabaionul: cremă obţinută din gălbenuş bătut cu zahăr şi diluat cu vin de Marsala.

17 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. E' la tua macchina.
2. Vuole il suo dolce preferito.
3. La nostra famiglia è italiana.
4. Ti piace il mio gelato?

B. 1. Vuole il solito giornale.
2. Fa sempre il solito dolce per il tuo onomastico.
3. Mio fratello e la mia sorellina sono arrivati stasera.
4. A Suo padre piace sempre fumare?
5. Come sta Sua moglie?

C. 1. Mio nonno è svizzero. I miei nonni sono svizzeri.
2. Signore, come si chiama Sua sorella? Signore, come si chiamano le Sue sorelle?
3. Tua sorella non è ancora venuta? Le tue sorelle non sono ancora venute?
4. Il loro fratello è qui. I loro fratelli sono qui.
5. La Sua sorellina è italiana. Le Sue sorelline sono italiane.

C 4 OBSERVAŢII

• *La mine (acasă), la tine (acasă)* etc. se traduc prin: **a casa mia, a casa tua** etc.

Ex.: **vieni a casa mia domani** *vino la mine mâine*

• **E' colpa mia, è colpa tua** etc. se traduc prin: *este vina mea, este vina ta* etc.

• **Le diecine** *zecile*

venti	*douăzeci*	**sessanta**	*şaizeci*
trenta	*treizeci*	**settanta**	*şaptezeci*
quaranta	*patruzeci*	**ottanta**	*optzeci*
cinquanta	*cincizeci*	**novanta**	*nouăzeci*

18 Vengono dall'aeroporto Leonardo da Vinci

A 1 PREZENTARE

• Prepoziţia **da** se uneşte cu articolele hotărâte, rezultând următoarele forme:

da + il	*dal*	**da + gli**	*dagli*
da + i	*dai*	**da + la**	*dalla*
da + lo	*dallo*	**da + le**	*dalle*

• **Dallo** şi **dalla** se elidează în faţa cuvintelor care încep cu o vocală:

Ex.: **Vengo dall'aeroporto** *Vin de la aeroport*
Vengo dall'Italia *Vin din Italia*

la stazione	*gara*
la lettera	*scrisoarea*
la macchina da scrivere	*maşina de scris*
la macchina da cucire	*maşina de cusut*
l'anfiteatro	*amfiteatrul*
lo stadio	*stadionul*
utile	*util*
celebre	*celebru*
diverso	*diferit, divers*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Vengono dalla stazione?**
   No, vengono dall'aeroporto «Leonardo da Vinci».
2. **– Che francobollo ci vuole sulla lettera?**
   Ci vuole un francobollo da duecento lire.
3. **– La macchina da scrivere è utile.**
   Anche la macchina da cucire è molto utile.
4. **– La metropolitana passa dal Colosseo?**
   Sì, l'entrata è a cento metri dal celebre anfiteatro.
5. **– Le fettuccine sono diverse dalle tagliatelle?**
6. **– Da quando sei a Roma?**
   Sono qui da due settimane.
7. **– Di dove viene tutta questa gente?**
   Viene dallo stadio.

18 Vin de la aeroportul Leonardo da Vinci

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Prepoziţia **da** se foloseşte
a) pentru a indica:
– originea: **vengo dalla stazione** *vin de la gară*
– locul naşterii: **Leonardo da Vinci** *Leonardo din Vinci*
– timpul: **da quando sei a Roma?** *de când eşti la Roma?*
– valoarea: **un francobollo da mille lire** *un timbru de o mie de lire*
– scopul: **una macchina da cucire** *o maşină de cusut*
– distanţa: **a 100 metri dal Colosseo** *la 100 de metri de Coliseu.*
b) şi în următoarele cazuri:
– după **diverso, differente**:
le fettuccine sono diverse dalle tagliatelle
fettuccinele sunt diferite de tagliatelle.
– în expresiile:
andare dal meccanico, dal medico
a merge la mecanic, la medic.

■ Atenţie: Se poate spune **di dove vieni?** sau **da dove vieni**. În schimb, la răspuns se foloseste obligatoriu **da**:
vengo dallo stadio *vin de la stadion.*

A 4 TRADUCERE

1. – Vin de la gară?
   Nu, vin de la aeroportul «Leonardo da Vinci».
2. – Ce timbru trebuie pe scrisoare?
   Trebuie un timbru de două sute de lire.
3. – Maşina de scris este folositoare.
   Şi maşina de cusut este foarte folositoare.
4. – Metroul trece pe la Coliseu?
   Da, intrarea este la o sută de metri de celebrul amfiteatru.
5. – Fettuccinele sunt diferite de tagliatelle?
6. – De când eşti la Roma?
   Sunt aici de două săptămâni.
7. – De unde vine toată această lume?
   Vine de la stadion.

18 Il tram non passa dal centro della città

B 1 PREZENTARE

• **In** *în* (pentru contragere, vezi B3, pagina alăturată).

Nu uitaţi: – nu confundaţi **da** cu **di**
– în cazul prepoziţiei **con** *cu*, contragerea nu este obligatorie.

la sfilata	*defilarea*
la proclamazione della Repubblica	*proclamarea republicii*
la manifestazione	*manifestaţia*
partecipare	*a participa*
le forze dell'ordine	*forţele de ordine*
il carabiniere	*carabinierul, jandarmul*
i reparti dell'esercito	*detaşamentele armatei*
il carro armato	*tancul*
l'aereo	*avionul*
passare	*a trece*
la testa	*capul*
lo spettatore	*spectatorul*
il cielo	*cerul*
il tram, il taxi	*tramvaiul, taxiul*

B 2 APLICAŢIE

1. **– La sfilata del 2 giugno commemora la proclamazione della Repubblica italiana.**
2. **– Alla manifestazione partecipano le forze dell'ordine e i carabinieri.**
3. **– Ci sono anche reparti dell'esercito, coi carri armati, e dell'aviazione, con gli aerei.**
4. **– Gli aerei passano sulle teste degli spettatori nel centro della città, nel cielo di Roma.**
5. **– Andiamo alla manifestazione?**
6. **– Col taxi o col tram?**
7. **– Oggi il tram non passa dal centro della città. Andiamo col taxi.**

18 Tramvaiul nu trece prin centrul oraşului

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Tabel recapitulativ al contragerilor între prepoziţii şi articole:

	il	lo	l'	la	i	gli	le
a	**al**	**allo**	**all'**	**alla**	**ai**	**agli**	**alle**
di	**del**	**dello**	**dell'**	**della**	**dei**	**degli**	**delle**
da	**dal**	**dallo**	**dall'**	**dalla**	**dai**	**dagli**	**dalle**
in	**nel**	**nello**	**nell'**	**nella**	**nei**	**negli**	**nelle**
su	**sul**	**sullo**	**sull'**	**sulla**	**sui**	**sugli**	**sulle**
(1) con	**col**	**collo**	**coll'**	**colla**	**coi**	**cogli**	**colle**

(1) contragere facultativă

■ **Di** se foloseşte pentru a indica:

• atributul: **la città di Roma** *oraşul Roma.*
• autorul unei opere: **di chi è questo romanzo?** *de cine este acest roman?*
• posesia: **di chi è questo libro?** *a cui este această carte?*

■ Câteva plurale neregulate:

l'uomo	*(omul)*	**gli uomini**	*(oamenii)*
l'uovo	*(oul)*	**le uova**	*(ouăle)*
il paio	*(perechea)*	**le paia**	*(perechile)*
il centinaio	*(cam o sută)*	**le centinaia**	*(sutele)*
il bue	*(boul)*	**i buoi**	*(boii)*

B 4 TRADUCERE

1. – Defilarea din 2 iunie aniversează proclamarea Republicii Italiene.
2. – La manifestaţie participă forţele de ordine şi carabinierii.
3. – Sunt şi detaşamente ale armatei, cu tancurile, şi ale aviaţiei, cu avioanele.
4. – Avioanele trec peste capetele spectatorilor din centrul oraşului, pe cerul Romei.
5. – Mergem la manifestaţie?
6. – Cu taxiul sau cu tramvaiul?
7. – Azi tramvaiul nu trece prin centrul oraşului. Să mergem cu taxiul.

18 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Traduceţi:

1. De unde vii? – 2. Vin de la Roma. Sosesc de la aeroportul «Leonardo da Vinci». – 3. Călătoria cu avionul este diferită de călătoria cu trenul. 4. – De ce Leonardo se numeşte «da Vinci»? – 5. Pentru că este născut la Vinci! Nu este departe de Florenţa. – 6. Aţi trecut (dumneavoastră) prin Florenţa? – 7. Nu ştiu: din avion nu se vede aproape nimic.

B. Înlocuiţi punctele cu *di, del...* sau cu *da, dal...* :

1. ... dove viene? – 2. Vengo ... Roma, ... centro ... città. – 3. ... più di quarant'anni, il 2 giugno l'Italia commemora la proclamazione ... Repubblica. – 4. Un francobollo ... cinquecento lire, per favore. – 5. L'entrata ... metropolitana non è lontana ... qui. – 6. ... quanto tempo (Lei) è a Roma? – 7. La cucina italiana è molto divesa ... quella francese.

C 2 LIMBĂ ŞI CIVILIZAŢIE

■ În Italia, zilele de sărbătoare sunt:

• sărbători laice

– 1 ianuarie (*Anul Nou*) (**Capodanno**);
– 25 aprilie (aniversarea eliberării Italiei, 25 aprilie 1945);
– 1 mai (Ziua Muncii);
– 2 iunie (aniversarea proclamării Republicii Italiene în urma referendumului din 2 iunie 1946);
– 4 noiembrie (aniversarea armistiţiului de după primul razboi mondial).

Ultimele două sărbători se ţin în duminica următoare datei respective.

• sărbători religioase

– 6 ianuarie *(Epifania, Sărbătoarea Magilor)* **(Epifania)**;
– 15 august *(Adormirea Maicii Domnului)* **(Assunzione)**;
– 1 noiembrie *(Ziua Tuturor Sfinţilor)* **(Ognissanti)**;
– 8 decembrie *(Imaculata Concepţiune a Sfintei Fecioare)* **(Immacolata Concezione)**;
– 25 decembrie *(Crăciunul)* **(Natale)**.

18 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Di dove vieni?
2. Vengo da Roma. Arrivo dall'aeroporto «Leonardo da Vinci».
3. Il viaggio in aereo è diverso dal viaggio in treno.
4. Perché Leonardo si chiama «da Vinci»?
5. Perché è nato a Vinci! Non è lontano da Firenze.
6. (Lei) è passato da Firenze?
7. Non so: dall'aereo non si vede quasi nulla.

B. 1. Di dove viene?
2. Vengo da Roma, dal centro della città.
3. Da più di quarant'anni, il 2 giugno l'Italia commemora la proclamazione della Repubblica.
4. Un francobollo da cinquecento lire, per favore.
5. L'entrata della metropolitana non è lontana da qui.
6. Da quanto tempo (Lei) è a Roma?
7. La cucina italiana è molto diversa da quella francese.

C 4 VOCABULAR

• **I mesi dell'anno** — *Lunile anului*

gennaio	*ianuarie*	**luglio**	*iulie*
febbraio	*februarie*	**agosto**	*august*
marzo	*martie*	**settembre**	*septembrie*
aprile	*aprilie*	**ottobre**	*octombrie*
maggio	*mai*	**novembre**	*noiembrie*
giugno	*iunie*	**dicembre**	*decembrie*

• **Le centinaia** — *Sutele*

cento	*o sută*	**seicento**	*şase sute*
duecento	*două sute*	**settecento**	*şapte sute*
trecento	*trei sute*	**ottocento**	*opt sute*
quattrocento	*patru sute*	**novecento**	*nouă sute*
cinquecento	*cinci sute*		

19 Non ti sei fermato al rosso!

A 1 PREZENTARE

• Participiul trecut al verbelor regulate: **parl-are parl-ato** *vorbit* – **ripet-ere ripet-uto** *repetat* – **part-ire part-ito** *plecat.*

fischiare	*a fluiera*	**il semaforo**	*semaforul*
impossibile	*imposibil*	**accettare**	*a accepta*
guardare	*a privi*	**basta!**	*gata! ajunge!*
attraversare	*a traversa*	**dimenticare**	*a uita*
fermarsi al rosso		*a se opri la stop*	
il passaggio pedonale		*trecerea de pietoni*	
mi dispiace		*îmi pare rău, regret*	
il conducente		*şoferul*	
pericoloso		*periculos*	
spericolato		*imprudent*	
mettere la freccia		*a semnaliza*	
girare a sinistra		*a face la stânga*	
chiedere scusa		*a-şi cere scuze*	
bisogna		*trebuie*	
indicare la direzione		*a indica direcţia*	

A 2 APLICAŢIE

1. **– Il vigile ha fischiato!**
2. **– Perché?**
3. **– Non ti sei fermato al rosso!**
4. **– E' impossibile! Ho attraversato il passaggio pedonale col verde.**
5. **– Mi dispiace, caro. Ho guardato bene il semaforo, io! Non ti sei neanche fermato. Sei spericolato. Perché hai accettato di andare a quell'appuntamento? Te l'ho detto, ieri, di non andarci. Non mi ascolti mai.**
6. **– Basta! Calmati! Ecco il vigile.**
7. **– Buona sera. Lei è un conducente pericoloso. Ha dimenticato di mettere la freccia per girare a sinistra.**
8. **– Chiedo scusa. Ma non c'è nessuno.**
9. **– Anche se non c'è nessuno, bisogna indicare la direzione. Per oggi può andare. Arrivederci.**
10. **– Grazie. E' stato gentile con me. Arrivederci.**

19 Nu te-ai oprit la stop!

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Passato prossimo** *perfectul compus* (literal: «trecutul apropiat») se formează cu prezentul auxiliarelor **essere** sau **avere** urmat de participiul trecut al verbului de conjugat.

• Perfectul compus al lui **essere** este:

sono stato	**siamo stati**
sei stato	**siete stati**
è stato	**sono stati**

• Participiul trecut al verbelor auxiliare şi al câtorva verbe neregulate: **essere** *a fi* **stato, avere** *a avea* **avuto, fare** *a face* **fatto, dire** *a spune* **detto.**

• Atunci când verbul se conjugă cu **essere**, participiul trecut se acordă cu subiectul: **siamo state contente** *am fost mulţumite.*

• Cu auxiliarul **avere** nu se face acordul decât în cazul în care complementul direct, exprimat printr-un pronume personal, precedă verbul: **l'abbiamo chiamat*a*** *am chemat-o.*
Dar se spune: **Abbiamo chiamat*o* Maria** *am chemat-o pe Maria.*

• **Non c'è nessuno** *nu e nimeni*

A 4 TRADUCERE

1. – Poliţistul a fluierat!
2. – De ce?
3. – Nu te-ai oprit la stop!
4. – E imposibil! Am traversat trecerea de pietoni pe verde.
5. – Îmi pare rău, dragule. Eu m-am uitat bine la semafor! Nici nu te-ai oprit. Eşti imprudent. De ce ai acceptat să mergi la acea întâlnire? Ţi-am spus ieri să nu te duci. Nu mă asculţi niciodată.
6. – Gata! Calmează-te! Uite poliţistul.
7. – Bună seara. Sunteţi un şofer periculos. Aţi uitat să semnalizaţi pentru a face la stânga.
8. – Îmi cer scuze. Dar nu e nimeni.
9. – Chiar dacă nu e nimeni, trebuie să indicaţi direcţia. Pentru azi, puteţi merge. La revedere.
10. – Mulţumesc. Aţi fost amabil cu mine. La revedere.

19 La macchina non è stata riparata bene

B 1 PREZENTARE

• Diateza pasivă se formează cu auxiliarul **essere** + participiul trecut al verbului:

Ex.: **la fattura è pagata** *factura este plătită*
la fattura è stata pagata *factura a fost plătită*

• După un verb la diateza pasivă, complementul de agent este introdus cu prepoziţia **da** + articol, dacă este cazul:

Ex.: la fattura è pagata dal cliente
factura este plătită de (către) client

il colmo	*culmea*
una fattura salata	*o factură piperată* (literal: *sărată*)
riparare	*a repara*
provare	*a încerca*
prima di	*înainte ca (de a)*
testualmente	*textual*
la fuoriserie	*(maşina) deosebită*
una macchina coi fiocchi	*o maşină «formidabilă»*
l'età	*vârsta*
spiritoso	*spiritual*
no?	*nu? nu-i aşa?*
essere nei guai	*a fi în încurcătură*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Hai spento il motore?**
2. **– No, è il motore che si è spento da solo.**
3. **– Ma non l'hai portata ieri dal meccanico, la macchina?**
4. **– Certo; e questo è il colmo, appunto. Ho pagato una fattura salata e la macchina non è stata riparata bene.**
5. **– E' stata provata dal meccanico prima di prenderla?**
6. **– Mi ha detto testualmente: hai una fuoriserie. E' una macchina coi fiocchi per l'età che ha.**
7. **– Spiritoso quel tuo meccanico, no?**
8. **– Spiritoso o non spiritoso, adesso siamo nei guai!**

19 Maşina nu a fost reparată bine

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Quello** *(acel, acela),* adjectiv şi pronume demonstrativ, este perechea lui **questo** (vezi Lecţia 11, B3):

questo meccanico *acest mecanic*
quello meccanico *acel mecanic*

• Forma adjectivului demonstrativ variază, ca şi cea a articolului hotărât, funcţie de substantivul în faţa căruia se află:

il (giorno)	**quel** giorno	*acea* zi
la (ragazza)	**quella** ragazza	*acea* fată
l' (appuntamento)	**quell'**appuntamento	*acea* întâlnire
lo (spettacolo)	**quello** spettacolo	*acel* spectacol
i (giorni)	**quei** giorni	*acele* zile
le (sedute)	**quelle** sedute	*acele* şedinţe
gli (strapuntini)	**quegli** strapuntini	*acele* strapontine

• Participiul trecut al lui **spegnere** *a stinge, a opri* este **spento**:
il motore si è spento da solo *motorul s-a oprit singur.*

• Participiul trecut al lui **mettere** *a pune* este **messo**:
ha messo la freccia *a semnalizat (a pus semnalizatorul)*
(**mettere la freccia** se traduce literal prin *a pune săgeata*).

B 4 TRADUCERE

1. – Ai oprit motorul?
2. – Nu, motorul s-a oprit singur.
3. – Dar nu ai dus-o ieri la mecanic, maşina?
4. – Sigur; şi asta e culmea, tocmai. Am plătit o factură piperată şi maşina nu a fost reparată bine.
5. – A fost încercată de mecanic înainte ca tu s-o iei (de-a o lua)?
6. – Mi-a spus textual: ai o maşină deosebită. E o maşină formidabilă pentru vârsta ei.
7. – Spiritual mecanicul ăla al tău, nu?
8. – Spiritual sau nu, acum suntem în încurcătură.

19 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Puneţi forma potrivită a lui *quello* şi treceţi la plural:

1. ... spericolato.
2. ... vigile.
3. ... macchina.
4. ... motore.
5. ... appuntamento.

B. Răspundeţi (cu referinţă la dialogul de la secţiunea A2):

1. Chi ha fischiato?
2. Perché ha fischiato?
3. Quali sono i colori citati nel dialogo?
4. Perché il conducente è pericoloso?
5. Che cosa gli ha detto il vigile?

C. Traduceţi şi treceţi la plural:

1. A fost reparată.
2. A fost oprit.
3. A fost stins.
4. Am fost plătit, plătită.

C 2 VOCABULAR

• **Eco-intervista**	*Interviu cu ecoul*
1. Domanda: Come va il prezzo della carne, del pesce e del *sale*?	– Cum e cu preţul cărnii, peştelui şi sării?
Riposta: *sale... sale... sale...*	– Creşte... Creşte... Creşte...
2. Domanda: E il mercato dell'*insalata*?	– Şi piaţa salatei?
Riposta: *salata... salata...*	– Piperată... Piperată...
3. Domanda: Che ne pensa della *Ti-Vù*?	– Ce credeţi despre televiziune?
Riposta: *Uh... Uh... Uh...*	– Of... Of... Of...
4. Domanda: E dei programmi della *RAI*?	– Dar despre programele RAI (radioteleviziunea italiană)?
Riposta: *Ahi... Ahi... Ahi...*	– Ai... Ai... Ai...

19 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Quello ... ; quegli ...
2. Quel ... ; quei ...
3. Quella ... ; quelle ...
4. Quel ... ; quei ...
5. Quell' ... ; quegli ...

B. 1. Ha fischiato il vigile.
2. Perché il conducente non ha messo la freccia.
3. I colori citati sono il rosso e il verde.
4. Perché ha dimenticato di mettere la freccia per girare a sinistra.
5. Gli ha detto che può andare.

C. 1. E' stata riparata; sono state riparate.
2. E' stato fermato; sono stati fermati.
3. E' stato spento; sono stati spenti.
4. Sono stato pagato, sono stata pagata; siamo stati pagati, siamo state pagate.

C 4 VOCABULAR ŞI OBSERVAŢII

• Remarcaţi termenul **pericolo di...** *pericol de...*
Faceţi asociaţia cu **spericolato** *imprudent (pentru că nu se teme de pericol)* şi cu avertismentul care apare în compartimentele de tren **è pericoloso sporgersi...** *nu vă aplecaţi în afară* (literal: *e periculos să vă aplecaţi în afară...*).

• Orice român, căruia studiul italianei îi este uşurat de asemănările lexicale şi gramaticale, poate fi totuşi indus în eroare de un număr relativ mare de aşa-zişi «prieteni falşi». Astfel, **la stazione** înseamnă *gara*, nu *staţia*, care se traduce prin **la fermata**, acest substantiv provenind din participiul trecut al verbului **fermare** *a opri*. **La gara** este *întrecerea, concursul*, nu *gara*. **Il poeta** înseamnă *poetul*, în timp ce *poeta* se traduce prin **la poetessa**.

20 Dove si può pranzare o cenare?

A 1 PREZENTARE

■ **Si** cu valoare impersonală precedă verbul la persoana a III-a singular: **Dove si può pranzare?** *Unde se poate lua prânzul?*

- **Quel che** *ceea ce*
  Quello che *cel care, cel pe care*

■ Prezentul indicativ al lui **bere** *(a bea)*:
bevo, bevi, beve, beviamo, bevete, bevono.

il pasto	*masa*
il pranzo, la merenda	*prânzul, gustarea*
il vino	*vinul*
il bicchiere	*paharul*
oppure	*sau, ori*
la cannuccia	*paiul*
la bottiglia	*sticla*
la tazza da caffè	*ceaşca de cafea*
bere a piccoli sorsi	*a bea cu înghiţituri mici*
la mancia	*bacşişul*
pranzare, cenare	*a prânzi, a cina*
spendere	*a cheltui*

A 2 APLICAŢIE

1. **Come si chiama il pasto che si fa al mezzogiorno? – Si chiama pranzo.**
2. **A che ora si fa la merenda? – Alle cinque.**
3. **Come si beve il vino? – Si beve col bicchiere.**
4. **Come si beve l'aranciata? – Come il vino oppure con la cannuccia o alla bottiglia.**
5. **Dove si beve il caffè? – Il caffè si beve a casa o al bar, in una tazza da caffè.**
6. **Come si beve il caffè? – Si beve a piccoli sorsi.**
7. **Si dà la mancia al bar? – Dipende dal bar e dal cliente.**
8. **Dove si può pranzare o cenare? – Si può pranzare o cenare al ristorante, nelle trattorie o nelle osterie.**
9. **Vi si mangia bene? – Dipende da quel che si spende!**

20 Unde se poate prânzi sau cina?

A 3 OBSERVAŢII

■ Forma impersonală din italiană corespunde celei din română:

Ex.: **Qui *si* parla italiano** aici *se* vorbeşte italiană.
Come *si* chiama il pasto che *si* fa a mezzogiorno?
Cum se numeşte masa care se ia la miezul zilei?

■ Particulele **vi** şi **ci** sunt echivalente şi pot înlocui un grup format din **a** + *substantiv*, cu funcţia de complement de loc. Ele stau după verbul la infinitiv.

Ex.: – Non posso andar**ci**
– Non posso andar**vi** *Nu pot merge (acolo, în acel loc)*

• După **dipende** se foloseşte prepoziţia **da**, pentru că ea indică, în acest caz, originea (vezi Lecţia 18, A3).

A 4 TRADUCERE

1. Cum se numeşte masa care se ia la miezul zilei? – Se numeşte prânz.
2. La ce oră se ia gustarea? – La cinci.
3. Cum se bea vinul? – Se bea cu paharul.
4. Cum se bea oranjada? – Ca şi vinul ori cu paiul sau cu sticla.
5. Unde se bea cafeaua? – Cafeaua se bea acasă sau la bar, într-o ceaşcă de cafea.
6. Cum se bea cafeaua? – Se bea cu înghiţituri mici.
7. Se dă bacşiş la bar? – Depinde de bar şi de client.
8. Unde se poate prânzi sau cina? – Se poate prânzi sau cina la restaurant, în trattorii sau în bistrouri.
9. Se mănâncă bine acolo? – Depinde de ceea ce se cheltuieşte.

20 Gli spaghetti si mangiano con la forchetta

B 1 PREZENTARE

• **Si** poate intra într-o construcţie cu sens pasiv, atunci când se află înaintea unui verb urmat de complement direct. În acest caz, verbul se acordă în număr cu complementul direct.

Ex.: **Si mangiano gli spaghetti** *se mănâncă spaghetele*

• **Solo** *singur* este adjectiv.
Soltanto *numai* este adverb.
Dar **solo** se foloseşte adesea ca adverb.

• Participiul trecut al lui **mettere** *a pune*: **messo**.

il coltello	*cuţitul*
la forchetta	*furculiţa*
il cucchiaio	*lingura*
la posata	*tacâmul*
il cucchiaino	*linguriţa*
il piatto	*farfuria*
la pasta al forno	*pastele la cuptor*
certo	*desigur*

B 2 APLICAŢIE

1. **Come si chiamano i coltelli, le forchette, i cucchiai messi insieme? – Si chiamano posate.**
2. **Dove si mettono le posate? – Il cucchiaino si mette davanti al bicchiere; il coltello e il cucchiaio a destra del piatto; la forchetta a sinistra.**
3. **Come si mangia la pasta al forno? – Con la forchetta e col coltello.**
4. **E gli spaghetti? Si mangiano con la forchetta e il cucchiaio? – No, gli spaghetti si mangiano con la sola forchetta.**
5. **Come! E' impossibile mangiare gli spaghetti soltanto con la forchetta. – Non è impossibile. E' difficile, certo; ma in Italia si mangiano così.**

20 Spaghetele se mănâncă cu furculiţa

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Ottimo** înseamnă *foarte bun.*

Ex.: **Vi si mangiano ottimi spaghetti**
aici (acolo) se mănâncă spaghete foarte bune.
(**Vi** înlocuieste un complement de loc.)

• **Soltanto con la forchetta** sau **con la sola forchetta** înseamnă acelaşi lucru: *numai cu furculiţa.*

• Observaţi construcţiile:

davanti a + articol hotărât + substantiv
Ex.: **davanti a + il + bicchiere = davanti al bicchiere**
în faţa paharului

a destra di + articol hotărât + substantiv
Ex.: **a destra di + il + piatto = a destra del piatto**
la dreapta farfuriei

B 4 TRADUCERE

1. Cum se numesc cuţitele, furculiţele, lingurile puse împreună? – Se numesc tacâmuri.
2. Unde se pun tacâmurile? – Linguriţa se pune în faţa paharului; cuţitul şi lingura, la dreapta farfuriei; furculiţa, la stânga.
3. Cum se mănâncă pastele la cuptor? – Cu furculiţa şi cu cuţitul.
4. Dar spaghetele? Se mănâncă cu furculiţa şi lingura? – Nu, spaghetele se mănâncă numai cu furculiţa.
5. Cum! E imposibil să mănânci spaghetele numai cu furculiţa. – Nu e imposibil. E dificil, desigur; dar în Italia aşa se mănâncă.

20 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Transformaţi propoziţiile următoare în construcţii cu *si*:

1. Come mangiano gli spaghetti? – 2. Dove possiamo pranzare? – 3. Bevi il vino con una cannuccia? – 4. Dipende da quel che spendiamo.

B. Traduceţi:

1. La prânz (miezul zilei) nu se bea cafea(ua). – 2. Se mănâncă bine în acest restaurant? – 3. Da, dar depinde. – 4. Depinde de ce? – 5. De ceea ce se cheltuieşte. – 6. Aici (acolo) se mănâncă bine.

C. După modelul: *Si mangia..., non si mangia...*, treceţi la forma negativă următoarele propoziţii:

1. Si beve il vino con una cannuccia.
2. Si dà la mancia in tutti i bar.
3. In questa osteria, vi si mangia bene.
4. Si mangiano gli spaghetti col cucchiaio.
5. E' difficile fare così.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Qualche proverbio...**	*Câteva proverbe...*
– Sapere quel che bolle in pentola.	*A şti ce fierbe în oală (a cunoaşte toate dedesubturile).*
– Cascar dalla padella nella brace.	*A cădea din tigaie în tăciuni (a cădea din lac în puţ).*
– Le acque quete rovinano i ponti.	*Apele liniştite dărâmă podurile (mâţa blândă zgârie rău).*
– Dal dire al fare c'è di mezzo il mare.	*Între a spune şi a face se află marea (uşor de spus, greu de făcut).*
– Mettersi nei panni di uno.	*A se pune în hainele cuiva (a se pune în pielea cuiva).*
– Farsi bello del sol di luglio.	*A se împodobi cu soarele de iulie (a-şi asuma meritele altcuiva).*
– Tutte le strade portano a Roma.	*Toate drumurile duc la Roma.*

20 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Come si mangiano gli spaghetti?
2. Dove si può pranzare?
3. Si beve il vino con una cannuccia?
4. Dipende da quel che si spende.

B. 1. A mezzogiorno non si beve il caffè.
2. Si mangia bene in questo ristorante?
3. Sì, ma dipende.
4. Dipende da che cosa?
5. Da quel che si spende.
6. Vi si mangia bene.

C. 1. Non si beve... – 2. Non si dà... – 3. ... non vi si mangia... – 4. Non si mangiano... 5. Non è difficile...

C 4 OBSERVAŢII

■ Atenţie la acord:

– c'è un libro	*– există o carte*
ci sono due libri	*există două cărţi*
– mi piace il cinema	*– îmi place cinematograful*
mi piacciono gli spaghetti	*îmi plac spaghetele*
– ci vuole molta esperienza	*– trebuie multă experienţă*
ci vogliono molti soldi	*trebuie mulţi bani*
– si vede il mare	*– se vede marea*
si vedono le montagne	*se văd munţii*

■ Folosirea frecventă a formei **si** duce uneori la expresii curioase. Astfel, în ziare, la mica publicitate, rubrica apartamentelor de închiriat se intitulează «**affittasi**» sau «**affittansi**». Acest termen ciudat se descompune astfel: «**si affitta** un appartamento», «*se închiriază un apartament*», «**si affittano** due camere», «*se închiriază două camere*». **Affittasi** şi **affittansi** nu sunt decât două forme arhaice (cu **si** impersonal plasat după verb), care permit celor ce dau anunţuri să plătească un cuvânt în loc de două.

21 Roma è più antica di Venezia

A 1 PREZENTARE

- Iată diferitele forme ale comparativului în italiană:

superioritate	**più... di...**	*mai... decât...*
inferioritate	**meno... di...**	*mai puţin... decât...*
egalitate	**così... come...**	*la fel de... ca...*

antico	*vechi, antic*
Venezia	*Veneţia*
popolato	*populat*
Napoli	*Neapole*
la Toscana	*Toscana*
grande	*mare*
l'Umbria	*Umbria*
Michelangelo	*Michelangelo*
famoso	*faimos, celebru*
Giotto	*Giotto*
esteso	*extins, întins*
la Francia	*Franţa*
la cucina	*bucătărie*
rinomato	*renumit*

A 2 APLICAŢIE

1. **Roma è più antica di Venezia.**
2. **Milano è più popolata di Torino.**
3. **Napoli è meno ricca di Milano.**
4. **La Toscana è più grande dell'Umbria.**
5. **Michelangelo è più famoso di Giotto.**
6. **Leonardo da Vinci è (così) celebre come Michelangelo.**
7. **L'Italia è meno estesa della Francia.**
8. **Roma è più calda di Milano.**
9. **La cucina italiana è rinomata come quella francese.**
10. **Le autostrade italiane sono meno care delle autostrade francesi.**

21 Roma este mai veche decât Veneţia

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Comparativul se exprimă în următorul mod:

Pietro è	**più** *mai*	intelligente	**di** *decât*	Paolo
	meno *mai puţin*		
	così *la fel de*		**come** *ca*	

- Comparaţia se face între doi termeni (fiinţe sau lucruri) raportaţi la o calitate. Termenii comparaţi sunt exprimaţi prin substantive sau pronume.

- Pentru comparativul de egalitate:

Ex.: **Firenze è così bella come Venezia.**
Florenţa este la fel de frumoasă ca Veneţia.

primul termen al comparaţiei se poate exprima astfel:

Ex.: **Firenze è bella come Venezia.**
Florenţa este frumoasă ca Veneţia.

A 4 TRADUCERE

1. Roma este mai veche decât Veneţia.
2. Milano este mai populat decât Torino.
3. Napoli este mai puţin bogat decât Milano.
4. Toscana este mai mare decât Umbria.
5. Michelangelo este mai celebru decât Giotto.
6. Leonardo da Vinci este (la fel de) celebru ca Michelangelo.
7. Italia este mai puţin întinsă decât Franţa.
8. Roma este mai caldă decât Milano.
9. Bucătăria italiană este la fel de renumită ca şi cea franceză.
10. Autostrăzile italiene sunt mai puţin scumpe decât autostrăzile franceze.

21 E' più facile dire che fare

B 1 PREZENTARE

■ Comparativul de superioritate, de egalitate şi de inferioritate poate îmbrăca în unele cazuri o formă puţin diferită:

superioritate	**più... che...**	*mai... decât...*
inferioritate	**meno... che...**	*mai puţin... decât...*
egalitate	**tanto... quanto...**	*pe cât de... pe atât de...*

Ex.: **E' più facile dire che fare.**
E mai uşor să spui decât să faci.
Roma è tanto bella quanto ricca.
Roma este tot atât de frumoasă pe cât este de bogată.

il paese	*ţara*
la Costituzione	*Constituţia*
attribuire	*a atribui*
la Camera dei deputati	*Camera Deputaţilor*
il potere	*puterea*
il Senato	*Senatul*
volentieri	*cu plăcere, bucuros* (adverb)
la costa (adriatica, tirrena)	*coasta (adriatică, tireniană)*

B 2 APLICAŢIE

1. **E' più facile dire che fare.**
2. **A Roma è più caldo che a Milano.**
3. **Roma è più antica di Torino.**
4. **In Italia ci sono più monumenti che in Francia.**
5. **Mi piace andare meno nei paesi freddi che nei paesi caldi.**
6. **Roma è più antica che ricca.**
7. **La Costituzione italiana attribuisce alla Camera dei deputati tanti poteri quanti (ne attribuisce) al Senato.**
8. **La Roma barocca è così bella che la Roma antica.**
9. **Vado meno volentieri al cinema che a teatro.**
10. **La costa adriatica è tanto bella quanto lunga.**

21 E mai uşor de spus decât de făcut

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Formele **più... che, meno... che, tanto... quanto** se folosesc atunci când se compară două calităţi ale aceleiaşi fiinţe sau ale aceluiaşi lucru. În acest caz, se poate spune că termenii comparaţiei nu sunt practic nici substantive, nici pronume.

E' più facile dire che fare *E mai uşor de spus decât de făcut*	se compară două verbe
E' più lungo che largo *E mai lung decât larg*	se compară două adjective
E' meglio tardi che mai *Mai bine mai târziu decât niciodată*	se compară două adverbe

• **Più... che, meno... che** se folosesc şi atunci când termenii comparaţiei sunt precedaţi de o prepoziţie şi se exprimă prin substantive sau pronume.

E' più attento a te che a me *E mai atent la tine decât la mine*	se compară două pronume

• Atunci când forma **tanto... quanto** se referă la substantive comune, componentele ei sunt adjective şi, deci, se acordă:

Ho visitato tante chiese quanti palazzi
Am vizitat tot atâtea biserici câte palate.

B 4 TRADUCERE

1. E mai uşor de spus decât de făcut.
2. La Roma este mai cald decât la Milano.
3. Roma este mai veche decât Torino.
4. În Italia sunt mai multe monumente decât în Franţa.
5. Îmi place mai puţin să merg în ţările reci decât în ţările calde.
6. Roma este mai mult veche decât bogată.
7. Constituţia italiană atribuie Camerei Deputaţilor tot atâtea puteri ca şi (câte atribuie şi) Senatului.
8. Roma barocă este la fel de frumoasă ca Roma antică.
9. Merg cu mai puţină plăcere la cinema decât la teatru.
10. Coasta adriatică este pe cât de frumoasă pe atât de lungă.

21 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Completaţi cu *di, del* etc., sau cu *come, quanto*:

1. L'Umbria non è così grande ... la Toscana.
2. C'è tanta gente in città ... al mare.
3. La Lombardia è più ricca ... Sicilia.
4. La cucina italiana è così buona ... quella francese.

B. Completaţi cu *di* sau *che*:

1. Si mangiano più spaghetti in Italia ... in Francia.
2. I gelati italiani sono più gustosi ... quelli francesi.
3. Oggi fa più caldo ... ieri.
4. Ci sono più turisti stranieri ... turisti italiani.
5. Venezia è meno popolata ... Torino.
6. In una trattoria si mangiano pasti più tipici ... in un ristorante.

C. Traduceţi:

1. Multe oraşe italiene sunt mai vechi decât oraşele franceze.
2. Să mănânci bine (cum trebuie) spaghetele este mult mai uşor (mult mai puţin dificil) pentru un italian decât pentru un francez.
3. Umbria este mai puţin întinsă decât Toscana, dar are atâtea oraşe celebre.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Roma**

• Este primul oraş italian ca populaţie (aproape trei milioane de locuitori). Număra 210 000 în 1871, când a devenit capitala Italiei (Torino fusese capitală între 1861 şi 1864, iar Florenţa între 1864 şi 1871). Roma este înfrăţită cu Parisul.

• Emblema sa este pe de o parte lupoaica, pe de altă parte antica formulă republicană: **S.P.Q.R.** (**Senatus Populusque Romanus:** *senatul şi poporul roman*), căreia, de altfel, fiecare îi dă propria interpretare. O citäm pe cea mai cunoscută şi mai decentă totodată: «Sono Pazzi Questi Romani» (sunt nebuni romanii ăştia). Asterix ar fi fremătat de plăcere!

21 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. ... come ...
2. ... quanta ...
3. ... della ...
4. ... come ...

B. 1. ... che ...
2. ... di ...
3. ... che ...
4. ... che ...
5. ... di ...
6. ... che ...

C. 1. Molte città italiane sono più antiche delle città francesi.
2. Mangiare bene gli spaghetti è molto meno difficile per un Italiano che per un Francese.
3. L'Umbria è meno estesa della Toscana, ma ha tante città celebri.

C 4 OBSERVAŢII

■ **Oraşele italiene.** Sunt foarte numeroase şi destul de întinse. Industrializarea şi exodul rural au accentuat urbanizarea, începând din 1945.

Iată lista celor mai importante oraşe, din punct de vedere al populaţiei şi al evoluţiei acesteia în timp:

1770	1990
1. Napoli (352 000 loc.)	1. Roma (2 916 414 loc.)
2. Roma (158 000 loc.)	2. Milano (1 495 260 loc.)
3. Palermo (140 000 loc.)	3. Napoli (1 204 211 loc.)
4. Venezia (140 000 loc.)	4. Torino (1 035 565 loc.)
5. Milano (128 000 loc.)	5. Genova (727 427 loc.)
6. Bologna, Genova, Firenze, Torino (între 70 000 şi 80 000 loc.)	6. Palermo (723 732 loc.)
	7. Bologna, Firenze, Catania, Bari, Venezia etc. (între 300 000 şi 600 000 loc.)

Populaţia Italiei este de aproximativ 57 500 000 de locuitori.

22 A che cosa stai pensando?

A 1 PREZENTARE

- Gerunziul:

parl-are	**ripet-ere**	**part-ire**
parl-ando	**ripet-endo**	**part-endo**

- Indicativul prezent al lui **dire** *a spune*:
  dico, dici, dice, diciamo, dite, dicono.

la persona	*persoana*
la radio locale	*postul de radio local*
la festa popolare	*sărbătoarea populară*
il tempo	*timpul*
la serata	*seara*
magnifico	*minunat*
importante	*important*
la folla	*mulţimea*
enorme	*enorm, -ă*
dirigersi	*a se îndrepta*
evitare	*a evita*
utile	*util, -ă*
Trastevere	*Trastevere*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Dove stanno andando tutte quelle persone?**
2. **– Alla radio locale hanno detto poco fa che c'è una grande festa popolare a Trastevere.**
3. **– Ci andiamo anche noi? Il tempo è bello e la serata è magnifica. Ehi, a che cosa stai pensando? Che cosa stanno dicendo di importante alla radio?**
4. **– Stanno ancora parlando della festa. Senti, senti:**
5. **– «Una folla enorme sta dirigendosi verso Trastevere. E' meglio evitare di andare in macchina.»**
6. **– Vedi che ascoltando le radio libere si hanno molte informazioni utili.**

22 La ce te gândeşti?

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Gerunziul se foloseşte pentru:
  a) a exprima o acţiune în curs de desfăşurare.

În acest caz, construcţia este: **stare** + gerunziu.

Ex.: **stanno dicendo** *(ei, ele) spun*

  b) a introduce o propoziţie temporală.

Ex.: **ascoltando (quando si ascolta) la radio, si hanno molte informazioni**, *ascultând radioul, ai (capeţi) multe informaţii.*

La gerunziu, formele pronominale se aşază după verb (ca la imperativ şi infinitiv):

dirigersi *a se îndrepta* → **dirigendosi** *îndreptându-se*

- O acţiune petrecută în trecutul apropiat se exprimă astfel:
  hanno detto poco fa, sau **ora**, sau **adesso**;

sau **hanno appena detto** *tocmai au spus.*

- **Radio** este invariabil, ca de altfel toate cuvintele prescurtate:

la foto(grafia)	**le foto**	*fotografiile*
il cinema(tografo)	**i cinema**	*cinematografele*

- În construcţia **si hanno molte informazioni utili** *capeţi multe informaţii utile,* apare **si** cu sens pasiv, care se traduce uneori în română cu persoana a II-a singular (vezi Lecţia 20).

A 4 TRADUCERE

1. – Unde merg toate acele persoane?
2. – La postul de radio local tocmai au spus că este o mare sărbătoare populară la Trastevere.
3. – Ne ducem şi noi? Timpul e frumos şi seara e minunată. Ei, la ce te gândeşti? Ce spun (/ se spune) important la radio?
4. – Vorbesc tot despre sărbătoare. Ascultă, ascultă:
5. – «O mulţime enormă se îndreaptă spre Trastevere. E mai bine să evitaţi să mergeţi cu maşina.»
6. – Vezi că, ascultând posturile de radio locale, capeţi multe informaţii utile.

22 Vedi quel bel taxi?

B 1 PREZENTARE

- **Quello, bello, buono** respectă regula lui **il, lo** (vezi B3).
- Numeralele ordinale:

primo	*primul*	**sesto**	*al şaselea*
secondo	*al doilea*	**settimo**	*al şaptelea*
terzo	*al treilea*	**ottavo**	*al optulea*
quarto	*al patrulea*	**nono**	*al nouălea*
quinto	*al cincilea*	**decimo**	*al zecelea*

- Alt mod de a exprima o acţiune care a avut loc în trecutul apropiat (vezi A3) este:

Ti ho detto or ora *tocmai ţi-am spus.*

- **Te lo dico:** *ţi-o spun* (vezi Lecţia 14, B1).

Observaţi că **lo** se traduce prin *o.*

andare a piedi	*a merge pe jos*
la seconda volta	*a doua oară*
lo stesso	*acelaşi lucru*
altrimenti	*altfel*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Vedi quel taxi?**
2. **– Perché?**
3. **– Chiamalo!**
4. **– Ma ti ho detto or ora che è meglio andare a piedi. E' la seconda volta che te lo dico. Guarda quanta gente, quante macchine!**
5. **– Prendiamo il tram allora.**
6. **– Ma è lo stesso. Dai, andiamo a piedi e sbrighiamoci! Altrimenti è meglio non pensarci più.**

22 Vezi acel frumos taxi?

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- **quello** *acel, acela* şi adjectivele **bello** *frumos*, **buono** *bun* au mai multe forme care urmează regula de folosire a articolului hotărât masculin:

a) **il** → **quel, bel, buon**
i → **quei, bei, buoni**

b) **lo** → **quello, bello, buono**
gli → **quegli, begli, buoni**

Ex.:	**il** giorno	**buon** giorno	*(bună ziua)*
	il ragazzo	**quel** ragazzo	*(acel băiat)*
	i ragazzi	**quei bei** ragazzi	*(acei băieţi frumoşi)*
	lo studente	**quello** studente	*(acel student)*
	i begli sguardi	**quei begli** sguardi	*(acele priviri frumoase)*

- Continuarea numeralelor ordinale: începând de la *unsprezece*, ele se formează prin adăugarea sufixului **-esimo** (corespunzător românescului *-lea*) la numeralul cardinal, căruia îi dispare ultima vocală:

Ex.:	**undici** *unsprezece*	undic- (i dispare)	**undic-esimo** (sufix adăugat)
	dodici *doisprezece*	dodic- (i dispare)	**dodic-esimo** (sufix adăugat) etc.

■ Pronunţaţi: **chiamalo** (B2), **undici, dodici, undicesimo, dodicesimo** (B3), **Trastevere** (C2).

B 4 TRADUCERE

1. – Vezi taxiul acela frumos?
2. – De ce?
3. – Cheamă-l!
4. – Dar tocmai ţi-am spus că e mai bine să mergem pe jos. E a doua oară când ţi-o spun. Priveşte câtă lume, câte maşini!
5. – Să luăm tramvaiul, atunci.
6. – Dar e acelaşi lucru. Hai, să mergem pe jos şi să ne grăbim! Altfel, e mai bine să nu ne mai gândim (/ să renunţăm) la asta.

22 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Treceţi la forma potrivită şi traduceţi:

1. (Quello) treno sta partendo.
2. Andiamo in (quello) scompartimento.
3. Qui ci sono (bello) monumenti.
4. Fa (bello) tempo oggi.
5. Che cosa stai facendo con (quello) treno?

B. Traduceţi:

1. Tocmai au spus la radio că...
2. Aceşti turişti vin de la Paris.
3. Tocmai ţi-am spus că Pietro abia a sosit.
4. De unde vii? Ce vii să faci aici?
5. Tocmai ţi-am spus-o.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Trastevere**

• Trastevere, care înseamnă «dincolo de Tevere (Tibru)», este un cartier popular, plin de mici negustori, dughene de meşteşugari şi precupeţi.

«Trasteverinii» au avut totdeauna o reputaţie proastă. Dar Stendhal găsea acest cartier superb, «*căci are energie*», spunea el. În serile de vară, romanii şi turiştii se aşază la mesele aflate în pieţele liniştite din Trastevere şi mănâncă bine.

Acest cartier a atras şi atrage numeroşi artişti – poeţi, pictori, regizori (a se vedea, în acest sens, una din ultimele scene ale filmului *Roma* de Fellini, care se petrece chiar în Trastevere).

22 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Quel ... – *Acel tren tocmai pleacă.*
2. ... quello ... – *Să mergem în acel compartiment.*
3. ... bei ... – *Aici sunt monumente frumoase.*
4. ... bel ... – *E timp frumos azi.*
5. ... quelle ... – *Ce faci (în acest moment) cu acele trei fotografii?*

B. 1. Hanno appena detto (/ detto poco fa) alla radio che...
2. Questi turisti vengono da Parigi.
3. Ti ho detto or ora che Pietro è appena arrivato.
4. Di dove vieni? Che cosa vieni a fare qui?
5. Te lo detto poco fa (/ or ora).

C 4 OBSERVAŢII

• Să recapitulăm:

articolul hotărât	bello	quello	buono
il	bel	quel	buon
i	bei	quei	buoni
lo	bello	quello	buono
gli	begli	quegli	buoni

• a) *trenul tocmai a plecat* — **il treno è partito ora (/ or ora, adesso, poco fa)**
b) *trenul tocmai pleacă* — **il treno sta partendo**
c) *trenul va pleca (în curând)* — **il treno parte ora, adesso, fra poco, (sta per partire)**

• **Sbrighiamoci o è meglio non pensarci più:**
- **ci** din **sbrighiamoci**, *să ne grăbim,* este pronumele reflexiv (aşezat după verbul la imperativ);
- **ci** din **pensarci** este tot un pronume (aşezat după verbul la infinitiv) care înlocuieşte un complement de loc şi se traduce prin *la aceasta.*

23 E' stata una trasmissione assai movimentata

A 1 PREZENTARE

• Superlativul absolut: iată formele cele mai frecvente:

a) **sono molto contento**
b) **sono assai contento** } *sunt foarte mulţumit*
c) **sono contentissimo**

• Indicativul prezent al verbului **dovere** *a trebui:*
devo, devi, deve, dobbiamo, dovete, devono.

• Participiul trecut al lui **dovere: dovuto** şi al lui **vedere** *a vedea*: **veduto** sau **visto.**

il dibattito	*dezbaterea*	**movimentato**	*agitat; animat*
la televisione	*televiziunea*		
il letto	*patul*	**noioso**	*plictisitor*
presto	*devreme*	**essere stufo**	*a fi agasat; a se sătura*
(prestissimo)	*(foarte devreme)*		
interessante	*interesant*	**la politica**	*politica*
il protagonista	*protagonistul*	**criticare**	*a critica*
cortese	*politicos*	**il telegiornale**	*telejurnalul*
duro	*dur*	**interessare**	*a interesa*
la trasmissione	*emisiunea*	**sbagliare**	*a greşi*
nello stesso tempo	*în acelaşi timp*	**il mezzo di comunicazione**	*mijlocul de comunicare*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Hai visto il dibattito alla televisione ieri sera?**
2. **– Macché dibattito! Sono andato a letto prestissimo.**
3. **– E' stato interessantissimo. I due protagonisti sono stati molto cortesi e molto duri nello stesso tempo. E' stata una trasmissione assai movimentata.**
4. **– Non mi piace *Tribuna Politica.* E' molto noiosa.**
5. **– Dipende. Non esagerare. So che sei stufo della politica, ma non per questo devi criticare le trasmissioni politiche.**
6. **– Non guardo neanche il telegiornale.**
7. **– Insomma la T.V. non ti interessa.**
8. **– No, sbagli. So che la televisione è un mezzo di comunicazione utilissimo. Ma la guardo rarissimamente.**

22 A fost o emisiune foarte animată

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Există şi alte modalităţi de a forma superlativul absolut. Italienii recurg adesea la acesta, deoarece le place să nuanţeze chiar şi cel mai neînsemnat cuvânt.

a) se pot repeta adjectivele scurte:
Ex.: **piano** *încet* **piano piano** *foarte încet*

b) se pot folosi prefixele **arci-** şi **stra-**:
Ex.: **ricco** *bogat* **arcicricco** } *foarte bogat*
stramricco

• Superlativul absolut al adverbelor se formează pornind de la adjective:

a) Ex.: 1) adjectivul **raro**: *rar*
2) adjectivul la superlativul feminin: **rar-issima**
3) se adaugă sufixul **-mente**
rarissimamente *foarte rar*

b) Ex.: 1) adjectivul **raro** *rar* la feminin
2) se adaugă sufixul **-mente: raramente** *rar*
3) se pune în faţă **molto, assai:**
molto raramente
assai raramente } *foarte rar*

• Pronunţaţi: **-issimo, dibattito, politica.**

A 4 TRADUCERE

1. – Ai văzut dezbaterea la televizor ieri seară?
2. – Dar ce dezbatere! M-am dus la culcare foarte devreme.
3. – A fost foarte interesant. Cei doi protagonişti au fost foarte politicoşi şi foarte duri în acelaşi timp. A fost o emisiune foarte animată.
4. – Nu-mi place *Tribuna Politică.* E foarte plicticoasă.
5. – Depinde. Nu exagera. Ştiu că eşti sătul de politică, dar pentru asta nu trebuie să critici emisiunile politice.
6. – Nu mă uit nici la telejurnal.
7. – În concluzie, televiziunea nu te interesează.
8. – Nu, greşeşti. Ştiu că televiziunea este un mijloc de comunicare foarte util. Dar mă uit (o urmăresc) foarte rar.

23 E' la rete più diffusa

B 1 PREZENTARE

• Superlativul relativ:

è il film più celebre	*este filmul cel mai celebru*
è il più celebre film	*este cel mai celebru film*

• **Affatto:** – *de tot, cu totul* (într-o propoziţie afirmativă)
– *deloc* (într-o propoziţie negativă: **non... affatto**)

la rete (il canale)	*canalul*
diffuso	*răspândit*
invece	*dimpotrivă, în schimb*
il programma	*programul*
culturale	*cultural*
serio	*serios*
andare in onda	*a fi pus în undă, a se difuza*
privato	*privat*
la pubblicità	*publicitatea*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Io preferisco la prima rete.**
   E' la rete più diffusa e più interessante.
2. **– Io, invece, guardo la terza (rete), dove ci sono programmi culturali più seri e più lunghi.**
3. **– Qualche volta guardo anche la seconda rete dove vanno in onda i film italiani e stranieri più celebri.**
4. **– E le T.V. private, le guardi? Quali sono le migliori?**
5. **– Non mi interessano affatto. Le più serie sono anche quelle che fanno molta pubblicità.**

23 Este canalul cel mai răspândit

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Superlativul relativ se formează cu **il più** *cel mai*, **il meno** *cel mai puţin*.

• Nu uitaţi: **qualche** se foloseşte totdeauna la singular:

Ex.: **Ho comprato qualche libro.** *Am cumpărat câteva cărţi.*

Ci sono andato qualche volta. *M-am dus (acolo) de câteva ori.*

şi se poate înlocui cu **alcuni, alcune**, la plural:

Ex.: **Ho comprato alcuni libri.** *Am cumpărat câteva cărţi.*

Ci sono andato alcune volte. *M-am dus (acolo) de câteva ori.*

• **Affatto** întăreşte afirmaţia sau negaţia.

Ex.: **Sono punti di vista affatto diversi.**
Sunt puncte de vedere cu totul diferite.
La T.V. non m'interessa affatto.
Televiziunea nu mă interesează deloc.

B 4 TRADUCERE

1. – Eu prefer canalul întâi.
   E canalul cel mai răspândit şi cel mai interesant.
2. – Eu, în schimb, mă uit pe (canalul) trei, unde sunt programe culturale mai serioase şi mai lungi.
3. – Uneori, mă uit şi la canalul doi, unde se difuzează filmele italiene şi străine cele mai celebre.
4. – Dar la televiziunile private te uiţi? Care sunt cele mai bune?
5. – Nu mă interesează deloc. Cele mai serioase sunt şi cele care fac multă publicitate.

23 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Daţi toate traducerile posibile:

1. Sunt foarte obosit.
2. Este foarte bogat.
3. Este foarte interesant.

B. Traduceţi:

1. Nu sunt multe programe foarte interesante.
2. Sunt multe canale private în Italia?
3. Care sunt canalele cele mai (ascultate) răspândite?
4. Nu-mi place deloc acest film. Este destul de plictisitor.

C. Traduceţi:

1. Ti piace questo film? No, è il film più noioso di quest'anno.
2. Non è un libro interessante; non mi piace affatto. Eppure, è il libro più celebre dell'anno!
3. E la terza rete, è assai diffusa? No, è la rete meno diffusa; eppure vanno in onda i programmi più interessanti e più seri.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Barzelletta**

– Pronto? Casa Rossi?
C'è il signor Rossi?
– No, papà è fuori.
– E la mamma?
– Anche la mamma è fuori; sono andati al cinema ed io sono solo in casa con mia sorella.
– Allora passami tua sorella.
Dopo un lungo silenzio, il bambino torna e dice:
– Signore, mi dispiace, ma non posso passarLe mia sorella: ho provato a tirarla fuori dalla culla, ma non ci riesco...

Glumă
– Alo? Casa Rossi?
Este domnul Rossi?
– Nu, tata a ieşit.
– Şi mama?
– Şi mama a ieşit; s-au dus la cinema şi eu sunt singur în casă cu sora mea.

– Atunci, dă-mi-o pe sora ta.
După o lungă tăcere, copilul se întoarce şi spune:
– Domnule, îmi pare rău, dar nu pot să v-o dau pe sora mea: am încercat s-o scot din leagăn, dar nu reuşesc...

23 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. 1. Sono molto stanco, assai stanco, stanchissimo.
2. E' molto ricco, assai ricco, ricchissimo, straricco, arcistricco.
3. E' molto interessante, assai interessante, interessantissimo.

B. 1. Non ci sono molti programmi molto interessanti.
2. Ci sono molte reti private in Italia?
3. Quali sono le reti più ascoltate (diffuse)?
4. Non mi piace affatto questo film. E' abbastanza noioso.

C. 1. Îţi place acest film? Nu, este filmul cel mai plictisitor din acest an.
2. Nu este o carte interesantă; nu-mi place deloc. Şi totuşi, este cartea cea mai celebră a anului!
3. Dar canalul trei, este foarte răspândit? Nu, este canalul cel mai puţin răspândit; şi totuşi se difuzează programele cele mai interesante şi cele mai serioase.

C 4 OBSERVAŢII

- **assai** *foarte*
  abbastanza *destul de*

Ex.: **sono assai contento** *sunt foarte mulţumit*
sono abbastanza contento *sunt destul de mulţumit*

- Atunci când superlativul relativ nu urmează imediat după substantivul la care se referă, articolul hotărât se repetă:

Ex.: **La città, nella quale siamo, è la più grande d'Italia.**
Oraşul în care suntem este cel mai mare din Italia.
Siamo nella città più grande d'Italia.
Suntem în oraşul cel mai mare din Italia.

- După **qualche** nu se pune pluralul:

Ex.: **ho visitato qualche museo** *am vizitat câteva muzee*

- Cel mai lung cuvânt din italiană: **precipitevolissimevolmente** *în cea mai mare grabă.*

24 Non passerò dal centro

A 1 PREZENTARE

• Viitorul:

Parl-**are**	Ripet-**ere**	Part-**ire**
Parl-**erò**	Ripet-**erò**	Part-**irò**
Parl-**erai**	Ripet-**erai**	Part-**irai**
Parl-**erà**	Ripet-**erà**	Part-**irà**
Parl-**eremo**	Ripet-**eremo**	Part-**iremo**
Parl-**erete**	Ripet-**erete**	Part-**irete**
Parl-**eranno**	Ripet-**eranno**	Part-**iranno**

• Pluralul lui **ingorgo** *ambuteiaj* **ingorghi**
stanco *obosit* **stanchi**
stanca *obosită* **stanche**

• Atenţie: **passeremo dal centro**
vom trece prin centru.

telefonare	*a telefona*
il treno	*trenul*
trovare	*a găsi, a întâlni*
riposarsi	*a se odihni*
un momentino	*un scurt moment, puţin timp*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Quando telefonerai al dottor Ferrari?**
2. **– Gli telefonerò quando arriveremo a casa.**
3. **– A che ora arriveremo?**
4. **– Non (arriveremo) prima delle otto. Arriveranno prima Gabriella e Oronzo col treno.**
5. **– Perché? Troveremo molte macchine?**
6. **– No. Eviterò gli ingorghi. Non passerò dal centro. Ma ci riposeremo un momentino all'ultimo ristorante dell'autostrada. Così non arriveremo molto stanchi.**

24 Nu voi trece prin centru

A 3 OBSERVAŢII

■ Viitorul se formează cu:

rădăcina verbului +	vocala caracteristică a viitorului +	r +	terminaţiile
parl-	**-e-**	**-r-**	**-ò**
ripet-	**-e-**	**-r-**	**-ò**
part-	**-i-**	**-r-**	**-ò**

Pentru verbele de conjugarea I, vocala caracteristică, numită şi vocală tematică, este **-e-** şi nu **-a-**.

• Cuvintele masculine terminate în:
-co **stanco** *obosit,* **-go** **ingorgo** *ambuteiaj*
îşi conservă, de regulă, sunetul dur [k] sau [g] la plural. În schimb, cuvintele feminine terminate în:
-ca **stanca** *obosită,* **-ga** **collega** *colegă*
îşi conservă totdeauna sunetul dur [k] sau [g] când sunt la plural:

stanco	**stanchi**	**ingorgo**	**il collega**	**i colleghi**
stanca	**stanche**	**ingorghi**	**la collega**	**le colleghe**

Acest sunet se obţine prin introducerea între «c» sau «g» şi vocala finală a unui «h», care are ca efect păstrarea sunetului gutural. Există, însă, numeroase excepţii de la această regulă:

Ex.: **il sindaco** *primarul* **i sindaci**
il medico *medicul* **i medici**
l'amico *prietenul* **gli amici**

A 4 TRADUCERE

1. – Când vei telefona doctorului Ferrari?
2. – Îi voi telefona când vom ajunge acasă.
3. – La ce oră vom ajunge?
4. – Nu vom ajunge înainte de opt. Vor ajunge înainte Gabriella şi Oronzo cu trenul.
5. – De ce? Vom întâlni multe maşini?
6. – Nu. Voi evita ambuteiajele. Nu vom trece prin centru. Dar ne vom odihni un scurt moment la ultimul restaurant de pe autostradă. Astfel, nu vom ajunge foarte obosiţi.

24 Se non riuscirò a dormire, leggerò un giallo

B 1 PREZENTARE

- Viitorul verbului **essere** *a fi*:

sarò	**saremo**
sarai	**sarete**
sarà	**saranno**

- **Se non riuscirò a dormire, leggerò un giallo**
  Dacă nu voi reuşi să dorm, voi citi un roman poliţist (vezi C4).

il traffico	*circulaţia, traficul*
prudente	*prudent, -ă*
fare il pieno	*a face plinul*
trovare	*a găsi*
fresca (adj.)	*proaspătă, în formă*
il disco	*discul*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Se ci sarà molto traffico, non passeremo dal centro.**
2. **– Se non ci sarà molta benzina, sarà prudente fare il pieno.**
3. **– Se saremo stanchi, ci fermeremo un po'.**
4. **– Telefonerai domani al dottor Ferrari, se arriveremo dopo le otto.**
5. **– Lasceremo fuori la macchina, se troveremo un posto.**
6. **– Se sarò ancora fresca, ascolterò volentieri un disco.**
7. **– E tu ascolterai con me un disco, se non sarai molto stanco?**
8. **– Se non ci saranno programmi interessanti, lo ascolterò volentieri.**
9. **– Se non riuscirò a dormire, leggerò un giallo.**

23 Dacă nu voi reuşi să dorm, voi citi un roman poliţist

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Viitorul lui **lasciare** este **lasc-e-rò**.
- Observaţi folosirea viitorului atât în propoziţia regentă, cât şi în cea condiţională:

  Se non **riuscirò** a dormire, **leggerò** un giallo.
  Dacă nu voi reuşi (reuşesc) să dorm, voi citi un roman poliţist.
- **Leggere un giallo** *a citi un roman poliţist* (vezi C4).
- **Sarà prudente fare il pieno.**
  Va fi prudent să fac (faci, facă etc.) plinul.

Se observă că subiectul subordonatei din traducerea românească trebuie dedus din context, deoarece în multe cazuri, aşa cum am mai spus, infinitivului din italiană îi corespunde în română conjunctivul.

- Atenţie la diferenţele de vocale: **ascoltare** *a asculta*, **riparare** *a repara*, **partecipare** *a participa*, **riuscire** *a reuşi*, **il dibattito** *dezbaterea*, **la onda** *unda*, **il colmo** *culmea*, **lo strapuntino** *strapontina*, **popolato** *populat*, **rinomato** *renumit*, **preferito** *preferat*.

B 4 TRADUCERE

1. – Dacă va fi multă circulaţie, nu vom trece prin centru.
2. – Dacă nu va fi multă benzina, va fi prudent să facem plinul.
3. – Dacă vom fi obosiţi, ne vom opri puţin.
4. – Voi telefona mâine doctorului Ferrari, dacă vom ajunge după opt.
5. – Vom lăsa afară maşina, dacă vom găsi un loc.
6. – Dacă voi fi încă în formă, voi asculta cu plăcere un disc.
7. – Dar tu, vei asculta cu mine un disc, dacă nu vei fi foarte obosit?
8. – Dacă nu vor fi programe interesante, îl voi asculta cu plăcere.
9. – Dacă nu voi reuşi să dorm, voi citi un roman poliţist.

24 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Sostituire l'infinito tra parantesi con la forma conveniente e tradurre:

1. Se il nostro amico (telefonare), gli dirai che partiremo domani.
2. Se (Lei) non (passare) dal centro, eviterà gli ingorghi.
3. Non arriverò molto stanco, se mi (riposare) prima di partire.
4. Se (Lei) non (essere) stanco, ascolterà questo disco.
5. Non ascolterai la radio, se non (esserci) programmi interessanti.
6. Se (Lei) (lasciare) la macchina fuori, la potrà prendere domani.
7. Se non mi (essere) possibile dormire, leggerò un libro.

B. Tradurre (fare attenzione alle vocali):

1. O voi face cu plăcere.
2. Vei lăsa maşina.
3. Suntem obosiţi.
4. Vei asculta aceste discuri.
5. Sunt multe ambuteiaje.

C 2 VOCABULAR

■ **I colori e qualche espressione idiomatica**
Culorile şi câteva expresii idiomatice

a) **rosso**	**arancione**	**giallo**	**verde**
roşu	*portocaliu*	*galben*	*verde*
azzurro	**violetto**	**grigio**	
albastru	*violet*	*gri*	

b) **farne vedere di tutti i colori** — *a face cuiva zile fripte*
dirne di tutti i colori — *a îndruga verzi şi uscate*

c) **i colori del semaforo** — *culorile semaforului*
rosso, giallo, verde — *roşu, galben, verde*

d) **passare col giallo** — *a trece pe galben*
passare col rosso — *a trece pe roşu*

24 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se înlocuiască infinitivul dintre paranteze cu forma potrivită şi să se traducă:

1. Telefonerà – *Dacă prietenul nostru va telefona, îi vei spune că vom pleca mâine.*
2. Passerà – *Dacă (dv.) nu veţi trece prin centru, veţi evita ambuteiajele.*
3. Riposerò – *Nu voi ajunge foarte obosit, dacă mă voi odihni înainte de a pleca.*
4. Sarà – *Dacă nu veţi fi obosit, veţi asculta acest disc.*
5. Ci saranno – *Nu vei asculta radioul, dacă nu vor fi programe interesante.*
6. Lascerà – *Dacă (dv.) veţi lăsa maşina afară, o veţi putea lua mâine.*
7. Sarà – *Dacă nu-mi va fi posibil să dorm, voi citi o carte.*

B. Să se traducă (atenţie la vocale):

1. Lo farò volentieri.
2. Lascerai la macchina.
3. Siamo stanchi.
4. Ascolterai questi dischi.
5. Ci sono molti ingorghi.

C 2 VOCABULAR (continuare)

e) **libro giallo** — *roman poliţist*
film giallo — *film poliţist*
leggere un giallo — *a citi un roman poliţist*
giallo televisivo — *film poliţist la televiziune*

Romanele poliţiste au primit numele de **giallo,** deoarece majoritatea acestor cărţi aveau coperta galbenă.

f) **essere al verde, trovarsi al verde, ridursi al verde** *a fi lefter*

Originea acestor expresii datează din vremea când partea inferioară a lumânărilor era verde. De aici expresia **essere al verde**, care astăzi înseamnă *a nu avea bani.*

25 Quando avrete le chiavi?

A 1 PREZENTARE

- Viitorul verbului **avere** *a avea*:

avrò	**avremo**
avrai	**avrete**
avrà	**avranno**

- **Fra una settimana** *peste o săptămână*
- **Stanno per finire** *(ei) sunt pe punctul de a termina*
- **Andrò** { **adesso** / **ora** / **fra poco** } *voi pleca* — *acum* / *în curând* / *peste puţin timp*
- **Andremo a firmare** *vom merge să semnăm.*

la pianta	*planul*
futuro	*viitor*
l'appartamento	*apartamentul*
la chiave	*cheia*
il trasloco	*mutarea*
la diecina	*zecimea, circa zece*
terminare	*a termina*
il notaio	*notarul*
pagare in contanti	*a plăti cu bani gheaţă*
pagare a rate	*a plăti în rate*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Ecco la pianta del nostro futuro appartamento.**
2. **– Quando avrete le chiavi?**
3. **– Le avremo fra una settimana.**
4. **– Faremo il trasloco fra una diecina di giorni.**
5. **– Lo stanno per finire o è già finito?**
6. **– Lo termineranno fra qualche giorno.**
7. **– Tua moglie mi ha detto poco fa che adesso andrai a firmare dal notaio.**
8. **– Sì, ci andrò stasera.**
9. **– Pagherete in contanti?**
10. **– No, pagheremo a rate.**

25 Când veţi avea cheile?

A 3 OBSERVAŢII

■ **Avere** are la viitor forme contrase. În mod normal, viitorul ar fi fost «av-erò» (ca **ripet-erò**); dar această formă, ca şi cea a altor verbe frecvent folosite (vezi B1 şi B3), a fost prescurtată: vocala **e** a dispărut.

■ **Andare** *a merge* are la viitor forme similare celor ale lui **avere**: **and- rò, and- rai, and- rà, and- remo, and- rete, and- ranno.**

- **Andare** / **Venire** } **a guardare** { *a merge* / *a veni* } *să priveşti*

Amintiţi-vă de construcţia: verb de mişcare + **a** + verb la infinitiv.

■ Forma *a fi pe punctul de a* + verb la infinitiv se exprimă în italiană astfel:

a) **stare per** + infinitiv → **stanno per finire** *sunt pe punctul de a termina*

b) **ora** / **adesso** / **fra poco** + viitor sau prezent → **ora andranno al cinema** / → **adesso vanno al cinema** *curând vor merge la cinema*

■ Prepoziţia **fra** introduce viitorul:
andrò fra una settimana *mă voi duce peste o săptămână.*

A 4 TRADUCERE

1. – Iată planul viitorului nostru apartament.
2. – Când veţi avea cheile?
3. – Le vom avea într-o săptămână.
4. – Ne vom muta în circa zece zile.
5. – Sunt pe punctul de a-l termina sau este deja terminat?
6. – Îl vor termina peste câteva zile.
7. – Soţia ta mi-a spus de curând că acum vei merge să semnezi la notar.
8. – Da, mă voi duce (la el) astă-seară.
9. – Veţi plăti cu bani gheaţă?
10. – Nu, vom plăti în rate.

25 Verrete a trovarci spesso, no?

B 1 PREZENTARE

• Viitorul câtorva verbe neregulate:

a) **sapere** **saprò, saprai, saprà, sapremo, saprete, sapranno.**
vedere **vedrò, vedrai, vedrà, vedremo, vedrete, vedranno.**
potere **potrò, potrai, potrà, potremo, potrete, potranno.**
dovere **dovrò, dovrai, dovrà, dovremo, dovrete, dovranno.**

b) **stare** **starò, starai, starà, staremo, starete, staranno.**
fare **farò, farai, farà, faremo, farete, faranno.**
dire **dirò, dirai, dirà, diremo, direte, diranno.**

c) **volere** **vorrò, vorrai, vorrà, vorremo, vorrete, vorranno.**

d) **venire** **verrò, verrai, verrà, verremo, verrete, verranno.**

vicino di casa	*vecin (de casă)*	**la comodità**	*confortul*
spesso	*adesea*	**il bosco**	*pădurea*
la finestra	*fereastra*	**urgente**	*urgent, -ă*
la camera	*camera*		

B 2 APLICAŢIE

1. **– Saremo vicine di casa, adesso.**
2. **– Verrete a trovarci spesso, no?**
3. **– Potremo anche vederci dalla finestra della cucina.**
4. **– Se vorrete, potrete anche dormire a casa.**
5. **Avremo una camera per gli ospiti.**
6. **– Vedrete quanto sarà più piacevole abitare in un appartamento con tutte le comodità.**
7. **– Staremo certamente meglio.**
8. **E poi potremo andare più spesso a fare una passeggiata nei boschi.**
9. **– Che ore saranno? Devo fare una telefonata urgente alle undici.**
10. **– Saranno le dieci e mezzo.**

25 Veţi veni să ne vedeţi des, nu-i aşa?

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Viitorul:

a) **Sapere** *a şti*, **vedere** *a vedea*, **potere** *a putea*, **dovere** *a trebui* au forme analoage celor ale lui **avere** şi **andare** (vezi A3).

b) **Dire** *a spune* şi **fare** *a face* sunt formele contrase ale lui **di(ce)re, fa(ce)re**.

c) **Volere** *a vrea* şi **venire** *a veni* prezintă, în plus faţă de contragere, un fenomen numit asimilare (un sunet mai puternic se impune asupra vecinului său):

volere (volerò → volrò) → **vorrò** (**r** l-a asimilat pe **l**).

venire (venirò → venrò) → **verrò** (**r** l-a asimilat pe **n**).

• Viitorul exprimă uneori incertitudinea, îndoiala:

Ex.: **che ore saranno?** *ce oră să fie?*
saranno le dieci *trebuie să fie zece.*

• «Verrete **a** trovarci», *«veţi veni să ne vedeţi»:* observaţi încă o dată folosirea prepoziţiei **a**, care introduce un infinitiv după un verb de mişcare.

■ Pronunţaţi: **camera, piacevole, ospite, elettrodomestici, frigorifero** (C2).

B 4 TRADUCERE

1. – Vom fi vecine, acum.
2. – Veţi veni să ne vedeţi adesea, nu-i aşa?
3. – Ne vom putea vedea şi de la fereastra bucătăriei.
4. – Dacă veţi vrea, veţi putea să şi dormiţi la noi (acasă).
5. Vom avea o cameră pentru musafiri.
6. – Veţi vedea că va fi mult mai plăcut să locuieşti într-un apartament cu tot confortul.
7. – Va fi cu siguranţă mai bine.
8. Şi apoi, vom putea merge mai des să facem o plimbare în pădure.
9. – Ce oră să fie? Trebuie să dau un telefon urgent la unsprezece.
10. – Trebuie să fie zece şi jumătate.

25 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Când va fi gata apartamentul? – 2. Va fi gata peste o lună. – 3. L-au terminat de o lună. – 4. Trebuie să fie (ora) opt.

B. Usare *andare* o *venire* o un'espressione idiomatica:

1. Mă duc la notar să semnez pentru casă. – 2. Astă-seară voi semna. – 3. Te duci (te vei duce) la cinema singur? – 4. Mă voi duce (acolo) cu tine. – 5. Vino să vezi. Du-te să vezi în cameră. – 6. (El) tocmai a plecat: s-a dus să vadă ce film ar putea fi (acolo) astă-seară. – 7. Când vom merge să-i vedem? – 8. Acum vom fi vecini.

C 2 VOCABULAR

■ **L'appartamento**	*apartamentul*
la casa	*casa*
il piano	*etajul*
la stanza, il vano	*camera, încăperea*
la camera da letto	*dormitorul*
la sala (stanza) da pranzo	*sufrageria*
il bagno	*baia*
la cucina	*bucătăria*
lo studio	*biroul*
gli elettrodomestici	*aparatele electrocasnice*
il frigorifero	*frigiderul*
il lavastoviglie	*maşina de spălat vase*

- **comprare in contanti** *a cumpăra cu bani gheaţă*
  comprare a credito *a cumpăra cu credit*
  comprare a rate *a cumpăra în rate*
  contrarre un mutuo *a contracta un împrumut*

- **A casa mia, tua, sua** etc. Expresia **a casa + posesiv** fără articol se traduce prin *(acasă) la mine, la tine, la el / ea* etc.

- «**Pronto? Casa Rossi?**» «*Alo? Familia Rossi?*»
  «**Pronto, casa Rossi...**» «*Alo, Rossi la telefon...*»

25 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. Quando sarà pronto l'appartamento?
2. Sarà pronto fra un mese.
3. Lo hanno finito da un mese.
4. Saranno le otto.

B. Să se folosească *andare* sau *venire*, sau o altă expresie idiomatică:

1. Vado dal notaio a firmare per la casa.
2. Stasera firmerò.
3. Vai (andrai) al cinema solo?
4. Ci andrò con te.
5. Vieni a vedere. Va' a vedere nella camera.
6. E' appena partito: è andato a vedere che film sarà stasera.
7. Quando andremo a vederli (trovarli)?
8. Adesso saremo vicini di casa.

C 4 OBSREVAŢII

- Nu confundaţi **fa** cu **fra**:

E' andato a Roma *due settimane fa.*
A plecat la Roma *acum două săptămâni.*

Fa { indică trecutul; se aşază după complementul de timp

***Fra due settimane* andrà a Roma.**
Va pleca la Roma *peste două săptămâni.*

Fra { indică viitorul; se aşază înaintea complementului de timp

- **Andare dal notaio:** *a merge la notar* (vezi Lecţia 18, A3) Observaţi folosirea frecventă a prepoziţiei **da**, mai ales pe firmele cafenelelor sau restaurantelor populare: «**Da Giulio**» «*La Giulio*», «**Da Tino**» «*La Tino*». (Tino este diminutivul lui Roberto, transformat mai întâi în Robertino, apoi în Tino.)

26 Chi va piano, va sano e va lontano...

A 1 PREZENTARE

• Pronumele relative:

che	*care* *pe care* *ceea ce*	**chi**	*cel care* *cea care*
		dove	*unde* (adverb de loc)
ciò che	*ceea ce*	**in cui**	*când* (adverb de timp)

• Pluralul lui **mille** este **mila**. Atenţie: un singur «l»: **duemila, tremila...**

• Participiul trecut al lui **fare** *a face*: **fatto**, **chiudere** *a închide*: **chiuso**.

• **Nemmeno** = **neanche** = **neppure**: *nici, nici chiar, nici măcar.*
Se folosesc în propoziţiile negative:

Non abbiamo di che pagarci { **nemmeno** / **neanche** / **neppure** } **un gelato.**

Nu avem din ce să ne plătim nici măcar o îngheţată.

qualcosa	*ceva*	**il tavolino**	*gheridonul, măsuţa*
veramente	*într-adevăr*		
la lumaca	*melcul*	**sano**	*sănătos, sigur, în siguranţă*
mai	*niciodată*		

A 2 APLICAŢIE

1. – Sono le cinque. Andiamo a prendere qualcosa al bar che è lì di fronte?
2. – Se andremo a sederci al tavolino, non avremo di che pagarci nemmeno un gelato.
3. – Ho duemila lire. E' quanto possiedo!
4. – Ma dove sei andato a mezzogiorno?
5. Non sei andato alla banca a prendere un po' di soldi?
6. – E' ciò che ho fatto. Ma all'ora in cui sono arrivato di solito la banca è chiusa.
7. Essa chiude infatti all'una e rimane chiusa tutto il pomeriggio.
8. – Ci sei andato veramente piano piano come una lumaca.
9. Dice bene il proverbio: «chi va piano, va sano e va lontano e... non arriva mai!».

26 Cine merge încet, merge sigur şi departe...

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Pronumele relative:

a) **che** poate fi atât subiect cât şi atribut:

il ragazzo che ha telefonato *băiatul care a telefonat*
il libro che ho comprato *cartea pe care am cumpărat-o*

b) **chi** se traduce prin *cine, cel care, cea care*:

chi rompe, paga *cine sparge (paharele), (le) plăteşte*

c) Funcţia de pronume relativ o îndeplinesc şi:

– adverbul **dove** *unde*: **dove vai?** *unde mergi?*
– pronumele **in cui** *când, în care, la care*:
il giorno in cui ci siamo incontrati
ziua în care ne-am întâlnit

• **Un po' di soldi** *puţini bani, ceva bani:* **po'** este forma trunchiată a lui **poco** *puţin.*

A 4 TRADUCERE

1. – E cinci. Mergem să luăm ceva la barul care este acolo, în faţă?
2. – Dacă vom merge (/ mergem) să ne aşezăm la masă, nu vom avea din ce să ne plătim nici măcar o îngheţată.
3. – Am două mii de lire. Este tot ce am!
4. – Dar unde te-ai dus la ora prânzului?
5. Nu te-ai dus la bancă să iei ceva bani?
6. – Este ceea ce am făcut. Dar la ora la care am ajuns, de obicei banca este închisă.
7. Ea închide într-adevăr la unu şi rămâne închisă toată după-amiaza.
8. – Te-ai dus (acolo) într-adevăr foarte încet, ca un melc.
9. Zice bine proverbul: «cine merge încet, merge sigur şi merge departe şi... nu ajunge niciodată!».

26 Il rialzo di cui parli riguarda gli assegni

B 1 PREZENTARE

• **Da qualche giorno** *de câteva zile*: **da** indică originea în timp şi spaţiu (vezi Lecţia 18, A3).

la farmacia	*farmacia*
l'agenzia di cambio	*agenţia de schimb*
cambiare	*a schimba*
mandare	*a trimite*
la quotazione	*cotaţia*
in ribasso	*în scădere*
notare	*a observa, a remarca*
stamattina	*azi-dimineaţă*
la tendenza	*tendinţa*
il rialzo	*creşterea*
continuare	*a continua*
riguardare	*a privi, a se referi la*
l'assegno	*cecul*
calare	*a scădea*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Vedi quel negozio vicino alla farmacia?**
2. **– Sulla destra c'è un'agenzia di cambio dove potrai cambiare i franchi.**
3. **– Di quali franchi parli?**
4. **– Di quelli che ti ha mandato lo zio Francesco tre mesi fa.**
5. **– Ne abbiamo abbastanza, di che passare la serata.**
6. **– Qual è la quotazione del franco?**
7. **– Oggi è in ribasso.**
8. **– Sul «Corriere della Sera» che ho comprato stamattina ho notato invece che la tendenza al rialzo continua.**
9. **– Il rialzo di cui parli riguarda gli assegni. Noi invece abbiamo delle banconote le quali, da qualche giorno, tendono a calare.**

26 Creşterea de care vorbeşti priveşte cecurile

B 3 OBSERVAŢII

■ Pronumele relative:

a) **il quale, la quale, i quali, le quali** – *care*

Sub această formă, pronumele poate avea funcţia de subiect sau complement direct.

b) **cui**, invariabil, înlocuieşti formele **il quale**, **la quale** etc., atunci când aceste pronume au funcţia de complement direct sau sunt precedate de prepoziţii:

Ex.: **Gli amici con { i quali / cui } siamo andati in vacanza...**

Prietenii cu care am plecat în vacanţă...

le persone { delle quali / di cui } mi avete parlato...

persoanele despre care mi-aţi vorbit...

c) Pronumele relativ **che** se traduce prin *care, pe care* şi are aceeaşi formă la nominativ sau acuzativ:

Le rose *che* sono nel giardino Trandafirii *care* sunt în grădină
I franchi *che* ho cambiato Francii *pe care* i-am schimbat

Când pronumele **che** precedă verbul, acordul nu este obligatoriu:

I franchi che ho cambiato

B 4 TRADUCERE

1. – Vezi magazinul acela de lângă farmacie?
2. – Pe dreapta este o casă de schimb unde vei putea să schimbi francii.
3. – De care franci vorbeşti?
4. – De aceia pe care ţi i-a trimis unchiul Francesco acum trei luni.
5. – Avem destul pentru a petrece seara.
6. – Care este cotaţia francului?
7. – Azi este în scădere.
8. – În «Corriere della Sera» pe care l-am cumpărat azi-dimineaţă, am observat, dimpotrivă, că tendinţa spre creştere continuă.
9. – Creşterea de care vorbeşti priveşte cecurile. Noi, în schimb, avem bancnote care, de câteva zile, tind să scadă.

26 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Este unchiul italian despre care ţi-am vorbit deja. – 2. Francii pe care i-ai schimbat sunt în creştere azi. – 3. Unde mergi? Vii cu mine la bancă? Mă duc să schimb bani. – 4. Nu te duce (acolo) în ziua în care sunt închise. – 5. Mă duc să iau trei sute de mii de lire.

B. Mettere il pronome relativo *chi, che, in cui, ciò che*:

1. ... ... fai, è fatto bene. – 2. All'ora ... ... Lei arriva, tutto è chiuso. – 3. Quella persona ... non conosco e con ... Lei ha parlato, di dove viene? – 4. Conosce il proverbio ... dice: « ... va piano, va sano e va lontano»?

C 2 VOCABULAR

■ **La banca** *banca*

Le banche più importanti: *băncile cele mai importante*

Banca di Roma	**Banco di Sicilia**
Banco di Napoli	**Banco di Santo Spirito**
Banca d'Italia	**Banca Commerciale Italiana**

• Băncile cele mai vechi se numesc **banco**, deoarece pe **banco** (tejghea) îşi exercitau meseria bancherii şi procedau la schimbul monedelor.

Termenul **Banca** este mai modern. El intră în denumirea băncilor mai recente.

girare un assegno	*a andosa un cec*
firmare un assegno	*a semna un cec*
riscuotere un assegno	*a încasa un cec*
il listino dei cambi	*cursul de schimb (al devizelor)*
il tasso d'interesse	*rata dobânzii*
la valuta estera	*valuta străină*
il marco	*marca*
la lira sterlina	*lira sterlină*
il franco svizzero	*francul elveţian*
il franco francese	*francul francez*

26 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. E' lo zio italiano di cui ti ho già parlato.
2. I franchi che hai cambiato sono in rialzo oggi.
3. Dove vai? Vieni con me in banca? Vado a cambiare denaro.
4. Non andarci il giorno in cui sono chiuse.
5. Vado a prendere trecentomila lire.

B. Să se completeze cu pronumele relative potrivite:

1. Ciò che ...
2. ... in cui ...
3. ... che ... cui ...
4. ... che ... chi ...

C 4 VOCABULAR

■ **La lira italiana, la lira sterlina, e il mezzo chilo... di pomodori!**

Lira italiană, lira sterlină şi livra... de roşii!

• Cândva, pe timpul romanilor, exista «la libra», unitate pentru măsurarea greutăţii egală cu douăsprezece uncii, care însemna şi *balanţă*, **bilancia**. Au trecut anii, apoi secolele. În timpul lui Carol cel Mare, acest cuvânt latinesc, «libra», a dat termenul de *livră*, care era în acelaşi timp monedă şi unitate de greutate. *Livra*, ca monedă, valora atunci cât o cantitate de argint de o «livră».

• Şi mai târziu, cursul istoriei a separat cele două cuvinte.

a) *Livra*, ca monedă, care se diviza în douăsprezece uncii şi apoi în douăzeci de bănuţi, a dat termenul de **lira** (unitate de cont italiană, începând din 1862), dar şi pe cel de *liră* israeliană, turcă, egipteană, libaneză, siriană, fără a mai vorbi de *lira* sterlină.

b) *Livra*, ca unitate pentru greutate, echivala cu douăsprezece uncii şi varia între 350 şi 550 de grame, în funcţie de provincie. În ţările anglo-saxone, ea se foloseşte încă şi măsoară 453 de grame.

• Sensul de *balanţă* al lui **libra** se regăseşte în unele cuvinte ca: **equilibrare** *a echilibra* sau, mai ciudat, **deliberare** *a delibera*, **livellare** *a nivela*.

27 Potrebbe dirmi a che piano si trovano?

A 1 PREZENTARE

• Condiţionalul prezent:

Parl- are	Ripet- ere	Part- ire
aş vorbi	*aş repeta*	*aş pleca*
Parl- **e-r- ei**	Ripet- **e-r- ei**	Part- **i-r- ei**
Parl- **e-r- esti**	Ripet- **e-r- esti**	Part- **i-r- esti**
Parl- **e-r- ebbe**	Ripet- **e-r- ebbe**	Part- **i-r- ebbe**
Parl- **e-r- emmo**	Ripet- **e-r- emmo**	Part- **i-r- emmo**
Parl- **e-r- este**	Ripet- **e-r- este**	Part- **i-r- este**
Parl- **e-r- ebbero**	Ripet- **e-r- ebbero**	Part- **i-r- ebbero**

la camicia	*cămaşa*
il vestito	*costumul, rochia*
la pellicola	*pelicula, filmul*
la macchina fotografica	*aparatul de fotografiat*
l'articolo	*articolul*
l'ascensore	*ascensorul, liftul*
la scala mobile	*scara rulantă*
far presto	*a se grăbi*
il magazzino	*magazinul*
gradire	*a-i plăcea, a dori, a prefera*
la scarpa	*pantoful*
un paio di scarpe	*o pereche de pantofi*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Scusi, desidererei comprare una camicia e un vestito.**
2. **Potrebbe dirmi a che piano si trovano?**
3. **– Al secondo piano.**
4. **– Vorrei anche comprare delle pellicole per la mia macchina fotografica.**
5. **– Per questo articolo dovrebbe andare al terzo piano.**
6. **Può prendere l'ascensore o la scala mobile.**
7. **Ma dovrebbe far presto. Il magazzino chiude fra mezz'ora.**
8. **– Gradirei anche sapere se è possibile comprare un paio di scarpe e dove potrei trovarle.**
9. **– Non dovrebbe essere molto difficile: al secondo piano, non molto lontano dalle camice.**

27 Aţi putea să-mi spuneţi la ce etaj se găsesc?

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Condiţionalul prezintă structuri asemănătoare celor ale viitorului.

• Aceasta se explică prin faptul că viitorul şi condiţionalul s-au format amândouă pornind de la infinitiv:

– infinitiv + *a avea* (habere în latină) la indicativ prezent → viitor
– infinitiv + *a avea* la perfectul simplu → condiţional.

• Pentru verbele de conjugarea I, vocala caracteristică (sau tematică) este **e** şi nu **a** (ca şi la conjugarea a II-a).

Viitor	Condiţional
parl- **e-r-** *o*	parl- **e-r-** *ei*
ripet- **e-r-** *o*	ripet- **e-r-** *ei*

• **Non molto lontano da** *nu foarte departe de*

• Substantivele terminate la singular în **-cia** fac pluralul în **-ce:**

Ex.: **la camicia** **le camice**
la provincia **le province**

A 4 TRADUCERE

1. – Scuzaţi, aş dori să cumpăr o cămaşă şi un costum.
2. Aţi putea să-mi spuneţi la ce etaj se găsesc?
3. – La etajul al doilea.
4. – Aş mai vrea să cumpăr filme pentru aparatul meu de fotografiat.
5. – Pentru acest articol ar trebui să mergeţi la etajul al treilea.
6. Puteţi lua liftul sau scara rulantă.
7. Dar ar trebui să vă grăbiţi. Magazinul închide peste o jumătate de oră.
8. – Aş mai dori să ştiu dacă e posibil să cumpăr o pereche de pantofi şi unde aş putea să-i găsesc.
9. – N-ar trebui să fie foarte dificil: la etajul al doilea, nu foarte departe de cămăşi.

27 Avrebbe un paio di scarpe per me?

B 1 PREZENTARE

• Condiţionalul prezent al verbelor **essere** şi **avere**:

sa -r- ei	sa -r- emmo	av -r- ei	av -r- emmo
sa -r- esti	sa -r- este	av -r- esti	av -r- este
sa -r- ebbe	sa -r- ebbero	av -r- ebbe	av -r- ebbero

• Participiul trecut al lui **esporre** *a expune* este **esposto**.

innanzitutto	*înainte de orice*	**puro**	*pur*
leggero	*uşor*	**il vitello**	*viţelul*
scuro	*închis (la culoare)*	**convenire**	*a conveni*
togliersi	*a-şi scoate*	**la qualità**	*calitatea*
il modello	*modelul*	**sperare**	*a spera*
tardare	*a întârzia*	**calzare**	*a încălţa*
la vetrina	*vitrina*	**perfetto**	*perfect*
marrone	*maro*	**magnificamente**	*minunat*
il cuoio	*pielea*	**l'eleganza**	*eleganţa*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Scusi, avrebbe un paio di scarpe per me?**
2. **– Di quale colore le vorrebbe?**
3. **– Le vorrei innanzitutto eleganti e leggere, non molto scure.**
4. **– Sarebbe così gentile da togliersi la scarpa destra?**
5. **Così Le potrei far provare diversi modelli.**
6. **Ma dovremmo anche sbrigarci.**
7. **Il magazzino non dovrebbe tardare a chiudere.**
8. **Le andrebbe il modello esposto in vetrina?**
9. **– Quale?**
10. **– Il paio di scarpe marrone, di cuoio: puro vitello, sa. Quanto vorrebbe spendere?**
11. **– Non vorrei andare al di là delle quaranta, cinquantamila lire.**
12. **– E' un paio di scarpe che Le dovrebbe convenire, sia per il prezzo, sia per la qualità. Speriamo che Le andranno. Quanto calza?**
13. **– Quarantadue.**
14. **– Perfetto. Le andranno magnificamente. Vede che eleganza?**

27 Aţi avea o pereche de pantofi pentru mine?

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Condiţionalul câtorva verbe neregulate:
  a) **stare, starei; dare, darei**
  b) **andare, andrei; sapere, saprei; potere, potrei; dovere, dovrei**
  c) **dire, direi; fare, farei**
  d) **venire, verrei; volere, vorrei**

• **Far presto** *a se grăbi*, **far provare** *a da să probeze.* Vocala finală a lui **fare** dispare în faţa cuvântului următor, pentru că cele două cuvinte sunt strâns legate prin sens şi deci se pronunţă împreună.

• Forma pronominală de politeţe se scrie cu majusculă, indiferent de funcţia sa în propoziţie (subiect sau complement):

Ex.: **E' Lei che paga?** *Dumneavoastră plătiţi?*
Potrei parlarLe? *Aş putea să vă vorbesc?*

B 4 TRADUCERE

1. – Scuzaţi, aţi avea o pereche de pantofi pentru mine?
2. – De ce culoare i-aţi vrea?
3. – I-aş vrea înainte de orice eleganţi şi uşori, nu foarte închişi.
4. – Aţi fi aşa de amabil să vă scoateţi pantoful drept?
5. Aşa v-aş putea da să încercaţi diferite modele.
6. Dar ar trebui să ne şi grăbim.
7. Magazinul n-ar trebui să întârzie să închidă.
8. V-ar veni modelul expus în vitrină?
9. – Care?
10. – Perechea de pantofi maro, din piele; viţel autentic, să ştiţi. Cât aţi vrea să cheltuiţi?
11. – N-aş vrea să depăşesc patruzeci, cincizeci de mii de lire.
12. – E o pereche de pantofi care ar trebui să vă convină, atât pentru preţ, cât şi pentru calitate. Să sperăm că vă vor veni. Cât purtaţi?
13. – Patruzeci şi doi.
14. – Perfect. Vă vor veni de minune. Vedeţi ce eleganţă?

27 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Passare dal presente al condizionale:

1. Che cosa desidera, signore?
2. Desidero comprare delle scarpe.
3. Che cosa vuole?
4. (Lei) deve far presto.
5. Che cosa vuole comprare?
6. Gradisco sapere se...
7. (Lei) ha scarpe da uomo?
8. Le va bene questo modello, sa!

B. Formulare le domande relative alle seguenti risposte:

1. Desidererei comprare un paio di scarpe.
2. Le scarpe si trovano al primo piano.
3. Vorrei anche una camicia.
4. (Lei) potrebbe trovarla al secondo piano.
5. Non vorrei spendere troppo.

C 2 VOCABULAR

■ Principalele **formule di cortesia** *formule de politeţe* în italiană:

a) Pentru a cere ceva, o informaţie etc.

– Per favore...?	*– Vă rog, ...?*
– Scusi? scusa?	*– Scuzaţi-mă / scuză-mă, ...?*

b) Pentru a cere permisiunea...

– Permesso?	*– Permiteţi?*
– S'accomodi!	*– Intraţi! Luaţi loc!*

c) Răspunsuri:

– Grazie!	*– Mulţumesc!*
– Prego! Non c'è di che!	*– Pentru nimic!*

d) Pentru a se scuza:

– Scusi! Mi scusi!	*– Pardon! Scuzaţi-mă!*
– La disturbo?	*– Vă deranjez?*
– Mi dispiace!	*– Îmi pare rău!*

27 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se treacă de la prezent la condiţional:

1. ... desidererebbe ...
2. Desidererei ...
3. ... vorrebbe?
4. (Lei) dovrebbe ...
5. ... vorrebbe ...
6. Gradirei ...
7. (Lei) avrebbe ...
8. ... andrebbe ...

B. Să se formuleze întrebările corespunzătoare următoarelor răspunsuri:

1. Che cosa (Lei) desidererebbe comprare?
2. A che piano si trovano le scarpe?
3. Che altro (Lei) vorrebbe?
4. Dove potrei trovarla?
5. Quanto (Lei) vorrebbe spendere?

C 4 OBSERVAŢII

• Substantivele terminate la singular în **-cia** şi **-gia** fac de regulă pluralul în **-ce** şi **-ge**, dacă **i** din silaba finală nu este accentuat:

camicia	*cămaşă*	**camice**
provincia	*provincie*	**province**
mancia	*bacşiş*	**mance**
arancia	*portocală*	**arance**
valigi	*valiză*	**valige**
grigia (adj.)	*gri* (fem.)	**grige**
dar: **farmacìa**	*farmacie*	**farmacìe**
sociologìa	*sociologie*	**sociologìe**

Acum douăzeci de ani, pluralul lui **provincia** era încă **provincie**. Un exemplu remarcabil se află în textul Constituţiei italiene, intrate în vigoare în 1948. Dar, ca o dovadă a evoluţiei constante şi perceptibile a limbii italiene, **i** din **provincie** (neaccentuat) a sfârşit prin a dispărea. Prezenţa lui nu era indispensabilă, deoarece sunetul **i** nu se percepe clar înainte de **e**.

28 Mi occorrerebbe una camicia

A 1 PREZENTARE

- *Trebuie* se traduce în mai multe moduri:
  - **bisogna,**
  - **conviene,**
  - **occorre,**
  - **ci vuole.**
- **Andare** + participiul trecut exprimă obligaţia:

Ex.: **Questa camicia non va stirata.**
Această cămaşă nu trebuie călcată.

la manica	*mâneca*
mezza manica	*mânecă scurtă*
il caldo	*căldura*
corto	*scurt*
andare a pennello	*a-i veni de minune*
lavare	*a spăla*
asciugare	*a usca*
fare attenzione	*a fi atent, a avea grijă*
il ferro da stiro	*fierul de călcat*
servirsene	*a se servi / folosi (de acesta)*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Che cosa Le occorre?**
2. **– Mi occorrerebbe una camicia.**
3. **– La vuole con maniche lunghe o mezze maniche?**
4. **– Con questo caldo ci vogliono camice con maniche corte.**
5. **– Come vuole, signore. Questa è leggerissima. Le andrà a pennello.**
6. **– Occorre stirarla?**
7. **– Basta lavarla e poi farla asciugare.**
8. **– Non va stirata affatto?**
9. **– Ho detto che non occorre stirarla perché è di tergal. Però, bisognerà fare attenzione al ferro da stiro, se se ne servirà.**

28 Mi-ar trebui o cămaşă

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- *Trebuie* se traduce în italiană prin mai multe expresii:

a) *Trebuie* urmat de un verb se traduce prin **bisogna, occorre, conviene:**

- **Bisogna fermarsi** al semaforo
  Trebuie să te opreşti la semafor.
- **Conviene rispettare** le persone anziane
  Trebuie să respecţi persoanele vârstnice.
- **Occorre prendere** un tram e non un taxi
  Trebuie să iei un tramvai şi nu un taxi.

b) *Trebuie* urmat de un substantiv se traduce prin **occorre, occorrono, ci vuole, ci vogliono.** Toate aceste forme se acordă cu complementul direct.

Ex.: **Occorrono molti libri** per preparare questo esame.
Trebuie multe cărţi pentru a pregăti acest examen.
Ci vogliono due ore per andare da Roma a Napoli.
Trebuie două ore pentru a merge de la Roma la Napoli.

Remarcăm totuşi o mică diferenţă de sens între formulele folosite în faţa unui substantiv:

- **occorre** exprimă o constatare, simpla utilitate,
- **ci vuole** exprimă o necesitate de ordin teoretic.

A 4 TRADUCERE

1. – Ce vă trebuie?
2. – Mi-ar trebui o cămaşă.
3. – O vreţi cu mâneci lungi sau scurte?
4. – Pe căldura asta, trebuie cămăşi cu mâneci scurte.
5. – Cum vreţi, domnule. Aceasta este foarte uşoară. Vă va veni de minune.
6. – Trebuie călcată?
7. – Este suficient s-o speli şi apoi s-o pui la uscat.
8. – Nu trebuie călcată deloc?
9. – Am spus că nu trebuie călcată pentru că este din tergal. Totuşi, va trebui să fiţi atent la fierul de călcat, dacă-l veţi folosi.

28 Ci vorranno da sei a sette giorni

B 1 PREZENTARE

• Verbele: **mi piace**, **ci vuole**, **occorre** } *îmi place, trebuie*
c'è *există*
se acordă cu complementul direct.

• Nu uitaţi: **Suo**, scris cu majusculă, este adjectivul posesiv corespunzător pronumelui de politeţe **Lei**.

Ex.: **Lei ha questa macchina** *dv. aveţi această maşină*
questa macchina è Sua *această maşină este a dv.*

blu	*albastru*
chiaro	*deschis (la culoare)*
la taglia	*talia, măsura*
confezionato su misura	*făcut pe măsură, de comandă*
la cravatta	*cravata*
si figuri!	*se poate! vă rog!*
essere a disposizione	*a fi la dispoziţia (cuiva)*
la possibilità	*posibilitatea*
soddisfare	*a satisface*
la domanda	*cererea*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Le piacerebbe un vestito leggero, estivo?**
2. **– Certo, mi piacerebbe molto averne uno blu.**
3. **Non mi piacciono i vestiti troppo chiari e troppo moderni.**
4. **– Se non ci sarà la Sua taglia, ci saranno altre possibilità per soddisfare la Sua domanda.**
5. **– Quanti giorni ci vogliono per avere un vestito confezionato?**
6. **– Non ci vuole molto tempo.**
7. **Ci vorranno da sei a sette giorni.**
8. **Le occorrono altri articoli? Camice, cravatte?**
9. **– No, non mi occorre altro.**
10. **Ho comprato or ora una camicia. Grazie.**
11. **– Non c'è di che, si figuri!**
12. **Siamo a Sua disposizione.**

28 Vor trebui între şase şi şapte zile

B 3 OBSERVAŢII

■ **Mi piace, c'è, ci vuole** se acordă cu subiectul gramatical:

a) **Mi piace la cucina italiana.** *Îmi place bucătăria italiană.*
Mi piacciono gli spaghetti. *Îmi plac spaghetele.*

b) **C'è un libro.** *Există / este o carte.*
Ci sono due libri. *Există / sunt două cărţi.*

c) **Ci vuole (occorre) un giorno di lavoro.**
Trebuie o zi de muncă.
Ci vogliono (occorrono) due giorni di lavoro.
Trebuie două zile de muncă.

B 4 TRADUCERE

1. – V-ar plăcea un costum uşor, de vară?
2. – Sigur, mi-ar plăcea mult să am unul albastru.
3. Nu-mi plac costumele prea deschise şi prea moderne.
4. – Dacă nu va fi măsura dumneavoastră, vor exista alte posibilităţi pentru a vă satisface cererea.
5. – Câte zile trebuie pentru a avea un costum de comandă?
6. – Nu trebuie mult timp.
7. Vor trebui între şase şi şapte zile.
8. Vă trebuie alte articole? Cămăşi, cravate?
9. – Nu, nu-mi trebuie nimic altceva.
10. Tocmai am cumpărat o cămaşă. Mulţumesc.
11. – N-aveţi de ce! Se poate!
12. Suntem la dispoziţia dumneavoastră.

28 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Ce vă trebuie (dv.)?
2. Va trebui făcut, dar va trebui mult timp pentru a-l face. Poate vor trebui două săptămâni.
3. Ne-ar trebui două camere.
4. Această cămaşă, trebuie călcată?
5. Nu, e suficient să fie pusă la uscat. Nu trebuie (nimic) altceva.
6. Vă trebuie (dv.) altceva?
7. De ce această rochie nu trebuie călcată?
8. Pentru că este din tergal.

B. Mettere al plurale:

1. Manica lunga.
2. Camicia grigia.
3. Arancia della nostra provincia.

C. Mettere al plurale:

1. Mi occorrerebbe questa camicia bianca.
2. Vi piacerebbe un'arancia?
3. Ci vorrebbe un'ora per finirlo.
4. Le piace questo libro?
5. Qui c'è una bella camicia.

C 2 OBSERVAŢII

■ Ca şi în română, **piacere** *a plăcea* se foloseşte pentru gusturi şi preferinţe:

mi piace la pasta, mi piacciono gli spaghetti.

Pentru sentimente, se folosesc verbele **amare** şi **voler bene** *a iubi:*

– Lei ama l'Italia e gli Italiani?	*Iubiţi Italia şi pe italieni?*
– Amo (voglio bene a) mia moglie.	*Îmi iubesc soţia.*
– Ti amo, ti voglio bene.	*Te iubesc.*

Observaţi cât de bine exprimă al doilea verb adevărul profund al iubirii, deoarece el înseamnă «a vrea binele» celuilalt.

28 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. Che cosa Le occorre? – 2. Bisognerà farlo, ma occorrerà molto tempo per farlo. Forse ci vorranno due settimane. – 3. Ci occorrerebbero due camere. – 4. Questa camicia, bisogna stirarla? – 5. No, basta farla asciugare. Non occorre (nient')altro. – 6. Le occorre altro? – 7. Perché questo vestito non va stirato? – 8. Perché è di tergal.

B. Să se treacă la plural:

1. Maniche lunghe. – 2. Camice grige. – 3. Arance delle nostre province.

C. Să se treacă la plural:

1. Mi occorrerebbero queste camice bianche. – 2. Vi piacerebbero delle arance? – 3. Ci vorrebbero delle ore per finirlo. – 4. Le piacciono questi libri? – 5. Qui ci sono belle camice.

C 4 OBSERVAŢII

■ Traducerea lui *trebuie:*

- **Occorre** exprimă o necesitate legată de împrejurări:
  occorre partire, siamo in ritardo.
  trebuie să plecăm, am întârziat.
- **Ci vuole** exprimă o condiţie necesară:
  ci vuole molta pazienza con i bambini.
  trebuie multă răbdare cu copiii.
- **Bisogna** exprimă o necesitate absolută:
  bisogna mangiare per vivere e non vivere per mangiare
  trebuie să mănânci ca să trăieşti şi nu să trăieşti ca să mănânci.
- **Conviene** exprimă o necesitate morală:
  conviene studiare.
  trebuie să studiezi.

29 I bambini correvano felici sulla sabbia

A 1 PREZENTARE

• Imperfectul indicativ. Este totdeauna un timp regulat, chiar la verbele neregulate (vezi conjugarea de pe pagina alăturată).

• Participiul trecut al lui **trascorrere** *a petrece* este **trascorso**, al lui **correre** *a alerga* este **corso**.

la spiaggia	*plaja*
talvolta	*uneori*
i cruciverba	*cuvintele încrucişate*
crogiolarsi al sole	*a se aşeza (comod) la soare*
prendere la tintarella	*a se bronza*
giocare a pallone	*a se juca cu balonul*
giocare a tamburelli	*a se juca cu paletele*
la sabbia	*nisipul*
nuotare	*a înota*
tornare	*a (se) întoarce, a reveni*
correre	*a alerga*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Dove siete andati al mare l'anno scorso?**
2. **– Siamo andati nel Gargano.**
3. **– Che cosa facevate sulla spiaggia?**
4. **– Leggevamo un giornale o un libro.**
5. **Talvolta facevamo anche i cruciverba.**
6. **Mia moglie si crogiolava al sole e predeva la tintarella.**
7. **I bambini giocavano a pallone o a tamburelli.**
8. **Correvano felici sulla sabbia.**
9. **– E tu nuotavi molto?**
10. **– Nuotavo la mattina verso le undici.**
11. **All'una pranzavamo al ristorante.**
12. **Alle due e mezzo circa ritornavamo al mare.**
13. **Vi rimanevamo fino alle sei, più o meno.**
14. **Abbiamo trascorso così un bel mese di vacanze.**

29 Copiii alergau fericiţi pe nisip

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Imperfectul indicativ:

parl- are	**ripet- ere**	**part- ire**
vorbeam	*repetam*	*plecam*
parl- **avo**	ripet- **evo**	part- **ivo**
parl- **avi**	ripet- **evi**	part- **ivi**
parl- **ava**	ripet- **eva**	part- **iva**
parl- **avamo**	ripet- **evamo**	part- **ivamo**
parl- **avate**	ripet- **evate**	part- **ivate**
parl- **avano**	ripet- **evano**	part- **ivano**

• Atenţie la accentul de la persoana a III-a plural. Este pe aceeaşi silabă ca la persoana a III-a singular.

pers. a III-a sg.	parl**a**va	ripet**e**va	part**i**va
pers. a III-a pl.	parl**a**vano	ripet**e**vano	part**i**vano

• **Mare** este masculin în italiană (**il mare** *marea*). În schimb, **sabbia** *nisip* este feminin: **la sabbia è calda** *nisipul este cald.*

A 4 TRADUCERE

1. – Unde v-aţi dus la mare anul trecut?
2. – Ne-am dus în Gargano.
3. – Ce făceaţi pe plajă?
4. – Citeam un ziar sau o carte.
5. Uneori făceam şi cuvinte încrucişate.
6. Soţia mea se aşeza la soare şi se bronza.
7. Copiii se jucau cu balonul sau cu paletele.
8. Alergau fericiţi pe plajă.
9. – Şi tu înotai mult?
10. – Înotam dimineaţa, pe la unsprezece.
11. La unu luam, prânzul la restaurant.
12. Cam pe la două şi jumătate, ne întorceam la mare.
13. Rămâneam (acolo) până la şase, mai mult sau mai puţin.
14. Am petrecut astfel o frumoasă lună de vacanţă.

29 C'erano molti bagnanti

B 1 PREZENTARE

• Imperfectul indicativ al lui **essere** *a fi* şi al lui **avere** *a avea*:

essere	avere
eram	*aveam*
ero	**avevo**
eri	**avevi**
era	**aveva**
eravamo	**avevamo**
eravate	**avevate**
erano	**avevano**

villeggiare	*a fi în vacanţă*	**tuffarsi**	*a plonja*
soprattutto	*mai ales*	**alto mare**	*largul mării*
pulito	*curat*	**il rumore**	*zgomotul*
passare	*a petrece*	**abbronzato**	*bronzat*
il bagnante		*persoană care se scaldă*	
la barca a remi		*barca cu vâsle*	
fare un giro		*a face un tur*	
pescare pesce		*a prinde peşte*	
stendersi al sole		*a se întinde la soare*	
indimenticabile		*de neuitat*	

B 2 APLICAŢIE

1. **– C'era molta gente a villeggiare?**
2. **– Sì, c'erano molti bagnanti, soprattutto verso mezzogiorno.**
3. **– La spiaggia era pulita?**
4. **– Era abbastanza pulita.**
5. **– Avevate una barca?**
6. **– Sì, avevamo una piccola barca a remi.**
7. **Con mio figlio partivamo tutti i giorni verso le nove; facevamo un lungo giro; pescavamo pesce; ci tuffavamo in alto mare e ci stendevamo al sole, lontani dai rumori e dalla gente.**
8. **Abbiamo passato così vacanze indimenticabili.**
9. **Siamo tornati a casa abbronzatissimi.**

29 Erau mulţi care făceau baie

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Avere** se comportă la imperfectul indicativ ca un verb de conjugarea a II-a.
Atenţie la accent:

era	aveva
erano	avevano

• Imperfectul indicativ exprimă o acţiune neterminată, desfăşurată în timp, dar totdeauna în trecut.

(l'anno scorso)	**giocavamo**	*ne jucam*
(anul trecut)	**nuotavamo**	*înotam*
	pranzavamo	*prânzeam*

• În schimb, **perfectul compus** (în italiană **passato prossimo**, literal: trecutul apropiat) indică o acţiune terminată şi în acelaşi timp apropiată de vorbitor şi de momentul vorbirii:

(ieri)	**abbiamo giocato**	*(ieri)*	*ne-am jucat*
	abbiamo nuotato		*am înotat*
	abbiamo pranzato		*am prânzit*

■ La imperfectul indicativ, toate formele verbale au accentul pe penultima silabă, cu excepţia persoanei a III-a plural: **e**ro, **e**ri, **e**ra, era**v**amo, era**v**ate; dar atenţie: **e**rano, a**v**evano, parl**a**vano etc.

B 4 TRADUCERE

1. – Era multă lume în vacanţă?
2. – Da, erau mulţi care se scăldau, mai ales către prânz.
3. – Plaja era curată?
4. – Era destul de curată.
5. – Aveaţi barcă?
6. – Da, aveam o mică barcă cu vâsle.
7. Împreună cu fiul meu, plecam în fiecare zi pe la nouă; făceam un tur lung; prindeam peşte; plonjam în largul mării şi ne întindeam la soare, departe de zgomote şi de lume.
8. Am petrecut astfel o vacanţă de neuitat.
9. Ne-am întors acasă foarte bronzaţi.

29 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Mettere all'imperfetto:

1. Che cosa fai?
2. Il bambino gioca e corre.
3. Quando (Lei) finisce di nuotare?
4. C'è molta gente.

B. Fare le domande corrispondenti alle seguenti risposte:

1. Siamo andati al mare l'estate scorsa.
2. Sì, nuotavo ogni giorno, verso le undici.
3. Rimanevo molte ore sulla spiaggia.
4. Sì, abbiamo passato vacanze indimenticabili.

C. Tradurre:

1. Marea era curată, anul trecut?
   Nu, plajele nu erau curate deloc.
2. Unde aţi plecat (/ eraţi plecaţi) să petreceţi vacanţa?
   Am plecat (/ eram plecaţi) lângă Neapole.
3. Ce făceaţi?
   Înotam până la cinci.
4. Erau mulţi care se scăldau?
   Da; se vedeau şi multe bărci pe mare.

C 2 OBSERVAŢII

■ **Jocuri şi sporturi**

Jocurile de noroc (**totocalcio, lotto, lotteria** etc.) şi sporturile (**il calcio** *fotbalul*, **il ciclismo** *ciclismul*, **la pallacanestro** *baschetul*) ocupă un loc din ce în ce mai important în societatea italiană.

Totocalcio este cel mai popular joc de pronosticuri. El îmbină pasiunea pentru joc şi visul de a deveni milionar peste noapte cu dragostea pentru **calcio**. Acesta este sportul cel mai răspândit, cel care entuziasmează milioane de **tifosi** *suporteri*. El îi uneşte pe toţi italienii – un adevărat miracol – într-un acelaşi elan de admiraţie pentru **squadra azzurra**. Mai ales atunci când, după ce a zdrobit prestigioasa echipă a Braziliei, a cucerit, pentru a treia oară, Cupa mondială (Spania 1982).

29 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se treacă la imperfect:

1. Che cosa facevi? – 2. Il bambino giocava e correva. – 3. Quando (Lei) finiva di nuotare? – 4. C'era molta gente.

B. Să se formuleze întrebările potrivite cu răspunsurile de mai jos:

1. Dove siete andati l'estate scorsa?
2. Nuotavi ogni giorno? Verso che ora?
3. Quanto tempo rimanevi sulla spiaggia?
4. Avete passato buone vacanze?

C. Să se traducă:

1. Il mare era pulito, l'anno scorso?
   No, le spiagge non erano affatto pulite.
2. Dove eravate andati a trascorrere le vacanze?
   Eravamo andati vicino a Napoli.
3. Che facevate?
   Nuotavamo fino alle cinque.
4. C'erano molti bagnanti?
   Sì; si vedevano anche molte barche sul mare.

C 4 OBSERVAŢII

■ La imperfectul indicativ se regăseşte forma veche a verbelor care au astăzi **la infinitiv** o formă contrasă:

Infinitiv vechi	Infinitiv modern	Imperfect
fac-ere	**fare** *(a face)*	**fac-**evo
dic-ere	**dire** *(a spune)*	**dic-**evo
bev-ere	**bere** *(a bea)*	**bev-**evo
pon-ere	**porre** *(a pune)*	**pon-**evo
conduc-ere	**condurre** *(a conduce)*	**conduc-**evo
tra-ere	**trarre** *(a trage)*	**tra-**evo

La fel pentru compuşii lor: **disfare** *a desface*, **maledire** *a blestema*, **disporre** *a dispune*, **comporre** *a compune*, **dedurre** *a deduce*, **produrre** *a produce*, **attrarre** *a atrage*, **sottrarre** *a sustrage* etc.

30 Quando siamo arrivati, stavi telefonando

A 1 PREZENTARE

- **Quando siamo arrivati...** *(când am sosit)* → acţiune punctuală
  ... stavi telefonando *(tocmai telefonai)* → acţiune în desfăşurare
- **Siamo qui da cinque minuti** *(suntem aici de cinci minute)*
- – Non **son** potuto andare *nu am putut merge*
  – **mal** di denti, **mal** di testa *durere de dinţi, de cap*

Dispariţia vocalei finale este facultativă. Ea se datorează unei pronunţări rapide.

bussare	*a lovi*	**scomparire**	*a dispărea*
sentirsi male,	*a se simţi rău,*	**dimagrire**	*a slăbi*
bene, meglio	*bine, mai bine*	**sembrare**	*a părea*
il mal di testa	*durerea de cap*	**il problema**	*problema*
il mal di denti	*durerea de dinţi*	**a causa di**	*din cauza*
per fortuna	*din fericire*	**sereno**	*senin, calm*
insopportabile	*insuportabil*	**stanotte**	*astă-noapte*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Da quanto tempo state bussando?**
2. **– Siamo qui da cinque minuti.**
3. **Quando siamo arrivati, stavi telefonando.**
4. **– Mi ha chiamato Gianni.**
5. **Gli stavo dicendo che ieri sera mi sentivo male.**
6. **Per questo non son potuto andare a trovarlo.**
7. **Avevo un mal di testa insopportabile.**
8. **Ma adesso mi sento meglio. Stanotte ho dormito bene.**
9. **Per fortuna è scomparso anche il mal di denti che avevo ieri pomeriggio.**
10. **Ieri sera ho preso un'aspirina.**
11. **– Sei un po' dimagrito.**
12. **L'ultima volta che ti abbiamo visto avevi un bel colore.**
13. **Sembravi più giovane.**
14. **– Ho avuto molti problemi quest'anno a causa del mio lavoro.**
15. **L'anno scorso ero molto più sereno.**

30 Când am sosit, tocmai telefonai

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- **L'anno scorso → ero più** sereno (*anul trecut eram* mai calm)
  Ieri → ho preso un'aspirina (*ieri am luat* o aspirină)
  Oggi → mi sento meglio (*azi mă simt* mai bine)
  L'anno prossimo → andrò negli USA (*anul următor voi merge* în USA)

Observaţi diferenţa de sens şi de nuanţă exprimată prin diferitele timpuri verbale şi mai ales prin perfectul compus şi imperfect.

- Cu semi-auxiliarele **potere** *a putea,* **dovere** *a trebui,* **volere** *a vrea* şi **sapere** *a şti,* se foloseşte, la timpurile compuse, auxiliarul verbului principal:

Ex.: **sono andato** *am mers*
→ **non sono potuto andare** *(nu am putut merge)*
non è venuto *nu a venit*
→ **non è voluto venire** *(nu a vrut să vină)*

A4 TRADUCERE

1. – De cât timp bateţi?
2. – Suntem aici de cinci minute.
3. Când am sosit, tocmai telefonai.
4. – M-a sunat Gianni.
5. Tocmai îi spuneam că aseară mă simţeam rău.
6. De aceea nu am putut merge să-l întâlnesc.
7. Aveam o durere de cap insuportabilă.
8. Dar acum mă simt mai bine. Astă-noapte am dormit bine.
9. Din fericire, a dispărut şi durerea de dinţi pe care o aveam ieri după-amiază.
10. Aseară am luat o aspirină.
11. – Ai slăbit puţin.
12. Ultima oară când te-am văzut aveai o mină bună.
13. Păreai mai tânăr.
14. – Am avut multe probleme anul ăsta din cauza lucrului.
15. Anul trecut eram mult mai calm.

30 Dovevamo andarci due anni fa

B 1 PREZENTARE

- **Due giorni fa** + perfectul compus sau imperfectul indicativ → *acum două zile*
  Fra due giorni + viitorul → *peste două zile*

Ex.: **due giorni fa sono andata al cinema**
acun două zile m-am dus la cinema.
due giorni fa era ancora in vigore l'orario estivo
acum două zile încă era în vigoare ora de vară.
fra due giorni partirò per Venezia
peste două zile voi pleca la Veneţia.

il dipendente	*angajatul*	**la proposta**	*propunerea*
il laureato	*licenţiatul*	**la ditta**	*firma*
lo scherzo	*gluma*	**cadere**	*a cădea*
a parte	*deoparte*	**camminare**	*a merge (pe jos)*
gli Stati Uniti	*Statele Unite*	**slogarsi**	*a-şi scrânti*
ricevere	*a primi*	**la caviglia**	*glezna*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Da quanto tempo lavori alla RAI?**
2. **– Sono dipendente della RAI da quindici anni.**
3. **Sono stato assunto esattamente quindici anni fa.**
4. **Avevo ventott'anni.**
5. **– Eri già laureato?**
6. **– Oh, sì! Mi sono laureato diciassette anni fa.**
7. **Fra non molto andrò in pensione!**
8. **Scherzi a parte, fra qualche mese andrò negli Stati Uniti.**
9. **Ho ricevuto appunto due giorni fa una proposta interessante da una ditta privata americana.**
10. **E tu, sei già stato negli Stati Uniti?**
11. **– Vi sono stato con mia moglie alcuni anni fa.**
12. **Ma ho l'intenzione di ritornarci fra non molto.**
13. **Ci andremo forse l'anno prossimo.**
14. **Dovevamo andarci due anni fa.**
15. **Ma mia moglie è caduta, mentre camminava.**
16. **Si è slogata una caviglia e non siamo potuti andarci.**

30 Trebuia să ne ducem (acolo) acum doi ani

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Originea în timp se exprimă cu prepoziţia **da**.
Nu confundaţi **fa** cu **da**, **fa** cu **fra** (vezi C4).

Ex.: **da quanto tempo lavori alla RAI?**
de când lucrezi la RAI?
sono stato assunto quindici anni fa
am fost angajat acum cincisprezece ani.

- **Vi** = **ci** → (*aici, acolo*)
Ho l'intenzione di andar**vi** (o di andar**ci**) = am intenţia să mă duc (acolo).

- Participiul trecut al lui **assumere** *a angaja* este **assunto**.

RAI = **Radio Audizioni Italiane**. Este sigla radioteleviziun italiene. În Italia sunt trei canale publice (Rai 1, Rai 2 şi Rai 3) ş numeroase canale private, dintre care cele mai importante aparţi lui Silvio Berlusconi. Ele sunt: Retequattro, Canale 5 şi Italia 1.

B 4 TRADUCERE

1. – De cât timp lucrezi la RAI?
2. – Sunt angajat al RAI de cincisprezece ani.
3. Am fost angajat exact acum cincisprezece ani.
4. Aveam douăzeci şi opt de ani.
5. – Erai deja licenţiat?
6. – Oh, da! Mi-am luat licenţa acum şaptesprezece ani.
7. Nu peste mult timp voi ieşi la pensie!
8. Lăsând gluma deoparte, peste câteva luni voi pleca în State Unite.
9. Am primit chiar acum două zile o propunere interesantă de la firmă privată americană.
10. Dar tu, ai fost deja în Statele Unite?
11. – Am fost acolo cu soţia mea acum câţiva ani.
12. Dar am intenţia să mă întorc (acolo) nu peste mult timp .
13. Ne vom duce (acolo) poate anul viitor.
14. Trebuia să mergem (acolo) acum doi ani.
15. Dar soţia mea a căzut în timp ce mergea.
16. Şi-a scrântit o gleznă şi nu ne-am putut duce.

30 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Da quanto tempo sei qui? – 2. Sono arrivato ieri. Partirò fra tre giorni. – 3. Da quanto tempo non ti vedevo! – 4. Sì, da tre anni circa. Due anni fa, ero già venuto, ma tu non c'eri.

B. Tradurre:

1. De mult timp nu veniseşi aici? – 2. Mă voi întoarce peste un an. – 3. Venisem deja acum un an. – 4. Ne-am dus (acolo) acum câţiva ani. – 5. Te vei întoarce (acolo) peste puţin timp?

C. Mettere l'ausiliare richiesto: *essere* o *avere*.

1. Da quanto tempo ... cominciato a piovere? – 2. (Lei) ... potuto farlo? – 3. Io ... dovuto venire poco fa. – 4. Il film ... finito mezz'ora fa. – 5. Perché (tu) non ... potuto arrivare prima? – Perché (io) non ... potuto arrivare prima.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **I titoli**

• **Laurea** este diploma eliberată la sfârşitul studiilor universitare, care în Italia durează 4 ani, cu excepţia farmaciei şi ingineriei (5 ani) şi a medicinei (6 ani). Cuvântul **laurea** se poate traduce prin *licenţă*.

• **Laurearsi** înseamnă *a obţine diploma de «laurea»*.

• **Laureato** este *persoana care a obţinut «laurea»*.

• **Laurea, laurearsi, laureato** vin din cuvântul latinesc «laurus», însemnând **alloro** (*laur*), din ale cărui frunze se făcea odinioară o coroană pentru a-i cinsti pe poeţi.

• Apelativele pentru **laureati** şi **laureate** sunt **dottori**, respectiv **dottoresse**. *Medicul* **medico** este şi el, bineînţeles, un «dottore».

• În Italia, cuvântul **dottore** este foarte des folosit, chiar şi atunci când este adresat unor persoane fără titlu universitar.

• În afară de «dottore», celelalte titluri onorifice mai frecvent folosite sunt: **cavaliere** *cavaler*, **commendatore** *comandor*, **onorevole** *onorabil* (folosit mai ales pentru oamenii politici), **ragioniere** *contabil* (vezi Lecţia 31, C2), acesta fiind, alături de «dottore», cel mai răspândit.

30 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. De cât timp eşti aici? – 2. Am sosit ieri. Voi pleca peste trei zile. – 3. De cât timp nu te-am văzut! – 4. Da, de circa trei ani. Acum doi ani, venisem deja, dar tu nu erai (aici).

B. Să se traducă:

1. Da molto tempo non eri venuto qui? – 2. Tornerò fra un anno. – 3. Ero già venuto un anno fa. – 4. Ci siamo andati qualche anno fa (o alcuni anni fa). – 5. Ci tornerai fra poco?

C. Să se completeze cu auxiliarul potrivit: *essere* sau *avere*.

1. ... è ...
2. ... ha ...
3. ... son(o) ...
4. ... è ...
5. ... sei ... sono ...

C 4 OBSERVAŢII

• Nu confundaţi **fa** cu **fra**:
- (trecut) → **due giorni fa sono andato** alla piscina = *acum două zile m-am dus la piscină.*
- (viitor) → **fra due giorni andrò** al mare = *peste două zile voi merge la mare.*

• Diferenţa între **fa** şi **da**:
- (moment în timp) → **ho telefonato cinque minuti fa** = *am telefonat acum cinci minute.*
- (durată) → **telefono da cinque minuti** = *telefonez de cinci minute.*

• Diferenţe faţă de română:
- **il mare** *marea*, **il colore** *culoarea*
- **non sono potuto andare a trovarlo** = *n-am putut merge să-l găsesc* (în română, perfectul compus se formează numai cu *a avea*)
- **sei stato** negli USA? = *ai fost* în USA? (idem)
- **dipendente** *angajat* (substantiv) şi **assunto** *angajat* (participiu trecut).

31 Il ragioniere era uscito poco prima

A 1 PREZENTARE

• Mai mult ca perfectul indicativ:

a) – **avevo mangiato** *mâncasem*
– **avevi mangiato** *mâncaseşi*
– **aveva mangiato** *mâncase*

b) – **ero stato** *fusesem*
– **eri stato** *fuseseşi*
– **era stato** *fusese*

• Să ne reamintim că la timpurile compuse verbul **essere** *a fi* se conjugă cu el însuşi:

– **sono stato** *am fost* – **ero stato** *fusesem*
– **sei stato** *ai fost* – **eri stato** *fuseseşi*

• La participiul trecut, pronumele reflexiv se aşază după verb, ca şi la infinitiv:

– **divertirsi** → **divertitosi**
– **dimettersi** → **dimessosi**

• Participiul trecut al lui **scrivere** *a scrie* este **scritto**, al lui **eleggere** *a alege* este **eletto.**

uscire	*a ieşi*
il giorno prima	*în ajun, cu o zi înainte*
il sindaco	*primarul*

A 2 APLICAŢIE

1. **Il treno è partito due ore fa.**
2. **Il treno era partito due ore prima.**
3. **Il ragioniere è uscito poco fa.**
4. **Il ragioniere era uscito poco prima.**
5. **La dottoressa Fabbri mi ha telefonato alcuni minuti fa.**
6. **La dottoressa Fabbri mi aveva telefonato alcuni minuti prima.**
7. **Il governo si è dimesso la settimana scorsa.**
8. **Il governo si era dimesso la settimana precedente.**
9. **L'onorevole Bianchi mi ha scritto ieri.**
10. **L'onorevole Bianchi mi aveva scritto il giorno prima.**
11. **Il sindaco è stato eletto stamattina.**
12. **Il sindaco era stato eletto la mattina.**

31 Contabilul a ieşit cu puţin înainte

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Mai mult ca perfectul indicativ se formează cu imperfectul indicativ al verbelor **essere** sau **avere** plus participiul trecut al verbului de conjugat.

– **ero venuto**	*venisem*	– **avevo avuto**	*avusesem*
– **eri venuto**	*veniseşi*	– **avevi avuto**	*avuseseşi*

• Atunci când se trece de la prezent la trecut, sau de la vorbirea directă la cea indirectă, sau, mai simplu, de la perfectul compus la mai mult ca perfectul indicativ:

... fa	devine	**... prima**
... scorso	devine	**... precedente**
stamattina	devine	**la mattina**
ieri	devine	**il giorno prima**

Exemple:

– **è partito due giorni fa** → **era partito due giorni prima**
a plecat acum două zile *plecase cu două zile înainte*

– **è partito stamattina (o ieri)** → **era partito la mattina (o il giorno prima)**
a plecat azi-dimineaţă (sau ieri) *plecase dimineaţă (sau în ajun)*

A 4 TRADUCERE

1. Trenul a plecat acum două ore.
2. Trenul plecase cu două ore înainte.
3. Contabilul a ieşit cu puţin înainte (tocmai a ieşit).
4. Contabilul ieşise cu puţin înainte (tocmai ieşise).
5. Doamna Fabbri mi-a telefonat acum câteva minute.
6. Doamna Fabbri îmi telefonase cu câteva minute înainte.
7. Guvernul a demisionat săptămâna trecută.
8. Guvernul demisionase cu o săptămână înainte.
9. Domnul Bianchi mi-a scris ieri.
10. Domnul Bianchi îmi scrisese cu o zi înainte.
11. Primarul a fost ales azi-dimineaţă.
12. Primarul fusese ales (în acea) dimineaţă.

31 Non pensavo che sarebbe partito l'indomani

B 1 PREZENTARE

• Condiţionalul trecut se formează cu condiţionalul prezent al verbelor **essere** sau **avere** plus participiul trecut al verbului de conjugat.

Ex.: a) **sarei andato (a)** *aş fi mers*
saresti andato (a) *ai fi mers*
sarebbe andato (a) *ar fi mers*

b) **avrei pagato** *aş fi plătit*
avresti pagato *ai fi plătit*
avrebbe pagato *ar fi plătit*

• **Penso che verrà fra tre giorni** *cred că va veni peste trei zile.*

l'indomani	*a doua zi*
dopodomani	*poimâine*
credere	*a crede*
successivo	*succesiv, următor*

B 2 APLICAŢIE

1. **Penso che verrà fra tre giorni.**
2. **Pensavo che sarebbe venuto tre giorni dopo.**
3. **Mi dice che verrà fra una settimana.**
4. **Mi diceva che sarebbe venuto una settimana dopo.**
5. **Non penso che partirà domani.**
6. **Non pensavo che sarebbe partito l'indomani.**
7. **Penso che verrà dopodomani.**
8. **Pensavo che sarebbe venuto due giorni dopo.**
9. **Credo che non vorrà partire stasera.**
10. **Credevo che non sarebbe voluto partire la sera.**
11. **Ti dico che partiremo stamattina.**
12. **Ti dicevo che saremmo partiti la mattina.**
13. **Mi dice che potrò pagare il mese prossimo (fra un mese).**
14. **Mi diceva che avrei potuto pagare il mese dopo o successivo (un mese dopo).**

31 Nu mă gândeam că va pleca a doua zi

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• În italiană, ideea de viitor în trecut se exprimă prin condiţionalul trecut:

– **non penso che verrà** *nu cred că va veni*
– **non pensavo che sarebbe venuto** *nu credeam că va veni*

În română se foloseşte viitorul *(că va veni).*
În italiană se foloseşte condiţionalul trecut (**che sarebbe venuto**).

• Atunci când se trece de la prezent la trecut (vezi A3) şi de la vorbirea directă la cea indirectă:

fra	devine	**... dopo**
domani	devine	**l'indomani**
stasera	devine	**la sera**
stamattina	devine	**la mattina**
il mese prossimo	devine	**il mese successivo**

Ex.: **Penso che verrà fra tre giorni**
→ **pensavo che sarebbe venuto tre giorni dopo.**
Cred că va veni peste trei zile
→ *credeam că va veni după trei zile.*

B 4 TRADUCERE

1. Mă gândesc că va veni peste trei zile.
2. Mă gândeam că va veni după trei zile.
3. Îmi spune că va veni peste o săptămână.
4. Îmi spunea că va veni după o săptămână.
5. Nu mă gândesc că va pleca mâine.
6. Nu mă gândeam că va pleca a doua zi.
7. Mă gândesc că va veni poimâine.
8. Mă gândeam că va veni după două zile.
9. Cred că nu va vrea să plece astă-seară.
10. Credeam că nu va vrea să plece (în) seara (aceea).
11. Îţi spun că vom pleca în această dimineaţă.
12. Îţi spuneam că vom pleca în acea dimineaţă.
13. Îmi spune că voi putea plăti luna viitoare.
14. Îmi spunea că voi putea plăti luna următoare (după o lună).

31 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Mi-a spus că va telefona astă-seară. Îmi spusese că va telefona seara. – 2. Crezi că va pleca mâine? Credeai că va pleca a doua zi? – 3. Ne gândim că se va întoarce curând. Ne gândeam că se va întoarce curând. – 4. Contabilul spune că va veni mâine. Contabilul spunea că va veni a doua zi.

B. Mettere il verbo al condizionale:

1. Mi ha scritto che (venire) un mese dopo. – 2. Chi Le ha detto che (tornare) la sera? – 3. Perché lo (fare) come lo aveva detto? – 4. Non sapeva che (potere) farlo prima di stasera.

C. Mettere il verbo all'imperfetto indicativo:

1. Mi scrive che verrà. – 2. Sandro telefona che arriverà il trenta. – 3. Pensa (Lei) che tornerà fra due giorni? – 4. Ci dite che verrete fra una settimana.

C 2 CIVILIZAŢIE

■ I titoli

În Italia se folosesc drept apelative **titlurile** (vezi Lecţia 30, C2), care înlocuiesc simplul **signore** *domn*. Cele mai frecvente sunt:

• **ragioniere** *contabil*, **professore** *profesor*, **dottore** *doctor*, **ingegnere** *inginer*, **avvocato** *avocat*.

• Când nu cunoaştem titlul persoanei căreia ne adresăm, spunem «**dottore**». «Dottore», personaj din Commedia dell'arte, era caricatura omului cultivat. Azi se mai foloseşte cu o nuanţă peiorativă sau de batjocură la adresa unei persoane netitrate.

• **Don** este prescurtarea lui «dominus» (*domn*): cândva se folosea în legătură cu nobilii. Azi se mai foloseşte doar pentru clerici, pentru notabili (în unele regiuni din sud) şi pentru **mafiosi** *mafioţi*. Amintiţi-vă de **Don Giovanni** de Mozart, care se traduce literal prin *domnul Ion*, şi de **Don Camillo**.
Femininul pentru «don» este **donna** din latinescul «domina» (*doamnă*): de exemplu **donna Elvira** din *Don Giovanni*.

31 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. Mi ha detto che telefonerà stasera.
   Mi aveva detto che avrebbe telefonato la sera.
2. Credi che partirà domani?
   Credevi che sarebbe partito l'indomani?
3. Pensiamo che tornerà fra poco.
   Pensavamo che sarebbe tornato poco dopo.
4. Il ragioniere dice che verrà domani.
   Il ragioniere diceva che sarebbe venuto l'indomani.

B. Să se treacă verbul la condiţional:

1. ... sarebbe venuto ...
2. ... sarebbe tornato ...
3. ... avrebbe fatto ...
4. ... avrebbe potuto ...

C. Să se treacă verbul la imperfectul indicativ:

1. Mi scriveva che sarebbe venuto.
2. Sandro telefonava che sarebbe arrivato il trenta.
3. Pensava (Lei) che sarebbe tornato due giorni dopo?
4. Ci dicevate che sareste venuti una settimana dopo.

C 4 OBSERVAŢII

• La timpurile compuse, participiul trecut se acordă cu subiectul, dacă auxiliarul este **essere**; altfel nu se face acordul, decât în cazul în care participiul trecut este precedat de un complement direct exprimat printr-un pronume (**lo, la li, le**). Exemple:

a)	**Pietro è partito.**	*Pietro a plecat.*
	Sandra è partita.	*Sandra a plecat.*
b)	**Pietro ha pagato la multa.**	*Pietro a plătit amenda.*
	Sandra ha pagato la multa.	*Sandra a plătit amenda.*
c)	**Pietro l'a pagata (la multa).**	*Pietro a plătit-o.*
d)	**E' la multa che ho pagato.**	*Amenda este ceea ce am plătit.*

32 Vi si trova tutto ciò che si vuole

A 1 PREZENTARE

■ Pronumele și adjectivele nehotărâte:

- **Qualche anno** / **alcuni anni** } **fa** *acum câțiva ani*
- **Tutti i giorni** / **ogni giorno** *în toate zilele, în orice zi* / *în fiecare zi*
- **Ci sono** { **pochi** / **molti** / **troppi** } **alberi** *există* { *puțini* / *mulți* / *prea mulți* } *copaci*
- **Tutto ciò che** { **uno** / **si** } **vuole** *tot ce vrei* (vezi C4)
- **Alquanto** (adv.) *întrucâtva, oarecum, destul de*

il quartiere	*cartierul*	**soffocare**	*a sufoca*
il commerciante	*negustorul*	**specie quanto**	*mai ales când*
il fiore	*floarea*	**lo spazio**	*spațiul, locul*
peccato!	*păcat!*	**fare acquisti**	*a face cumpărături*
l'asfalto	*asfaltul*		

A 2 APLICAȚIE

1. **– Qualche anno fa c'erano pochi negozi in questo quartiere.**
2. **Adesso ci sono molti commercianti.**
3. **E' possibile fare tutti gli acquisti che uno vuole.**
4. **Vi si trova tutto ciò che si vuole.**
5. **Non è neanche molto lontano da casa mia.**
6. **C'è un autobus ogni dieci minuti.**
7. **– C'è poco verde, però.**
8. **Ogni tanto c'è qualche albero. Non ci sono molti fiori.**
9. **– E' un vero peccato. C'è tutto ciò di cui uno ha bisogno.**
10. **Le vetrine sono belle, i palazzi alquanto moderni.**
11. **Però c'è troppo asfalto, troppa gente.**
12. **– Si soffoca un po', specie quando fa troppo caldo. Non c'è abbastanza spazio.**

32 Aici găsești tot ce vrei

A 3 OBSERVAȚII

■ Gramatică

• **Poco, molto, troppo** sunt adjective, atunci când se află înaintea substantivelor:

Ex.: **ho pochi (molti, troppi) libri** *am puține (multe, prea multe) cărți*
ho poche (molte, troppe) vacanze *am puține (multe, prea multe) vacanțe*

Dar sunt adverbe, când se referă la un verb:

Ex.: **ho dormito poco (molto)** *am dormit puțin (mult)*

Molto și **troppo** se așază în fața adjectivelor pentru a forma superlativul absolut. În acest caz sunt adverbe, deci invariabile:

Ex.: **sono molto contenti** *sunt foarte mulțumiți*
sono troppo contente *sunt prea mulțumite*

• **Abbastanza** înseamnă *destul*. Este adverb. Se mai folosește și ca adjectiv sau pronume nehotărât. Dar rămâne invariabil:

Ex.: **ho lavorato abbastanza** *am muncit destul*
non c'è abbastanza spazio *nu este destul spațiu*
non ci sono abbastanza spettatori *nu sunt destui spectatori*

Nu confundați **abbastanza** *destul*, cu **assai** *mult* sau *foarte* (înaintea unui adjectiv).

A 4 TRADUCERE

1. – Cu câțiva ani înainte, existau puține magazine în acest cartier.
2. Acum sunt mulți negustori.
3. Poți să faci toate cumpărăturile pe care le vrei.
4. Aici găsești tot ce vrei.
5. Nu este nici foarte departe de casa mea.
6. Există un autobuz la fiecare zece minute.
7. – Este puțină verdeață, totuși.
8. Ici și colo sunt câțiva copaci. Nu sunt multe flori.
9. – E într-adevăr păcat. Există tot ceea ce ai nevoie.
10. Vitrinele sunt frumoase, clădirile destul de moderne.
11. Totuși, e prea mult asfalt, prea multă lume.
12. – Te cam sufoci, mai ales când e prea cald. Nu e destul spațiu.

32 Quando si è stanchi, si può andare in qualche bar

B 1 PREZENTARE

• **Si è felici quando si va in vacanza**
Eşti fericit când pleci în vacanţă

• **Qualche** înseamnă *câţiva, câteva, nişte* (**ho comprato qualche libro** *am cumpărat nişte cărţi*), dar şi *un, o, vreun, vreo* (**ci si può sedere in qualche bar** *te poţi aşeza într-un / în vreun bar*).

• **Parecchio**	*ceva, câtva*
Parecchi, parecchie	*mai mulţi, mai multe*
Qualcuno	*cineva*
il rinfresco	*băutura răcoritoare*
l'aria condizionata	*aerul condiţionat*
curioso	*curios*
ammirare	*a admira*
il nuotatore	*înotătorul*
la piscina	*piscina*
tuffarsi	*a plonja*
nuotare	*a înota*
la sala cinematografica	*sala de cinematograf*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Si è felici quando si può trovare ciò che si vuole.**
2. **– Vi si trovano anche parecchi bar in questo quartiere.**
3. **– Quando si è stanchi, si può andare in qualche bar.**
4. **Vi ci si può sedere, riposare e prendere un rinfresco.**
5. **Se si ha tempo, si può andare anche a vedere qualche film.**
6. **Ci sono parecchie sale cinematografiche moderne, con aria condizionata.**
7. **Se si è in estate e si è curiosi, si possono ammirare le vetrine dei negozi.**
8. **La domenica si può passeggiare.**
9. **E se si è buoni nuotatori, c'è una grande piscina dove ci si può tuffare e nuotare.**

32 Când eşti obosit, poţi merge într-un bar

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Parecchio** (*ceva, câtva, mai mulţi, mai multe*) este adjectiv şi, deci, se acordă cu substantivul pe lângă care stă:

c'erano parecchie macchine	*existau mai multe maşini*
ci sono parecchi spettatori	*există mai mulţi spectatori*

• **Si è felici quando si va in vacanza**
Eşti fericit când te duci în vacanţă

În structura: **si** + verbul **essere** + adjectiv sau participiu trecut, adjectivul se pune totdeauna la plural.

Ex.: **si è felici** *eşti fericit*
si è tornati stanchi dalle vacanze
ne-am întors obosiţi din vacanţă.

Explicaţia acestui plural ar putea fi următoarea:
«si è felici» este forma impersonală, nehotărâtă a formei personale «siamo felici», unde «felici» este la plural, deoarece subiectul este «noi». Atunci când s-a trecut de la forma personală la cea impersonală, adjectivul a rămas la plural din inerţie.

• Dacă după pronumele reflexiv **si** apare pronumele nehotărât **si**, pentru a evita cacofonia, primul **si** se transformă în **ci**.

Ex.: **si** può chiedere	→	poţi întreba
ci si può chiedere	→	te poţi întreba

B 4 TRADUCERE

1. – Eşti fericit când poţi găsi ceea ce vrei.
2. – Se găsesc chiar mai multe baruri în acest cartier.
3. – Când eşti obosit, poţi merge într-un bar.
4. Aici te poţi aşeza, odihni şi lua o băutură răcoritoare.
5. Dacă ai timp, poţi merge să vezi şi un film.
6. Există mai multe săli de cinematograf moderne, cu aer condiţionat.
7. Dacă e vară şi eşti curios, poţi admira vitrinele magazinelor.
8. Duminica te poţi plimba.
9. Şi dacă eşti un bun înotător, există o piscină mare, unde poţi plonja şi înota.

32 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. În acest cartier, se găsesc magazine frumoase. Se găsesc aici şi clădiri mari. – 2. În acest bar, se mănâncă îngheţate foarte bune. – 3. Se văd multe vitrine. În ele se văd multe lucruri frumoase.

B. Tradurre:

1. Eşti fericit să vezi toate aceste lucruri frumoase. – 2. Când eşti obosit, trebuie să te odihneşti. – 3. Dacă eşti curios de lucruri frumoase, ajunge să mergi în Italia.

C. Mettere le seguenti frasi alla forma impersonale (con *si*):

1. Vogliamo tante cose! – 2. Vediamo bene che qui c'è tutto ciò che vogliamo. – 3. Siamo contenti di essere venuti qui. – 4. Siamo stanchi quando abbiamo lavorato troppo. – 5. Se uno è buon nuotatore, può andare alla piscina. – 6. Qui, se Lei è curioso di belle cose, può ammirare parecchie vetrine; e, se non vuole passeggiare, può andare a bere qualcosa in qualche bar.

C 2 VOCABULAR

■ Verbele **tuffarsi** *a se scufunda*, **augurarsi** *a-şi dori*, **vergognarsi** *a se ruşina* sunt reflexive şi în italiană, şi în română. Verbele **rallegrarsi**, **felicitarsi**, **congratularsi** sunt reflexive în italiană şi înseamnă *a felicita (pe cineva).*

Exemple:

- **mi sono tuffato nella piscina** *m-am scufundat în piscină*
- **non si vergogna di ciò che ha fatto** *nu se ruşinează de ceea ce a făcut*
- **mi rallegro per la tua promozione** *te felicit pentru promovarea ta*

• **Nomi corrispondenti ai verbi elencati qui sopra** (substantive corespunzătoare verbelor prezentate mai sus):
il tuffo *scufundarea*, **l'augurio** *dorinţa*, **la vergogna** *ruşinea*
rallegramenti, **felicitazioni**, **congratulazioni** *felicitări.*

32 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. In questo quartiere si trovano bei negozi. Vi si trovano anche grandi palazzi. – 2. In questo bar, si mangiano ottimi gelati. – 3. Si vedono molte vetrine. Vi si vedono molte belle cose.

B. Să se traducă:

1. Si è felici di vedere tutte queste belle cose. – 2. Quando si è stanchi, bisogna riposarsi. – 3. Se si è curiosi di belle cose, basta andare in Italia.

C. Să se treacă frazele de mai jos la forma impersonală (cu *si*):

1. Si vogliono tante cose! –2. Si vede bene che qui c'è tutto ciò che si vuole. –3. Si è contenti di essere venuti qui. –4. Si è stanchi quando si è lavorato troppo. –5. Se si è buoni nuotatori, si può andare alla piscina. –6. Qui, se si è curiosi di belle cose, si possono ammirare parecchie vetrine; e, se non si vuole passeggiare, si può andare a bere qualcosa in qualche bar.

C 4 OBSERVAŢII

■ Forma impersonală se exprimă în mai multe moduri în italiană:

a) **Si**
si soffoca *te sufoci*
si vedono le montagne *se văd munţii*
si vede la montagna *se vede muntele*
si è felici quando si è in vacanza *eşti fericit când eşti în vacanţă*

În a doua şi a treia propozitie, **si** are sens pasiv, deci verbul se acordă în număr cu complementul direct.

b) **Uno**
si trova tutto ciò che uno vuole *se găseşte tot ce vrei*

c) **persoana a III-a plural**
dicono *se spune*
hanno bussato *(cineva) a bătut*
hanno suonato *(cineva) a sunat*

d) **forma pasivă**
è stato arrestato *a fost arestat, l-au arestat.*

33 E' meglio che io ci vada adesso

A 1 PREZENTARE

• Conjunctivul prezent:

parl- are		ripet- ere	part- ire
ca eu să vorbesc		*ca eu să repet*	*ca eu să plec*
che io	parl- **i**	ripet- **a**	part- **a**
che tu	parl- **i**	ripet- **a**	part- **a**
che esso	parl- **i**	ripet- **a**	part- **a**
che noi	parl- **iamo**	ripet- **iamo**	part- **iamo**
che voi	parl- **iate**	ripet- **iate**	part- **iate**
che essi	parl- **ino**	ripet- **ano**	part- **ano**

sicuro	*sigur*
informarsi	*a se informa*
correre il rischio	*a risca*
vale la pena	*merită osteneala*
normale	*normal*
aprire	*a deschide*
restare chiuso	*a rămâne închis*
francamente	*sincer* (adverb)
seccare	*a supăra*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Pensi che apra questo pomeriggio, la farmacia?**
2. **– Non ne sono sicuro. Ma penso che le farmacie aprano oggi.**
3. **Vuoi che ci informiamo?**
4. **– No, è meglio che io ci vada subito.**
5. **Non voglio correre il rischio che il mal di testa peggiori.**
6. **– Non vale la pena perciò che tu aspetti fino ad oggi pomeriggio. E' meglio essere prudenti.**
7. **Non mi sembra normale, però, che molti uffici chiudano il pomeriggio.**
8. **Che le banche, le poste, i musei, qualche volta anche i negozi aprano solo la mattina e restino chiusi il pomeriggio, francamente mi secca!**
9. **– Hai ragione.**

33 E mai bine ca eu să merg acolo acum

A 3 OBSERVAŢII

• Conjunctivul prezent al câtorva verbe neregulate:

	Indicativ	Conjunctiv		
andare	vado	vada	vada	vada
		andiamo	andiate	vadano
potere	posso	possa	possa	possa
		possiamo	possiate	possano
sapere	so	sappia	sappia	sappia
		sappiamo	sappiate	sappiano
dovere	devo	debba	debba	debba
		dobbiamo	dobbiate	debbano
volere	voglio	voglia	voglia	voglia
		vogliamo	vogliate	vogliano
venire	vengo	venga	venga	venga
		veniamo	veniate	vengano
fare	faccio	faccia	faccia	faccia
		facciamo	facciate	facciano

Atenţie: accentul formelor la persoana a III-a plural cade pe aceeaşi silabă ca şi la formele de singular.

parli → parlino ripeta → ripetano parta → partano

A 4 TRADUCERE

1. – Crezi că deschide azi după-masă farmacia?
2. – Nu sunt sigur de asta. Dar cred că farmaciile deschid azi.
3. Vrei să ne informăm?
4. – Nu, e mai bine să merg imediat.
5. Nu vreau să risc ca durerea de cap să se agraveze.
6. – Nu merită deci să aştepţi până azi după-masă. E mai bine să fii prudent.
7. Nu mi se pare normal, totuşi, ca multe birouri să închidă după-masă.
8. Ca băncile, oficiile poştale, muzeele, uneori şi magazinele să deschidă numai dimineaţa şi să rămână închise după-masa mă supără sincer.
9. – Ai dreptare.

33 Ho l'impressione che la batteria sia scarica

B 1 PREZENTARE

• Conjunctivul prezent al verbelor **essere** şi **avere:**

essere		avere
ca eu să fiu		*ca eu să am*
che io	**sia**	**abbia**
che tu	**sia**	**abbia**
che esso	**sia**	**abbia**
che noi	**siamo**	**abbiamo**
che voi	**siate**	**abbiate**
che essi	**siano**	**abbiano**

l'impressione	*impresia*	**vendere**	*a vinde*
la batteria	*bateria*	**la carretta**	*căruţa (rabla)*
scarico	*descărcat*		
piuttosto	*mai degrabă*	**eppure**	*şi totuşi*
il motorino d'avviamento	*demarorul*	**scervellarsi di nuovo**	*a-şi bate capul din nou*
la candela	*bujia*	**i ferri vecchi**	*fierul vechi*
vecchio	*vechi*	**la soluzione**	*soluţia*

B 2 APLICAŢIE

1. **– Ho l'impressione che la batteria sia scarica.**
2. **– Credo che sia piuttosto il motorino d'avviamento che non va.**
3. **– Mi sembra che neanche le candele funzionino molto bene.**
4. **– Non penso che ci sia una macchina più vecchia di questa.**
5. **E' una vera carretta.**
6. **– Eppure l'ho fatta riparare due anni fa.**
7. **– Due anni fa! E' inutile allora che ci scervelliamo.**
8. **Conviene portarla di nuovo dal meccanico.**
9. **Ma forse è meglio venderla ai ferri vecchi!**
10. **Sarebbe la soluzione migliore.**
11. **Non penso che valga la pena ripararla.**

33 Am impresia că bateria este descărcată

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Indicativul italienesc exprimă ceva sigur, cert, real:

Ex.: **So che le farmacie aprono oggi.**
Ştiu că farmaciile deschid azi.

Conjunctivul italienesc exprimă ceva nesigur, incert, ireal:

Ex.: **Non so se le farmacie aprano oggi.**
Nu ştiu dacă farmaciile deschid azi.
Penso che le farmacie aprano oggi.
Cred (dar nu sunt sigur) că farmaciile deschid azi.

În schimb, limba română este mult mai puţin precisă în a exprima certitudinea sau incertitudinea: astfel, un mare număr de forme la indicativ, în propoziţii care exprimă incertitidinea, trebuie traduse în italiană cu conjunctivul.

• Accentul la formele de persoana a III-a plural cade pe aceeaşi silaba ca la formele de singular:

venga	sia	abbia
vengano	siano	abbiano

• **Valere** *a valora*

Indicativ prezent: **vale, valgono**
Conjunctiv prezent: **valga, valgano**

B 4 TRADUCERE

1. – Am impresia că bateria este descărcată.
2. – Cred că mai degrabă demarorul nu merge.
3. – Mi se pare că nici bujiile nu funcţionează foarte bine.
4. – Nu cred să existe o maşină mai veche decât asta.
5. E o adevărată rablă.
6. – Şi totuşi am dat-o la reparat acum doi ani.
7. – Acum doi ani! E inutil atunci să ne batem capul.
8. Trebuie s-o duceţi din nou la mecanic.
9. Dar poate că e mai bine s-o vindeţi la fier vechi!
10. Ar fi soluţia cea mai bună.
11. Nu cred să merite osteneala de-a o repara.

33 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Fare precedere le seguenti frasi dall'espressione:
Non credo che...

1. La batteria è scarica.
2. Il museo è chiuso.
3. Le banche sono aperte oggi.
4. Sei un uomo prudente.
5. Funziona bene.

B. Rimettere in ordine le parole delle frasi seguenti:

1. Ci una macchina più vecchia sia non penso che di questa.
2. Soluzione migliore la sarebbe.
3. La pena fino a tu aspetti che non vale aprano che questo pomeriggio le banche.

C 2 VOCABULAR

■ Verbe reflexive în română, dar nu şi în italiană:

a se juca	**giocare**
a se culca	**andare a letto**
a se înşela	**sbagliare** (dar şi **sbagliarsi**)
a se plimba	**passeggiare**
a se bucura de	**godere**

• Substantivele corespunzătoare:

il gioco	*jocul*
lo sbaglio	*greşeala, eroarea*
la passeggiata	*plimbarea*
il godimento	*plăcerea*

33 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se înceapă următoarele propoziţii cu expresia:
Non credo che...

1. Non credo che la batteria sia scarica.
2. Non credo che il museo sia chiuso.
3. Non credo che le banche siano aperte oggi.
4. Non credo che tu sia un uomo prudente.
5. Non credo che funzioni bene.

B. Repuneţi în ordine cuvintele următoarelor fraze:

1. Non penso che ci sia una macchina più vecchia di questa.
2. Sarebbe la soluzione migliore.
3. Non vale la pena che tu aspetti fino a questo pomeriggio che le banche aprano.

C 4 CIVILIZAŢIE

■ **Il lotto**

După **Totocalcio, Lotto** este jocul cel mai răspândit în Italia. În timp ce cuvântul este de origine germană şi înseamnă **tirare a sorte, sorteggiare** *a trage la sorţi*, se pare că originea jocului este genoveză.

Într-adevăr, la Genova, pe vremea republicii, în timpul alegerilor celor cinci senatori, care se desfăşurau la fiecare şase luni, se făceau pariuri pe seama celor care urmau să fie aleşi dintre cei cam o sută de candidaţi.

Cu toate acestea, Neapole este locul unde Lotto-ul a devenit aproape o instituţie, un fenomen social, deoarece se leagă de interpretarea viselor şi de o cultură populară ale cărei origini sunt foarte îndepărtate în timp.

34 Vada diritto e poi giri a destra

A 1 PREZENTARE

• Conjunctivul prezent şi imperativul lui **prendere** *a lua*:

conjunctiv prezent		imperativ	
să iau			
1) prenda		1)	
2) prenda		2) **prendi**	*ia*
3) **prenda**	→	3)	*luaţi (dv.)* (sg.)
1) prendiamo		1) **prendiamo**	*să luăm*
2) prendiate		2) **prendete**	*luaţi*
3) **prendano**	→	3)	*luaţi (dv.)* (pl.)

la questura	*comisariatul*
andare diritto	*a merge drept*
tornare indietro	*a se întoarce, a face cale întoarsă*
i lavori in corso	*lucrările (în curs)*
il foglio	*foaia*
CAP (codice di avviamento postale)	*codul poştal (codul de orientare poştală)*
l'Albergo delle Nazioni	*Hotelul Naţiunilor*
restare in linea	*a rămâne pe fir*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Scusi, dov'è la questura?**
   – Vada diritto, e poi giri a destra.
2. **– Mi scusi, che ora è?**
   – Sono le sette e venti.
3. **– Per favore, mi indichi la strada per andare al Museo nazionale.**
   – Torni indietro, non è sulla buona strada. Poi prenda la terza a sinistra, all'altezza del primo semaforo. Faccia attenzione ai lavori in corso.
4. **– Per favore, mi dia un francobollo da duecento lire. Mi dia anche un foglio e una busta.**
   – Tenga. Non dimentichi di mettere il CAP (Codice di Avviamento Postale) con l'indirizzo.
5. **– Scusi, mi dia il telefono dell'Albergo delle Nazioni.**
   – Resti in linea, La prego, Glielo do subito.

34 Mergeţi drept şi apoi luaţi-o la dreapta

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Imperativul are cinci forme:

Trei corespund celor ale imperativului românesc:

prendi	*ia*
prendiamo	*să luăm*
prendete	*luaţi*

Două sunt originale:

prenda	*luaţi* (dv.): formă de politeţe la singular
prendano	*luaţi* (dv.): formă de politeţe la plural

Acestea din urmă sunt împrumutate de la conjunctivul prezent.

• **Glielo do** *vi-l dau*

În mod normal, ar trebui să se spună **Le lo do**. Dar în vorbire, **Le** s-a transformat în **Gli**, întărit de litera **e** din motive de pronunţie.

■ Pronunţaţi: **indichi** (A2), **museo** (A2), **dimentichi** (A2), **telefono** (A2), **prendere** (A1), **prendano** (A1), **semaforo** (A2).

A 4 TRADUCERE

1. – Scuzaţi, unde este comisariatul?
   – Mergeţi drept şi apoi luaţi-o la dreapta.
2. – Scuzaţi-mă, ce oră este?
   – Este şapte şi douăzeci.
3. – Vă rog, arătaţi-mi drumul pentru a merge la Muzeul Naţional.
   – Întoarceţi-vă, nu sunteţi pe drumul bun. Apoi luaţi-o pe a treia la stânga, în dreptul primului semafor. Fiţi atent la lucrări.
4. – Vă rog, daţi-mi un timbru de două sute de lire. Mai daţi-mi şi o foaie (de hârtie) şi un plic.
   – Poftiţi. Nu uitaţi să puneţi codul poştal la adresă.
5. – Scuzaţi, daţi-mi telefonul (numărul de telefon al) Hotelului Naţiunilor.
   – Rămâneţi pe fir, vă rog, vi-l dau imediat.

34 Faremo il giro dei laghi

B 1 PREZENTARE

- Atenţie la pluralul următoarelor substantive:

la tasca	*buzunarul*	→	**le tasche**
il collega	*colegul*	→	**i colleghi**
la collega	*colega*	→	**le collegge**
il cieco	*orbul*	→	**i ciechi**
il lago	*lacul*	→	**i laghi**

- Participiul trecut al lui **comprendere** este **compreso**.

la gita	*excursia*	**il preside**	*directorul (de liceu)*
la fine	*sfârşitul*	**spiegare**	*a explica (a comenta)*
semplice	*simplu*	**avvertire**	*a avertiza, a anunţa*
invitare	*a invita*	**il trasporto**	*transportul*
estraneo	*străin*	**il vitto e l'alloggio**	*masa şi cazarea*
i genitori	*părinţii*	**l'assicurazione**	*asigurarea*
l'allievo	*elevul*	**il bagaglio**	*bagajul*
		la conoscenza	*cunoştinţa, relaţiile*

B 2 APLICAŢIE

(Il preside e la professoressa)

1. **– Signorina, viene a la gita che facciamo alla fine del mese?**
2. **– Non conosco bene il programma. Vuole spiegarmelo?**
3. **– E' semplice; faremo il giro dei laghi: lago Maggiore, lago di Como, lago di Garda.**
4. **– Sono stati avvertiti i colleghi e le colleghe?**
5. **– Ma certamente, signorina. Sappia che è possibile invitare anche persone estranee: amici, amiche e genitori degli allievi.**
6. **– Il prezzo comprende il vitto, l'alloggio e il trasporto?**
7. **– Tutto è compreso, anche l'assicurazione dei bagagli.**
8. **Sarà un viaggio interessante, sa; ne parli fra le sue conoscenze. Ci sono ancora parecchi posti.**

34 Vom face un tur al lacurilor

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• La **c, g** şi **sc** există tendinţa de a păstra acelaşi sunet la trecerea de la singular la plural.

a) Substantivele feminine terminate în **-ca** şi **-ga** păstrează acelaşi sunet dur şi gutural la plural.

Ex.: **la tasca** *buzunarul* **le tasche, l'amica** *prietena* **le amiche.**

Acelaşi sunet se obţine aici introducând un **h** între **c** sau **g** şi **-e**.

b) Substantivele masculine terminate în **-co** (**-ca**) şi **-go** (**-ga**) păstrează şi ele acelaşi sunet dur, cu următoarele excepţii:

– majoritatea substantivelor cu accentul pe antepenultima silabă;

Ex.: **medico** *medic* **medici**

– un număr de cuvinte având accentul pe penultima silabă;

Ex.: **il nemico** *duşmanul* **i nemici, l'amico** *prietenul* **gli amici.**

• Aceeaşi tendinţă este valabilă şi la verbe (vezi C2). Verbele cu terminaţiile **-ciare** şi **-giare** păstrează acelaşi sunet.

Ex.: **cominciare** *a începe* **şi mangiare** *a mânca* la prezentul indicativ **(comincio, cominci, comincia, cominciamo, cominciate, cominciano); (mangio, mangi, mangia, mangiamo, mangiate, mangiano).**

B 4 TRADUCERE

(Directorul şi profesoara)

1. – Domnişoară, veniţi în excursia pe care o facem la sfârşitul lunii?
2. – Nu cunosc bine programul. Vreţi să mi-l explicaţi?
3. – E simplu; vom face turul lacurilor: Lacul Maggiore, Lacul Como, Lacul Garda.
4. – Au fost anunţaţi colegii şi colegele?
5. – Dar desigur, domnişoară. Să ştiţi că este posibil să invitaţi şi persoane străine: prieteni, prietene şi părinţi ai elevilor.
6. – Preţul include masa, cazarea şi transportul?
7. – Totul este inclus, chiar şi asigurarea bagajelor.
8. Va fi o călătorie interesantă, să ştiţi; vorbiţi despre asta printre cunoştinţele dumneavoastră. Mai sunt încă multe locuri.

34 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Mettere le forme verbali all'imperativo e tradurre:

1. Lei gira a sinistra e va diritto, poi si ferma.
2. Fa così: torna indietro e prende la quarta strada.
3. Lei mi dà un francobollo, mi dice il numero telefonico di quest'albergo e mi scrive l'indirizzo.

B. Immaginate di parlare con una persona alla quale date del *tu* e ditele di:

1. andare diritto. – 2. girare a destra. – 3. indicarmi la strada. – 4. tornare indietro. – 5. darmi un francobollo. – 6. dare il telefono dell'albergo al mio amico. – 7. restare in linea.

C 2 VOCABULAR

■ În ceea ce priveşte **c, g** şi **sc**, tendinţa este, atât la verbe cât şi la substantive (vezi B3), de a păstra acelaşi sunet în conjugare, respectiv la plural.

Exemple:

a) Dacă la infinitiv există un sunet dur, el se păstrează în toată conjugarea. Este vorba mai ales de verbe de conjugarea I.

Ex.: **collegare** *a lega*

Indicativ prezent	Conjunctiv prezent	Viitor
colle**g-** o	colle**g-h-**i	colle**g-h-**erò
colle**g-h-**i	colle**g-h-**i	colle**g-h-**erai
colle**g-** a	colle**g-h-**i	colle**g-h-**erà
colle**g-h-**iamo	colle**g-h-**iamo	colle**g-h-**eremo
colle**g-** ate	colle**g-h-**iate	colle**g-h-**erete
colle**g-** ano	colle**g-h-**ino	colle**g-h-**eranno

b) Dimpotrivă, la verbele de conjugarea a II-a există alternanţa de sunet: dur înainte de **a, o**; moale înainte de **e, i**.

Ex.: prezentul indicativ al lui **vincere** *a învinge*, **leggere** *a citi*: **vinc-o, vinc-i, vinc-e, vinc-iamo, vinc-ete, vinc-ono; legg-o, legg-i, legg-e, legg-iamo, legg-ete, legg-ono.**

34 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Puneţi formele verbale la imperativ şi traduceţi:

1. Giri a sinistra e vada diritto, poi si fermi.
   Faceţi la stânga şi mergeţi drept, apoi vă opriţi.
2. Faccia così: torni indietro e prenda la quarta strada.
   Faceţi aşa: vă întoarceţi şi o luaţi pe a patra stradă.
3. Mi dia un francobollo, mi dica il numero telefonico di quest'albergo e mi scriva l'indirizzo.
   Daţi-mi un timbru, spuneţi-mi numărul de telefon al acestui hotel şi scrieţi-mi adresa.

B. Imaginaţi-vă că vorbiţi cu o persoană pe care o tutuiţi şi spuneţi-i:

1. vai (va, va') diritto.
2. gira a destra.
3. indicami la strada.
4. torna indietro.
5. dammi un francobollo.
6. dai (dà, da') il telefono dell'albergo al mio amico.
7. resta in linea.

C 4 OBSERVAŢII

■ Tabelul sunetelor pentru **c, g** şi **sc:**

	urmat de: **e** sau **i**	de: **a, o** sau **u**	de: **h + e, h + i**
c	[či] **ciao** *la revedere* [če] **cena** *cină*	[ka] **poca** *puţină* [ko] **poco** *puţin* [ku] **curioso** *curios*	[ke] **poche** *puţine* [ki] **pochi** *puţini*
g	[ǧi] **leggi** *citeşti* [ǧe] **la legge** *legea*	[ga] **la paga** *plata* [go] **pago** plătesc [gu] **laguna** *lagună*	[ghe] **le paghe** *plăţile* [ghi] **paghi** *plăteşti*
sc	[şe] **scena** *scenă* [şi] **conosci** *cunoşti*	[sku] **scusami** *scuză-mă* [sko] **conosco** *cunosc* [ska] **conosca** *să cunosc*	[ske] **tasche** *buzunare* [ski] **caschi** *căşti*

35 Non c'è nessun film interessante stasera

A 1 PREZENTARE

• **Non andare** al cinema! *Nu te duce la cinema!*
Non pensiamo più al passato! *Să nu ne mai gândim la trecut!*

• **Non** c'è **nessun** film interessante: *nu* este *nici un* film interesant.

• Non pensare sempre alla **stessa** cosa: nu te gândi mereu la *acelaşi* lucru.

egoista	*egoist, -ă*
preoccuparsi	*a se îngrijora*
dire balle	*a spune poveşti, a vinde gogoşi*
il passato	*trecutul*
il presente	*prezentul*
Arlecchino	*Arlecchino*
il servitore	*servitorul*
il padrone	*stăpânul*
recitare	*a juca*
la commedia	*comedia*
il livello	*nivelul*
insistere	*a insista*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Non c'è nessun film interessante stasera. Non andare al cinema! Vieni con me; andiamo a teatro. Non mi lasciare solo; non essere egoista.**
2. **– Non preoccuparti. Verrò con te. Non dirmi balle, però, come l'altra volta. Mi avevi detto che davano** *Rocco e i suoi fratelli.* **E non era affatto vero.**
3. **– Non pensiamo al passato. Pensiamo al presente. Non pensare sempre alla stessa cosa. Oggi danno** *Arlecchino servitore di due padroni*, **di Goldoni. Recita il Piccolo Teatro di Milano.**
4. **– Non c'è nessun'altra commedia?**
5. **– Penso che non ci siano altre commedie di questo livello, a parte** *Uno, nessuno e centomila*, **di Pirandello, che abbiamo già visto.**
6. **– Dai, non insistere più! Andiamo a teatro stasera.**

35 Nu este nici un film interesant astă-seară

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Imperativul negativ se formează normal, adică punând **non** înaintea verbului, cu excepţia persoanei a II-a singular, care se formează punând **non** înaintea infinitivului:

1)	–	–
2)	(Tu) parla!	**non parlare!**
3)	(Lei) parli!	non parli!
1)	(Noi) parliamo!	non parliamo!
2)	(Voi) parlate!	non parlate!
3)	(Loro) parlino!	non parlino!

Pentru **parli** şi **parlino**, vezi Lecţia 34, A3.

• Negaţia **non** se foloseşte cu adjectivul şi pronumele nehotărât **nessuno** *nici un, nici unul, nimeni,* numai dacă acesta urmează după verb. Dacă-l precedă, nu se foloseşte negaţia **non.**

	Non ho visto **nessuno**	*nu* am văzut pe *nimeni*
dar:	**nessuno** è venuto	*nimeni nu* a venit

• **Non dirmi** sau **non mi dire**

■ Pronunţaţi: **cinema** (A2), **recita** (A2).

A 4 TRADUCERE

1. – Nu e nici un film interesant astă-seară. Nu te duce la cinema! Vino cu mine; să mergem la teatru. Nu mă lăsa singur; nu fi egoistă.
2. – Nu te îngrijora. Voi veni cu tine. Nu-mi spune poveşti, totuşi, ca data trecută. Mi-ai spus că dau *Rocco şi fraţii săi.* Nu era deloc adevărat.
3. – Să nu ne gândim la trecut. Să ne gândim la prezent. Nu te gândi mereu la acelaşi lucru. Azi dau *Slugă la doi stăpâni*, de Goldoni. Joacă Piccolo Teatro din Milano.
4. – Nu este nici o altă comedie?
5. – Cred că nu există alte comedii de acest nivel, mai puţin *Unul, nici unul şi o sută de mii*, de Pirandello, pe care am văzut-o deja.
6. – Hai, nu mai insista! Să mergem la teatru astă-seară.

35 E' piacevole andare a teatro

B 1 PREZENTARE

- **E' piacevole andare a teatro** *E plăcut să mergi la teatru.*
  A parer mio, tu, suo... *După părerea mea, ta, lui, ei...*
  Altrettanto *tot atât de, la fel de*
  Anzi *mai degrabă, ba chiar, dimpotrivă*

- Participiul trecut al lui **scrivere** *a scrie* este **scritto,** iar al lui **capire** *a înţelege* este **capito**.

assistere	*a asista*
il lavoro teatrale	*opera teatrală, piesa*
capire	*a înţelege*
l'opera	*opera, genul liric*
tacere	*a tăcea*
sordo	*surd*
fare il bambino	*a fi copil, a se prosti*
del resto	*în rest, de altfel*

B 2 APLICAŢIE

1. – **E' bello assistere ad uno spettacolo come questo.**
2. – **E' vero che è piacevole vedere una commedia di Goldoni.**
3. **Ma è altrettanto piacevole guardare un lavoro teatrale di Eduardo de Filippo.**
4. – **E poi è facile capire le loro commedie anche quando sono scritte in dialetto veneziano o napoletano.**
5. – **E' piacevole, insomma, andare a teatro.**
6. – **E' più piacevole andare a teatro che andare al cinema.**
7. – **Non sono dello stesso parere.**
8. **E' piacevole andare tanto a teatro quanto al cinema.**
9. – **A parer mio, è meglio andare a teatro o all'opera.**
10. – **Ho capito tutto: è meglio tacere che parlare a un sordo.**
11. **Non verrò più con te a teatro. Anzi, non ci andrò più.**
12. – **Dai, non fare il bambino!**
13. **Del resto, è più facile dire che fare!**
14. **E' impossibile non andare a teatro o all'opera.**

35 E plăcut să mergi la teatru

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- **E' facile parlare** *e uşor să vorbeşti*

Asemenea construcţii cu infinitivul se traduc în română cu conjunctivul.
Similar:

E' piacevole andare a teatro	*e plăcut să mergi la teatru*
E' più facile dire che fare	*e mai uşor să vorbeşti decât să faci*

- Atenţie: **al** cinema, **all'**opera, **a** teatro.

B 4 TRADUCERE

1. – E frumos să asişti la un spectacol ca acesta.
2. – E adevărat că e plăcut să vezi o comedie de Goldoni.
3. Dar e la fel de plăcut să priveşti o operă teatrală de Eduardo de Filippo.
4. – Şi apoi e uşor să înţelegi comediile lor, chiar şi atunci când sunt scrise în dialect veneţian sau napolitan.
5. – E plăcut, în conclizie, să mergi la teatru.
6. – E mai plăcut să mergi la teatru decât să mergi la cinema.
7. – Nu sunt de aceeaşi părere.
8. E plăcut să mergi atât la teatru cât şi la cinema.
9. – După părerea mea, e mai bine să mergi la teatru sau la operă.
10. – Am înţeles: e mai bine să taci decât să vorbeşti unui surd.
11. Nu voi mai veni cu tine la teatru. Ba chiar nu mă voi mai duce (acolo) deloc.
12. – Hai, nu fi copil!
13. De altfel, e mai uşor să vorbeşti decât să faci.
14. E imposibil să nu mergi la teatru sau la operă.

35 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Astă-seară, la televizor, nici un film nu este interesant.
2. Nu există nici o altă comedie?
3. Nu a venit nimeni?

B. Tradurre e mettere alla forma negativa:

1. Du-te la cinema astă-seară.
2. Îngrijorează-te de aceasta.
3. Vino cu mine la teatru.

C. Degli errori sono stati introdotti nelle frasi che seguono. Correggerli:

1. Non ti preoccupare.
2. Penso che sia piacevole di vedere una commedia di de Filippo.
3. Goldoni non è più celebre che Pirandello.
4. E' più facile di dire che fare.
5. Il mio parere è che l'opera è meno interessante che il teatro.
6. E' più interessante di andare al teatro che al cinema.

C 2 VOCABULAR

■ **Indovinello** *Ghicitoare*

Un lupo, una capra e un cavolo sono sulla riva di un fiume. Un barcaiolo vuole trasportarli uno dopo l'altro al di là del fiume evitando che, in sua assenza, il lupo attacchi la capra e la capra mangi il cavolo. Come fare?

Un lup, o capră şi o varză sunt pe malul unui râu. Un barcagiu vrea să-i transporte unul după altul pe malul celălalt, evitând ca, în absenţa sa, lupul să atace capra şi capra să mănânce varza. Cum să facă?

(Per la risposta vedi di fronte, C4.)
(Pentru răspuns, vezi pagina alăturată, C4.)

35 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. Stasera, alla televisione, nessun film è interessante.
2. Non c'è nessun'altra commedia?
3. Nessuno è venuto? (Non è venuto nessuno?)

B. Să se traducă şi să se treacă la forma negativă:

1. Va' al cinema stasera. Non andare...
2. Preoccupati di questo. Non preoccuparti...
3. Vieni con me a teatro. Non venire...

C. În frazele care urmează au fost introduse greşeli. Să se corecteze:

1. Non preoccuparti, non ti preoccupare (ambele forme sunt valabile).
2. Penso che sia piacevole vedere una commedia di de Filippo.
3. Goldoni non è più celebre di Pirandello.
4. E' più facile dire che fare.
5. Il mio parere è che l'opera è meno interessante del teatro.
6. E' più interessante andare a teatro che al cinema.

C 4 VOCABULAR

■ **Risposta** *Răspuns*

Il barcaiolo trasporta dapprima la capra, poi torna e prende il lupo; quando ha trasportato il lupo, riporta indietro sull'altra riva la capra e trasporta il cavolo. Infine ritorna a prendere la capra e la trasporta di nuovo sull'altra riva.

Barcagiul transportă mai întâi capra, apoi revine şi ia lupul; după ce a transportat lupul, aduce înapoi pe celălalt mal capra şi transportă varza. În sfârşit, revine să ia capra şi o transportă din nou pe celălalt mal.

36 Non vorrei che litigassimo per queste sciocchezze

A 1 PREZENTARE

• Conjunctivul imperfect:

parl-are		ripet-ere	part-ire	avere	essere
che io	parl**assi**	ripet**essi**	part**issi**	**avessi**	**fossi**
che tu	parl**assi**	ripet**essi**	part**issi**	**avessi**	**fossi**
che esso	parl**asse**	ripet**esse**	part**isse**	**avesse**	**fosse**
che noi	parl**assimo**	ripet**essimo**	part**issimo**	**avessimo**	**fossimo**
che voi	parl**aste**	ripet**este**	part**iste**	**aveste**	**foste**
che essi	parl**assero**	ripet**essero**	part**issero**	**avessero**	**fossero**

la basilica *bazilica*
cavilloso *irascibil*
San Pietro *Sfântul Petru*
fare lo spiritoso *a face pe deşteptul*
cercare il pelo nell'uovo *a căuta nod în papură*
prendere cappello *a-i sări ţandăra*
prendersela a male *a o lua în nume de rău*
smetterla *a înceta, a încheia, a o lăsa baltă*
litigare *a se certa*
la sciocchezza *prostia, fleacul*

A 2 APLICAŢIE

1. **– Non pensavo che la basilica di San Pietro fosse tanto grande.**
2. **– Pensavo che tu l'avessi già vista.**
3. **Credevo infatti che tu fossi già venuto a Roma.**
4. **– Non pensavo che la basilica di San Pietro si trovasse a Roma.**
5. **– Dai, non fare lo spiritoso! Non cercare il pelo nell'uovo!**
6. **Non pensavo che tu fossi così cavilloso.**
7. **Non sapevo neanche che tu prendessi facilmente cappello.**
8. **– Ma no! Non te la prendere a male.**
9. **Tutti sanno che la basilica di San Pietro si trova nella Città del Vaticano, che è uno Stato indipendente...**
10. **... e che si trova nella città di Roma! Dai, smettiamola!**
11. **Non vorrei che litigassimo per queste sciocchezze!**

36 N-aş vrea să ne certăm pentru prostiile astea

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Conjunctivul imperfect este un timp foarte folosit în italiană, care nu are corespondent în română. El se traduce fie prin indicativul prezent, fie prin condiţionalul prezent, fie prin conjunctivul prezent. Accentul cade totdeauna pe aceeaşi silabă, şi anume pe cea care conţine vocala numită tematică (vocala care caracterizează verbul şi se află înaintea terminaţiei).
Atenţie la pronunţie:
par**lass**i, par**lass**i, par**lass**e, par**lass**imo, par**last**e, par**lass**ero.

• Conjunctivul mai mult ca perfect se formează cu conjunctivul imperfect al lui **avere** sau **essere** plus participiul trecut. Este tot un timp care nu are corespondent în limba română. Se poate traduce cu mai mult ca perfectul (sau perfectul compus), cu condiţionalul trecut sau cu conjunctivul trecut.
- **Che io fossi venuto, che tu fossi venuto...**
- **Che io avessi visto, che tu avessi visto...**

■ Pronunţaţi: **prendersela** (A1), **prendere** (A1).

A 4 TRADUCERE

1. – Nu mă gândeam că bazilica Sfântul Petru este aşa de mare.
2. – Mă gândeam că tu o văzuseşi deja.
3. Credeam, într-adevăr, că tu veniseşi (fuseseşi) deja la Roma.
4. – Nu mă gândeam că bazilica Sfântul Petru se găseşte la Roma.
5. – Hai, nu face pe deşteptul! Nu căuta nod în papură (literal: păr în ou)!
6. Nu credeam că eşti aşa irascibil.
7. Nu ştiam nici că-ţi sare ţandăra uşor.
8. – Ba nu! N-o lua în nume de rău.
9. Toată lumea ştie că bazilica Sfântul Petru se găseşte în Cetatea Vaticanului, care este un stat independent...
10. ... şi care se găseşte în oraşul Roma! Hai, las-o baltă!
11. N-aş vrea sa ne certăm pentru prostiile astea!

36 Se avessi più tempo, visiterei volentieri i giardini del Vaticano

B 1 PREZENTARE

■ Comparaţi cele două limbi:

Dacă aş merge în Italia, *aş fi* mulţumit.
Se andassi in Italia, **sarei** contento.
Dacă aş fi mers în Italia, *aş fi fost* mulţumit.
Se fossi andato in Italia, **sarei stato** contento.

Aceste structuri sunt importante şi trebuie învăţate pe dinafară.

affrescare	*a picta în frescă*	**proteggere**	*a proteja*
subire	*a suporta, a suferi*	**il vetro**	*geamul, sticla*
l'attentato	*atentatul*	**la collezione**	*colecţia*
la Cappella Sistina		*Capela Sixtină*	
emettere francobolli		*a emite timbre*	
l'introito		*venitul, încasările*	
coniare monete		*a bate monedă*	
i Patti Lateranensi		*Pactul de la Laterano*	
il rapporto		*raportul, relaţia*	

B 2 APLICAŢIE

1. **Se avessi più tempo, visiterei volentieri i giardini del Vaticano.**
2. **Se Michelangelo non avesse affrescato la Cappella Sistina, questa sarebbe meno celebre.**
3. **Se la Pietà di Michelangelo non avesse subito un attentato, adesso non sarebbe protetta da un vetro.**
4. **Se tu facessi collezione di francobolli, potresti comprare quelli della Città del Vaticano.**
5. **Se il Vaticano non emettesse francobolli, avrebbe meno introiti.**
6. **Se il Vaticano non fosse uno Stato indipendente, non potrebbe coniare monete.**
7. **Se nella Città del Vaticano non ci fosse il Papa, ci sarebbero meno turisti a Roma.**
8. **Se non ci fossero i Patti Lateranensi, i rapporti fra Chiesa e Stato italiano sarebbero più difficili.**

36 De-aş avea mai mult timp, aş vizita cu plăcere...

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• În fraza *dacă aş merge în Italia...*, *dacă* introduce o condiţie posibilă. *Este posibil să merg acolo. Şi, dacă aş merge, aş fi mulţumit.*
Această condiţie se exprimă în italiană cu ajutorul conjunctivului imperfect (deoarece, deşi este posibilă, nu este încă sigură!):

Se andassi in Italia, sarei contento.

• În fraza *dacă aş fi mers în Italia...*, *dacă* introduce o condiţie imposibilă. Această condiţie se exprimă în italiană cu ajutorul conjunctivului mai mult ca perfect. *Pentru că nu am mers acolo, nu sunt mulţumit. Dacă aş fi mers, aş fi fost mulţumit.*

Se fossi andato in Italia, sarei stato contento.

■ **I Patti Lateranesi,** *Pactul de la Laterano,* a fost semnat în 1929. El are trei părţi: 1) tratatul prin care statul italian se declară de acord cu crearea statului Vatican; 2) concordatul care precizează natura relaţiilor dintre biserică şi stat; 3) convenţia financiară prin care statul italian despăgubeşte biserica pentru proprietăţile obţinute în 1870. Concordatul a fost modificat în 1984, de către guvernul Craxi, în înţelegere cu Vaticanul.

B 4 TRADUCERE

1. Dacă aş avea mai mult timp, aş vizita cu plăcere grădinile Vaticanului. – 2. Dacă Michelangelo n-ar fi pictat Capela Sixtină, aceasta ar fi mai puţin celebră. – 3. Dacă «Pietà» a lui Michelangelo n-ar fi suferit un atentat, acum n-ar fi protejată de un geam. – 4. Dacă tu ai face colecţie de timbre, ai putea să le cumperi pe cele de la Cetatea Vaticanului. – 5. Dacă Vaticanul n-ar emite timbre, ar avea mai puţine venituri. – 6. Dacă Vaticanul n-ar fi un stat independent, n-ar putea bate monedă. – 7. Dacă în Cetatea Vaticanului n-ar exista Papa, ar fi mai puţini turişti la Roma. – 8. Dacă n-ar exista Pactul de la Laterano, relaţiile dintre biserică şi statul italian ar fi mai dificile.

36 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Tradurre:

1. Vă gândeaţi (dv.) că această bazilică este mai puţin mare?
2. Te gândeai că noi veniserăm deja?
3. Credeaţi (dv.) că eu venisem deja aici?
4. Nu ştiam că acest oraş este aşa de bogat.

B. Tradurre:

1. Pensavi che io la conoscessi già?
2. Non pensavo che fosse così bella questa chiesa.
3. Credevo che Lei fosse già venuto qui.
4. Non sapevo che questa basilica si trovasse in questa città.
5. Ma tutti lo sanno che qui ci sono due basiliche.

C. Tradurre:

1. Am fi foarte mulţumite, dacă am merge în Italia.
2. Aţi fi mulţumit, dacă v-aţi întoarce în Italia anul acesta?
3. Dacă aş şti-o, v-aş spune-o.
4. Ai face-o cu multă plăcere, dacă ai avea mai mult timp.
5. Ar exista mult mai puţini turişti la Roma, dacă n-ar exista atâtea lucruri de văzut şi dacă Papa n-ar fi la Vatican.

C 2 VOCABULAR

■ **Scioglilingua**

Ogni lingua ha le sue difficoltà di pronuncia. Certe frasi, artificiali, accumulano le difficoltà. Eccone alcune:

Orice limbă are dificultăţile sale de pronunţie. Unele fraze, artificiale, acumulează dificultăţile. Iată câteva dintre acestea:

• **Apelle, figlio di Apollo, fece la palla di pelle di pollo. Tutti i pesci vennero a galla per vedere la palla di pelle di pollo fatta da Apelle, figlio di Apollo.**

Apelle, fiul lui Apollo, făcu o minge din piele de pui. Toţi peştii veniră la suprafaţă ca să vadă mingea din piele de pui făcută de Apelle, fiul lui Apollo.

36 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se traducă:

1. Lei pensava che questa basilica fosse meno grande?
2. Pensavi che fossimo già arrivati?
3. Lei credeva che io fossi già venuto qui?
4. Non sapevo che questa città fosse così ricca.

B. Să se traducă:

1. Te gândeai că eu o cunosc deja?
2. Nu mă gândeam să fie aşa de frumoasă această biserică.
3. Credeam că dv. veniserăţi deja aici.
4. Nu ştiam că această bazilică se găseşte în acest oraş.
5. Dar toată lumea ştie că aici există două bazilici.

C. Să se traducă:

1. Saremmo molto contente, se andassimo in Italia.
2. Lei sarebbe contento, se tornasse in Italia quest'anno?
3. Se lo sapessi, Glielo direi.
4. Lo faresti molto volentieri, se tu avessi più tempo.
5. Ci sarebbero molto meno turisti a Roma, se non ci fossero tante cose da vedere e se il Papa non fosse in Vaticano.

C 4 VOCABULAR

■ **Scioglilingua** (continuazione)

• **Sopra la panca la capra campa, sotto la panca la capra crepa.**

Pe bancă capra stă, sub bancă capra crapă.

• **Trentatré Trentini rotolarono fra le pietre rotolanti.**

Treizeci şi trei de trentinezi se rostogoliră printre pietrele care se rostogolesc.

37 Se ieri fossimo andati al ristorante, oggi sarei al verde

A 1 PREZENTARE

Se	**andrò / andassi / fossi andato**	**al ristorante,**	**prenderò / prenderei / avrei preso**	**gli gnocchi**
Dacă	*voi merge / aş merge / aş fi mers*	*la restaurant,*	*voi lua / aş lua / aş fi luat*	*găluşte*

• Andrò **a** fare un giro a Cortina: voi merge să fac un tur la Cortina.

Ostia	*Ostia*	**Tivoli**	*Tivoli*
gli scavi	*săpăturile*	**sciare**	*a schia*
essere promosso		*a fi promovat, admis, avansat*	
la probabilità		*probabilitatea, şansa*	
di più		*mai mult*	

A 2 APLICAŢIE

1. **Se andremo al ristorante, prenderò gli gnocchi.**
   Se andassimo al ristorante, sarei contento di assaggiare lo zabaione.
   Se ieri fossimo andati al ristorante, oggi sarei al verde.
2. **Se avrò tempo, farò una gita ad Ostia antica.**
   Se avessi tempo, potrei andare a visitare gli scavi di Pompei.
   Se avessi avuto tempo, sarei andato a fare un giro a Tivoli.
3. **Se avrò molti soldi, passerò le vacanze a Sanremo.**
   Se avessi molti soldi, mi piacerebbe andare a sciare a Cortina d'Ampezzo.
   Se avessi avuto molti soldi, mi sarebbe piaciuto andare a Venezia.
4. **Se studierai, sarai promosso.**
   Se tu studiassi di più, avresti più probabilità di laurearti prima.
   Se tu avessi studiato di più, ti saresti laureato in quattro anni, invece di sette.

37 Dacă ieri am fi mers la restaurant, azi aş fi lefter

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Să luăm în considerare cele două părţi ale următoarei fraze condiţionale:

Se potessi rivedere la Cappella Sistina, (A) **sarei felice.** (B)

În prima parte, propoziţia A, se exprimă condiţia, iar în a doua parte, propoziţia B, consecinţele condiţiei.
În italiană, cele trei tipuri de fraze condiţionale (reală, posibilă, imposibilă) (vezi A1) folosesc moduri şi timpuri precise.

Condiţia	A	B
reală	viitorul indicativ	viitorul indicativ
posibilă	imperfectul conjunctiv	condiţionalul prezent
imposibilă	mai mult ca perfectul conjunctiv	condiţionalul trecut

A 4 TRADUCERE

1. Dacă vom merge la restaurant, voi lua găluşte.
   Dacă am merge la restaurant, aş fi mulţumit să gust sabaionul.
   Dacă ieri am fi mers la restaurant, azi aş fi lefter.
2. Dacă voi avea timp, voi face o excursie la Ostia antică.
   Dacă aş avea timp, aş putea merge să vizitez săpăturile de la Pompei.
   Dacă aş fi avut timp, aş fi făcut un tur la Tivoli.
3. Dacă voi avea mulţi bani, îmi voi petrece vacanţa la Sanremo.
   Dacă aş avea mulţi bani, mi-ar plăcea să merg să schiez la Cortina d'Ampezzo.
   Dacă aş fi avut mulţi bani, mi-ar fi plăcut să merg la Venezia.
4. Dacă vei învăţa, vei fi admis.
   Dacă ai învăţa mai mult, ai avea mai multe şanse să-ţi iei licenţa mai devreme.
   Dacă ai fi învăţat mai mult, ţi-ai fi luat licenţa în patru ani, în loc de şapte.

37 Quando si è assicurati, non si deve temere mai niente

B 1 PREZENTARE

•

a)

Non	è	capitato successo accaduto	**niente** **nulla**	sau	**niente** **nulla**	è	capitato successo accaduto

Nu s-a întâmplat nimic! Nimic nu s-a întâmplat!

b)

Non	è	arrivato	**nessuno**	sau	**nessuno**	è	arrivato

Nu a venit nimeni! Nimeni nu a venit!

ad ogni modo	*în orice caz*	**l'incidente**	*accidentul*
essere convinto	*a fi convins*	**la polizia**	*poliţia*
accorgersene	*a-şi da seama*	**il testimone**	*martorul*
sul posto		*la faţa locului*	
sfuggire		*a scăpa*	
il guaio		*necazul, beleaua*	
serio		*serios, grav*	
fare il dritto		*a face pe deşteptul*	
essere assicurato		*a fi asigurat*	

B 2 APLICAŢIE

1. **– Non sarebbe capitato niente se tu avessi fatto attenzione.**
2. **– Sei sicuro che niente sarebbe accaduto se io fossi stato più attento?**
3. **Ad ogni modo, io sono convinto che nessuno se ne sarebbe accorto, se io fossi partito dopo l'incidente.**
4. **– La polizia sarebbe arrivata subito sul posto, sai?**
5. **C'è sempre qualche testimone, anche se a te sembra che nessuno abbia visto niente.**
6. **Nulla le sarebbe sfuggito, allora.**
7. **E a te, che cosa sarebbe successo? Dei guai seri!**
8. **Non serve a niente fare il dritto.**
9. **Tanto più che sei assicurato.**
10. **Se tu non fossi stato assicurato, allora avresti potuto temere qualcosa.**
11. **Ma quando si è assicurati, non si deve temere niente.**
12. **– Con te non capita mai niente! Non succede mai nulla!**

37 Când eşti asigurat, nu trebuie să te temi niciodată de nimic

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• **Nessuno** (pronume) *nimeni*, **nessun** (adjectiv) *nici un*, **niente** sau **nulla** *nimic* se folosesc împreună cu negaţia **non** doar atunci când acestea urmează după verb. Exemple:

Non	è venuto	**nessuno**	*Nu* a venit *nimeni*
Nessuno	è venuto		*Nimeni nu* a venit

Non	è accaduto	**nulla** **niente**	*Nimic nu* s-a întâmplat
Nulla **Niente**	è accaduto		*Nu* s-a întâmplat *nimic*

Nulla şi **niente** sunt sinonime.

• **Capitare, accadere, succedere** se traduc prin *a se întâmpla, a surveni, a apărea.*

• **Fare il dritto** *a face pe deşteptul, pe interesantul.*

■ Pronunţaţi: **subito, capita** (B2).

B 4 TRADUCERE

1. – Nu s-ar fi întâmplat nimic, dacă ai fi fost atent.
2. – Eşti sigur că nimic nu s-ar fi întâmplat dacă aş fi fost mai atent?
3. În orice caz, sunt convins că nimeni nu şi-ar fi dat seama, dacă aş fi plecat după accident.
4. – Poliţia ar fi sosit imediat la faţa locului, ştii?
5. Există totdeauna nişte martori, chiar dacă ţie ţi se pare că nimeni nu a văzut nimic.
6. Atunci, nu le-ar fi scăpat nimic.
7. Şi ţie, ce ţi s-ar fi întâmplat? Necazuri serioase!
8. Nu serveşte la nimic să faci pe deşteptul.
9. Cu atât mai mult cu cât eşti asigurat.
10. Dacă nu ai fi fost asigurat, atunci ai fi putut să te temi de ceva.
11. Dar când eşti asigurat, nu trebuie să te temi de nimic.
12. – Cu tine nu se întâmplă niciodată nimic! Nu survine nimic niciodată!

37 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. a) Dare prima del tu e poi del Lei nelle prime tre frasi di A2

b) Mettere alla prima persona plurale le frasi 4, 5, 6 di A2

B. Tradurre:

1. Nimic nu s-ar fi întâmplat, dacă aţi fi fost atent.
2. Sunteţi sigur că nu s-ar fi întâmplat nimic, dacă aţi fi fost mai atent?
3. Chiar dacă nu s-a întâmplat nimic grav, trebuie să te opreşti.
4. Nu trebuie să te temi de nimic, atunci când eşti asigurat.
5. Cu dumneavoastră nu se întâmplă niciodată nimic! Nu se petrece niciodată nimic!

C. Tradurre:

1. Nici un carabinier nu a sosit la faţa locului.
2. Nimeni nu a spus nimic din ceea ce se întâmplase.

C 2 VOCABULAR

■ **Qualche espressione idiomatica o proverbio**
Câteva expresii idiomatice sau proverbe

a) **Vedere tutto nero** *a vedea totul în negru*
b) **Azzeccare un dodici (al Totocalcio)** *a nimeri douăsprezece rezultate (la pronosport) şi, deci, a câştiga*
c) **Divertirsi un sacco** *a se distra de minune*
d) **Nascere con la camicia** *a fi norocos*
e) **Unire l'utile al dilettevole** *a îmbina utilul cu plăcutul*
f) **Mettersi di buona lena** *a munci cu spor*
g) **Darla a bere** *a duce pe cineva, a păcăli*
h) **Fregarsene** *a nu-i păsa.*

37 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. a) Treceţi primele trei fraze de la A2 mai întâi la persoana a II-a singular, apoi la forma de politeţe

1. Se andrai... prenderai...
   Se (Lei) andrà... prenderà...
2. Se tu andassi... saresti...
   Se (Lei) andasse... sarebbe...
3. Se... tu fossi andato... saresti...
   Se... (Lei) fosse andato... sarebbe...

b) Treceţi frazele 4, 5, 6 de la A2 la persoana I plural

4. Se avremo... faremo...
5. Se avessimo.:. potremmo...
6. Se avessimo avuto... saremmo andati...

B. Să se traducă:

1. Niente (nulla) sarebbe capitato, se Lei avesse fatto attenzione.
2. (Lei) è sicuro che non sarebbe accaduto niente, se fosse stato più attento?
3. Anche se non è successo niene (nulla) di grave, bisogna fermarsi.
4. Non si deve temere nulla, quando si è assicurati.
5. Con Lei... non succede mai nulla! Non capita mai niente!

C. Să se traducă:

1. Nessun carabiniere è arrivato sul posto.
2. Nessuno ha detto nulla di ciò che era successo (accaduto, capitato).

C 4 VOCABULAR

Qualche esclamazione	*Câteva exclamaţii*
- Che barba!	*Ce plictiseală!*
- Al diavolo!	*La dracu!*
- Così non va proprio!	*Aşa chiar nu merge!*
- Calma!	*Calm! Răbdare!*
- Peccato!	*Păcat!*

38 Pensi che serva veramente a qualcosa?

A 1 PREZENTARE

În limba italiană, **ideea de viitor în trecut** se exprimă cu ajutorul **condiţionalului trecut**.

- Exemple de concordanţă a timpurilor:
  1) **Penso che venga** — *cred că vine*
     Penso che sia venuto — *cred că a venit*
     Penso che verrà — *cred că va veni*
  2) **Pensavo che fosse venuto** — *credeam că a venit*
  3) **Mi piacerebbe che tu venissi** — *mi-ar plăcea să vii*

favorevole	*favorabil*	**l'istituzione**	*instituţia*
completamente	*complet, cu totul*	**il burattino**	*marioneta*
la farsa	*farsa*	**il Parlamento**	*Parlamentul*
la democrazia	*democraţia*	**lo strumento**	*instrumentul*
avere un senso	*a avea un sens*	**il discorso**	*discursul*
riconoscere	*a recunoaşte*	**soporifico**	*plicticos*
sragionare	*a bate câmpii*	**l'elezione**	*alegerea*
a tal punto	*în aşa măsură*	**spiegare**	*a explica*
la partecipazione	*participarea*	**arrabbiato**	*furios*

A 2 APLICAŢIE

1. – Che barba! Ancora un referendum!
2. – Come! Pensavo che tu fossi favorevole al referendum abrogativo!
3. – Me ne frego completamente, ormai. Basta con queste farse!
4. Sono stufo! Tu pensi che serva veramente a qualcosa?
5. Se fossimo in una vera democrazia, esso avrebbe un senso. Ma qui...!
6. – Non ti riconosco più! Possibile che tu sragioni a tal punto?
7. Possibile che tu sia cambiato in poco tempo? Che cosa è successo?
8. Tu sai bene che se non ci fosse questa istituzione, tu diresti che siamo i burattini di quei signori del Parlamento e che la democrazia è una vera farsa...
9. Adesso che c'è questa forma di partecipazione...
10. – Basta! Sono i soliti discorsi soporifici!
11. Al diavolo il Parlamento, le elezioni, il referendum!
12. – Ehi! Calma! Calma! Vorrei che tu mi spiegassi perché sei così arrabbiato. Così non va proprio!
13. Non mi piace che tu parli in questo modo.

38 Crezi că foloseşte într-adevăr la ceva?

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Concordanţa modurilor şi timpurilor:

1) Non penso / *Nu cred*
- **che venga** — *că vine*
- **che sia venuto** — *că a venit*
- **che verrà** — *că va veni*

2) Non pensavo / *Nu credeam*
- **che venisse** — *că vine*
- **che fosse venuto** — *că a venit*
- **che sarebbe venuto** — *că va veni*

3) Mi piacerebbe che tu venissi
Mi-ar plăcea să vii

4) Mi sarebbe piaciuto che fosse venuto
Mi-ar fi plăcut să fi venit

A 4 TRADUCERE

1. – Ce plictiseală! Încă un referendum!
2. – Cum! Credeam că eşti favorabil unui referendum abrogativ!
3. – Puţin îmi pasă, de-acum încolo. Ajunge cu aceste farse!
4. Sunt sătul! Crezi că serveşte cu adevărat la ceva?
5. Dacă am fi într-o democraţie adevărată, el ar avea un sens. Dar aici...!
6. – Nu te mai recunosc! E posibil să baţi câmpii în aşa măsură?
7. E posibil să te fi schimbat în puţin timp? Ce se întâmplă?
8. Tu ştii bine că dacă n-ar fi această instituţie, ai spune că suntem marionetele acelor domni din Parlament şi că democraţia este o adevărată farsă...
9. Acum, că există această formă de participare...
10. – Ajunge! Sunt aceleaşi discursuri plictisitoare!
11. La dracu cu Parlamentul, cu alegerile, cu referendumul!
12. – Ei! Calm! Calm! Aş vrea să-mi explici de ce eşti aşa de furios. Aşa chiar că nu merge!
13. Nu-mi place să vorbeşti în felul ăsta.

38 Sebbene sembri tanto sicuro di sé...

B 1 PREZENTARE

• Folosirea conjunctivului:

Conjunctivul se foloseşte

a) după următoarele conjuncţii:

benché, quantunque, sebbene *deşi, cu toate că, chiar dacă*
perché, affinché *ca să, pentru ca, cu scopul de a*
comunque (sia) *oricum ar fi*

b) după **fare in modo che** *a face astfel ca*

comportarsi	*a se comporta*	**la salute**	*sănătatea*
fragile	*fragil, -ă*	**licenziare**	*a concedia*
sicuro di sé	*sigur de sine*	**disoccupato**	*şomer*
assolutamente	*absolut*	**capace**	*capabil*
far paura	*a înfricoşa*	**esasperato**	*exasperat*
la situazione	*situaţia*	**depresso**	*deprimat*

B 2 APLICAŢIE

1. – **Benché Graziella l'abbia lasciato, non doveva comportarsi così.**
2. – **Ma, sai, devi capirlo; è un ragazzo alquanto fragile, sebbene sembri tanto sicuro di sé.**
3. – **Comunque sia, mi dispiace per lui. Peccato!**
4. – **Non penso che sia prudente parlare di politica con lui in questo momento.**
5. – **Ah no! Assolutamente! Questo l'ho capito, ormai.**
6. – **Ciò che mi preoccupa e mi fa paura è che la situazione peggiori e la sua salute ne risenta.**
7. – **Spero che non faccia sciocchezze dove lavora.**
8. – **Altrimenti c'è da temere che lo licenzino e rimanga disoccupato.**
9. – **Quantunque sia capace di fregarsene in questo momento se viene licenziato, esasperato e depresso com'è...**

38 Chiar dacă pare atât de sigur de sine...

B 3 OBSERVAŢII

• Verbul care urmează lui **comunque** este adesea omis: **Comunque (sia), non ne parlerò.** *Oricum (ar fi), nu voi vorbi.*

• **Disoccupato** *şomer* este antonimul lui **occupato** *angajat.* **Occupazione** *ocupaţie, slujbă*, **disoccupazione** *şomaj.*

În italiană, antonimele se obţin cu următoarele prefixe:

a) **dis-**	**occupato / disoccupato**	*angajat / şomer*
	piacere / dispiacere	*plăcere / neplăcere*
b) **in-**	**felice / infelice**	*fericit / nefericit*
	capace / incapace	*capabil / incapabil*
c) **s-**	**contento / scontento**	*mulţumit / nemulţumit*
	coprire / scoprire	*a acoperi / a descoperi*

• **Viene licenziato** *este concediat.* **Venire** îl înlocuieşte aici pe **essere**, pentru a forma pasivul.

• **Graziella** este diminutivul lui **Grazia**. Sufixele sunt frecvent folosite în italiană; ele permit îmbogăţirea vocabularului. Exemple:

augmentative: **-one** (**amico** → **amicone** prieten bun)
diminutive: **-etto, etta** (**amica** → **amichetta** amantă, **foglio** → **foglietto** foiţă)
peiorative: **-accio** (**ragazzo** → **ragazzaccio** băieţoi)

B 2 APLICAŢIE

1. – Deşi Graziella l-a părăsit, nu trebuia să se comporte aşa.
2. – Dar, ştii, trebuie să-l înţelegi; e un băiat cam fragil, cu toate că pare atât de sigur de sine.
3. – Oricum ar fi, îmi pare rău pentru el. Păcat!
4. – Nu cred că este prudent să vorbeşti cu el despre politică în acest moment.
5. – Ah nu! Absolut! Asta am înţeles-o de-acum.
6. – Ceea ce mă preocupă şi mă înfricoşează este că situaţia se înrăutăţeşte şi sănătatea lui se resimte (din această cauză).
7. – Sper să nu facă prostii acolo unde lucrează.
8. – Altfel, ne putem teme că îl concediază şi rămâne şomer.
9. – Deşi e capabil să nu-i pese în acest moment dacă e concediat, exasperat şi deprimat cum este...

38 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Passare dal presente indicativo all'imperfetto:

1. Penso che tu sia favorevole. – 2. Sono ragazzi alquanto fragili, sebbene sembrino tanto sicuri di sé. – 3. Credi che se ne freghi completamente? – 4. Non mi piace che tu parli così. – 5. C'è da temere che lo licenzino e rimanga disoccupato.

B. Completare le frasi:

– frego, spiegassi, sragioni, prendesse, a riposarsi, non va;

1. Vorrei che tu mi ... perché sei arrabbiato. – 2. Così ... proprio! – 3. L'ideale sarebbe che ... qualche giorno di vacanza e andasse ... . – 4. Ora me ne ... completamente. – 5. Possibile che tu ... a tal punto?

C. Coniugare le espressioni verbali secondo questo modello:

– penso che venga, che sia venuto, che verrà

1. Non succedere niente. – 2. Essere favorevole. – 3. Peggiorare. – 4. Migliorare.

C 2 VOCABULAR

■ **Qualche esclamazione**
Câteva exclamaţii

– **Fantastico!** *Fantastic!*
– **Che fortunato!** *Ce norocos eşti!*
– **Meno male!** *Din fericire!*

• **Qualche avverbio**
Câteva adverbe

– **Effettivamente** *Efectiv*
– **Per esempio** *De exemplu*
– **Inoltre** *Mai mult, În plus*
– **Tipicamente** *Tipic*
– **Davvero** *Într-adevăr*
– **In verità** *Cu adevărat*

• **Câteva cuvinte de legătură**

e (ed) *şi*
o (od) *sau*
che *care, că*
né... né... *nici... nici...*
oppure sau chiar
mentre *în timp ce*
se *dacă*
ma *dar*
quando *când*

38 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se treacă de la prezentul indicativ la imperfect:

1. Pensavo che tu fossi favorevole. – 2. Erano ragazzi alquanto fragili, sebbene sembrassero tanto sicuri di sé. – 3. Credevi che se ne fregasse completamente? – 4. Non mi piaceva che tu parlassi così. – 5. C'era da temere che lo licenziassero e rimanesse disoccupato.

B. Să se completeze frazele:

1. ... spiegassi ...; – 2. ... non va ...; – 3. ... prendesse ..., ... a riposarsi; – 4. ... frego ...; – 5. ... sragioni ... .

C. Să se conjuge expresiile verbale după acest model:

1. Penso che non succeda niente, che non sia successo niente, che non succederà niente. – 2. Penso che sia favorevole, che sia stato favorevole, che sarà favorevole. – 3. Penso che peggiori, che sia peggiorato, che peggiorerà. – 4. Penso che migliori, che sia migliorato, che migliorerà.

C 2 VOCABULAR

■ **Folosirea conjunctivului**

• Conjunctivul este foarte des folosit în italiană.

• Conjunctivul exprimă o părere, o îndoială, o incertitudine, o probabilitate sau o posibilitate, o ipoteză sau o condiţie şi, deci, se opune indicativului, care este modul certitudinii, al afirmaţiei, al declaraţiei. El se foloseste după:

a) **credere** *a crede*, **dubitare** *a se îndoi*, **temere** *a se teme.*

b) o propoziţie negativă:
non so chi abbia telefonato *nu ştiu cine a telefonat.*

c) un superlativ relativ:
è il più bel libro che io abbia letto
este cea mai frumoasă carte pe care am citit-o.

d) următoarele conjuncţii:
benché, sebbene, quantunque *deşi, cu toate că*, **perché, affinché** *pentru a, spre a*, **comunque (sia)** *orice ar fi.*

39 Andò a prendere un foglio e cominciò a scrivere

A 1 PREZENTARE

- **Passato remoto** (literal: trecutul îndepartat) = *perfectul simplu*

parl-are	ripet-ere	part-ire
parl-**ai** *(vorbii)*	ripet-**ei** *(repetai)*	part-**ii** *(plecai)*
parl-**asti**	ripet-**esti**	part-**isti**
parl-**ò**	ripet-**è**	part-**ì**
parl-**ammo**	ripet-**emmo**	part-**immo**
parl-**aste**	ripet-**este**	part-**iste**
parl-**arono**	ripet-**erono**	part-**irono**

il soggettista	*scenaristul*	**furibondo**	*furibund*
il produttore	*producătorul*	**lacerare**	*a sfâşia*
il manoscritto	*manuscrisul*	**il riassunto**	*rezumatul*
urlare	*a urla*	**replicare**	*a replica*
la storia	*povestea*	**raccontare**	*a povesti*
condensare	*a condensa*	**I Promessi Sposi**	*Logodnicii*
riassumere	*a rezuma*	**ridurre (ridotto)**	*a reduce*

A 2 APLICAŢIE

1. **Un soggettista portò a un produttore, pieno di lavoro, un manoscritto di cinquecento pagine.**
2. **«Ma credi che io abbia tempo da perdere?» urlò il produttore.**
3. **«Mi riassuma la sua storia, se vuole che la legga.»**
4. **Otto giorni dopo, il soggettista tornò con il manoscritto ridotto ad una cinquantina di pagine.**
5. **– «Riassuma, riassuma ancora; ho troppo da fare per leggere un manoscritto come questo.»**
6. **– Mettendosi di buona lena, il soggettista riuscì a condensare in cinque pagine la sua storia.**
7. **– «Ancora troppo; troppo, troppo lungo, giovanotto.»**
8. **– Furibondo, il soggettista lacerò allora il suo riassunto, andò a prendere un foglio e cominciò a scrivere:**
9. **– «Un uomo ama una donna, che ama un altro uomo.»**
10. **– «Ecco la mia storia» replicò al produttore, dandogli il foglietto.**
11. **– «Ma non è possibile! La storia che Lei racconta è, parola per parola, la stessa dei *Promessi Sposi*.»**

39 Se duse să ia o foaie şi începu să scrie

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

- Perfectul simplu se foloseşte relativ des în italiană.
- Sunt două moduri de a indica secolele în italiană:

a) **ventesimo secolo** *secolul al XX-lea*
b) **il Novecento** *secolul XX*

Acest al doilea mod constă în a reţine numai sutele. Ex.: **nel** 1918 (nel mille **novecento** diciotto) **o nel Novecento.** Observaţi că secolele se scriu cu majusculă. Acest mod de a indica secolele s-a folosit mai întâi în legătură cu artele şi literele, începând din secolul al XIII-lea, deoarece cultura italiană s-a dezvoltat începând din acest secol.

■ **I Promessi Sposi** *Logodnicii* este un celebru roman istoric din secolul al XIX-lea. Autorul, **Alessandro Manzoni**, evocă aici iubirea plină de oprelişti a celor doi eroi principali: Renzo şi Lucia.

■ Pronunţati: **parlarono, ripeterono, partirono.**

A 4 TRADUCERE

1. Un scenarist duse unui producător, rupt de muncă, un manuscris de cinci sute de pagini.
2. «Dar credeţi că eu am timp de pierdut?» urlă producătorul.
3. «Rezumaţi-mi povestea dv., dacă vreţi s-o citesc.»
4. După opt zile, scenaristul se întoarse cu manuscrisul redus cam la cincizeci de pagini.
5. – «Rezumaţi, mai rezumaţi; am prea multe de făcut ca să citesc un manuscris ca acesta.»
6. – Muncind din greu, scenaristul reuşi să-şi condenseze povestea în cinci pagini.
7. – «Încă prea mult; prea, prea lung, tinere.»
8. – Furibund, scenaristul îşi rupse atunci rezumatul, se duse să ia o foaie şi începu să scrie:
9. – «Un bărbat iubeşte o femeie, care iubeşte un alt bărbat.»
10. – «Iată povestea mea» replică producătorului, dându-i foaia.
11. – «Dar e imposibil! Povestea pe care o spuneţi este, cuvânt cu cuvânt, aceeaşi cu cea din *Logodnicii*.»

39 Quali furono gli avvenimenti più importanti?

B 1 PREZENTARE

• **Passato remoto** al lui **essere** şi al lui **avere**.

essere			avere		
fui	*(fui)*	**fummo**	**ebb**-i	*(avui)*	**av**-emmo
fosti		**foste**	**av**-esti		**av**-este
fu		**furono**	**ebb**-e		**ebb**-ero

• **Passato remoto** al lui **accadere** *a se întâmpla*, este **accadde**, al lui **nascere** *a se naşte* este **nacque**.

generale	*general*	**realizzare**	*a realiza*
l'avvenimento	*evenimentul*	**proclamare**	*a proclama*
incoronare	*a încorona*	**il trabocchetto**	*capcana*
l'imperatore	*împăratul*	**diventare**	*a ghici*

B 2 APLICAŢIE

1. **(Maestro) – Pierino, che cosa accadde nel 1807?**
2. **(Pierino) – Nel 1807 nacque Garibaldi.**
3. **M. – Fantastico, Pierino! E nel 1848 che cosa successe?**
4. **P. – Nel 1848 Garibaldi ebbe quarantun anni.**
5. **M. – Ho capito; è meglio fare domande più generali.**
6. **Quali furono gli avvenimenti più importanti dell'Ottocento?**
7. **P. – Carlo Magno fu incoronato imperatore.**
8. **M. – Ma ti parlavo del diciannovessimo secolo, del Risorgimento, dell'Unità...**
9. **P. – Ma, signor maestro, Lei deve essere più chiaro.**
10. **M. – Senti, Pierino, un'ultima domanda.**
11. **Quando si realizzò l'Unità italiana?**
12. **P. – Ma questa domanda è facilissima: nel 1861.**
13. **M. – E quando fu proclamata capitale d'Italia Roma?**
14. **P. – Ah! Ah! Il trabocchetto!**
15. **M. – Non fare lo spiritoso, Pierino. Rispondi!**
16. **P. – E' evidente, nel 1861.**
17. **M. – Ma no! Roma diventò capitale nel 1871.**
18. **P. – Ma allora all'inizio l'Italia non ebbe nessuna capitale?**
19. **M. – Ma sì: Torino fino al 1864 e Firenze dal 1864 al 1871.**

39 Care fură evenimentele cele mai importante?

B 3 OBSERVAŢII

• Formele lui **passato remoto** amintesc încă de cele ale *perfectului* latinesc. Ex.:

Perfect *(în latină)*		**Passato remoto** *(în italiană)*	
amare (a iubi)	esse (a fi)	**amare**	**essere**
ama(v)i	fui	**amai**	**fui**
ama(vi)sti	fuisti	**amasti**	**fosti**
ama(vit)	fuit	**amò**	**fu**
ama(vi)mu(s)	fuimus	**amammo**	**fummo**
ama(vi)sti(s)	fuistis	**amaste**	**foste**
ama(ve)run(t)	fuerunt	**amarono**	**furono**

Italiana este într-adevăr latina din timpul lui Cicero, vorbită în secolul XX, după ce a suferit numeroase evoluţii şi modificări.

B 4 TRADUCERE

1. (Învăţătorul) – Pierino, ce se întâmplă în 1807?
2. (Pierino) – În 1807 se născu Garibaldi.
3. Î. – Fantastic, Pierino! Şi în 1848 ce se întâmplă?
4. P. – În 1848 Garibaldi avu patruzeci şi unu de ani.
5. Î. – Am înţeles; e mai bine să pun întrebări mai generale.
6. Care fură evenimentele cele mai importante din Ottocento?
7. P. – Carol cel Mare fu încoronat împărat.
8. Î. – Dar îţi vorbeam de secolul al XIX-lea, de Risorgimento, de Unitate...
9. P. – Dar, domnule învăţător, trebuie să fiţi mai clar.
10. Î. – Ascultă, Pierino, o ultimă întrebare.
11. Când se realiză unitatea Italiei?
12. P. – Dar această întrebare este foarte uşoară: în 1861.
13. Î. – Şi când fu proclamată Roma capitală a Italiei?
14. P. – Ah! Ah! E o capcană!
15. Î. – Nu face pe deşteptul, Pierino. Răspunde!
16. P. – Este evident, în 1861.
17. Î. – Ba nu! Roma deveni capitală în 1871.
18. P. – Dar atunci, la început, Italia nu avu nici o capitală?
19. Î. – Ba da: Torino până în 1864 şi Florenţa din 1864 în 1871.

39 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Coniugare al passato remoto i verbi *essere* e *avere*.

B. Indicare i secoli all'italiana e alla romena:

1. 1848
2. 1321
3. 1942
4. 1789
5. 1512

C. Passare dal passato prossimo (*quest'anno...*) al passato remoto (*l'anno scorso...*):

1. Quest'anno ho avuto molti libri.
2. Quest'anno sono andato in Italia.
3. Quest'anno ho lavorato assai.
4. Quest'anno Pierino non è stato promosso.
5. Quest'anno ci sono stati molti avvenimenti importanti.

C 2 VOCABULAR

■ Nu confundaţi **Rinascimento** *Renaşterea* cu **Risorgimento** (de la «**risorgere**» *a reînvia*); din punct de vedere lexical, ele sunt sinonime («**rinascere**» *a renaşte*).

• **Rinascimento** este epoca înnoirii artelor, a literelor şi a gândirii. Avântul lor coincide cu **Quattrocento** şi **Cinquecento** (secolele al XV-lea şi al XVI-lea). Această perioadă are deci o conotaţie culturală în sensul strict al cuvântului.

Câteva exemple de producţie culturală din Renaştere:
Prinţul de Machiavelli, manualul Prinţului care vrea puterea;
Curtezanul de Castiglione, manualul curtezanului perfect;
Il Galateo, *Codul bunelor maniere*, de Della Casa, de unde şi expresiile, curente încă în Italia: **non conoscere il Galateo** *a nu cunoaşte bunele maniere*, **leggere il Galateo** *a citi codul bunelor maniere*.

• **Risorgimento**, în schimb, are o conotaţie politică: este perioada luptei pentru independenţă mai întâi (independenţa faţă de Austria, care ocupa în secolul trecut mare parte din Italia de Nord şi de Vest: Lombardia, Trentino, Alto Adige, Veneto, Friuli), iar apoi pentru unitatea Italiei, luptă desfăşurată de-a lungul secolului al XIX-lea (**l'Ottocento**) şi la începutul secolului al XX-lea (**il Novecento**).

39 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se conjuge la perfectul simplu verbele *essere* şi *avere*.

1. Fui, fosti, fu, fummo, foste, furono.
2. Ebbi, avesti, ebbe, avemmo, aveste, ebbero.

B. Să se indice secolele în stil italian şi românesc:

1. L'Ottocento o il diciannovesimo secolo.
2. Il Trecento o il quattordicesimo secolo.
3. Il Novecento o il ventesimo secolo.
4. Il Settecento o il diciottesimo secolo.
5. Il Cinquecento o il sedicesimo secolo.

C. Să se treacă de la perfectul compus la perfectul simplu:

1. L'anno scorso ebbi molti libri.
2. L'anno scorso andai in Italia.
3. L'anno scorso lavorai assai.
4. L'anno scorso Pierino non fu promosso.
5. L'anno scorso ci furono molti avvenimenti importanti.

C 4 OBSERVAŢII

• **Passato remoto, passato prossimo** şi **imperfetto:** diferenţe de folosire. **Passato remoto** (literal «*trecut îndepărtat*», corespunzător perfectului simplu din română) permite exprimarea ideii de trecut... îndepărtat şi situarea în timp a unei acţiuni terminate. Este prin excelenţă timpul povestirii.

L'anno scorso andai a Pompei e visitai gli scavi
(anul trecut mersei la Pompei şi vizitai săpăturile).

• Faţă de **imperfect**, care exprimă continuitatea, **passato remoto** exprimă o acţiune punctuală.

Stavamo mangiando, quando il telefono suonò
(tocmai mâncam, când telefonul sună).

• Faţă de **perfectul compus**, care exprimă ideea unei acţiuni apropiate în timp (în italiană, **passato prossimo** = trecut apropiat), **passato remoto** exprimă ideea de depărtare.

Ieri sono andato a teatro *ieri am fost la teatru.*
L'anno scorso andammo a vedere l'*Aida* *anul trecut merserăm (am mers) să vedem* Aida.

40 Conobbe le città più importanti d'Italia

A 1 PREZENTARE

• Pentru verbele neregulate, conjugarea la **passato remoto** (perfectul simplu) este similară cu cea a lui **avere**:

avere	vedere	venire
ebb-i *(avui)*	**vid**-i *(văzui)*	**venn**-i *(veni)*
av-esti	*ved*-esti	*ven*-isti
ebb-e	**vid**-e	**venn**-e
av-emmo	*ved*-emmo	*ven*-immo
av-este	*ved*-este	*ven*-iste
ebb-ero	**vid**-ero	**venn**-ero

il soggiorno	*sejurul*	**fiorire**	*a înflori*
meraviglioso	*minunat*	**una corte illustre**	*o curte ilustră*
colpire	*a lovi, a frapa*	**il trattato**	*tratatul*
il gioiello	*bijuteria*	**regnare**	*a domni*
il ruolo	*rolul*	**svolgere un ruolo**	*a juca un rol*
creare	*a crea*	(part. tr. **svolto**)	*jucat*
europeo	*european*		

A 2 APLICAŢIE

1. **– Come trovò il tuo amico il soggiorno in Italia?**
2. **– Disse che era stato meraviglioso.**
3. **Vide moltissime cose e conobbe le città più importanti.**
4. **Ma fu colpito soprattutto dal fascino delle piccole città come Parma, Lucca, Urbino, Caserta, Salerno, Pavia, Mantova...**
5. **– Fantastiche! Sono veri gioielli!**
6. **– E poi sono città che hanno svolto un ruolo politico e culturale di primo piano nel passato.**
7. **– Effettivamente. Salerno, per esempio, dove fu creata la prima università italiana ed europea.**
8. **– Urbino, dove fiorì una corte illustre e fu scritto uno dei libri più letti del Rinascimento, ma anche dei secoli successivi, soprattutto in Francia: *il Cortigiano*.**
9. **– Senza parlare di Mantova dove regnarono i Gonzaga e fu scritto il primo trattato delle buone maniere: il famoso *Galateo*.**

40 Cunoscu oraşele cele mai importante din Italia

A 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Câteva verbe neregulate la **passato remoto**:

dire *a spune:* dissi, dicesti, disse, dicemmo, diceste, dissero

fare *a face:* feci, facesti, fece, facemmo, faceste, fecero

decidere *a hotărî:* decisi, decidesti, decise, decidemmo, decideste, decisero

volere *a vrea:* volli, voleste, volle, volemmo, voleste, vollero

conoscere *a cunoaşte:* conobbi, conoscesti, conobbe, conoscemmo, conosceste, conobbero

sapere *a şti:* seppi, sapesti, seppe, sapemmo, sapeste, seppero

vincere *a învinge:* vinsi, vincesti, vinse, vincemmo, vinceste, vinsero

• **Dire** şi **fare** sunt verbe de conjugarea a II-a, deoarece sunt forme contrase ale lui **dicere > di(ce)re** şi **facere > fa(ce)re**, deci la persoana a II-a singular au formele: **dicesti** şi **facesti.**

A 4 TRADUCERE

1. – Cum găsi (a găsit) prietenul tău sejurul în Italia?
2. – A spus că a fost minunat.
3. A văzut multe lucruri şi a cunoscut oraşele cele mai importante.
4. Dar a fost frapat mai ales de farmecul micilor oraşe ca Parma, Lucca, Urbino, Caserta, Salerno, Pavia, Mantova...
5. – Fantastic! Sunt adevărate bijuterii!
6. – Şi apoi sunt oraşe care au jucat un rol politic şi cultural de prim plan în trecut.
7. – Chiar aşa. Salerno, de exemplu, unde a fost creată prima universitate italiană şi europeană.
8. – Urbino, unde a înflorit o curte ilustră şi unde a fost scrisă una dintre cele mai citite cărţi din Renaştere, dar şi din secolele următoare, mai ales în Franţa: *Curtezanul.*
9. – Fără să mai vorbim de Mantova, unde a domnit familia Gonzaga şi a fost scris primul tratat al bunelor maniere: faimosul *Galateo.*

40 Prima di partire, fece molti acquisti

B 1 PREZENTARE

- **Stare per** + infinitiv = *a fi pe punctul de a*

Stavo per dire *eram pe punctul de a spune (era să spun).*

- **Darla a bere** *a păcăli, a duce pe cineva.*

il bagno	*baia*	**l'acquavite**	*ţuica*
il folklore	*folclorul*	**la provvista**	*provizia*
autocensurarsi	*a se autocenzura*	**delizioso**	*delicios*
fare l'autostop	*a face autostopul*	**lo spumante**	*vinul spumos*
l'acquisto	*cumpărătura*	**piemontese**	*piemontez*
l'aperitivo	*aperitivul*		

B 2 APLICAŢIE

1. **– Ma quel tuo amicone non passò tutto il tempo a visitare città, spero!**
2. **– No! Seppe unire abilmente l'utile al dilettevole:**
3. **bagni e tintarelle, gelati e pastasciutta, teatro nelle strada e folklore, passeggiate e amichette...**
4. **– Si vede che è nato colla camicia.**
5. **– Lo sai che azzeccò anche un bel dodici al Totocalcio e vinse al lotto?**
6. **– Che fortunato! Stavo per dire un'altra parola!**
7. **– Ehi, attenzione! Meno male che ti sei autocensurato!**
8. **– Così potè divertirsi un sacco.**
9. **Inoltre, lui che aveva fatto l'autostop per venire in Italia, ritornò col treno a Parigi.**
10. **Ma prima di partire fece molti acquisti.**
11. **Comprò scarpe, vestiti, aperitivi italiani ed anche whisky,**
12. **– ... e cognac! Ma a chi vuoi darla a bere?**
13. **– Ma davvero, sai! Non costa molto il whisky in Italia.**
14. **Però comprò anche acquaviti tipicamente italiani come la grappa e il brandy,**
15. **e fece anche una buona provvista di ottimi vini: dal Chianti al Barbera, senza dimenticare il delizioso spumante piemontese.**

40 Înainte de a pleca, făcu multe cumpărături

B 3 OBSERVAŢII

■ Gramatică

• Să ne amintim că **passato remoto** este foarte des folosit în italiană. În orice caz, mai mult decât în română.

• **Azzeccare un bel dodici** (literal: *a nimeri un frumos doisprezece*) înseamnă *a avea norocul de a ghici douăsprezece rezultate* (din treisprezece) ale meciurilor de fotbal la Totocalcio şi, deci, a avea dreptul la o sumă de bani care variază în funcţie de numărul câştigătorilor.

• **Acquisto** *cumpărătură*; **fare acquisti** *a face cumpărături*

■ Prorlunţaţi: **acquisto**. În italiană, dublu -qu- se scrie astfel: -cqu-. Exemple: **acqua** *apă*, **nacque** *se născu*, **tacque** *tăcu.*

B 4 TRADUCERE

1. – Dar acel bun prieten al tău nu şi-a petrecut (nu-şi petrecu) tot timpul vizitând oraşe, sper.
2. – Nu! A ştiut să îmbine cu abilitate utilul cu plăcutul:
3. băi de mare şi de soare, îngheţate şi pasta, teatru pe stradă şi folclor, plimbări şi prietene...
4. – Se vede că are noroc.
5. – Ştii că a nimerit şi un frumos doisprezece la Totocalcio şi a câştigat la loto?
6. – Ce norocos! Era să spun alt cuvânt!
7. – Ei, atenţie! Din fericire, te-ai autocenzurat!
8. – Aşa, s-a putut distra de minune.
9. În plus, el, care făcuse autostopul ca să vină în Italia, s-a întors cu trenul la Paris.
10. Dar înainte de a pleca, a făcut multe cumpărături.
11. A cumpărat pantofi, haine, aperitive italieneşti şi chiar whisky,
12. – ... şi coniac! Dar pe cine vrei să păcăleşti?
13. – Dar e adevărat, să ştii! Nu costă mult whisky-ul în Italia.
14. Totuşi, a cumpărat şi rachiuri tipic italieneşti, ca grappa şi brandy,
15. şi a făcut şi o bună provizie de vinuri excelente: de la Chianti la Barbera, fără a uita deliciosul vin spumos piemontez.

40 Exerciţii

C 1 EXERCIŢII

A. Passare dalla seconda persona alla prima del singolare e mettere alla forma negativa:

1. Dicesti che il viaggio era stato meraviglioso.
2. Facesti un buon viaggio.
3. Venisti troppo tardi.
4. Azzeccasti un bel dodici.

B. Completare le seguenti frasi:

1. Vide le ... importanti.
2. Sono città che hanno ... un ruolo culturale di primo piano.
3. Seppe unire l'utile ... .
4. Così potè divertirsi ... .

C. Mettere al plurale:

1. Vide moltissime cose.
2. Come trovò il tuo amico il soggiorno in Italia?
3. Stavo per dire un'altra parola.
4. Ma davvero, sai!
5. Ma a chi vuoi darla a bere?

C 2 CIVILIZAŢIE

■ **Grappa e brandy**

• Ştiţi că whisky şi vodca sunt sinonime? Ele înseamnă, fiecare în limba lui, *rachiu*, în italiană **acqua di vita** sau **acquavita**, ceea ce este o deformare a expresiei **acqua di vite** (literal: *apă de vie*), de unde şi cuvântul actual **acquavite.**

Mult timp, rachiul de vin s-a numit coniac; dar din 1948, Italia a renunţat la această denumire şi a ales, şi din snobism, cuvântul englezesc **brandy**, care înseamnă *(vin) ars* (existent ca atare în română) şi care aminteşte de vechea expresie **acqua ardens, acqua ardente** *apă arzătoare*, **l'arzente**, cuvânt toscan pe care D'Annunzio îl propunea în locul lui *coniac*.
Grappa este **l'acquavite di vinaccia**, *rachiul de drojdie.*

40 Exerciţii

C 3 CHEIE

A. Să se treacă de la persoana a II-a la persoana I singular şi să se pună la forma negativă:

1. No, non dissi che il viaggio era stato meraviglioso. – 2. No, non feci un buon viaggio. – 3. No, non venni troppo tardi. – 4. No, non azzeccai un bel dodici.

B. Să se completeze următoarele fraze:

1. Vide le città più importanti. – 2. Sono città che hanno svolto un ruolo culturale di primo piano. – 3. Seppe unire l'utile al dilettevole. – 4. Così potè divertirsi un sacco.

C. Să se treacă la plural:

1. Videro moltissime cose. – 2. Come trovarono il tuoi amici il soggiorno in Italia? – 3. Stavamo per dire un'altra parola. – 4. Ma davvero, sapete! – 5. Ma a chi volete darla a bere?

C 4 CIVILIZAŢIE

• **Ciò che si è detto sull'Italia e sulla lingua italiana:**
(Ceea ce s-a spus despre Italia şi despre limba italiană):

a) «**L'Italia è un paese fragile**» (Prezzolini)
(Italia este o ţară fragilă)
«**... che ha una precaria salute di ferro**» (aggiunge E. Biagi)
(... care are o precară sănătate de fier) (adaugă E. Biagi)

b) «**Noi tutti siamo viaggiatori e cerchiamo l'Italia**» (Goethe)
(Suntem toţi nişte călători şi căutăm Italia)

c) «**Sostengono che [la lingua italiana] è la più armoniosa del mondo. Pare che Carlo V abbia detto che usava lo spaniolo con Dio, il francese con gli uomini, il tedesco con il suo cavallo e l'italiano con le donne**» (E. Biagi) *(«Se spune că [limba italiană] este cea mai armonioasă din lume. Carol Quintul se pare că ar fi spus că vorbea spaniola cu Dumnezeu, franceza cu bărbaţii, germana cu calul său şi italiana cu femeile.»)*

SUMARUL COMPENDIULUI DE GRAMATICĂ

Pronunţia în italiană 253
A. Alfabetul italian 253
B. Vocalele 253
C. Consoanele 253
D. Accentul 254
1 - Articolul nehotărât 255
2 - Articolul hotărât 256
3 - Folosirea articolului hotărât 256
4 - *Preposizioni articolate* 257
5 - Singularul şi pluralul substantivelor şi adjectivelor 258
Neregularităţi şi excepţii 258
6 - Cantitatea 259
– Adjective cantitative
– *Qualche* şi *ogni*
7 - Negaţia 260
– Cuvinte negative
– Imperativ negativ
8 - Adjectivul şi adverbul 261
– Comparativ
– Superlativ relativ
– Superlativ absolut
– Formarea adverbelor
– Numerale
– Sufixe
9 - Demonstrativul 263
10 - Posesivul 264
11 - Prepoziţiile 265
12 - Pronumele personale 268
– Subiecte
– Forme de politeţe
– Pronume complemente
13 - Forme impersonale 270
– Ora
– Există...
– Trebuie...
– Este suficient să...
– Este... să...
– Îmi place...
– Se...
14 - Conjugarea lui *essere* 272
15 - Conjugarea lui *avere* 273
16 - Conjugarea lui *parlare* 274
17 - Conjugarea lui *ripetere* 275
18 - Conjugarea lui *dormire* 276
19 - Conjugarea lui *finire* 277
20 - Verbe neregulate 278
21 - Utilizarea verbului în italiană 283

COMPENDIU DE GRAMATICĂ

PRONUNŢIA ÎN ITALIANĂ

A. ALFABETUL ITALIAN

a [a]	**g** [gi]	**l** [elle]	**q** [cu]	**v** [vu]
b [bi]	**h** [acca]	**m** [emme]	**r** [erre]	**w** [doppia vu]
c [ci]	**i** [i]	**n** [enne]	**s** [esse]	**x** [ics]
d [di]	**j** [i lunga]	**o** [o]	**t** [ti]	**y** [ipsilon]
e [e]	**k** [kappa]	**p** [pi]	**u** [u]	**z** [dzeta]
f [effe]				

■ Denumirea literelor primeşte articolul hotărât feminin: **la ci**, **la effe**, **la vu**, deoarece forma completă ar fi **la lettera ci** etc.

■ În italiană, ca şi în română, tot ce se pronunţă se scrie şi tot ce se scrie se pronunţă (cu excepţia lui **h**): **chiunque** *oricine.*

■ Consoanele duble trebuie pronunţate distinct şi apăsat: **addirittura** *de-a dreptul*, **affatto**, **oggi**.

ATENŢIE: **un capello** *un păr* nu este **un cappello** *o pălărie*. Nu toţi **giovani** *tineri* se numesc **Giovanni**!

B. VOCALELE

■ Vocalele **a, i** şi **u** se pronunţă la fel ca în română.

■ Vocala **i** aflată la sfârşit de cuvânt, după consoană, se pronunţă ca în cazul unui substantiv românesc articulat: **amici** se citeşte [amicii].

■ Vocala **u** aflată după **q** sau **g** se pronunţă distinct: **quale**, **guida**.

■ Vocalele **e** şi **o** se pot pronunţa atât închis cât şi deschis, atunci când se află în silabă accentuată. În silabă neaccentuată, se pronunţă de regulă închis.

ATENŢIE la silabele finale în **-io** şi **-ia**, la care **i** poate fi accentuat sau nu (deci formează hiat sau diftong): **la storia e la geografia**; **la Lombardia e l'Umbria**. (N.B.: **Lombardia** este singurul nume de regiune italiană la care **i** este accentuat).

C. CONSOANELE

Majoritatea consoanelor şi grupurilor consonantice se pronunţă ca în română. Iată singurele cazuri specifice limbii italiene:

■ Grupul consonantic **sc** + **e** se pronunţă [şe]: **scegliere** *a alege*, iar **sc** + **i** se pronunţă [şi] sau [ş]: **sciare, sciopero**.
■ Grupul **gli** se pronunţă [li], ca în românescul *milion*. Excepţie: **glaucom, glicine**, unde se pronunţă ca în română.
■ Grupul **gn** se pronunţă ca un *n* muiat urmat de *i*, ca în românescul *companion:* **gnomo** *spiriduş*, **gnocco**.
■ Consoana **s** se citeşte [s]:
– la început de cuvânt, înainte de vocală sau de consoanele **c, f, q, p, t**: **solito, scavi, sfilata, squadra, spesso, stanza**.
– în cuvinte compuse, la care al doilea element începe cu **s** + vocală: **Risorgimento, disegno**.
■ Consoana **s** se citeşte [z]:
– în poziţie intervocalică: **rosa, viso, esempio, televisione**.
Fac excepţie: **casa, cosa, così** şi terminaţia **-oso**: **curioso**.
– înainte de consoanele **b, d, g, l, m, n, r, v**: **sbagliare, sdegno** *dispreţ*, **sguardo, slavo, smettere, snello** *zvelt*, **sragionare, sviluppato**.
■ Consoana **z** (sau **zz**) se pronunţă:
– [ţ] în majoritatea cazurilor: **Firenze, Venezia, grazie, ragazzo, piazza, palazzo**.
– uneori [dz]: **azzurro, benzina, mezzo, orizzonte, pranzo, romanzo, zero, zanzara** *ţânţar*.
ATENŢIE: faceţi distincţia între cele două pronunţii ale lui **z** în terminaţia **-izzazione**: **specializzazione** [specializaţione].

D. ACCENTUL

Accentul tonic. Vocala, diftongul sau silaba accentuată a unui cuvânt în italiană trebuie să se audă mai tare şi mai ales mai lung decât restul cuvântului, ca şi cum ar dura de două ori mai mult timp. (Reamintim că am marcat vocala accentuată cu un punct dedesubt, atunci când silaba din care făcea parte era alta decât cea penultimă.)
■ Unele cuvinte sunt accentuate pe ultima silabă (se numesc **parole tronche** *cuvinte trunchiate*): **città, lunedì, potrò** *voi putea*.
■ Majoritatea cuvintelor sunt accentuate pe penultima silabă (**parole piane**, cuvinte fără relief în comparaţie cu celelalte): **Italia, ragazzo**.
■ Un număr de cuvinte au accentul pe antepenultima silabă

(**parole sdrucciole** *cuvinte alunecătoare;* se alunecă pe silabele neaccentuate): **macchina, visita, subito, di solito** *de obicei*, **eccetera** *etcetera*.
■ Unele forme verbale pot fi accentuate pe a patra silabă de la sfârşit: **significano** *înseamnă*, **abitano** *locuiesc*, **diteglielo** *spuneţi-i-o* (două pronume legate de verbul la imperativ).
Accentul grafic este de două feluri: grav (è) şi ascuţit (é).
– accentul grav marchează majoritatea vocalelor finale **a, i, u** precum şi **e, o** deschise.
– accentul ascuţit marchează vocalele – de obicei finale – **e, o** închise.

1 – ARTICOLUL NEHOTĂRÂT

1. Masculin **un; uno** } (singular)
   feminin **una; un'** }

un signore, un Italiano; uno Stato *un domn, un italian; un stat;* **una signora, un'Italiana** *o doamnă, o italiancă*.

■ Nu are formă pentru plural – **signori** *domni* etc. –, dar se poate spune:
dei signori; degli Italiani, degli Stati *domni; italieni, state;* **delle signore, delle Italiane** *doamne, italience*.

2. Forma terminată în **-o, uno**, se foloseşte (vezi ARTICOLUL HOTĂRÂT 2) în faţa lui **s** «impur» (**s** urmat de o consoană), **z, x, y, pn, ps, gn**: **uno Stato, uno zoo, uno psicologo** *un stat, o grădină zoologică, un psiholog*.

3. Înaintea unei vocale, numai femininul primeşte apostrof: **un'Italiana**, dar **un Italiano**.

ARTICOLUL NEHOTĂRÂT

masculin	**un**	**libro**
	uno	**studente**
	un	**zio**
		Italiano
feminin	**una**	**ragazza**
	un'	**Italiana**

2 – ARTICOLUL HOTĂRÂT

1. Masculin **il; lo, l'** } (sing.) **i; gli** } (pl.)
   feminin **la, l'** } (sing.) **le** } (pl.)

(sing.) **il signore**; **lo Stato**, **l'Italiano** *domnul; statul, italianul;*
la signora, **l'Italiana** *doamna, italianca.*
(pl.) **i signori**; **gli Stati**, **gli Italiani**; **le signore**, **le Italiane**.

2. Articolul **lo** se foloseşte în aceleaşi cazuri ca şi articolul nehotărât «**uno**» (vezi 1, 2): **lo Stato**, **lo zoo**, **lo psicologo**; el se mai foloseşte şi înaintea substantivelor care încep cu o vocală, dar în acest caz se elidează. Ex.: **l'Italiano** *italianul*, **l'uomo** *omul.*

■ Pluralul lui «**lo**» şi al lui «**l'**» la masculin este: **gli**: **gli Stati**, **gli zoo**, **gli psicologi**.
(N.B.: Pluralul ultimelor două substantive se va explica mai departe; vezi 5, 2 şi 4)

ARTICOLUL HOTĂRÂT

		singular		plural
masculin	**il**	**libro**	**i**	**libri**
	lo	**studente**, **zio**	**gli**	**studenti**, **zii**
	l'	**Italiano**		**Italiani**
feminn	**la**	**ragazza**, **studentessa**, **zia**	**le**	**ragazze**, **studentesse**, **zie**
	l'	**Italiana**		**Italiane**

3 – FOLOSIREA ARTICOLULUI HOTĂRÂT

1. Cu articolul hotărât se formează adjectivul posesiv (vezi 10): **il mio** padre tatăl **meu** etc.

2. Se indică ora şi anul (dar nu data: **Roma, 5 dicembre...**):

• **Che ora è? Che ore sono?** *Cât e ceasul?*
E' l'una *Este (ora) unu.*
Sono le due; le due e cinque, e un quarto, e mezzo; le tre meno venticinque, meno un quarto; sono le tre *Este (ora) două* etc.

• **Nell'ottobre del 1982**, sau **dell'82**: *În octombrie 1982.*

3. Se foloseşte, în numeroase cazuri, pentru a determina, a preciza, a specifica: **il serbatoio della benzina** *rezervorul de benzină;* **la società dei consumi** *societatea de consum.*

■ De aceea, nu se foloseşte în expresii frecventative sau generale, atunci când substantivul nu este determinat: **vado a teatro** *merg la teatru*, dar **vado al Teatro alla Scala...** *merg la Teatrul Scala.*

■ Nici în alte câteva expresii, de exemplu: **a Nord**, **a Sud...** *la nord, la sud...*; **ogni due giorni** *la fiecare două zile;* **tutt'e due** *amândoi, amândouă*; **in mezzo a...** *în mijlocul...* etc.

4 – «PREPOSIZIONI ARTICOLATE»

■ Articolele hotărâte se unesc cu prepoziţiile (a căror semnificaţie o vom studia mai jos, vezi 11) (vezi Lecţia 18, B3).

• Cu prepoziţia «**con**», contragerea (**collo**, **colla** etc.) nu este obligatorie; nu se foloseşte decât **col** şi **coi**.

■ Similar cu articolele şi cu «prepoziţiile articulate» variază demonstrativul **quello** şi adjectivele **bello**, **buono**, **santo** şi **grande**.

		quello *acel(a)*	**bello** *frumos*	**buono** *bun*	**santo** *sfânt*	**grande** *mare*
Masc.	**il**	**quel**	**bel**	**buon**	**san**	**gran** sau **grande**
	i	**quei**	**bei**	**buoni**	**santi**	**grandi**
	lo	**quello**	**bello**	**buono**	**santo**	**grande**
	gli	**quegli**	**begli**	**buoni**	**santi**	**grandi**
Fem.	**la**	**quella**	**bella**	**buona**	**santa**	**gran** sau **grande**
	le	**quelle**	**belle**	**buone**	**sante**	**grandi**

Ex.: **quell'uomo** *acel om*
quel bello spettacolo *acel frumos spectacol*
San Francesco d'Assisi e Sant'Antonio di Padova *Sfântul Francisc de Assisi şi Sfântul Anton din Padova.*

5 – SINGULARUL ŞI PLURALUL SUBSTANTIVELOR ŞI AL ADJECTIVELOR

■ Substantivele şi adjectivele terminate în **-a** la feminin singular fac pluralul în **-e**: **la signora italiana, le signore italiane.**

■ Fac pluralul în **-i**:

• masculinele în **-o** (care sunt şi cele mai numeroase): **il treno italiano, i treni italiani** *trenul italian...*

• masculinele şi femininele în **-e**: **il padre francese, i padri francesi**, *tatăl francez...* **la madre inglese, le madri inglesi**, *mama englezoaică...*

→ ATENŢIE! Această terminaţie aparţine ambelor genuri: **un grande aereo** *un avion mare*, **due grandi aerei; una grande casa** *o casă mare*, **due grandi case**;

■ → N.B.: Substantivele terminate în **-ore** şi **il mare** *marea* sunt masculine:
il colore, i colori culoarea etc.
i mari italiani *mările italiene.*
(Se va observa că numele oraşelor sunt feminine în italiană: **la Torino barocca** *barocul Torino;* **la nuova Milano** *noul Milano;* **Firenze è bella...** *Florenţa e frumoasă.*)

• substantivele **masculine** în **-a** (care provin în majoritate din greacă şi se termină în **-ma, -ta, -sta**): **il problema, i problemi** *problema...,* **il poeta, i poeti** *poetul...,* **il turista, i turisti** *turistul...* (Dar, când este vorba despre femei, forma femininului este cea normală: **la turista, le turiste**...)

• femininul în **-o**: **la mano, le mani** *mâna...*

NEREGULARITĂŢI ŞI EXCEPŢII

1. **L'uomo, gli uomini** *omul...;* **la moglie, le mogli** *soţia...;* **l'uovo, le uova** *oul...*

2. Sunt invariabile:

• Cuvintele accentuate pe silaba finală (cu accent grafic): **la grande città, le grandi città** *marele oraş...,* **il caffè italiano, i caffè italiani** *cafeneaua italiană...*

• Cuvintele monosilabice: **il tè cinese, i tè cinesi** *ceaiul chinezesc...* **il re, i re** *regele...*

• Cuvintele terminate în **-ie: una serie, due serie** *o serie...* (Excepţie: **la moglie**, vezi mai sus.)

• Cuvintele ştiinţifice şi tehnice prescurtate: **lo zoo, gli zoo; la radio libera, le radio libere** *postul de radio local...,* **il cinema italiano, i cinema italiani** *cinematograful italian...*

• Şi, bineînţeles, cuvintele terminate în **-i** sau într-o consoană: **la crisi economica, le crisi economiche** *criza economică...*; **il film italiano, i film italiani** *filmul italian...*

3. Câteva masculine terminate în **-o** au două forme la plural: forma feminină în **-a** exprimă în general sensul propriu şi concret, cea masculină în **-i**, sensul figurat: **il braccio** *braţul*, **le braccia** (ale corpului) şi **i bracci** (ale unui fluviu, ale unei cruci, de ex.).

4. Pluralul cuvintelor terminate în **-co** şi **-go**: **il gioco olimpico, i giochi olimpici** *jocul olipic...*

■ Cuvintele terminate în **-co** şi **-go** accentuate pe penultima silabă fac pluralul în **-chi** (şi **-ghi**): **il gioco, i giochi; il lago, i laghi** *lacul...*

N.B.: Câteva excepţii: **amico, amici** *prietenul* şi antonimul său: **nemico, nemici; greco, greci** *grec;* **porco, porci** *porc*; **belga, belgi** *belgian.*

■ Cele accentuate pe antepenultima silabă (**parole sdrucciole**, vezi PRONUNŢIE, D) fac pluralul în **-ci** (şi **-gi**): **il medico, i medici; lo psicologo, gli psicologi.**
NU UITAŢI! Majoritatea cuvintelor terminate în **-co** (mai puţin excepţiile indicate mai sus, ca şi **antico, fatica** şi alte câteva) sunt deci accentuate pe antepenultima silabă (parole sdrucciole).

5. Cuvintele în **-io** la care **i** este neaccentuat au un singur **i** la plural: **l'annuncio economico, gli annunci economici** *anunţ publicitar...*; **il viaggio, i viaggi** *voiajul...*
Dar: **lo zio, gli zii** *unchiul...*

6 – CANTITATEA

1. Adjectivele cantitative sunt:

• **Quanto, quanti, quanta, quante...?** *Cât, câţi, câtă, câte...?* **Quanta gente!** *Câtă lume!*

Quanti ne abbiamo oggi? *În câte suntem azi?*
In quanti siete? Siamo in venti. *Câţi sunteţi? Suntem douăzeci.*

• **Poco, pochi, poca, poche** *puţin, puţini, puţină, puţine...*
Ho pochi spiccioli. *Am puţin mărunţiş.*

• **Molto, molti, molta, molte** *mult, mulţi, multă, multe...*
(Lei) ha comprato molte cartoline? *Aţi cumpărat multe cărţi poştale?*

• **Tanto, tanti, tanta, tante** *atât, atâţia, atâta, atâtea...*
In estate, ci sono tanti turisti stranieri! *Vara, sunt atâţia turişti străini!*

• **Troppo, troppi, troppa, troppe** *prea mult, prea mulţi, prea multă, prea multe...*
Sì, ci sono troppi turisti. *Da, sunt prea mulţi turişti.*

■ **Molto** şi **poco** au forme neregulate la comparativ: **più** şi **meno**.
Ci sono più stranieri e meno Italiani. *Sunt mai mulţi străini şi mai puţini italieni.*

2. «**Qualche**» şi «**ogni**» sunt totdeauna la singular (chiar dacă, cel mai adesea, desemnează un plural):

• **Fra qualche giorno** *peste câteva zile.*
Pentru a face acordul cu forma de plural «**giorni**», se poate spune **alcuni giorni.**

• **Ogni giorno** = **tutti i giorni** *în fiecare (orice) zi, în toate zilele.*

7 – NEGAŢIA

1. Atunci când un cuvânt negativ precedă un verb, el îşi este suficient sieşi, deoarece este negativ prin natură (lucru arătat prin consoana iniţială **n**, moştenire a formelor negative latineşti).
Deci nu e necesar ca el să fie însoţit de o altă formă negativă. Dar aceasta din urmă (non: *nu*) apare atunci când cuvântul negativ se află după verb, pentru a da propoziţiei sensul negativ.

– **Nessuno è venuto?** *Nimeni n-a venit?*
– **No, non è venuto nessuno.** *Nu, n-a venit nimeni.*
(În română, în schimb, «nu» este necesar totdeauna.)
Vom construi, deci, după modelul lui **nessuno**, şi celelalte cuvinte negative italieneşti:

• **Nessuno** *nici un(ul)...* (care urmează regula ortografică a lui **un, uno...**; vezi 1, 2).

• **Niente** = **nulla** *nimic.*

• **Neanche** = **nemmeno** = **neppure** *nici (macăr)...*

• **Né** = **E... non...** *şi... nici* (care nu trebuie confundat cu particula «**ne**» – fără accent! – : «**Ne voglio**» *Vreau (din aceasta);* «**Ne prende?**» *Luaţi (din aceasta)?;* «**Me ne vado**» *Plec (de aici)* etc. (vezi 12, 3).

N.B.: Repetat: **né... né...** înseamnă *nici... nici...*

Astfel: **Nulla è successo** *Nimic nu s-a întâmplat;* dar **Non ho fatto niente** *Nu am făcut nimic* etc.

2. Vom vedea că imperativul negativ la persoana a II-a singular se formează cu infinitivul precedat de **non**:

Parla,	**Non parlare**	*Vorbeşte, nu vorbi.*
Scrivi,	**Non scrivere**	*Scrie, nu scrie.*
Vieni,	**Non venire**	*Vino, nu veni.*

3. Adverbul **solo** = **soltanto** se traduce prin *numai, nu... decât:* **Ho solo (soltanto) questa guida.** *Am numai (nu am decât) acest ghid.*

8 – ADJECTIVUL ŞI ADVERBUL

1. Comparativul de egalitate:

• **così... come...** *la fel de... ca şi...*

• **tanto... quanto...** *tot atât de... ca şi...*

• **tale... quale...** *tot aşa de... ca şi...*
Roma è così bella come Firenze.
Lei ha tanto denaro quanto me.

2. Comparativul de superioritate şi de inferioritate:

• **più... di...** *mai... decât...*

• **meno... di...** *mai puţin... decât...*
Milano è più industriale di Roma.
Torino è meno grande di Milano.

N.B.: **Di** se foloseşte în faţa unui substantiv sau pronume, atunci când se compară două persoane sau două lucruri în raport cu o

calitate. (Altfel, dacă se compară două calităţi ale aceleiaşi persoane sau ale aceluiaşi lucru, se spune: **la provincia di Milano è più industriale che agricola** *«provincia» Milano este mai mult industrială decât agricolă.*)

3. Superlativul relativ:

- **il... più...** *cel mai...*
- **il... meno...** *cel mai puţin...*

Genova e Marsiglia sono i porti più importanti del Mediterraneo.
Genova şi Marsilia sunt porturile cele mai importante ale Mediteranei.

4. Superlativul absolut:

- *«foarte frumos»* **bellissimo, assai bello, molto bello.**

5. Adverbele în italiană se formează în două moduri:

- **facile** + **mente** = **facilmente** (cu dispariţia lui «e» final)
- **certo** → **certa** + **mente** = **certamente** (cu adjectivul la feminin)

6. Numeralele în italiană:

Numeralele cardinale

unità *unităţi*	**diecine** *zeci*	**centinaia** *sute*	**migliaia** *mii*
uno	dieci (1)	cento	mille
due	venti (2)	duecento	duemila
tre	trenta	trecento	tremila
quattro	quaranta	quattrocento	quattromila
cinque	cinquanta	cinquecento	cinquemila
sei	sessanta	seicento	seimila
sette	settanta	settecento	settemila
otto	ottanta	ottocento	ottomila
nove	novanta	novecento	novemila

(1) undici, dodici, tredici, quattordici, quindici, sedici, diciassette, diciotto, diciannove

(2) ventuno, trentuno, quarantuno... ventotto, trentotto, quarantotto...

Numeralele ordinale

Primo, secondo, terzo, quarto, quinto, sesto, settimo, ottavo, nono, decimo, undicesimo, dodicesimo, tredicesimo, quattordicesimo, quindicesimo, sedicesimo etc.

■ **Mille, duemila,** dar **cento, duecento.**

- Se spune: **Giovanni Paolo secondo,** *Ioan Paul al II-lea.*
- Secolele culturii italiene: se spune adesea **il tredicesimo secolo** sau **il Duecento (il 200)**, deoarece se consideră anii de la 200 la 299, după anul o mie. La fel şi în continuare: **il Trecento (il 300)**... **l'Ottocento (l'800)**, până la **Novecento (il 900)**.

7. Sufixele în italiană:
Sunt numeroase, foarte expresive şi vii. Iată-le pe cele principale:

• Diminutivale:	**un ragazzo**	*un băiat*
-etto	**un ragazzetto**	*un băieţel*
-ino	**un ragazzino**	*un băieţel (drăguţ)*
• Augmentative:	**un giovane**	*un tânăr*
-otto	**un giovanotto**	*un tânăr (destul de înalt, de puternic etc.)*
	il naso	*nasul*
-one	**il nasone di Pinocchio**	*năsoiul lui Pinocchio*
	il cupolone di Firenze (cupola)	*frumoasa (= marea) cupolă din Florenţa.*
• Peiorative:	**il bel tempo**	*vremea frumoasă*
-accio	**che tempaccio!**	*ce vreme urâtă, proastă, închisă*
	un cappello	*o pălărie!*
	un cappellaccio	*o pălărie urâtă, murdară, veche etc.*

9 – DEMONSTRATIVUL

■ Demonstrativele sunt similare celor din română:
a) **questo** ristorante, **quest'**albergo *acest restaurant, acest hotel;* **questa** banca, **quest'**agenzia *aceasta bancă, această agenţie;* **questi, queste**...

- **questo** se referă la ceea ce este aproape de persoana care

vorbeşte, *lângă mine* (**vicino a me**), *lângă noi* (**vicino a noi**); sau la ceea ce este al meu, al nostru (**il mio, il nostro** *meu, nostru...*) (vezi 10).

• Lui **questo** îi corespund adverbele de loc: **qua, qui**: *aici = acolo unde sunt, unde suntem* (**dove sono, dove siamo**), = *lângă mine, lângă noi = de partea aceasta:* **da questa parte**.

b) **quel** ristorante, **quell'**albergo *acel restaurant, acel hotel;* **quella** banca, **quell'**agenzia *acea bancă, acea agenţie;* **quei** ristoranti, **quegli** alberghi, **quelle** banche.
(Observaţi că demonstrativul **quel** respectă regula articolului nehotărât, vezi 4.)

• **quel, quello...** se referă la ceea ce este departe de persoana care vorbeşte; *departe de mine* (**lontano da me**), *departe de noi* (**lontano da noi**).

• Lui **quel, quello** le corespund adverbele de loc: **là** = **lì**: *acolo = departe de mine; = de partea aceea* **da quella parte**.

• Pentru a fi şi mai precişi, putem spune **laggiù**: *acolo jos,* **lassù** *acolo sus.*

• Există şi un demonstrativ corespunzător persoanei a II-a: «**codesto**». Se foloseşte mai rar, uneori cu sens peiorativ.

■ Pronumele demonstrative corespunzătoare sunt:
questo, questa, questi, queste *acesta, aceasta, aceştia, acestea.*
quello, quella, quelli, quelle (**che**) *acela, aceea, aceia, acelea (care).*
ciò = **questo** *aceasta (acest lucru).*

10 – POSESIVUL

■ Se formează din articolul hotărât şi un cuvânt posesiv:

il mio, la mia *meu, mea*	**i miei, le mie**
il tuo, la tua *tău, ta*	**i tuoi, le tue**
il suo, la sua *lui, ei*	**i suoi, le sue**
il Suo, la Sua *dumneavoastră*	**i Suoi, le Sue**
il nostro, la nostra *nostru, noastră*	**i nostri, le nostre**
il vostro, la vostra *vostru, voastră*	**i vostri, le vostre**
il loro, la loro *lor*	**i loro, le loro**

ATENŢIE: a) primele trei forme ale masculinului plural sunt neregulate.
b) «**loro**» este invariabil.

1. Articolul hotărât poate fi înlocuit cu un articol nehotărât sau cu un alt determinant (numeral, adjectiv demonstrativ, pronume nehotărât): **un mio amico** *un prieten al meu;* **tre amici miei** *trei prieteni ai mei;* **nessun mio amico** *nici un prieten de-al meu* etc.

2. Adesea nu se foloseste decât articolul, atunci când posesia este evidentă: părţi ale corpului, îmbrăcăminte, obiecte personale etc.: **Lei ha preso la chiave?** *V-aţi luat cheia?*

3. Posesivul fără articol (cu excepţia lui «**loro**») se mai foloseşte în câteva cazuri precise:

a) substantivele care denumesc grade de rudenie, folosite singure şi la singular: **mio padre, tua madre, suo fratello** etc. *tatăl meu, mama ta, fratele lui...*

b) diverse expresii: **a casa mia** *(acasă) la mine,* **a parer tuo** *după părerea ta* etc.

■ ATENŢIE, NU CONFUNDAŢI:

• **il mio...** *meu...* «**il mio manoscritto**»: *manuscrisul meu*
• **è il mio** *este al meu* (pronume posesiv)
• **è mio** *este al meu* (care răspunde la întrebarea: **Di chi è?**: *Al cui este?,* vezi 11, 5).

11 – PREPOZIŢIILE

În italiană, ele sunt mai precise şi au mai multă pondere decât în română. (Uneori echivalează cu un verb de acţiune.)

1. Prepoziţia **A** exprimă direcţia, destinaţia, cu sensul de **verso** *spre;* de **per** *pentru;* de **contro** *împotriva, contra* etc.

• **Vado alla stazione a prendere Giovanni**: *Mă duc la gară pentru a-l lua pe Giovanni* (ea introduce deci toate complementele, inclusiv infinitivul de după verbele de mişcare; vezi 14, 3). **Fino a...** *până la...*

• Prin analogie, se va spune: **vicino a, accanto a...** *lângă...;* **di fronte a...** *în faţa...;* **avvicinarsi a...** *a se apropia de...;* **in mezzo a...** *în mijlocul...*

• **A poco a poco** *puţin câte puţin;* **a uno a uno** *unul câte unul* etc.

2. **CON** exprimă însoţirea, alăturarea (cu cine sau cu ce este, se află etc.), instrumentul (cu ce se face...), împrejurările etc.

• **Con chi vai? Vado con due miei amici.** *Cu cine mergi? Merg cu doi dintre prietenii mei.*
• **Scrivo con una penna a sfera.** *Scriu cu un pix.*
• **Partirò con questo bel tempo, col treno delle undici.** *Voi pleca, pe vremea asta frumoasă, cu trenul de unsprezece.*

3. **IN** indică un loc sau o perioada de timp:

• **San Pietro in Vaticano** *Sfântul Petru din Vatican.*
• **In mezzo a...** *În mijlocul...*
• **Abito in via degli Abruzzi.** *Locuiesc pe strada Abruzzi.*
• **In quel momento...** *În acel moment...*

ATENŢIE, NU CONFUNDAŢI:

• **Lo farò in un mese.** *O voi face într-o lună.* (durata)
• **Lo farò fra un mese.** *O voi face peste o lună.* (viitor)
• **Lo farò entro un mese.** *O voi face în cursul lunii = până la sfârşitul lunii* etc.
• **Da un mese non faccio nulla.** *De o lună nu fac nimic = A trecut o lună de când nu fac nimic.* (vezi 11, 6.)
• **Un mese fa, lo facevo.** *Acum o lună, o făceam.* (vezi 13, 2.)

4. **PER** exprimă trecerea (**attraverso** *prin*) şi durata (**durante** *în timpul, timp de*):

• **Vado per i campi.** *Merg prin câmpuri.* (similar cu «prin munţi şi prin văi»); **Il treno passerà per** (/ **da**) **Genova.** (vezi 11, 6) *Trenul va trece prin Genova.*
• **Ho passeggiato per un'ora.** *M-am plimbat timp de o oră.*

■ Şi, bineînţeles, scopul: **Per favore, vada per un medico.** *Vă rog, duceţi-vă după un medic.*

■ Dar şi cauza: **per** = **a causa di** = **per via di...**: *din cauza...* etc. **Per questo...** *din cauza asta, pentru asta...*

5. **DI** exprimă apartenenţa, proprietatea:

• **E questo, di chi è?** *Şi asta, a cui este?*

E' di questa signora. Non è i di nessuno. E' di tutti.
Este a acestei doamne. Nu este a nimănui. Este a tuturor.

• Materialul:

Una statua di marmo, un busto di bronzo.
O statuie din marmură, un bust din bronz.

N.B.: **Penso di farlo.** *Mă gândesc s-o fac.* (vezi 21, 3.)

6. Prepoziţia **DA** este cea mai importantă – prin evantaiul ei de semnificaţii – dintre prepoziţiile italieneşti.

■ Ea exprimă în principal originea, proveniența: în general şi în spaţiu:

• **L'italiano viene dal latino.** *Italiana provine din latină.*
– Da che cosa dipende...? – Dipende da...
– De ce depinde...? – Depinde de...
– Che cosa vuoi da me? *Ce vrei de la mine?*
• **Vengo, torno da Genova.** *Vin, mă întorc de la Genova.* **E' in arrivo il treno da Ginevra.** *Trenul de la Geneva intră în gară.*

■ Şi, în consecinţă, separarea, îndepărtarea, diferenţa:

• **Lontano da...** *Departe de...*
Questo è diverso da quello. *Acesta este diferit de acela.*

■ Trecerea, dar la concurenţă cu «**per**» (vezi 4):

• **Il treno passerà da** (sau **per**) **Bologna?**
Trenul va trece prin Bologna?

NUMAI atunci când se referă la PERSOANE sau împreună cu **PARTE**, **da** poate exprima destinaţia, sosirea, rămânerea la etc.:

• **Vado dal barbiere, poi da mio cugino.** *Mă duc la frizer, apoi la vărul meu.* **Da una parte e dall'altra** *de o parte şi de alta.*

ATENŢIE! Acest caz de folosire a lui **da** presupune subiecţi diferiţi, altfel se va spune «**vado a casa mia**» *plec la mine acasă.*

■ **Da** exprimă şi originea:
în timp:

• **Da quando...?** *De când...?* – **Dapprima** *Mai întâi* – **Da molto tempo** *Demult;* **da due mesi** *de două luni;* **fin da domani** *începând de mâine* etc. **Da tre giorni non La vedo.** *De trei zile (sunt trei zile de când) nu vă văd.*

şi în acţiune: **da** introduce «complementul de agent», deoarece

cel care «acţionează» este chiar la originea lucrului făcut!

• **Da chi, da che cosa è stato fatto?** *De către cine, de către ce a fost făcut?* **La volta della Sistina fu dipinta da Michelangelo.** *Bolta Capelei Sixtine a fost pictată de către Michelangelo.*

■ Alte cazuri de folosire şi funcţii ale lui **da**: poate exprima felul de a fi, comportamentul, funcţia, condiţia etc.

• **Vive da re.** *Trăieşte ca un rege* (dar nu este rege). **E' un personaggio da romanzo.** *E un personaj de roman* (acţionează ca şi cum ar fi).

■ Obligaţia, consecinţa, înaintea unui infinitiv:

• **Ho molte cose da dire.** *Am multe lucruri de spus.* **Non c'è niente da mangiare?** *Nu există nimic de mâncare?* **In modo da...** *Astfel încât...* **Non c'è da ridere!** *Nu e (nimic) de râs!*

■ Utilizarea, destinaţia:

• **Carta da lettere** *hârtie de scrisori.* **Vestiti da uomo** *haine bărbăteşti.*

NU CONFUNDAŢI «**tazza di tè**», care conţine ceai (vezi 5), cu «**tazza da tè**», făcută pentru, destinată să conţină ceai: *cu ceai şi de ceai.*

■ Valoarea, preţul:

• **Un francobollo da duecento lire** *un timbru de două sute de lire.* **Un biglietto da mille** *o bancnotă de o mie.* **Una cravatta da cinquemila lire** *o cravată de cinci mii de lire.*

■ Detaliul caracteristic, semnul de recunoaştere:

• **La Fata dai capelli turchini (di Pinocchio)** *Zâna cu părul albastru.*

12 – PRONUMELE PERSONALE

• Vezi tabelul de la Lecţia 16, A3.

1. Pronumele cu funcţia de subiect nu este obligatoriu în italiană, decât pentru a pune în evidenţă persoana sau pentru a evita ambiguitatea:

• **Se non lo faccio io, lo farrai tu.** *Dacă n-o fac eu, o vei face tu* (vezi 13, 8). **Ci penserò io!** *Mă voi ocupa eu de asta!*

2. Forma de politeţe (« **forma di cortesia**») se acordă la

persoana a III-a singular:

• **(Lei) è pronto** (pentru un bărbat), **pronta** (pentru o femeie)? *Sunteţi gata?*

Toate formele se scriu cu majusculă:

• subiectul este «**Lei**».

• forma accentuată (tonică): «**Lei**»: **Vado con Lei.** *Merg cu dumneavoastră.*

• complementul direct: «**La**»: **Sono felice di incontrarLa.** *Mă bucur să vă întâlnesc.* **ArrivederLa.** *La revedere.*

• complementul indirect: «**Le**»: **Posso dirLe...?** *Pot să vă spun...?*

• pronumele reflexiv: «**Si**»: **S'accomodi!** *Luaţi loc!*

• posesivul: «**il Suo**»: **Lei dimentica la Sua cartella.** *Vă uitaţi servieta.*

3. Pronumele cu funcţia de complement:

Pronumele cu funcţia de complement indirect (**mi, ti, gli, le, ci, vi**) se aşază înaintea celui direct, cu modificare ortografică: **me lo dice** *mi-o spune,* **te lo dice..., glielo dice** *i-o* (masc. şi fem.) *spune,* **se lo dice** *şi-o spune,* **ce lo dice..., ve lo dice..., glielo dice** *le-o* (masc. şi fem.) *spune* (sau **lo dice loro**).

– «**lo**», «**li**»,«**la**»,«**le**» *îl, îi, o, le.*

Acestea se unesc cu verbul (fără liniuţă de unire) la infinitiv, la gerunziu, la imperativ (persoanele: a II-a singular, I şi a II-a plural) şi cu «**ecco**» *iată:* **Lei deve farlo.** *Trebuie s-o faceţi.* **Voglio servirmi di questo; voglio servirmene.** *Vreau să mă servesc de acesta; vreau să mă servesc (de acesta).*

Rivolgetevi allo sportello numero cinque. *Adresaţi-vă la ghişeul numărul cinci.*

Fermandoti, lo vedrai. *Oprindu-te, îl vei vedea.* **Eccoli!** *Iată-i!* **Eccone altri!** *Iată alţii (din aceştia)!*

N.B.: Când forma de imperativ de la persoana a II-a este **tronca** sau monosilabică, consoana iniţială a pronumelui (cu excepţia lui **g**) se dublează:

di' *spune;* **dimmi** *spune-mi;* **dimmelo** *spune-mi-l*

fa' *fă;* **fallo** *fă-l;* **faglielo vedere** *arată-i-l.*

ATENŢIE: Este evident că prezenţa pronumelor legate nu

modifică accentul verbului: **DIte, DItemi, DItemelo** *spuneţi, spuneţi-mi, spuneţi-mi-l;* **INdica, INdicagli, INdicaglielo** *indică, indică-i, indică-i-l.*

13 – FORMELE IMPERSONALE

■ Formele impersonale sau cele cu sens pasiv se acordă cu complementul direct:

1. **E' l'una.** *Este (ora) unu.*
Sono le tre. *Este (ora) trei.*

2. **C'è un treno.** *Există / este un tren.*
C'è ne uno. *Există unul (din acestea).*
Ci sono due treni. *Există / sunt două trenuri.*
Ce ne sono due. *Există două (din acestea).*
C'è stato un treno. *A existat / a fost un tren.*
Ce n'è stato uno. *A existat / a fost unul (din acestea).*
Au existat / au fost două trenuri. **Ci sono stati due treni.**
Au existat / au fost două (din acestea). **Ce ne sono stati due.**

ATENŢIE! NU CONFUNDAŢI: **C'è, ci sono...** *Există...* CU: **E', sono...** *este, sunt* etc.

3. După formele impersonale poate urma un infinitiv:
• **Bisogna** (= **occorre**) **tornare.** *Trebuie să mă întorc* (*să te întorci,...,* funcţie de context).
sau un substantiv:
• **Occorre** (= **ci vuole**) **un'ora per tornare.** *E nevoie de / este necesară o oră pentru întoarcere.*
Occorrono (= **ci vogliono**) **due ore per tornare.** *E nevoie de / sunt necesare două ore pentru întoarcere.*

4. **Basta farlo.** *Ajunge / e suficient s-o faci.*
Basta un'ora, bastano due ore per farlo. *Ajunge / e suficientă o oră, ajung / sunt suficiente două ore pentru a o face.*

5. **E' pericoloso sporgersi.** *E periculos să vă aplecaţi în afară.*
Vietato fumare. *(Este) interzis fumatul.*
E' possibile, facile, necessario, ecc. fare così. *Este posibil, uşor, necesar etc. să faci astfel.*
6. **Mi piace la pasta all'italiana.** *Îmi plac pastele în stil italian.*
Mi piacciono i gelati italiani. *Îmi plac îngheţatele italieneşti.*

• **Le è piaciuta questa gita?** *V-a plăcut această excursie?*
Le sono piaciuti quegli affreschi? *V-au plăcut acele fresce?*

ATENŢIE: Auxiliarul acestor verbe este totdeauna «**essere**»: **ci sono volute due ore; è bastata un'ora...; mi è piaciuta, mi sono piaciuti...** *Au fost necesare două ore; a fost suficientă o oră; mi-a plăcut, mi-au plăcut...*

7. «**Si**» cu sens pasiv:
• **Si vede una gondola.** *Se vede o gondolă.*
Si vedono più gondole. *Se văd mai multe gondole.*
Verb la persoana a III-a plural, formă provenită din latină:
• **Dicono tante cose sui giornali!** *Se spun atâtea lucruri în ziare!*

ATENŢIE LA UNELE ACORDURI:

• **Quando si è viaggiato molto, si è stanchi.** *Când ai călătorit mult, eşti obosit:*
(a) «**si è viaggiato**» este o acţiune; s-ar putea spune «**abbiamo viaggiato**»;
(b) «**si è stanchi**» este o stare; s-ar putea spune «**siamo stanchi**», ceea ce explică **pluralul**.
Similar pentru celelalte structuri impersonale:
• **Bisogna essere prudenti.** *Trebuie să fii prudent.*
• **E' necessario essere prudenti.** *E necesar să fii prudent.*

ATENŢIE LA ORDINEA PRONUMELOR:
■ **Ci si vede** se traduce fie prin *se vede (aici, acolo),* fie prin *ne vedem,* după cum **ci** este adverb, respectiv pronume.

8. **Sono io...** *Eu sunt...* (vezi 12, 1.)
E' proprio Lei! *Sunteţi chiar dumneavoastră!*

• **Lo faccio io = Sono io a farlo...** *O fac eu = Eu sunt acela care o face.*

• **Tocca** sau **Spetta a me farlo. Mi tocca** sau **Mi spetta farlo.** *Este rândul meu s-o fac.*
A chi tocca? – Tocca a Lei. *Al cui este rândul? – Este rândul dumneavoastră.*

14 – CONJUGAREA LUI **ESSERE** *A FI*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
sono	ero	fui	sarò
sei	eri	fosti	sarai
è	era	fù	sarà
siamo	eravamo	fummo	saremo
siete	eravate	foste	sarete
sono	erano	furono	saranno

perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
sono stato	ero stato	fui stato	sarò stato
sei stato	eri stato	fosti stato	sarai stato
è stato	era stato	fù stato	sarà stato
siamo stati	eravamo stati	fummo stati	saremo stati
siete stati	eravate stati	foste stati	sarete stati
sono stati	erano stati	furono stati	saranno stati

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
sia	sia stato	fossi	fossi stato
sia	sia stato	fossi	fossi stato
sia	sia stato	fosse	fosse stato
siamo	siamo stati	fossimo	fossimo stati
siate	siate stati	foste	foste stati
siano	siano stati	fossero	fossero stati

CONDIȚIONAL *(condizionale)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*
sarei	sarei stato
saresti	saresti stato
sarebbe	sarebbe stato
saremmo	saremmo stati
sareste	sareste stati
sarebbero	sarebbero stati

IMPERATIV *(imperativo)*

prezent *(presente)*
–
(tu) sii
(Lei) sia
(noi) siamo
(voi) siate
(Loro) siano

Infintiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
essere	essere stato	essendo	essendo stato

Participiu prezent *(participio presente)*: –
Participiu trecut *(participio passato)*: stato, stata, stati, state

15 – CONJUGAREA LUI **AVERE** *A AVEA*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
ho	avevo	ebbi	avrò
hai	avevi	avesti	avrai
ha	aveva	ebbe	avrà
abbiamo	avevamo	avemmo	avremo
avete	avevate	aveste	avrete
hanno	avevano	ebbero	avranno

perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
ho avuto	avevo avuto	ebbi avuto	avrò avuto
hai avuto	avevi avuto	avesti avuto	avrai avuto
ha avuto	aveva avuto	ebbe avuto	avrà avuto
abbiamo avuto	avevamo avuto	avemmo avuto	avremo avuto
avete avuto	avevate avuto	aveste avuto	avrete avuto
hanno avuto	avevano avuto	ebbero avuto	avranno avuto

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
abbia	abbia avuto	avessi	avessi avuto
abbia	abbia avuto	avessi	avessi avuto
abbia	abbia avuto	avesse	avesse avuto
abbiamo	abbiamo avuto	avessimo	avessimo avuto
abbiate	abbiate avuto	aveste	aveste avuto
abbiano	abbiano avuto	avessero	avessero avuto

CONDIȚIONAL *(condizionale)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*
avrei	avrei avuto
avresti	avresti avuto
avrebbe	avrebbe avuto
avremmo	avremmo avuto
avreste	avreste avuto
avrebbero	avrebbero avuto

IMPERATIV *(imperativo)*

prezent *(presente)*
–
(tu) abbia
(Lei) abbia
(noi) abb-iamo
(voi) abb-iate
(Loro) abbiano

Infintiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
avere	aver avuto	avendo	avendo avuto

Participiu prezent *(participio presente)*: – avente
Participiu trecut *(participio passato)*: avuto

16 – CONJUGAREA LUI **PARL-ARE** *A VORBI*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
parl-o	parl-a-vo	parl-a-i	parl-e-r-ò
parl-i	parl-a-vi	parl-a-sti	parl-e-r-ai
parl-a	parl-a-va	parl-ò	parl-e-r-à
parl-iamo	parl-a-vamo	parl-a-mmo	parl-e-r-emo
parl-ate	parl-a-vate	parl-a-ste	parl-e-r-ete
parl-ano	parl-a-vano	parl-a-rono	parl-e-r-anno

perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
ho parlato	avevo parlato	ebbi parlato	avrò parlato
hai parlato	avevi parlato	avesti parlato	avrai parlato
ha parlato	aveva parlato	ebbe parlato	avrà parlato
abbiamo parlato	avevamo parlato	avemmo parlato	avremo parlato
avete parlato	avevate parlato	aveste parlato	avrete parlato
hanno parlato	avevano parlato	ebbero parlato	avranno parlato

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
parl-i	abbia parlato	parl-a-ss-i	avessi parlato
parl-i	abbia parlato	parl-a-ss-i	avessi parlato
parl-i	abbia parlato	parl-a-ss-e	avesse parlato
parl-iamo	abbiamo parlato	parl-a-ss-imo	avessimo parlato
parl-iate	abbiate parlato	parl-a-s-te	aveste parlato
parl-ino	abbiano parlato	parl-a-ss-ero	avessero parlato

CONDIȚIONAL *(condizionale)*		**IMPERATIV** *(imperativo)*
prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**prezent** *(presente)*
parl-e-r-ei	avrei parlato	–
parl-e-r-esti	avresti parlato	(tu) parl-a
parl-e-r-ebbe	avrebbe parlato	(Lei) parl-i
parl-e-r-emmo	avremmo parlato	(noi) parl-iamo
parl-e-r-este	avreste parlato	(voi) parl-ate
parl-e-r-ebbero	avrebbero parlato	(Loro) parl-ino

Infinitiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
parl-are	aver parlato	parl-ando	avendo parlato

Participiu prezent *(participio presente)*: – parl-ante
Participiu trecut *(participio passato)*: parl-ato

17 – CONJUGAREA LUI **RIPET-ERE** *A REPETA*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
ripet-o	ripet-e-v-o	ripet-ei/ -etti	ripet-e-r-ò
ripet-i	ripet-e-v-i	ripet-esti	ripet-e-r-ai
ripet-e	ripet-e-v-a	ripet-è/ -ette	ripet-e-r-à
ripet-iamo	ripet-e-v-amo	ripet-emmo	ripet-e-r-emo
ripet-ete	ripet-e-v-ate	ripet-este	ripet-e-r-ete
ripet-ono	ripet-e-v-ano	ripet-erono/-ettero	ripet-e-r-anno

perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
ho ripetuto	avevo ripetuto	ebbi ripetuto	avrò ripetuto
hai ripetuto	avevi ripetuto	avesti ripetuto	avrai ripetuto
ha ripetuto	aveva ripetuto	ebbe ripetuto	avrà ripetuto
abbiamo ripetuto	avevamo ripetuto	avemmo ripetuto	avremo ripetuto
avete ripetuto	avevate ripetuto	aveste ripetuto	avrete ripetuto
hanno ripetuto	avevano ripetuto	ebbero ripetuto	avranno ripetuto

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
ripet-a	abbia ripetuto	ripet-e-ss-i	avessi ripetuto
ripet-a	abbia ripetuto	ripet-e-ss-i	avessi ripetuto
ripet-a	abbia ripetuto	ripet-e-ss-e	avesse ripetuto
ripet-iamo	abbiamo ripetuto	ripet-e-ss-imo	avessimo ripetuto
ripet-iate	abbiate ripetuto	ripet-e-s-te	aveste ripetuto
ripet-ano	abbiano ripetuto	ripet-e-ss-ero	avessero ripetuto

CONDIȚIONAL *(condizionale)*		**IMPERATIV** *(imperativo)*
prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**prezent** *(presente)*
ripet-e-r-ei	avrei ripetuto	–
ripet-e-r-esti	avresti ripetuto	(tu) ripet-i
ripet-e-r-ebbe	avrebbe ripetuto	(Lei) ripet-a
ripet-e-r-emmo	avremmo ripetuto	(noi) ripet-iamo
ripet-e-r-este	avreste ripetuto	(voi) ripet-ete
ripet-e-r-ebbero	avrebbero ripetuto	(Loro) ripet-ano

Infinitiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
ripet-ere	aver ripetuto	ripet-endo	avendo ripetuto

Participiu prezent *(participio presente)*: – ripet-ente
Participiu trecut *(participio passato)*: ripet-uto

18 – CONJUGAREA LUI **DORM-IRE** *A DORMI*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
dorm-o	dorm-i-v-o	dorm-i-i	dorm-i-r-ò
dorm-i	dorm-i-v-i	dorm-i-sti	dorm-i-r-ai
dorm-e	dorm-i-v-a	dorm-i	dorm-i-r-à
dorm-iamo	dorm-i-v-amo	dorm-i-mmo	dorm-i-r-emo
dorm-ite	dorm-i-v-ate	dorm-i-ste	dorm-i-r-ete
dorm-ono	dorm-i-v-ano	dorm-i-rono	dorm-i-r-anno
perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
ho dormito	avevo dormito	ebbi dormito	avrò dormito
hai dormito	avevi dormito	avesti dormito	avrai dormito
ha dormito	aveva dormito	ebbe dormito	avrà dormito
abbiamo dormito	avevamo dormito	avemmo dormito	avremo dormito
avete dormito	avevate dormito	aveste dormito	avrete dormito
hanno dormito	avevano dormito	ebbero dormito	avranno dormito

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
dorm-a	abbia dormito	dorm-i-ss-i	avessi dormito
dorm-a	abbia dormito	dorm-i-ss-i	avessi dormito
dorm-a	abbia dormito	dorm-i-ss-e	avesse dormito
dorm-iamo	abbiamo dormito	dorm-i-ss-imo	avessimo dormito
dorm-iate	abbiate dormito	dorm-i-s-te	aveste dormito
dorm-ano	abbiano dormito	dorm-i-ss-ero	avessero dormito

CONDIȚIONAL *(condizionale)*		**IMPERATIV** *(imperativo)*
prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**prezent** *(presente)*
dorm-i-r-ei	avrei dormito	–
dorm-i-r-esti	avresti dormito	(tu) dorm-i
dorm-i-r-ebbe	avrebbe dormito	(Lei) dorm-a
dorm-i-r-emmo	avremmo dormito	(noi) dorm-iamo
dorm-i-r-este	avreste dormito	(voi) dorm-ite
dorm-i-r-ebbero	avrebbero dormito	(Loro) dorm-ano

Infintiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
dorm-ire	aver dormito	dorm-endo	avendo dormito

Participiu prezent *(participio presente)*: – dorm-ente (o dorm-iente)
Participiu trecut *(participio passato)*: dorm-ito

19 – CONJUGAREA LUI **FIN-IRE** *A SFÂRȘI*

INDICATIV *(indicativo)*

prezent *(presente)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**perfect simplu** *(passato remoto)*	**viitor** *(futuro semplice)*
fin-isc-o	fin-i-v-o	fin-i-i	fin-i-r-ò
fin-isc-i	fin-i-v-i	fin-i-sti	fin-i-r-ai
fin-isc-e	fin-i-v-a	fin-i	fin-i-r-à
fin-iamo	fin-i-v-amo	fin-i-mmo	fin-i-r-emo
fin-ite	fin-i-v-ate	fin-i-ste	fin-i-r-ete
fin-isc-ono	fin-i-v-ano	fin-i-rono	fin-i-r-anno
perfect compus *(passato prossimo)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato prossimo)*	**trecut anterior** *(trapassato remoto)*	**viitor anterior** *(futuro anteriore)*
ho finito	avevo finito	ebbi finito	avrò finito
hai finito	avevi finito	avesti finito	avrai finito
ha finito	aveva finito	ebbe finito	avrà finito
abbiamo finito	avevamo finito	avemmo finito	avremo finito
avete finito	avevate finito	aveste finito	avrete finito
hanno finito	avevano finito	ebbero finito	avranno finito

CONJUNCTIV *(congiuntivo)*

prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**imperfect** *(imperfetto)*	**mai mult ca perfect** *(trapassato)*
fin-isc-a	abbia finito	fin-i-ss-i	avessi finito
fin-isc-a	abbia finito	fin-i-ss-i	avessi finito
fin-isc-a	abbia finito	fin-i-ss-e	avesse finito
fin-iamo	abbiamo finito	fin-i-ss-imo	avessimo finito
fin-iate	abbiate finito	fin-i-s-te	aveste finito
fin-isc-ano	abbiano finito	fin-i-ss-ero	avessero finito

CONDIȚIONAL *(condizionale)*		**IMPERATIV** *(imperativo)*
prezent *(presente)*	**trecut** *(passato)*	**prezent** *(presente)*
fin-i-r-ei	avrei finito	–
fin-i-r-esti	avresti finito	(tu) fin-isc-i
fin-i-r-ebbe	avrebbe finito	(Lei) fin-isc-a
fin-i-r-emmo	avremmo finito	(noi) fin-iamo
fin-i-r-este	avreste finito	(voi) fin-ite
fin-i-r-ebbero	avrebbero finito	(Loro) fin-isc-ano

Infintiv prezent *(infinito presente)*	**Infinitiv perfect** *(infinito passato)*	**Gerunziu prez.** *(gerundio presente)*	**Gerunziu trec.** *(gerundio passato)*
fin-ire	aver finito	fin-endo	avendo finito

Participiu prezent *(participio presente)*: – fin-ente
Participiu trecut *(participio passato)*: fin-ito

20 – VERBE NEREGULATE

A – Conjugarea I

andare *a merge*
ind. prezent vado, vai, va, andiamo, andate, vanno
viitor andrò, andrai...
conj. prezent vada, vada, vada, andiamo, andiate, vadano
conj. imperfect andassi, andassi, andasse...
imperativ va' (vai, va), vada, andiamo, andate, vadano

dare *a da*
ind. prezent do, dai, dà, diamo, date, danno
ind. imperfect davo, davi, dava, davamo, davate, davano
perfectul simplu diedi *(detti),* desti, diede *(dette),* demmo, deste, diedero (detterro)
viitor darò, darai, darà, daremo, darete, daranno
conj. prezent dia, dia, dia, diamo, diate, diano
conj. imperfect dessi, dessi, desse, dessimo, deste, dessero
imperativ dà (dai, va'), dia, diamo, date, diano
part. trecut dato

stare *a fi, a rămâne*
ind. prezent sto, stai, sta, stiamo, state, stanno
ind. imperfect stavo, stavi, stava, stavamo, stavate, stavano
perfectul simplu stetti, stesti, stette, stemmo, steste, stettero
viitor starò, starai, starà, staremo, starete, staranno
conj. prezent stia, stia, stia, stiamo, stiate, stiano
conj. imperfect stessi, stessi, stesse, stessimo, steste, stessero
imperativ sta (stai, sta'), stia, stiamo, state, stiano
part. trecut stato; *perfectul compus* sono stato

B – Conjugarea a II-a:
a) verbi con l'accento sulla penultima sillaba

dovere *a trebui*
ind. prezent devo (debbo), devi, deve, dobbiamo, dovete, devono (debbono)
perfectul simplu dovei *o* dovetti...
viitor dovrò, dovrai, dovrà, dovremo, dovrete, dovranno
cond. dovrei, dovresti...
conj. prezent deva, deva, deva *o* debba, debba, dobbiamo, dobbiate, devano *o* debbano

potere *a putea*
ind. prezent posso, puoi, può, possiamo, potete, possono
perfectul simplu potei *o* potetti...
viitor potrò, potrai, potrà, potremo, potrete, potranno
cond. potrei, potresti...
conj. prezent possa, possa, possa, possiamo, possiate, possano

rimanere *a rămâne*
ind. prezent rimango, rimani, rimane, rimaniamo, rimanete, rimangono
perfectul simplu rimasi, rimanesti, rimase, rimanemmo, rimaneste, rimasero
viitor rimarrò, rimarrai, rimarrà, rimarremo, rimarrete, rimarranno
cond. rimarrei, rimarresti...
conj. prezent rimanga, rimanga, rimanga, rimaniamo, rimaniate, rimangano
imperativ rimani, rimanga, rimaniamo, rimanete, rimangano
part. trecut rimasto; *perfectul compus* sono rimasto

sapere *a şti*
ind. prezent so, sai, sa, sappiamo, sapete, sanno
perfectul simplu seppi, sapesti, seppe, sapemmo, sapeste, seppero
viitor saprò, saprai, saprà, sapremo, saprete, sapranno
cond. saprei, sapresti...
conj. prezent sappia, sappia, sappia, sappiamo, sappiate, sappiano

sedere, sedersi *a se aşeza*
ind. prezent siedo, siedi, siede, sediamo, sedete, siedono
perfectul simplu sedei *o* sedetti...
conj. prezent sieda, sieda, sieda, sediamo, sediate, siedano
imperativ siedi, sieda, sediamo, sedete, siedano

tenere *a ţine*
ind. prezent tengo, tieni, tiene, teniamo, tenete, tengono
perfectul simplu tenni, tenesti, tenne, tenemmo, teneste, tennero
viitor terrò, terrai, terrà, terremo, terrete, terranno
cond. terrei, terresti...
conj. prezent tenga, tenga, tenga, teniamo, teniate, tengano

imperativ tieni, tenga, teniamo, tenete, tengano

vedere *a vedea*
perfectul simplu vidi, vedesti, vide, vedemmo, vedeste, videro
viitor vedrò, vedrai, vedrà, vedremo, vedrete, vedranno
cond. vedrei, vedresti...
part. trecut veduto *o* visto

volere *a vrea*
ind. prezent voglio, vuoi, vuole, vogliamo, volete, vogliono
perfectul simplu volli, volesti, volle, volemmo, voleste, vollero
viitor vorrò, vorrai, vorrà, vorremo, vorrete, vorranno
cond. vorrei, vorresti...
conj. prezent voglia, voglia, voglia, vogliamo, vogliate, vogliano

b) verbi con l'accento sulla terzultima sillaba (parole sdrucciole)

accendere *a aprinde*
perfectul simplu accesi, accendesti, accese, accendemmo, accendeste, accesero
part. trecut acceso

bere *a bea*
ind. prezent bevo, bevi, beve, beviamo, bevete, bevono
ind. imperfect bevevo, bevevi, beveva, bevevamo, bevevate, bevevano
perfectul simplu bevvi, bevesti, bevve, bevemmo, beveste, bevvero
viitor berrò, berrai, berrà, berremo, berrete, berranno
cond. berrei, berresti, berrebbe, berremmo, berreste, berrebbero
conj. prezent beva, beva, beva, beviamo, beviate, bevano
conj. imperfect bevessi, bevessi, bevesse, bevessimo, beveste, bevessero
imperativ bevi, beva, beviamo, bevete, bevano
part. trecut bevuto

chiedere *a întreba*
perfectul simplu chiesi, chiedesti, chiese, chiedemmo, chiedeste, chiesero
part. trecut chiesto

chiudere *a închide*
perfectul simplu chiusi, chiudesti, chiuse, chiudemmo,

chiudeste, chiusero
part. trecut chiuso

dire *a spune*
ind. prezent dico, dici, dice, diciamo, dite, dicono
ind. imperfect dicevo, dicevi, diceva, dicevamo, dicevate, dicevano
perfectul simplu dissi, dicesti, disse, dicemmo, diceste, dissero
viitor dirò, dirai, dirà, diremo, direte, diranno
cond. direi, diresti, direbbe, diremmo, direste, direbbero
conj. prezent dica, dica, dica, diciamo, diciate, dicano
conj. imperfect dicessi, dicessi, dicesse, dicessimo, diceste, dicessero
imperativ di' (di), dica, diciamo, dite, dicano
part. trecut detto

fare *a face*
ind. prezent faccio, fai, fa, facciamo, fate, fanno
ind. imperfect facevo, facevi, faceva, facevamo, facevate, facevano
perfectul simplu feci, facesti, fece, facemmo, faceste, fecero
viitor farò, farai, farà, faremo, farete, faranno
cond. farei, faresti, farebbe, faremmo, fareste, farebbero
conj. prezent faccia, faccia, faccia, facciamo, facciate, facciano,
conj. imperfect facessi, facessi, facesse, facessimo, faceste, facessero
imperativ fa (fai, fa'), faccia, facciamo, fate, facciano
part. trecut fatto

leggere *a citi*
perfectul simplu lessi, leggesti, lesse, leggemmo, leggeste, lessero
part. trecut letto

mettere *a pune*
perfectul simplu misi, mettesti, mise, mettemmo, metteste, misero
part. trecut messo

nascere *a se naşte*
perfectul simplu nacqui, nascesti, nacque, nascemmo, nasceste, nacquero
part. trecut nato

nascondere *a ascunde*
perfectul simplu nascosi, nascondesti, nascose, nascondemmo, nascondeste, nascosero
perdere *a pierde*
perfectul simplu persi, perdesti, perse, perdemmo, perdeste, persero
part. trecut perso
piangere *a plânge*
perfectul simplu piansi, piangesti, pianse, piangemmo, piangeste, piansero
part. trecut pianto
porre *a pune*
ind. prezent pongo, poni, pone, poniamo, ponete, pongono
ind. imperfect ponevo, ponevi, poneva, ponevamo, ponevate, ponevano
perfectul simplu posi, ponesti, pose, ponemmo, poneste, posero
viitor porrò, porrai, porrà, porremo, porrete, porranno
cond. porrei, porresti, porrebbe, porremmo, porreste, porrebbero
conj. prezent ponga, ponga, ponga, poniamo, poniate, pongano,
conj. imperfect ponessi, ponessi, ponesse, ponessimo, poneste, ponessero
imperativ poni, ponga, poniamo, ponete, pongano
part. trecut posto
prendere *a lua*
perfectul simplu presi, prendesti, prese, prendemmo, prendeste, presero
part. trecut preso
ridere *a râde*
perfectul simplu risi, ridesti, rise, ridemmo, rideste, risero
part. trecut riso
rispondere *a răspunde*
perfectul simplu risposi, rispondesti, rispose, rispondemmo, rispondeste, risposero
scrivere *a scrie*
perfectul simplu scrissi, scridesti, scrisse, scrivemmo, scriveste, scrissero

part. trecut scritto
vincere *a învinge*
perfectul simplu vinsi, vincesti, vinse, vincemmo, vinceste, vinsero
part. trecut vinto
vivere *a trăi*
perfectul simplu vissi, vivesti, visse, vivemmo, viveste, vissero
part. trecut vissuto

C – Conjugarea a III-a

salire *a urca*
ind. prezent salgo, sali, sale, saliamo, salite, salgono
conj. prezent salga, salga, salga, saliamo, saliate, salgano
imperativ sali, salga, saliamo, salite, salgano
uscire *a ieşi*
ind. prezent esco, esci, esce, usciamo, uscite, escono
conj. prezent esca, esca, esca, usciamo, usciate, escano
imperativ esci, esca, usciamo, uscite, escano
venire *a veni*
ind. prezent vengo, vieni, viene, veniamo, venite, vengono
perfectul simplu venni, venisti, venne, venimmo, veniste, vennero
viitor verrò, verrai, verrà, verremo, verrete, verranno
conj. prezent venga, venga, venga, veniamo, veniate, vengano
imperativ vieni, venga, veniamo, venite, vengano
part. trecut venuto

21 – UTILIZĂRILE VERBULUI în italiană:

1. Auxiliarele:

• Verbele de stare se conjugă cu auxiliarul **essere**, nu cu «a avea»: **sono stato** *am fost...* **Sono vissuto a Firenze per due anni.** *Am trăit la Florenţa (timp de) doi ani.* **Mi è costato caro.** *M-a costat scump.* **Stanotte è piovuto molto.** *Astă-noapte a plouat mult.*

• La fel şi verbele la diateza pasivă: **La macchina è stata riparata dal meccanico.** *Maşina a fost reparată de mecanic.*

• Caz particular: verbele **dovere, potere, volere, sapere** se

conjugă cu acelaşi auxiliar ca şi infinitivul care le urmează: **Ho dovuto** *A trebuit.* **Ho dovuto farlo.** *A trebuit s-o fac* (pentru că se spune: **l'ho fatto**). Dar **sono dovuto partire** *a trebuit să plec* (pentru că se spune: **sono partito**). Similar: **Non è potuto tornare in tempo.** *Nu a putut să se întoarcă la timp* etc.

• Semi-auxiliarele: 1) **venire**, care-l înlocuieşte pe **essere** pentru a indica o acţiune în curs: **Ogni abuso (del segnale d'allarme) verrà punito.** *Orice abuz va fi pedepsit.* 2) **Andare**, care-l înlocuieşte pe **essere** pentru a exprima ideea de necesitate, de oportunitate: **Questa lettera va impostata stasera.** *Această scrisoare trebuie pusă la poştă diseară.*

2. Principalele expresii temporale şi de acţiune:

TRECUTUL APROPIAT
- **Avevo appena detto** — *Tocmai spusesem*
- **Ho appena detto** — *Tocmai spuneam*

VIITORUL APROPIAT
- **Sto per dire** — *Voi spune (imediat)*
- **Ora dico = Ora dirò** — *Acum voi spune*
- **Dirò** — *Voi spune*

SIMULTANEITATE
- **Sto dicendo** — *Spun (în acest moment)*

PROBABILITATE
- **Avrà detto** — *Trebuie să fi spus*
- **Che ore saranno?** — *Cât să fie ceasul?*
- **Saranno le dieci** — *Trebuie să fie zece*
- **Può darsi = Sarà** — *Se poate, o fi*

3. Infinitivul:

• **Dico di farlo.** *Spun că o fac (/ că o voi face).* (acelaşi subiect)
Penso di farlo. *Mă gândesc s-o fac.*
Dico che Lei lo faccia. *Vă spun (dv.) s-o faceţi.* (subiecte diferite)

• **Vado a prenderlo alla stazione.** *Mă duc să-l iau de la gară.* (vezi 11, 1.) Infinitivul cu funcţia de complement al unui verb de mişcare este introdus de prepoziţia «**a**».

4. Perfectul şi participiul:

• **Ho letto la Divina Commedia che Dante scrisse nel'300.** *Am citit* (recent) *Divina Comedie pe care Dante o scrise* (demult: evenimentul se află definitiv în trecut) *în secolul al XIV-lea.*

• **Ho ricevuto una lettera. La lettera che ho ricevuto** sau **ricevuta. L'ho ricevuta stamattina.** *Am primit o scrisoare* etc.
Acordul participiului trecut conjugat cu **avere** este obligatoriu doar atunci când complementul este exprimat printr-un pronume aflat înaintea verbului.

5. Conjunctivul:
După orice verb care exprimă o părere, un gând, o îndoială etc.:
- **Mi pare che** *Mi se pare = Cred că...* (părere)
- **Ritengo che** *Cred = Mă gândesc = Consider că...*
- **Penso che** *Mă gândesc că...* (idee, gând)
- **Credo che** *Cred că...* (credinţă)
- **Non so se** *Nu ştiu dacă...*

Verbul subordonatei va fi:
(a) la **indicativ**, dacă exprimă o **certitudine** obiectivă şi absolută.
(b) la **conjunctiv**, dacă exprimă o simplă **părere**, **subiectivă**, **relativă**, o **incertitudine**, o **ipoteză**.

• Bineînţeles că va trebui respectată corespondenţa / concordanţa timpurilor în italiană:

Mi pare / Penso / Credo che / Non so se sia malato Cred că... este bolnav; nu ştiu dacă este... (prezent / prezent)
Mi pareva / Pensavo / Credevo che / Non sapevo se fosse malato *... că era / dacă era...* (trecut / imperfect)

6. Condiţionalul sau «viitorul în trecut»:

• **Mi disse / ha detto / diceva** *Îmi spuse / mi-a spus / îmi spunea*
che sarebbe venuto *că va veni*
che avrebbe telefonato *că va telefona*

INDEX TEMATIC

Affittasi, affittansi **(20 C4)**
appartamento **(25 C2)**

banco e banca **(25 C2)**
barzellette **(3 C2, 23 C2)**

Caffé Greco **(16 B3)**
cappuccino **(3 C2)**
ciao **(1 A2)**
cinema **(14 C2)**
città italiane **(21 C4)**
cosa mangiare? **(9 C2)**
da Giulio **(25 C4)**
dialetti **(13 C2)**

eco-intervista **(19 C2)**
espressioni idiomatiche **(16 C2, 24 C2, C4, 37 C2)**
EUR **(13 A3)**

falsi amici **(19 C4)**
fare il portoghese **(12 A3)**
feriale / festivo **(2 C2)**
feste **(18 C2)**
formule di cortesia **(27 C2)**

giorni della settimana **(5 C2)**
grappa e brandy **(40 C2)**
Guttuso, De Chirico **(12 B3)**

indirizzo, busta, francobollo **(8 C2)**
indovinello **(35 C2, C4)**
I Promessi Sposi **(39 A3)**
Italia e Italiani **(40 C4)**

laurea **(30 C2)**
lira **(6 C2)**
lira italiana e lira sterlina **(26 C4)**
lotto **(33 C4)**

Manzoni (Alessandro) **(39 A3)**
mesi dell'anno **(18 C4)**

'O Sole mio **(16 C4)**
osteria, trattoria **(11 C2)**

Palazzo Chigi **(11 C4)**
parola più lunga **(22 C4)**
Patti Lateranensi **(36 B1)**
proverbi **(20 C2)**

quotidiani **(14 C4)**

ragazza / ragazzo **(1 C4)**
RAI-TV **(30 B3)**
regioni italiane **(4 C2)**
regioni, province, comuni **(10 A3)**
ricevuta fiscale **(9 C4)**
Risorgimento e Rinascimento **(39 C2)**
Roma **(21 C2)**

scioglilingua **(36 C2, C4)**
settimanali **(15 C2)**
spaghetti, fettuccine, ravioli **(9 C4)**
SPQR **(21 C2)**
stagioni **(2 C2)**

targhe automobilistiche **(10 C4)**
ti amo, ti voglio bene, mi piace **(28 C2)**
titoli (dottore, ragioniere) **(31 C2)**
totocalcio e calcio **(29 C2)**
Trastevere **(22 C2)**

vocabolario della strada **(12 C2)**
voi / Lei **(6 C4)**

zabaione **(17 C2)**

LOCUŢIUNI

andare a pennello **(27 B2)**
a casa mia, tua, sua... **(17 C4)**
azzeccare un dodici al Totocalcio **(37 C2)**
che giorno è oggi? **(5 C2)**
che ora è? che ore sono? **(7 B2)**
crogiolarsi al sole **(29 A2)**
dare del cretino **(6 C2)**
dare del Lei **(6 C2)**
dare del tu **(6 C2)**
dare del voi **(6 C2)**
darla a bere **(37 C2)**
dire balle **(35 A2)**
di chi è questo quadro **(18 B3)**
essere cavilloso **(36 A2)**
essere in pensione **(6 A2)**
essere in vacanza **(5 A2)**
essere nei guai **(19 B2)**
è colpa mia, tua, sua... **(17 C4)**
è una fuoriserie **(19 B2)**
fare il broncio **(16 B2)**
fare lo spiritoso **(36 A2)**
firmare un assegno **(26 C2)**
fregarsene **(37 C2)**
girare un assegno **(26 C2)**
in che mese siamo? **(7 A2)**
leggere un giallo **(24 C4)**
mettersi di buona lena **(37 C2)**
non conoscere il galateo **(39 C2)**
passare col giallo **(24 C4)**
passare col rosso **(24 C4)**
prendere cappello **(36 A2)**
prendere la tintarella **(29 A2)**
prendersela a male **(36 A2)**
quanti anni hai? **(7 A2)**
quanti ne abbiamo oggi? **(7 A2)**
quanti sono i giorni feriali? **(11 C4**
quanti sono i giorni festivi? **(11 C4**
quanto calza? **(27 B2)**
restare in linea **(34 A2)**
smetterla **(36 A2)**
una macchina coi fiocchi **(19 B2)**

PROVERBE ŞI EXPRESII IDIOMATICE

cascar dalla padella nella brace **(20 C2)**
cercare il pelo nell'uovo **(36 A2)**
chi fa da sé, fa per tre **(16 C2)**
chi va piano, va sano e va lontano **(37 C2)**
dal dire al fare c'è di mezzo il mare **(20 C2)**
dirne di tutti i colori **(24 C2)**
divertirsi un sacco **(37 C2)**
è pericoloso sporgersi **(19 C4)**
essere al verde **(20 C4)**
è vietato calpestare le aiuole **(12 C2)**
fare i conti senza l'oste **(11 C2)**
fare il portoghese **(12 A3)**
farne vedere di tutti i colori **(24 C2)**
farsi bello del sol di luglio **(20 C2)**
l'abito non fa il monaco **(16 C2)**
le acque quete rovinano i ponti **(20 C2)**
mettersi nei panni di uno **(20 C2)**
nascere con la camicia **(37 C2)**
sapere quel che bolle in pentola **(20 C2)**
se non è vero è ben trovato **(9 C2)**
tutte le strade portano a Roma **(20 C2)**
unire l'utile al dilettevole **(37 C2)**
vedere tutto nero **(37 C2)**
volere è potere **(16 C2)**

LISTA CUVINTELOR FOLOSITE

abbronzato (29 B1)
accadere (37 B1)
accanto a (12 B3)
accettare (19 A1)
accomodarsi (27 C2)
accorgersene (37 B1)
acqua (20 C2)
acquisto (32 A1)
adesso (7 A1)
aereo (18 B1)
affittare (20 C4)
affrescare (36 B1)
agenzia (26 B1)
aiuto! (10 C2)
albergo (5 B1)
alloggio (34 B1)
alloro (30 C2)
altare (18 B1)
alto mare (27 B1)
amica (2 B1)
amichetta (38 B3)
amico (2 A1)
amicone (38 B3)
ammirare (32 B1)
andare (13 A1)
antipasto (9 C2)
anzi (35 B1)
aprire (33 A1)
approfittare (16 A1)
appuntamento (10 C2)
appunto (adv.) (9 A1)
arancia (27 C4)
aranciata (3 C2)
arancione (24 C2)
aria (a. condizionata) (32 B1)
arrabbiato (38 A1)
arrosto (9 C2)
arte (12 B1)
asciugare (28 A1)
ascoltare (22 A1)
aspettare (14 B1)
assaggiare (17 A1)
assenza (35 C2)
assicurato (37 B1)
assumere (30 B1)
attaccare (35 C2)
attentato (36 B1)
attrarre (29 C4)
attraversare (19 A1)
augurarsi (32 C2)
auguri! (13 C4)
autocensurarsi (40 B1)
autore (17 B1)
avvenimento (39 B1)
avvertire (34 B1)

babbo (17 A1)
bagnante (29 A1)
bagno (40 B1)
banconota (6 C2)
bandiera (11 A1)
barcaiolo (35 C2)
barzelletta (3 C2)
basta (19 A1)
bello (1 B1)
benché (38 B1)
benzina (3 A1)
bibita (13 A1)
bicchiere (20 A1)
biglietto (6 B1)
bilancia (26 C4)
birra (3 C2)
bisognare (19 A1)
bistecca (9 C2)
bollire (20 C2)
bosco (25 B1)
bue (18 C4)
burattino (38 C1)
bussare (30 A1)
busta (8 C2)

cadere (30 B1)
calare (26 B1)
calcio (29 C2)
caldo (3 C2)
calmarsi (19 A1)
cambio (26 B1)
camera da letto (25 C2)
cameriere (13 A1)
camicia (27 A1)
camminare (30 B1)
candela (33 B1)
cannuccia (20 A1)
capire (13 B1)
capitare (37 B1)
cappello (36 A1)
capra (35 C2)
caricare (38 B3)
carne (19 C2)
caro (21 B1)
carretta (33 B1)
cartaccia (29 B1)
cartellone (16 B1)
cascare (20 C2)
cattivo (21 B3)
cavallo (40 C4)
caviglia (30 B1)
cavolo (35 C2)
cena (34 C4)
cenare (20 A1)
centinaio (18 C4)
cercare (36 A1)
chiamare (15 C4)
chiaro (28 B1)
chiave (25 A1)
chiedere (32 B3)
chiesa (21 B3)

chiudere (19 C4)
cieco (34 B1)
cognome (1 A1)
colazione (3 C1)
collegare (34 C2)
colmo (3 C2)
colpire (40 A1)
colpo (dare un c. di telefono) (19 C4)
coltello (20 B1)
comodità (25 B1)
compire (39 B1)
compleanno (7 A1)
comporre (29 C4)
comportarsi (38 B1)
comprare (23 B3)
c. in contanti (25 C2)
c. a credito (25 C2)
c. a rate (25 C2)
comprendere (34 B1)
comune (10 A1)
condensare (39 A1)
condurre (29 C4)
confezionato (28 B1)
c. su misura
congedarsi (13 C4)
congratularsi (32 C2)
congratulazioni (32 C2)
coniare (monete) (36 B1)
conoscere (15 A1)
conto (7 B1, 11 C2)
contorno (9 C2)
contrarre (un mutuo) (25 C2)
convenire (27 B1)
convinto (37 B1)
coprire (38 B3)
cornice (19 C4)
correre (29 A1)
corsa (prezzo della c.) (12 A1)
corso (8 C2)
lavori in corso (34 A1)
corte (40 A1)
cortese (23 A1)
corto (28 A1)
costa (21 A1)
costare (13 A1)
credere (31 B1)
crepare (36 C4)
cruciverba (21 A1)
cucchiaino (20 B1)
cucchiaio (20 B1)
culla (23 C2)
cuoio (27 B1)
custodire (19 C4)

dare
d. un film (16 B1)
dedurre (29 C4)
deliberare (26 C4)
denaro (6 C2)
dente
al dente (9 B1)
mal di d. (30 A1)
dibattito (23 A1)
diffuso (23 B1)
diluito (17 C2)
dimenticare (19 A1)
dimettersi (31 A1)
Dio (40 C4)
dipendere da (20 A1)
dipendente (30 B1)
dirigersi (22 A1)
diritto (avere d.) (6 B1)
andare d. (34 A1)
disabitato (38 B3)
disfare (29 C4)
dioccupato (38 B1)
dispiacere (38 B3)
disporre (29 C4)
disturbare (27 C2)
ditta (30 B1)
diventare (39 B1)
divertirsi (37 C2)
documento (di riconoscimento) (6 A1)
doganiere (6 A1)
dolce (9 C2)
dopodomani (9 A1)
dottoressa (30 C2)
dritto (fare il d.) (37 B1)
dubitare (38 C4)

eleggere (31 A1)
elenco (15 C4)
e. telefonico
emettere (36 B1)
(e. francobolli)
ente locale (10 A3)
entrata (12 B1)
eppure (6 A1, 13 B1)
esame (28 A3)
esaurito (14 B1)
esempio (38 C2)
esercito (18 B1)
estate (2 C2)
estero (26 C2)
valuta estera
esteso (21 A1)
estivo (2 C2)
età (19 B1)

famoso (21 A1)
fame (avere f.) (11 B1)
fatica (19 C4)
favore (6 A1)
favorevole (38 A1)
felice (2 B1)
felicitarsi (32 C2)

femminile (15 C2)
feriale (2 A1)
fermare (19 C4)
fermarsi al rosso (19 A1)
fermata obbligatoria (12 A1)
ferro da stiro (28 A1)
ferri vecchi ( )
fesso (40 C4)
festivo (2 A3)
figurarsi (28 B1)
fine (la) (34 B1)
fiore (32 A1)
fiorire (40 A1)
firmare (25 A1)
fischiare (19 A1)
fiume (35 C2)
foglietto (38 B3)
folla (22 A1)
forchetta (20 B1)
forma (38 A1)
forte (15 B1)
fortuna (per f.) (30 A1)
fortunato (3 A1)
forze dell'ordine (18 B1)
francobollo (8 C2)
freccia (19 A1)
mettere la f.
fresco (24 B1)
frigorifero (25 C2)
frullato (17 C1)
frutta (9 C2)
fuori (tirare f.) (23 C2)
furibondo (39 A1)

galla (venire a g.) (36 C2)
gelato (13 A1)
gente (3 A1)
gentile (2 B1)
giallo (24 C2)
(libro g., film g.)
giocare (29 A1)
gioiello (40 A1)
girare (17 B1, 19 A1)
giro (29 B1)
gita (34 B1)
governo (11 A1)
gradire (27 A1)
grande (21 A1)
guardare (19 A1)
guardia (9 A1)
guasto (il telefono è g.) (15 C4)
guida (11 A1)
guidatore (19 A1)

illustre (40 A1)
imperatore (39 B1)
impiegato (8 B1)
incapace (38 B3)
incidente (37 B1)
incoronare (39 B1)
indicare (la direzione) (19 A1)
indietro (tornare i.) (34 A1)
indimenticabile (29 B1)
indirizzo (8 A3)
indomani (31 B1)
indovinello (35 C2)
infanzia (14 A1)
infelice (38 B3)
informarsi (33 A1)
ingegnere (5 A1)
ingorgo (24 A1)
iniziare (13 C4)
inizio (14 B1)
insalata (19 C2)
insistere (35 A1)
interesse (26 C2)
introito (36 B1)
invece (23 B1)

lacerare (39 A1)
ladro (10 C2)
lasciare (16 A1)
laurea (30 C2)
lavorare (13 A1)
legge (34 C4)
leggere (13 A3)
libero (5 A1)
libro (12 C4)
licenziare (38 B1)
lingua (9 A1)
listino (dei cambi) (26 C2)
litigare (36 A1)
livellare (26 C4)
livello (35 A1)
lupo (35 C2)

macchina
m. da scrivere (18 A1)
m. da cucire (18 A1)
m. fotografica (27 A1)
maestro (10 A1)
magazzino (27 A1)
maledire (29 C4)
mancia (20 A1)
mandare (26 B1)
mangiare (9 C2)
manica (mezza m.) (28 A1)
manoscritto (39 A1)
mare (20 C2)
meccanico (18 A3)
medico (18 A3)
mercato (19 C2)
merenda (20 A1)
mese (7 A1)
metropolitana (13 A1)
mezzanotte (8 B3)
mezzogiorno (8 B3)
mittente (8 C2)
momentino (24 A1)
moneta (36 B1)
motore (19 B1)
motorino (m. d'avviamento) (33 B1)
movimentato (23 A1)
multa (31 C4)
museo (9 A1)
mutuo (25 C2)

Natale, buon (19 B1)
negozio (9 A1)
nero (vedere tutto n.) (37 C2)
nipote (17 C2)
nipotino (17 C2)
noioso (23 A1)
nome (1 A1)
nonna (17 C2)
nonno (17 C2)
notare (26 B1)

occhiata (dare un'o.) (16 A1)
occorre (28 A1)
occupato (38 B3)
Ognissanti (18 C2)
onda (andare in o.) (23 B1)
onomastica (17 B1)
onorevole (30 C2)
opera (17 B1, 35 B1)
orario (8 B1)
ospite (25 B1)
osteria (11 B1)
ottenere (17 C2)
ottimo (20 B3)
padrone (35 A1)
paese (21 B1)
paga (34 C4)
pagare (19 B1)
p. in contanti (25 A1)
p . a rate (25 A1)
paio (le paia) (18 C4)
pallacanestro (29 C2)
palazzo (11 A1)
panino (9 C2)
panini imbottiti
parecchio (32 B1)
parere (40 C4)
partecipare (18 B1)
passaggio pedonale (19 A1)
passaporto (6 A1)
passeggero (6 A1)
passeggiata (16 B1)
pasto (20 A1)
patente (6 A1)
patria (18 B1)
paura (38 B1)
pazzo (21 C2)
peccato! (37 C2)
peggiore (21 B3)
pelle (36 C2)
pellicola (27 A1)
pena (vale la p.) (33 A1)
pensionato (6 B1)
pensione (andare in p.) (30 B1)
perfetto (27 B1)
pericolo (19 A1)
periferia (13 A2)
permesso (27 C2)
pescare (29 B1)
pesce (9 C2)
piacevole (12 A3)
piano (23 A3)
pianta (25 A1)
piazza (8 C2)
piccolo (20 A1)
piede (andare a (22 B1)
pieno (fare il p.) (24 B1)
pietra (36 C4)
pittore (12 B1)
poesia (17 B1)
polizia (37 B1)
pollo (36 C2)
pomeriggio (7 B
pomodoro (26 C
popolato (21 A1
porre (29 C4)
posata (20 B1)
posta (8 A1)
posto (6 B1)
povero (4 C2)
prenotato (6 B1)
pranzare (20 A1)
pranzo (20 A1)
preferibile (12 A1
preferire (14 A1)
pregare (27 B3)
preside (34 B1)
prezzo (12 A1)
primavera (2 C2)
primaverile (2 C2
privato (3 A1)
produrre (29 C4)
promosso (essere (37 A1)
pronto (9 B1)
pronuncia (36 C2
proposta (30 B1)
prossimo (12 B1)
proteggere (36 B1
provare (19 B1)
proverbio (20 C2)
provincia (3 B1)

provvista (40 B1)
psicologo (8 A3)
pulito (29 B1)
puro (27 B1)

quadro (12 B1)
qualcosa (26 A1)
questura (34 A1)
quotazione (26 B1)

raccogliere (29 B1)
raccontare (39 A1)
ragazzaccio (38 B3)
ragioniere (30 C2)
rallegrarsi (32 C2)
rallegramenti (32 C2)
rata (25 A1)
recitare (35 A1)
regalo (17 B1)
regista (14 A1)
regnare (40 A1)
remo (29 B1)
replicare (39 A1)
resto (35 B1)
rete (23 B1)
rialzo (26 B1)
riassumere (39 A2)
riassunto (39 A1)
ribasso (26 B1)
ricco (4 C2)
ricevere (30 B1)
ricevuta fiscale (9 B1)
riconoscere (38 A1)
ricordarsi (14 A1)
ridurre (39 A1)
riduzione (6 B1)
rifiuto (29 B1)
riguardare (26 B1)
rimanere (26 A1)
rinfresco (32 B1)
ringraziare (17 B1)
riparare (19 B1)
ripetere (13 A3)
riportare indietro (35 C4)
riposarsi (24 A1)
rischio (33 A1)
riscuotere un assegno (26 C2)
risentire (38 B1)
rispettare (28 A3)
rispondere (15 C4)
risposta (35 C2)
ritardo (essere in r.) (26 B1)
ritornare (29 A1)
riuscire (23 C2)
riva (35 C2)
rivedere (37 A3)
romanzo (18 B3)
rompere (26 A3)
rosticceria (11 C2)
rumore (29 B1)
ruolo (40 A1)

sabbia (29 A1)
salato (19 B1)
sale (19 C2)
salutare (13 C4)
salute (38 B1)
sapere (13 A3)
sapore (13 A3)
sbadato (8 B1)
sbagliare (23 A1)
sbrigarsi (15 B1)
scala mobile (27 A1)
scaricare (38 B3)
scarico (33 B1)
scarpa (27 B1)
scavi (37 A1)
scervellarsi (33 B1)
scena (34 C4)
scherzo (30 B1)
schiavo (1 C2)
sciare (37 A1)
sciocchezza (36 A1)
scioglilingua (36 C2)
sciopero (8 A1)
scomparire (30 A1)
scontento (38 B3)
scoprire (15 A1)
scorso (31 B1)
scrivere (13 B1)
scusare (34 A3)
seccare (33 A1)
sedersi (14 B1)
semaforo (19 A1)
sentire (15 B1)
serbare (19 C4)
serio (23 B1)
servirsene (28 A1)
sete, aver (11 B1)
settimana (5 B1)
settimanale (15 C2)
sfilata (18 B1)
sfuggire (37 B1)
sguardo (dare un s.) (12 B1)
significare (14 A1)
sindaco (31 A1)
sinistra (7 B1)
slavo (1 C2)
slogarsi una caviglia (30 B1)
soddisfare (28 B1)
soffocare (32 A1)
soggiorno (40 A1)
solito (17 A1)
somaro (10 A1)
soporifico (38 A1)
sorellina (17 B1)
sorso (20 A1)
sorte (tirare a s.) (33 C4)
sorteggiare (33 C4)
sostenere (40 C4)

sottosviluppato (4 C2)
sottrarre (29 C4)
spazio (32 A1)
spazzino (29 B1)
spegnere (19 B1)
spendere (20 A1)
sperare (27 B1)
spesso (25 B1)
spettabile (8 C2)
spericolato (19 A1)
spettacolo (14 A1)
spezzatino (9 B1)
spiaggia (29 A1)
spicciolo (6 C2)
spiegare (38 A1)
sporgere (19 C4)
sportello (8 A2)
spumante (40 B1)
squadra (29 C2)
sragionare (38 A1)
stamattina (26 B1)
stanchezza (19 C4)
stanco (5 B1)
stanza (25 C2)
Stato (9 A1)
stazione (18 A1)
stendersi al sole (29 B1)
sterlina (26 C2)
stirare (28 A1)
storia (39 A1)
strada (3 A1)
straniero (4 A1)
straordinario (9 B1)
strapuntino (14 B1)

studente (4 C4)
studiare (12 A3)
stufo (23 A1)
studentessa (4 B1)
succedere (37 B1)
suonare (32 C4)
suora (3 C2)
svolgere (40 A1)

tamburelli (29 A1)
tardare (27 B1)
targa (10 C4)
tasso d'interesse (26 C2)
tavola calda (11 C2)
tavolino (26 A1)
tazza da caffè (20 A1)
telefonata (fare una t.) (15 C4)
telegiornale (23 A1)
telegramma (8 A1)
tema (15 A1)
temere (13 A1)
tenere (13 A3)
testa (18 B1)
testimone (37 B1)
tifoso (29 C2)
tirreno (21 B1)
togliersi (27 B1)
tornare (19 C4)
trabocchetto (39 B1)
traffico (24 B1)
trarre (29 C4)
trascorrere (29 A1)
trasloco (25 A1)
trasmettere (13 B1)
trasmissione (23 A1)
trasportare (35 C2)
trattato (40 A1)

trovare (24 A1)
tuffarsi (29 B1)
tuffo (32 C2)
tuorlo (17 C2)

ufficio (13 A1)
ufficio postale (8 A1)
ultimo (14 A1)
uovo (17 C2)
usare (40 C4)
uscire (31 A1)

vacanza (4 A1)
valere (33 A1)
valigia (27 C4)
valuta (26 C2)
vano (25 C2)
vario (29 B1)
vecchio (33 B1)
vedere (13 B1)
veloce (2 A1)
vendere (33 B1)
vergogna (32 C2)
vestito (28 B1)
vetrina (27 B1)
vetro (36 B1)
viaggiatore (2 A1)
vicino, (qui) (7 B1)
vicino di casa (25 B1)
vicolo (12 C2)
vigile (12 A1)
villeggiare (29 B1)
vitello (27 B1)
vitto (34 B1)
voltare (19 C4)

zia (17 C2)
zio (8 A3)
zucchero (8 A3)